

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

84'üncü Birleşim 26 Mayıs 2021 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi 'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	218
II.- GELEN KÂĞITLAR	220
III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR	222, 224, 226
<i>A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI</i>	<i>222:223, 224:226, 226:228</i>
1.- İstanbul Milletvekili Hayrettin Nuhoğlu'nun, "Kanal İstanbul" adı verilen su yolunun İstanbul'a ve bölgeye olabilecek etkilerine ilişkin gündem dışı konuşması	222:223
2.- Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap'ın, kamu-özel iş birliğine ilişkin gündem dışı konuşması	224:226
3.- Kocaeli Milletvekili Sami Çakır'ın, şair, yazar ve düşünür Necip Fazıl Kısakürek'in vefat yıl dönümüne ilişkin gündem dışı konuşması	226:228
	213

IV.- AÇIKLAMALAR

223, 226, 228, 273, 280

- 1.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu'nun, şehit olan Onbaşı Caner Ülüğ'e Allah'tan rahmet dilediğine ilişkin açıklaması 223:224
- 2.- Muğla Milletvekili Burak Erbay'ın, yerel yönetimlerin bütçelerine ilişkin açıklaması 224
- 3.- Sivas Milletvekili Semiha Ekinci'nin, 27 Mayıs 1960 darbesinin yıl dönümüne ilişkin açıklaması 224
- 4.- Bursa Milletvekili Erkan Aydın'ın, stok affı ve matrah artırımıyla ilgili kanun teklifine ilişkin açıklaması 226
- 5.- Mersin Milletvekili Olcay Kılavuz'un, alacakların yapılandırılmasıyla ilgili kanun teklifine ilişkin açıklaması 228
- 6.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, çiftçilerin sorunlarına ilişkin açıklaması 228
- 7.- Kocaeli Milletvekili İlyas Şeker'in, Kuzey Marmara Otoyolu'na ilişkin açıklaması 228:229
- 8.- Kahramanmaraş Milletvekili İmran Kılıç'ın, Ahmet Cevdet Paşa'nın vefat yıl dönümüne ilişkin açıklaması 229
- 9.- Kırıkkale Milletvekili Ahmet Önal'ın, Kırıkkale'de yaşanan kuraklığa ilişkin açıklaması 229
- 10.- Gaziantep Milletvekili Bayram Yılmazkaya'nın, akaryakıt fiyatlarına ilişkin açıklaması 229:230
- 11.- Osmaniye Milletvekili İsmail Kaya'nın, savunma sanayisine ilişkin açıklaması 230
- 12.- Mersin Milletvekili Ali Cumhuri Taşkın'ın, ihracat rakamlarına ilişkin açıklaması 230
- 13.- İstanbul Milletvekili Ali Şeker'in, suç örgütlerini temizleme görevi olan siyasetin suç örgütlerini örnek aldığına ilişkin açıklaması 230
- 14.- Çanakkale Milletvekili Özgür Ceylan'ın, Çanakkale halkının yaşam alanlarını sermayeye teslim etmeyeceğine ilişkin açıklaması 231
- 15.- İstanbul Milletvekili Ali Kenanoğlu'nun, pandemi cezalarına ilişkin açıklaması 231
- 16.- Mersin Milletvekili Baki Şimşek'in, tarım ve hayvancılıkla uğraşanlara da destek verilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması 231
- 17.- İstanbul Milletvekili Mustafa Demir'in, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanına yapılan protestolara ilişkin açıklaması 232
- 18.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, mafyadan aylık 10 bin dolar alan siyasetçinin kim olduğunu öğrenmek istediğine ilişkin açıklaması 232

- 19.- Trabzon Milletvekili Ahmet Kaya'nın, yaş çay taban fiyatına ilişkin açıklaması 232:233
- 20.- İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın AK PARTİ grup toplantısında İYİ Parti Genel Başkanı Meral Akşener'le ilgili söylediği sözlere, Cumhurbaşkanı Meclise geldiği zaman aşırı güvenlik tedbirleri uygulandığına ve ne Recep Tayyip Erdoğan'a ne onun partisine ne de onun eşkıyalarına boyun bükcek bir siyasi kurum olmadıklarına ilişkin açıklaması 233:235
- 21.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün, şehit olan Onbaşı Caner Ülüğ'e Allah'tan rahmet dilediğine, Covid-19 hastalığıyla yapılan mücadeleye ve Milliyetçi Hareket Partisinin kurumsal hafızasının tartışmaya açık olmadığına ilişkin açıklaması 235:236
- 22.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Antalya'da 24 yaşındaki İhsan B. isimli gencin intiharına, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanının erkek şiddetiyle ilgili sözlerine, ekonomiye, çay alımlarına, cezaevinde bulunan Mehmet Emin Özkan'ın durumuna ve Cumhurbaşkanı Meclise geldiği zaman alınan tedbirlere ilişkin açıklaması 236:238
- 23.- Çanakkale Milletvekili Muharrem Erkek'in, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın AK PARTİ grup toplantısında İYİ Parti Genel Başkanı Meral Akşener'le ilgili söylediği sözlere, muhalefete saldıran gerçeklerin üzerinin örtülemeyeceğine ve İYİ Parti Genel Başkanı Meral Akşener'e Rize'de yapılan saldırıyı ve Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın sözlerini kınadıklarına ilişkin açıklaması 238:239
- 24.- Kahramanmaraş Milletvekili Mahir Ünal'ın, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın ifadelerinin tehdit ya da suça teşvik değil tespit olduğuna, Cumhurbaşkanının 2007 seçimlerinde halk tarafından seçildiğine, PKK teröründen hesap sormadıkları sürece HDP Grup Başkan Vekili Meral Danış Beştaş'ın ifadelerini samimi bulmayacaklarına ve aşılama çalışmalarına ilişkin açıklaması 239:241
- 25.- İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun, Kahramanmaraş Milletvekili Mahir Ünal'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 241:242
- 26.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Kahramanmaraş Milletvekili Mahir Ünal'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 242:243
- 27.- Kahramanmaraş Milletvekili Mahir Ünal'ın, İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 243

28.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın AK PARTİ grup toplantısında İYİ Parti Genel Başkanı Meral Akşener'le ilgili söylediği sözlere, Cumhurbaşkanı Meclise geldiği zaman sıkıyönetim uygulandığına ilişkin açıklaması 244

29.- İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun, Kahramanmaraş Milletvekili Mahir Ünal'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 244:245

30.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, seyahat acentelerinin sorunlarına ilişkin açıklaması 273:274

31.- Gaziantep Milletvekili Ali Muhittin Taşdoğan'ın, Gaziantep'teki gelişmelere ilişkin açıklaması 274

32.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün, Adana Milletvekili Tulay Hatimoğulları Oruç'un 171 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesi üzerinde HDP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 280:281

V.- ÖNERİLER

245, 258

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ

245:257, 258:264

1.- İYİ Parti Grubunun, Antalya Milletvekili Feridun Bahşi ve arkadaşları tarafından, Adalet ve Kalkınma Partisi hükümetleri döneminde yaşanan kadrolaşmalar, hukuk dışı atamalar ve liyakate dayalı olmayan personel alımlarının tespiti, atamalarda hakkaniyetin sağlanması, personel alımı ve atamalarındaki sorunların tespiti ve çözümü amacıyla 29/4/2021 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 26 Mayıs 2021 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi 245:252

2.- HDP Grubunun, Grup Başkan Vekili Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç tarafından, siyaset-bürokrasi-mafya arasındaki kirli ilişkileri, suçları ve sorumluları açığa çıkarmak amacıyla 26/5/2021 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 26 Mayıs 2021 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi 252:257, 258

3.- CHP Grubunun, Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Engin Altay, Grup Başkan Vekili Manisa Milletvekili Özgür Özel ile Grup Başkan Vekili Sakarya Milletvekili Engin Özkoç tarafından, başta 10 bin dolar maaş aldığı belirtilen siyasetçi olmak üzere organize suç örgütleriyle maddi ilişkisinin içine giren siyasetçilerin tespiti amacıyla 25/5/2021 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 26 Mayıs 2021 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi 258:264

VI.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

257

1.- Siirt Milletvekili Meral Daniş Beştaş'ın, Kahramanmaraş Milletvekili Ahmet Özdemir'in HDP grup önerisi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşması sırasında HDP Grubuna sataşması nedeniyle konuşması

257

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

264, 274, 282

*A) KANUN TEKLİFLERİ*264:273, 274:280,
282:311

1.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuveyt Devleti Hükümeti Arasında Gelir ve Servet Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasını Tadil Eden Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna İlişkin Kanun Teklifi (2/2496) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 171)

264:273, 274:280,
282:292

2.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Mozambik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1457) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 177)

292:308

3.- İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Etiyopya Federal Demokratik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Madencilik ve Hidrokarbon Alanlarında İşbirliğine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1587) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 180)

308:310

4.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Guatemala Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2032) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 188)

311

5.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Honduras Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2029) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 193)

311

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 15.00'te açıldı.

Kırıkkale Milletvekili Halil Öztürk, Kırıkkale’de yaşanan kuraklığa,

Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal, Afyonkarahisar’ın sorunlarına,

İstanbul Milletvekili Eyüp Özsoy, İstanbul’da yaşanan sorunlara,

İlişkin gündem dışı birer konuşma yaptılar.

İstanbul Milletvekili Engin Altay, İstanbul Milletvekili Eyüp Özsoy’un gündem dışı yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine,

Kahramanmaraş Milletvekili Mahir Ünal, İstanbul Milletvekili Engin Altay’ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına ve Adalet ve Kalkınma Partisine,

Sataşmaları nedeniyle birer konuşma yaptılar.

Balıkesir Milletvekili Ahmet Akın, mevsimlik ve geçici işçilerin sorunlarına,

İstanbul Milletvekili Sibel Özdemir, Avrupa Parlamentosu Türkiye raporuna,

Ordu Milletvekili Metin Gündoğdu, Necip Fazıl Kısakürek’in vefatının 38’inci yıl dönümüne ve 24 Mayıs 1993’te Bingöl-Elâzığ kara yolunda 33 Mehmetçik’in şehit edilmesine,

Sivas Milletvekili Semiha Ekinci, Süleyman Soylu hakkında söylenen sözleri kınadığına, Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanı Fatma Şahin’i tebrik ettiğine ve Sivas’a yapılan yatırımlara,

İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal, mafyadan aylık 10 bin dolar alan siyasetçinin kim olduğunu öğrenmek istediğine,

Mersin Milletvekili Ali Cumhur Taşkın,

Erzurum Milletvekili İbrahim Aydemir;

Savunma sanayisindeki gelişmelere,

Gaziantep Milletvekili Bayram Yılmazkaya, Antep fıstığı üretimine,

Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun, Denizli ve Aydın’da yaşayan çiftçilerin sorunlarına,

Bursa Milletvekili Yüksel Özkan, Karacabey Yeşildere Barajı’na,

Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel, riskli meslek gruplarının öncelikle aşılınması gerektiğine,

Kahramanmaraş Milletvekili İmrân Kılıç, Necip Fazıl Kısakürek’in vefatının 38’inci yıl dönümüne,

Uşak Milletvekili Özkan Yalım, Uşak’ın Eşme ilçesinin sorunlarına,

Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap, yolsuzlukların araştırılmasıyla ilgili grup önerilerine ret oyu verenleri kınadığına,

Aksaray Milletvekili Ayhan Erel, 3600 ek gösterge sözünün yerine getirilmesi gerektiğine,

Samsun Milletvekili Bedri Yaşar, 17 Mayıs 2021 tarihinde Silivri sahilinde yaşanan cinayete,

Samsun Milletvekili Kemal Zeybek, Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün Havza’ya gelişinin 102’nci yıl dönümüne,

İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu, Pençe-Yıldırım Harekâtı’nda şehit olan Eyüp Gergin’e Allah’tan rahmet dilediğine, Avrupa Karate Şampiyonası’nda madalya alan sporcuları tebrik ettiğine, Avrupa Ampute Futbol Şampiyonlar Ligi’nde şampiyon olan Gaziantep Şahinbey Ampute Futbol Takımı’nı kutladığına ve son günlerdeki iddiaların Türkiye Büyük Millet Meclisinde araştırılması gerektiğine,

Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül, 24 Mayıs 1993'te Bingöl-Elâzığ kara yolunda 33 Mehmetçik'in şehit edilmesinin yıl dönümüne ve Pençe-Yıldırım Harekâtı'nda şehit olan Eyüp Gergin'e Allah'tan rahmet dilediğine,

İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç, Sağlık ve Sosyal Hizmet Emekçileri Sendikası (SES)'e yapılan baskına ve Halkların Demokratik Partisine yönelik gözaltılara,

İstanbul Milletvekili Engin Altay, son günlerdeki iddiaları yargının araştırması ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanının milletvekillerini itham altında bırakan İçişleri Bakanına bir laf etmesi gerektiğine,

Kahramanmaraş Milletvekili Mahir Ünal, Necip Fazıl Kısakürek'in vefatının 38'inci yıl dönümüne, Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanı Fatma Şahin'i tebrik ettiğine, aşılama çalışmalarını nedeniyle Sağlık Bakanı Fahrettin Koca'yı tebrik ettiğine, Türkiye Cumhuriyeti devletinin iddialarla ilgili gereğini yerine getireceğine ve İçişleri Bakanının bu konuda yargıya gerekli cevabı vereceğine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

AK PARTİ Grubunun, gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında bulunan 171, 177, 180, 188, 193, 201, 172 ve 98 sıra sayılı Kanun Tekliflerinin bu kısmın sırasıyla 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8'inci sıralarına alınmasına ve diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesine; Genel Kurulun 25 Mayıs 2021 Salı günü (bugün) birleşiminde Anayasa'nın 159'uncu maddesi ile Hâkimler ve Savcılar Kurulu Kanunu'nun 18 ila 20'nci maddelerine göre Hâkimler ve Savcılar Kurulunda boşalacak olan 7 üyelik için seçim yapılmasına ve bu birleşiminde seçimin tamamlanmasına kadar çalışmalarını sürdürmesine ilişkin önerisi yapılan görüşmelerden sonra kabul edildi.

Aksaray Milletvekili Ayhan Erel'in, (2/1654) esas numaralı İşsizlik Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'nin doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi yapılan görüşmelerden sonra kabul edilmedi.

İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç, adayların demokratik yöntemle belirlenmemesi nedeniyle Hâkimler ve Savcılar Kurulu seçimine katılmayacaklarına ilişkin bir açıklamada bulundu.

Hâkimler ve Savcılar Kurulunda boşalacak 7 üyeliğe, Yargıtay üyeleri arasından 1'inci üyelik için Ergün Şahin, Yargıtay üyeleri arasından 2'nci üyelik için Ömür Topaç, Yargıtay üyeleri arasından 3'üncü üyelik için Sinan Esen, Danıştay üyeleri arasından seçilecek üyelik için Aysel Demirel, öğretim üyeleri arasından seçilecek üyelik için Cumhuriyet Şahin, avukatlar arasından seçilecek üyelik için Bilal Temel, öğretim üyeleri ile avukatlar arasından seçilecek üyelik için Hamit Kocabey yapılan oylamadan sonra seçildiler.

Alınan karar gereğince, 26 Mayıs 2021 Çarşamba günü saat 14.00'te toplanmak üzere birleşime 17.48'de son verildi.

Celal ADAN

Başkan Vekili

Bayram ÖZÇELİK

Burdur

Kâtip Üye

Necati TİĞLİ

Giresun

Kâtip Üye

II.- GELEN KÂĞITLAR

No: 148

26 Mayıs 2021 Çarşamba

Milletvekili Teklifleri

1.- Şanlıurfa Milletvekili Ömer Öcalan'ın; Vergi ve Diğer Alacakların Yeniden Yapılandırılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3634) (Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.05.2021)

2.- İstanbul Milletvekili Turan Aydoğan'ın; 5393 Sayılı Belediyeler Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3635) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler; Kadın Erkek Fırsat Eşitliği ile İçişleri Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 25.05.2021)

3.- Samsun Milletvekili Orhan Kırçalı ve 98 Milletvekilinin; Askeri Ceza Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3636) (Millî Savunma ile Adalet Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 26.05.2021)

4.- Hatay Milletvekili İsmet Tokdemir'in; Güneydoğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Teşkilatının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3637) (Plan ve Bütçe Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 26.05.2021)

5.- Balıkesir Milletvekilleri Fikret Şahin ve Ahmet Akın ile 1 Milletvekilinin; Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3638) (Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm; Tarım, Orman ve Köyışleri ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 26.05.2021)

Cumhurbaşkanlığı Tezkereleri

(Yasama Dokunulmazlığı)

1.- Batman Milletvekili Necdet İpekyüz'ün Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1628) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.05.2021)

2.- Muş Milletvekili Mensur Işık'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1629) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.05.2021)

3.- İzmir Milletvekili Serpil Kemalbay Pekközeğü'nün Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1630) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.05.2021)

4.- Van Milletvekili Muazzez Orhan Işık'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1631) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.05.2021)

5.- Hakkâri Milletvekili Sait Dede'nin Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1632) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.05.2021)

6.- Bitlis Milletvekili Mahmut Celadet Gaydalı'nın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1633) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.05.2021)

7.- Adana Milletvekili Kemal Peköz'ün Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1634) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.05.2021)

8.- Gaziantep Milletvekili Mahmut Toğrul'un Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1635) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.05.2021)

9.- Bingöl Milletvekili Erdal Aydemir'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1636) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.05.2021)

10.- Diyarbakır Milletvekili Remziye Tosun'un Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1637) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.05.2021)

11.- Muş Milletvekili Şevin Coşkun'un Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi (3/1638) (Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 24.05.2021)

26 Mayıs 2021 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.02

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Necati TİĞLİ (Giresun), Bayram ÖZÇELİK (Burdur)

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 84’üncü Birleşimini açıyorum. (x)

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce 3 sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

Gündem dışı ilk söz, “Kanal İstanbul” adı verilen su yolunun İstanbul’a ve bölgeye olabilecek etkileri hakkında söz isteyen İstanbul Milletvekili Hayrettin Nuhoğlu’na aittir.

Buyurun Sayın Nuhoğlu. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI

1.- İstanbul Milletvekili Hayrettin Nuhoğlu’nun, “Kanal İstanbul” adı verilen su yolunun İstanbul’a ve bölgeye olabilecek etkilerine ilişkin gündem dışı konuşması

HAYRETTİN NUHOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Kanal İstanbul’u konuşacağım doğru ama ondan önce konuşmam gereken bir iki cümle var.

Biraz önce Adalet ve Kalkınma Partisi grup toplantısında konuşan Türkiye Cumhuriyeti devletinin başı Cumhurbaşkanı, Genel Başkanımız Akşener için “Çayeli’de yapılan ilktir, devamı gelecektir.” demiştir; şiddetle kınıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar) Böyle bir şeyi kabul etmek mümkün değildir, Türkiye Cumhuriyeti devletinin başı bunu söylememeli; şiddetle kınıyorum.

Değerli milletvekilleri, Kanal İstanbul; 11 defa konuştuğum daha önce. Bayram tatilinde Ulaştırma ve Altyapı Bakanı “Kanal İstanbul idaresi başkanlığı kuruyoruz ve yakında temel atacağız.” dedi, yeniden konuşma gereği hasıl oldu.

Bu ısrarın sebebi, aslı nedir? Böyle bir kanalın yapılmasına gerçekten ihtiyaç var mıdır? Yapılmasını isteyenlerin gerekçeleri nelerdir? Kanalın yapılmasını isteyenler ile karşı olanlar niçin sakın bir şekilde tartışmıyor? Aslında bunun sebebi belli oldu bugün. Yapılırsa İstanbul’a, bölgeye ve ülkemize olumlu etkileri olabilir mi? İfade edilen beklentilere bakıyoruz: Boğaz’da kaza olmayacak, Boğaz’daki tarihî yapılar korunacak, gemilerin sıra beklemesi bitecek, istihdam sağlanacak, milyarlarca para kazanılacak, akıllı şehir kurulacak ve sükse yapacak; bunları görüyoruz.

Son yıllarda sürekli azalan gemi geçiş sayısı ve Boğaz’ın tek yönlü geçiş düzenlemesi kaza riskini çok azaltmıştır. Zaten son yetmiş senede 9 kaza olmuştur. Kaldı ki son Süveyş örneğinde olduğu gibi, Boğaz’ın üçte 1’inden daha dar olacak kanalda da kaza riski vardır. Gemilerin sıra bekleme süresi geçiş sayılarıyla orantılı olarak azalacaktır. Kanal geçişleri tek yönlü planlandığı için orada da bekleme süresi olacaktır. İstihdam sağlanması konusu 5 bin kişiyle sınırlı olarak ifade edilmiştir. Oysa kanal için

(x) 7/4/2020 tarihli 78’inci Birleşimden itibaren coronavirüs salgını sebebiyle Genel Kurul Salonu’ndaki Başkanlık Divanı üyeleri, milletvekilleri ve görevli personel maske takarak çalışmalara katılmaktadır.

harcanacak parayla yüz binlerce işsize iş sağlayacak ve aynı zamanda üretime dönük çalışacak binlerce fabrika kurmak mümkündür. Akıllı şehir kurmak, sükse yapmak Türk milletinin ihtiyacı değildir; söylenmeyen gizli sebepler var mıdır, bilmiyoruz.

Olumsuz etkilere gelince, öncelikle belirtelim ki en olumsuz etki İstanbul'un çevre düzeni planı değiştirilerek yerleşime kapalı olan kuzey bölgesinin sanayi, ticaret, turizm ve konutlar için yapılaşmaya açılmış olmasıdır. Bölgedeki yerleşik halk göç edecek, Çinliler, Katarlılar ve yandaşlar gelip yerleşecek. Yeni yerleşimlerle İstanbul'un nüfusu artacak, bölgedeki tarım alanları yok olacak, su kaynakları azalacak. Yer altı suları tuzlanacak, orman alanları yok olacak, bütün canlılar zarar görecek, arkeolojik sit alanları yok olacak, nükleer araştırma merkezi taşınacak, ekonomik kriz derinleşecek, çok büyük yeni borç yükü oluşacak, depremlerin etkisi artacak. Büyük bir dolgu alanı olarak inşa edilen İstanbul Havalimanı'nda kayma riski oluşacak. Marmara Denizi'nin yapısı değişecek ve çürük yumurta kokusu bölgeyi yaşanamaz hâle getirecek. Karadeniz'den taşınacak alüvyon ile Marmara'daki dip akıntısının getirdikleri Küçükçekmece Gölü'nü ve Marmara Denizi bağlantısını yeniden dolduracak. Montrö tartışılacak, bunun siyasi sonuçları olacak. Zaten şu anda bile etrafımız ateş çemberi gibidir. Karada ve denizde dört taraftan kısıp alınmaya çalışılan ülkemiz örtülü bir savaş içerisinde. Tam da böyle bir zamanda Montrö'yü tartışmaya açmak, egemenlik haklarımızı tartışmaya açmak demektir. Tartışmanın sonunun nerelere varabileceğini düşünüp iyi analiz etmek gerekir. Tarih bilgisinden ve bilincinden yoksun olanlara 21 Temmuz 1936 günü gazetelerin manşetlerini hatırlatmak isterim, birbirine benzeyen 10 gazete manşetinden bazılarını seçtim. Son Posta: "Mukavele dün gece imzalandı ve ordumuz sabaha karşı boğazları işgal etti." Akşam: "Ordumuz bu sabah saat 11.00'de Çanakkale'ye girdi." Yeni Asır: "18 milyon Türk dün gece imzalanan boğazlar zaferinin şenliğini yapıyor." Cumhuriyet: "Boğazlar Mukavelesi dün akşam imzalandı, on üç yıllık ayrılıktan sonra ebediyete kadar sürecek bir kavuşma..."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

HAYRETTİN NUHOĞLU (Devamla) - Aradan geçen seksen beş yıl sonra Montrö'nün önemi hiç şüphe yok ki daha da artmıştır. Bu, bir egemenlik ve Lozan'la birlikte bağımsızlık belgesidir, herkes bunu anlamalı ve konu tartışmaya kapatılmalıdır.

Değerli milletvekilleri, "Ülke gerçekleri olan ekonomik kriz, geçim sıkıntısı, işsizlik gibi konular konuşulmasın, gündemi Kanal İstanbul meşgul etsin, bugünü kurtaralım yeter, bitmese de olur." diye düşünülüyorsa Türk milleti buna aldanmayacaktır. Bilimsel verileri kapsayan doğru bilgiler ve olumsuz etkilerini gösteren gerekçeler Cumhurbaşkanının önüne konulduğunda Türk milletinin kanaldan daha öncelikli ve daha acil ihtiyaçları olduğunu göreceğini ve bu çılgın girişimden vazgeçeceğini umuyorum diyecektim, diyemiyorum maalesef. (İYİ Parti sıralarından alkışlar) Bugünkü konuşmayı dinledikten sonra Türkiye'nin ve Türk milletinin geleceğini karartmaya kimsenin hakkı yoktur. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Evet, Arslan Kabukcuoğlu'na söz verelim bir dakika.

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu'nun, şehit olan Onbaşı Caner Ültüğ'e Allah'tan rahmet dilediğine ilişkin açıklaması

ARSLAN KABUKCUOĞLU (Eskişehir) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

İstanbul Kuzey Deniz Saha Komutanlığında görevli, Eskişehir'in evladı, Sözleşmeli İkmal Onbaşı Caner Ültüğ 25 Mayıs 2021 Salı günü görevi sırasında geçirdiği kalp krizi nedeniyle şehit olmuştur. Eskişehir Tepebaşı ilçesi Mamure Mahallesi'nde ikamet eden ailesine acı haber dün ulaşmış, Türkiye

ve Eskişehir yasa boğulmuştur. Şehidimize Allah'tan rahmet, kederli ailesine ve sevenlerine başsağlığı diliyorum. Vatani görevini korkusuzca yerine getiren tüm şehitlerimizin ruhu şad, aziz milletimizin başı sağ olsun.

BAŞKAN – Burak Erbay...

2.- Muğla Milletvekili Burak Erbay'ın, yerel yönetimlerin bütçelerine ilişkin açıklaması

BURAK ERBAY (Muğla) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Yerel yönetimlerin bütçeleri 5779 sayılı Kanun'a göre nüfusları esas alınarak belirlenmektedir. Ancak, yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın yıl içerisinde doğdukları illere ziyarete gelmeleri, buralarda uzun süre kalmaları, vatandaşlarımızın ikinci konutlarının olması, öğrencilerin farklı illerde okullara gitmesi gibi nedenlerden birçok ilin, ilçenin, beldenin nüfusu artış göstermektedir. Vatandaşlarımız ikametgâhlarını gittikleri yere taşımadıkları için yerel yönetimlerimize ayrılan ödenek yeterli olmamaktadır. Bu nedenle, yeterli bütçe alamayan belediyeler yol, su, kanalizasyon, temizlik gibi temel altyapı hizmetlerini sunmakta zorluk yaşamaktadır. Yaşanan sorunlara çözüm üretilmesi, yerel yönetimlerin personel, araç gereç açısından yetersiz kalmasının önüne geçilmesi ve verilecek hizmetlerin aksamadan, kaliteli bir şekilde sürdürülebilmesi için, yıl içinde çeşitli nedenlerden dolayı nüfusu artan yerel yönetimlerin nüfus artış oranlarına göre bütçeden pay alması amacıyla TBMM'ye...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Semiha Hanım, buyurun.

3.- Sivas Milletvekili Semiha Ekinci'nin, 27 Mayıs 1960 darbesinin yıl dönümüne ilişkin açıklaması

SEMİHA EKİNCİ (Sivas) – Teşekkür ediyorum Kıymetli Başkanım.

Yarın 27 Mayıs. Bundan tam altmış bir yıl önce Türk demokrasi tarihine kara bir leke olarak yazılan 27 Mayıs 1960, demokrasiye yapılan darbenin yıl dönümüdür. Haksız ve hukuksuz şekilde merhum Menderes ve arkadaşlarını idam sehпасına götüren zihniyet, milletimizin vicdanında mahkûm olmuştur. Bu karanlık zihniyet 27 Mayısta, 12 Martta, 12 Eylülde, 28 Şubat ve nihayetinde 15 Temmuzda bugünüme, yarınımıza ipotek koymaya kalkışmıştır. Aziz milletimiz 15 Temmuz gecesi, Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın çağrısıyla bir milletin nasıl şaha kalktığını, bir destanın nasıl yazıldığını tüm dünyaya göstermiştir. Bu duygu ve düşüncelerle merhum Menderes'i, Hasan Polatkan'ı ve Fatin Rüştü Zorlu'yu rahmetle anıyor, mekânları cennet, ruhları şad olsun diyorum.

III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR (Devam)

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR (Devam)

2.- Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap'ın, kamu-özel iş birliğine ilişkin gündem dışı konuşması

BAŞKAN – Gündem dışı ikinci söz, kamu-özel iş birliği hakkında söz isteyen Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap'a ait.

Buyurun Sayın Kasap. (CHP sıralarından alkışlar)

ALİ FAZİL KASAP (Kütahya) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

“Milletin cebinden 1 kuruş çıkmayacak.” diye başlayan projeler açıklandığında siz inanmış mıydınız?

Değerli arkadaşlar, kamu-özel iş birliği kapsamında yapılan projeler için bu sene ilk dört ayda 10 milyar 297 milyon TL müteahhitlere ödendi. İktidarımız esnafa, sanatkâra ne kadar para hibe etti? 4,6 milyar lira. Pandemi sürecinin başlamasından on beş ay sonra. Peki, bu süre zarfında 2020 yılı için

kamu-özel iş birliği kapsamında ödenen meblağ ne kadar? 18 milyar TL. 2021 yılı için ödenecek olan para eğer döviz kurunda, euro kurunda değişiklik olur ise 50 milyar lirayı bulacak, toplamda 31+18; 50 milyar TL.

Siz vatandaşa, esnafa, sanatkâra bunun sadece onda 1'ini verdiniz. IBAN istediniz, “daha fazla sabır” dediniz, helallik istediniz, 4, 6 milyar lirayı verdiniz bir defaya mahsus hibe diye. Yeterli değil ama kaşıkla verdiğiniz kepeçle geri aldınız. Akaryakıt zamlarını gündeme getirdiniz. Yüzde 184'lere ulaşan akaryakıt zammı oldu.

Daha önce grup olarak biz defalarca dedik ki: “Kamu-özel iş birliğiyle yapılan, sözleşmeli olan bu kuruluşların ödemeleri ertelensin. Euro bazında olan ödemeler, döviz bazında olan ödemeler Türk parasına çevrilsin.” Hiçbirini kale almadınız. Dünya Ticaret Örgütü, uluslararası kuruluşlar ve Dünya Bankası dedi ki: “Pandemiden dolayı ödemede güçlük çekersiniz. Tüm dünyada uygulandığı gibi siz de tedbirlerinizi alın ve bu ödemeleri erteleyin, bir kısmını kamulaştırın.” Ama siz yine buna kulak vermediniz.

Peki, değerli arkadaşlar, siz bu arada nelerle uğraştınız? Bu müteahhitleri zengin ettiniz, Vergi Usul Kanunu uygulamalarında değişiklikler yaptınız ve aynı Vergi Usul Kanunu değişikliği ve mücbir sebep uygulamalarını halk için uygulamadınız. Sizin siyasi tercihiniz halk değil müteahhitlerdi; halk değil yandaşlardı.

Değerli arkadaşlar, bu arada, sizin neyiniz var? Bir Sağlık Bakanınız var, hastane sahibi; her gün yalanlarla, iftiralarla uğraşırken... Şöyle söyleyeyim: Şu anda dünyada aşı yapılanlar içinde, 100 kişiye yapılan aşı ortalamasında biz 66'ncı sıradayız, “8'inci sırada” ibaresi toplam kümülatif değerdir, hiçbir anlamı yoktur; 100 kişiye yapılan aşı sıralamasında maalesef 66'ncı sıradayız. Millî Eğitim Bakanımız özel okul sahibi, oteller zinciri sahibi Turizm Bakanınız var. Ha, bu arada Aile Bakanınız var; 6,9 milyar TL parayı engelli olmadığı hâlde 420 bin kişiye seçim zamanlarında dağıtan bir Bakanınız var. Ne yaptınız? 4 Bakan görevden aldınız; aklandı mı? Aklanmadı. En sonun da şu meşhur Ticaret eski Bakanınız var, dezenfektan şirketi sahibi bir Bakanınız var. Maalesef, bu grupta elleriniz Ruhsar Pekcan'ı aklamak için kalktı, “ret” oyu verdiniz. Sizin müktesebatınız nedir değerli arkadaşlar ya, müktesebatınız ne? “Hırsızlık yapan kızım Fatıma dahi olsa cezasını çekmeli.” diyen Peygamber'imizin sözleri size hitap etmiyor mu? Sizin müktesebatınız ne? Tekrar söylüyorum: “Hırsızlık yapan kızım dahi olsa cezasını çekmeli.” dememişler miydi, bu sözler sizin için bir şey ifade etmiyor mu? Çocuklarınızın yüzüne nasıl bakıyorsunuz? Halkın arasına nasıl çıkabiliyorsunuz? Buna siz “ret” oyu verdiniz, “ret” oyu. Aynı şekilde, bu kadar şaibesi olan -devlet memuriyetinde bile vardır- Bakanınız var, siz Bakan için soruşturma önergesi getirmiyorsunuz. Hani, hızlı ilerleyecekti, yürütme çok hızlı yürüyecekti; gerçekten, bazı şeyler çok hızlı yürüyor, iyi yürütüyorlar, çok iyi yürütüyorlar. Şimdi, değerli arkadaşlar, bu iddialar karşısında Meclisin soruşturma açması gerekiyor. Verin 301'i, çocukların yüzüne daha rahat bakın.

Sözlerimi bitirirken tekrar tekrar sormak istiyorum: 128 milyar dolar nerede? Aile Bakanlığının -kendilerinin de kabul ettiği- engelli olmayan kişilere yolsuzlukla, usulsüzlükle vermiş oldukları 6,9 milyar TL para nerede? Bakan almakla bu işi bitiremezsiniz. Aile Bakanını aldınız, Ruhsar Pekcan'ı aldınız ve burada siz “ret” oyuna el kaldırdınız, “ret” oyuna el kaldırdınız. O sözler size hitap etmiyor mu, müktesebatınız ne sizin? Çiftçinin 210 milyar TL alacağı nerede? 3600 gösterge, söz verdiniz seçim meydanlarında, nerede? Aşı nerede?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

ALİ FAZİL KASAP (Devamlı) – On sekiz yılda yapılan 65 milyar dolarlık özelleştirme gelirleri nerede? Halkı 4,6 milyar TL ile kandıramazsınız. Dereye su gelene kadar kurbağanın gözü çıkmış. On beş aydır neredesiniz? Aşılama -kimse aksini iddia edemez, Dünya Sağlık Örgütü verileri var- 66’ncı sıradayız.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Erkan Bey, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

4.- Bursa Milletvekili Erkan Aydın’ın, stok affı ve matrah artırımıyla ilgili kanun teklifine ilişkin açıklaması

ERKAN AYDIN (Bursa) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Biliyorsunuz, bugün, Meclis Plan ve Bütçe Komisyonuna stok affı ve matrah artırımıyla ilgili bir kanun teklifi geldi ve birçok vatandaşımız, esnaf, iş insanı bu konuyu takip ediyor ve umarım, bekledikleri seviyede de bir düzenleme olur. Ancak düzenlemeye baktığımızda eczacılarla ilgili, özellikle stok affında kesilen faturalarda KDV’de bir indirim söz konusu değil. Daha önceki yapılan stok affında KDV yüzde 4 oranından hesaplanmış ve birçok eczane, eczacı bu indirimden faydalanmıştı. Eğer bunu dâhil etmezsek korkarım ki birçok kişi buna, bu stok affına dâhil olamayacak ve devletimiz de bu avantajdan yararlanamadığı için vergi kaybına uğrayacak. Talebimiz, bu Komisyon görüşmelerinde KDV’nin yüzde 4 olarak getirilip stok affına meslektaşlarımızın dâhil edilmesidir.

Teşekkür ediyorum.

III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR (Devam)

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI (Devam)

3.- Kocaeli Milletvekili Sami Çakır’ın, şair, yazar ve düşünür Necip Fazıl Kısakürek’in vefat yıl dönümüne ilişkin gündem dışı konuşması

BAŞKAN – Gündem dışı üçüncü söz, şair, yazar ve düşünür Necip Fazıl Kısakürek’in vefatının yıl dönümü münasebetiyle söz isteyen Kocaeli Milletvekili Sami Çakır’a ait.

Buyurun Sayın Çakır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

SAMİ ÇAKIR (Kocaeli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Necip Fazıl Kısakürek’in ölüm yıl dönümü dolayısıyla gündem dışı söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle Genel Kurulu ve milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Necip Fazıl, 26 Mayıs 1904’te İstanbul’da doğdu, 25 Mayıs 1983’te İstanbul’da öldü. Yetmiş sekiz yıla sığdırılan ve devirden devre bir destan gibi aktarılacak bir dava adamı dünyası.

Beş dakikada Necip Fazıl’ı anlatabilmek elbette mümkün değil. “Deryadan bir damla da deryadır.” diyerek onu rahmetle yâd ediyor, birkaç kelamla da olsa onun fikrini, yaşam mücadelesini sizlerle paylaşmak istiyorum.

Hayatının her sayfası bir mücadele yumağı gibiydi. Şair, yazar, mütefekkir, dava adamı, sufi, üstat, sultanüşşuara. Yayınladığı haftalık “Ağaç” dergisi, döneminin edebiyatçıları için bir okul gibiydi. İlk sayısı 17 Eylül 1943 yılında çıkan “Büyük Doğu” dergisi; haftalık, günlük ve aylık olarak 1978’e kadar aralıklarla yayını sürdürdü. Dönemini korkmadan, çekinmeden masaya yatıran dergi “nalına da mihına da vuran” yayın politikası dolayısıyla zaman zaman toplatıldı ama dergi, hep el üstünde tutuldu.

Necip Fazıl, hemen hemen bütün Anadolu’yu gezerek konferanslar verdi. Bu, gençlerle buluşmanın en pratik yolu idi. “Milletin kalbindeki üstat” ödülü, Türk Edebiyatı Vakfınca 1980 yılında “sultanüşşuara” unvanına layık görülmesi tüm ödüllerin üstünde kabul edilmelidir.

Şiirinde duyuş, söyleyiş, ahenk ve muhteva bakımından bir bütünlüğü görebilirsiniz. Nesirde derinliğinin yanı sıra nükteler, kelime oyunları ve mecazlarla bir kalem ustasıyla karşı karşıya olduğunuzu hissedersiniz.

Derinliği, şairliği, sanatçılığı ve mücadeleciliğiyle bir döneme damgasını vurmakla kalmamış, kendinden sonraki nesillere örnek olmaya devam edecek bir miras bırakmıştır.

Şiiri; en büyük zekâ, akıl ve irade problemi olarak değerlendirdiği, sanatkârın cemiyete müdahalesini kabul etmediği günlerden, daha sonra, “Bilhassa saf fikir ve ideolocya cephesiyle zayıf olan memleketimde beklenen büyük sanatkârın, bütün bu şubeleri dolduracak mikyasta heyula gibi bir insan olması lazım geldiğini anladım.” “Anladım işi, sanat Allah’ı aramakmış;/ Marifet bu, gerisi yalnız çelik çomakmış.” dizeleriyle gönül ve idrak dünyamıza nakşedecekti.

Ömrünce “Kendini aşmaya bak.” felsefesince hayata yüklenmiş, yüklendikçe farklı olmayı, farklı bakmayı başarabilmiştir. “Cemiyet, ah cemiyet, yok edilen ruhiyle;/ Ve cemiyet, cemiyet, yok eden gürühiyle...” derken bir toplumun ruhunun yok edilmesini ihsan edişinde bunu görebilirsiniz. Beyninde fırtınalar kopan her düşünür gibi hayatındaki savrulmaları “Sürekli tövbelerle karşılaşıyorum, tövbemi bozduktan sonra yeniden tövbeye sığınıyorum.” cümlesiyle açıkça ifade edebilmiştir. “Tohum saç, bitmezse toprak utansın!” derken yola çıkma hedef ve şuurunu; “Ustada kalırsa bu öksüz yapı/ Onu sürdürmeyen çirak utansın!” diyerek davaya ve emanete sahip çıkmanın mecburiyetini sarsılmaz bir inançla beynimize işliyordu.

Bizzat kendisi tarafından süzülen, ayıklanan, düzeltilen ve bir araya getirilen şiirlerinin toplandığı, çileli hayatının yanı sıra benliğini de anlatan “Çile” sevenlerinin baş ucu kitabı olarak elden ele dolaşmaya devam ediyor.

Necip Fazıl’ı anlatmaya çalışırken onun hapisane maceralarını irdelemek, incelemek ondaki fikir işçiliğinin olgunlaşmasında ne denli etkili olduğunu anlamamıza yardımcı olacaktır. Ona mahkeme kapılarını su yolu yaptıran; düşünme, yazma, konuşma gibi bir suç örgütünün üyesi olmasıydı. Zindan duvarlarıyla onun gibi konuşabilen, seccadenin alnı öpen yumuşaklığını insana hissettirebilecek çok az mütefekkir bulunur dersek abartmış olmayız. Hiçbir engel, saldırı, hapis onu yıldırmamış;

“Kırılır da bir gün tüm dişliler

Döner şanlı şanlı çarkımız bizim

Gökten bir el yaşlı gözleri siler

Şenlenir evimiz barkımız bizim” dizelerinde olduğu gibi yarınlar hep ümitle bakabilmiştir.

Onun dediği gibi “Yağız atlı süvari, koştur, atını koştur!/Sonunda kabre çıkar bu yolun kıvrımları.” Ölüm haberini aldığımda askerdeydim, cenaze günü o mahşerî kalabalığın arasında olmak “Son gün olmasın dostum, çelengim, top arabam;/ Alıp götürsün beni, tam inanmış dört adam...” mısralarını muhatap alarak “Zaman bendedir ve mekân bana emanettir!” şuurunda bir gençlikle...” işaret ettiği isimsiz gençlerle tabutuna omuz vermek isterdim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

SAMİ ÇAKIR (Devamla) – Ondan birkaç dizeyle sözlerimi tamamlamak istiyorum.

“Yokuşlar kaybolur çıkarız düze

Kavuşuruz sonu gelmez gündüze

Sapan taşlarının yanında füze

Başka alemlerle farkımız bizim

Gideriz nur yolu izde gideriz,
Taş bağırdı, sular dizde gideriz,
Bir gün akşam olur bizde gideriz,
Kalır dudaklarda şarkımız bizim.”

Fatihalarla anıyor, Genel Kurulu ve milletimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Şimdi söz talep eden 15 milletvekiline birer dakika süreyle söz vereceğim.

Sayın Kılavuz...

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

5.- Mersin Milletvekili Olcay Kılavuz'un, alacakların yapılandırılmasıyla ilgili kanun teklifine ilişkin açıklaması

OLCAY KILAVUZ (Mersin) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülmeye başlanan kanun teklifiyle, devletin vergi alacaklarına, belediye alacaklarına, trafik cezalarına ve başka cezalara hem indirim hem de yapılandırma getirilerek vatandaşımızın pandemi sürecinde yaşadığı ödeme sıkıntısının giderilmesi sağlanacaktır. Kanun teklifinde imzası bulunan milletvekillerimize teşekkür ederiz. Ancak cana kastetmediği hâlde yaptıkları kural ihlalleri nedeniyle ehliyetlerine el konulan ve terör irtibatı hariç, üniversitelerden ilişkisi kesilenler aştan yararlanamamıştır. Bu kanun teklifinde, ehliyetine el konulan vatandaşlarımıza ve üniversite hayatı yarım kalmış öğrencilerimize af getirerek gönüllerini alalım.

Teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Barut...

6.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, çiftçilerin sorunlarına ilişkin açıklaması

AYHAN BARUT (Adana) – Sayın Başkan, salgınla birlikte daha da derinleşen siyasi ve ekonomik kriz, yükselen enflasyon ve artan döviz kurlarıyla buna bağlı olarak tarımsal üretim girdilerine fahiş zamlar geldi. Çok zor koşullarda, binbir emekle üretim yapan çiftçimiz bir türlü hak ettiğini alamadı. Salgında önemi bir kez daha anlaşılan tarıma gereken ilgiyi göstermeyen iktidar, eğer rantıyeyi ve ithalat lobilerini düşündüğü kadar çiftçiyi de düşünseydi, tarımda bu acı tablo yaşanmazdı.

Tarımsal üretimdeki teşvik primi politikası yanlışır. Üretim maliyetlerini kredi çekip borçla karşılayan çiftçimizin, destekleme ödemelerini peşin olarak alması gerekmektedir. Mısır, pamuk, soya ve ayçiçeği gibi ürünlerde hasat yaklaşıyor ancak çiftçilere hâlen yağlı tohum destekleme ödemeleri yapılmadı.

Maliyetlerin yanında devede kulak sayılacak destekleme ödemesi niye yapılmıyor? Çiftçinin cebinden artık elinizi çekin, ödemelerini gerçekleştirin.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Şeker...

7.- Kocaeli Milletvekili İlyas Şeker'in, Kuzey Marmara Otoyolu'na ilişkin açıklaması

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, Kuzey Marmara Otoyolu'nun 7'nci kesimi olan Hasdal-Habibler-Başakşehir etabı, cuma günü Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın katılımıyla açıldı. Tekirdağ'dan Sakarya'ya uzanan, Asya ve Avrupa Kıtalarını Yavuz Sultan Selim Köprüsü'yle birbirine

bağlayan, Marmara Bölgesi'nin de ulaşımını rahatlatacak olan 400 kilometrelik Kuzey Marmara Otoyolu, yüksek standartlı, güvenli, kaliteli, kesintisiz ve tamamı “2x4” olan bir ulaşım yatırımıdır. Yaklaşık 52 kilometresi seçim bölgem Kocaeli sınırları içerisinde geçerek şehrin trafiğini ciddi anlamda rahatlatacak olan, doğayla uyumlu ve yaban hayatına saygılı bir şekilde tamamlanan Kuzey Marmara Otoyolu, kıtalararası taşımacılığın en önemli ulaşım aksı olan, zamandan ve akaryakıttan yıllık toplam 2 milyar 480 milyon lira tasarruf sağlayan, 350.960 ton karbon emisyonunu azaltacak olan proje ülkemize, milletimize ve şehrimize hayırlı olsun diyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Kılıç...

8.- Kahramanmaraş Milletvekili İmran Kılıç'ın, Ahmet Cevdet Paşa'nın vefat yıl dönümüne ilişkin açıklaması

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Ahmet Cevdet Paşa, Osmanlı Devleti'nin son dönemine tanıklık eden devlet ve ilim adamı, mütefekkir, tarihçi, hukukçu, şair; bulunduğu her makam ve oturduğu her koltukta ıslah edici ve kural koyucu olarak anıldı; birçok eser bıraktı, Kısas-ı Enbiya ve Tevarih-i Hulefa ile Mecelle bunlardan başlıcalarıdır. 27 Mart 1822'de Lofça'da doğup 26 Mayıs 1895'te İstanbul'da vefat etti. Ahmet Cevdet Paşa şöyle der: “Tarih bilmeyen diplomat pusuladan anlamayan kaptana benzer, her ikisinin de karaya oturma tehlikesi vardır. Siyaset işlerinde maharet ancak tecrübeyle olur, buna ömür yetmeyeceğinden içi ibret, nasihat ve tecrübelerle dolu olan tarih okunmalıdır. Bir şeyi başarmak için üç şey lazımdır; ilim, irade ve kudret. Bir iş tamamlandığında bir eksikliği beklemek gerekir.” Kendisi Maraş, Urfa, Zor sancakları ile Adana eyaletinin birleştirilmesinden oluşturulan Halep Valiliği de yapmıştır.

BAŞKAN – Sayın Önal...

9.- Kırıkkale Milletvekili Ahmet Önal'ın, Kırıkkale'de yaşanan kuraklığa ilişkin açıklaması

AHMET ÖNAL (Kırıkkale) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Kışın neredeyse hiç karın yağmadığı, baharda ise yeterli yağış almayan Kırıkkale'miz büyük bir kuraklıkla karşı karşıya. Türkiye'nin en büyük ırmağı olan Kızılırmak'tan neredeyse hiç faydalanamayan Kırıkkale'mizde çiftçilerimiz son yılların en zor günlerini geçiriyor. Keskin ilçemizde Gazibeyli köyünden Köprüköy'e, Cebraili köyünden Kasımağa köyüne; Bahşili ilçemizde Karaahmetli köyü başta olmak üzere tüm civar köylerde; Delice ilçemizde Çatalı köyünden Halitli köyüne kadar olan bölgede buğday ve arpa tamamen kurumuş durumda. Benzer durum Çelebi, Karakeçili, Sulakyurt ve Yahşıhan ilçelerimizde de kendisini göstermiş, tüm bölgede neredeyse hiç mahsul kalmamıştır. Tüm bu sebeplerle çiftçilerimiz, Kırıkkale'nin acilen doğal afet bölgesi ilan edilmesini, çiftçi borçlarının faiziyle birlikte silinmesini; TARSİM'e kaydı olsun olmasın, ÇKS belgesi bulunsun bulunmasını, kuraklıktan etkilenen tüm çiftçilerimizin maddi kayıplarının Tarım Bakanlığınca karşılanmasını beklemektedirler.

BAŞKAN – Sayın Yılmazkaya...

10.- Gaziantep Milletvekili Bayram Yılmazkaya'nın, akaryakıt fiyatlarına ilişkin açıklaması

BAYRAM YILMAZKAYA (Gaziantep) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Siyasi iktidar tarafından döviz kuru ve uluslararası ham petrol fiyatları bahane edilerek akaryakıt ürünleri üzerinden yüksek vergi geliri elde edilmektedir. İktidar, beceriksiz ekonomi politikaları nedeniyle baş edemeyince başka ülkelerin doğal kaynaklarına uyguladığı ilave vergilerle ekonomiyi yönetmeye çalışıyor, açığı kapatmaya çalışıyor. Yazıklar olsun!

Türkiye'nin dünyanın en pahalı benzinini kullanan ülkelerden biri olmasının sebebi, benzin ve motorini başka ülkelerden ithal etmesi değil, akaryakıt üzerine eklenen ve giderek artan vergilerdir.

Mart 2020 tarihinde rafineri çıkışlı 1 litre benzinin vergisiz fiyatı 1 lira 43 kuruşken bugün yeni vergilerle birlikte benzin litresi 7,74 liraya vatandaşa satılmaktadır. Bu yanlış mali politikaların sonucunda akaryakıt üzerinden yüksek gelir elde eden iktidar, vatandaşı mağdur ederek ekonomiyi sekteye uğratmaktadır. Yeter artık diyoruz.

Yüce heyeti saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Kaya...

11.- Osmaniye Milletvekili İsmail Kaya'nın, savunma sanayisine ilişkin açıklaması

İSMAİL KAYA (Osmaniye) – Teşekkürler Sayın Başkanım.

Polonya'ya Bayraktar TB2 SİHA ihracı konusunda Türkiye, tarihinde ilk kez NATO ve Avrupa Birliği üyesi bir ülkeye insansız hava aracı ihraç edecektir. Son on dokuz yılda attığımız adımlarla sadece yılların ihmallerini gidermekle kalmadık, aynı zamanda bu alanda ülkemizi devler ligine taşıdık. Polonya'nın alacağı, tanksavar füzesi taşıyacak olan Bayraktar TB2 silahlı İHA'ların, "drone"ların ilk teslimatı gelecek yıl yapılacaktır.

Diğer taraftan, PKK Türkiye'yi bölemedi, FETÖ hain emellerine ulaşamadı, Kıbrıs Rumların hâkimiyetine girmede, Libya'da artık Fransa at koşturamayacak, Doğu Akdeniz'in kaderi Yunanistan'a bırakılmadı, Covid döneminde dünya ülkelerinin ekonomisi ve sağlık sistemi çöktü; ülkemiz dimdik ayakta. İşte, Erdoğan alerjisi bu yüzdendir diyerek Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Taşkın...

12.- Mersin Milletvekili Ali Cumhur Taşkın'ın, ihracat rakamlarına ilişkin açıklaması

ALİ CUMHUR TAŞKIN (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

On dokuz yıllık AK PARTİ iktidarında Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde ihracatımız rekorlar kırmaya devam ediyor. Yılın ilk çeyreğinde gerçekleşen güçlü ihracat performansı nisan ayında da devam etmiş, ihracatımız geçen yılın aynı ayına göre yüzde 109 artışla 18,8 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Bu değerle tüm zamanların en yüksek nisan ayı ihracat rakamı ve ayrıca tüm yılların 2'nci en yüksek aylık ihracatı gerçekleştirilmiş oldu. Seçim bölgesi Mersin, nisan ayında, geçen yılın aynı ayına göre yüzde 47 artış sağlayarak, 204 milyon dolar ihracat gerçekleştirerek önemli bir başarı göstermiştir. Bu başarıda emeği geçen tüm ihracatçılarımızı tebrik ediyorum. AK PARTİ olarak Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde Türkiye büyümeye ve ihracat rekorları kırmaya devam edecektir diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Şeker...

13.- İstanbul Milletvekili Ali Şeker'in, suç örgütlerini temizleme görevi olan siyasetin suç örgütlerini örnek aldığına ilişkin açıklaması

ALİ ŞEKER (İstanbul) – “Bir tuğla çekersem duvar yıkılır.” diyenlere teslim edilen ülkemizde tam bir çürüme yaşanıyor. Suç örgütlerini temizleme görevi olan siyaset, suç örgütlerini örnek alıyor, faili meçhul siyasi cinayetler faili meçhul bırakılmak istendiği için faili meçhul kalıyor ve bunların, bir an önce, ortaya çıkan bilgiler ışığında aydınlatılması gerekiyor.

Suç örgütü liderinden 10 bin dolar alan siyasetçi açıklamaktır İçişleri Bakanının görevi; kendini güvene almak için kara kutu gibi davranmak değil, İçişleri Bakanının görevi kara kutudaki bilgileri ortaya çıkarıp ülkeyi temize çıkarmaktır. Cumhurbaşkanının görevi de muhalefet partisi liderlerini tehdit etmek değildir.

BAŞKAN – Sayın Ceylan...

14.- Çanakkale Milletvekili Özgür Ceylan'ın, Çanakkale halkının yaşam alanlarını sermayeye teslim etmeyeceğine ilişkin açıklaması

ÖZGÜR CEYLAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, Çanakkale halkı yaşam alanlarını sermayeye teslim etmeyecek. Haklı olduğumuz bu mücadelede anayasal haklarımızı sonuna kadar kullanacağız. Cengiz Holdingin Halılağa Bakır Madeni Projesi'yle 580 hektarlık alanda yaklaşık 350 bin ağacı keseceği öngörülüyor. Alamos, Balaban'da doğayı katletti. Cengizin yapacağı katliama izin verilemez. Firma, bölge halkına noter tebligatı göndererek, 28 Mayıs'ta köyde araziler için pazarlık yapacaklarını belirterek köylüye aba altından sopa göstermekte “Bizimle anlaşmazsanız kamulaştırma talep edeceğiz.” demektedir.

Milletin efendisi olan köylümüz bu 5'li çeteden ve bunların cesaret aldığı odaklardan korkmasın. Onların parası ve yerli iş birlikçileri varsa halkın da cesareti ve yanlarında Cumhuriyet Halk Partisi vardır.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Sayın Kenanoğlu...

15.- İstanbul Milletvekili Ali Kenanoğlu'nun, pandemi cezalarına ilişkin açıklaması

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, pandemi yasaklarında kendi yazlığı önünde denize girene ceza kesiliyor, otellerde denize girene ceza kesilmiyor; özel otomobilinizle seyahat ederseniz ceza kesiliyor, toplu taşımayla seyahat ederseniz ceza kesilmiyor; deniz kenarında, bankta otursanız ceza kesiliyor, deniz kenarındaki kendi milyonluk teknenizde otursanız ceza kesilmiyor; vatandaş olarak bayram ziyaretine giderseniz ceza kesiliyor, parti teşkilatı olarak bayramlaşırsanız kesilmiyor; iktidarın desteklediği takımların tribünlerindeki seyircilere ceza kesilmiyor, lebalep kongrelere ceza kesilmiyor; iktidar yanlısı cenazelere katılanlara, iktidarın istediği protestolara katılanlara ceza kesilmiyor; İçişleri Bakanı TV programına çıkıyor, gece on ikide sokağa çıkma yasağına uymayan, kendisine tezahürata gelen yandaşlara ceza kesilmiyor; 1 Mayıs İşçi Bayramı'nı kutlamak isteyenlere, Beşiktaş'ın şampiyonluk kutlamasına ise ceza kesiliyor. Pandemi cezalarında bile halkı mağdur edip yandaşı koruyan bu tutumu kınıyorum.

BAŞKAN – Sayın Şimşek...

16.- Mersin Milletvekili Baki Şimşek'in, tarım ve hayvancılıkla uğraşanlara da destek verilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, pandemi süreci içerisinde esnaflarımıza ve sosyal yardım alan vatandaşlarımıza Hükümet tarafından destek verilmiştir; yalnız, tarım ve hayvancılıkla uğraşan insanlar pandemi süreci içerisinde ekstra bir destek almamışlardır. Özellikle süt fiyatlarına bir zam yapılmıştır; yalnız, yem fiyatları anormal derecede artmıştır. Kurban Bayramı öncesinde, kurbanlık besleyen, özellikle büyükbaş ve küçükbaş hayvancılıkla uğraşan insanlarımıza mutlaka yem desteği verilmeli. Tarımla uğraşan, kuraklıktan dolayı büyük zarar gören insanlarımız var, bunlara sadece borç erteleme yeterli değil; bunlar da mutlaka, ÇKS'ye göre, gerekirse 2022 yılının desteği öne çekilerek, bu çiftçilerimiz de bir nebze olsun rahatlatılmalıdır.

Teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Demir...

ve kontenjan uygulamalarını kaldıracğız, taban fiyatın altında çay alınmamasını sağlayacağız, çay ithalatına son vereceğiz, üreticilerimiz alın terinin karşılığını alacak ve emek sömürsü son bulacaktır.

BAşKAN – şimdi, söz talep eden Grup Başkan Vekillerimize söz vereceğim.

Sayın Dervişoğlu...

20.- İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın AK PARTİ grup toplantısında İYİ Parti Genel Başkanı Meral Akşener'le ilgili söylediği sözlere, Cumhurbaşkanı Meclise geldiği zaman aşırı güvenlik tedbirleri uygulandığına ve ne Recep Tayyip Erdoğan'a ne onun partisine ne de onun eşkıyalarına boyun b kecek bir siyasi kurum olmadıklarına ilişkin açıklaması

DURSUN MÜSAVAT DERVişOğLU (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Yüce Meclisi saygılarımla selamlıyorum.

Doğrusunu isterseniz bugün Sayın Cumhurbaşkanının gerçekleştirmiş olduğu grup toplantısında yaptėı konuşmayı büyük bir üzüntüyle izledim. Bilindiği gibi, Türkiye'nin malumu olduğu gibi, İYİ Parti lideri Sayın Meral Akşener'in gerçekleştirmiş olduğu yurt içi gezilerde birtakım provokatif olaylarla karşı karşıya kalıyor idik. Aldığımız devlet ve siyaset terbiyesi münasebetiyle de bu konularla alakalı olarak kullandığımız dile azami ölçüde  zen gösteriyorduk. Gerek iktidar partisinin bir kısım sözcüsünün açıklamalarına, bir kısım milletvekillerinin sosyal medya mesajlarına baktığımızda da bunu, ne yaptėını bilmeyen, ne söylediğinin farkında olmayan kişilerin ifadeleri olarak telakki etmek suretiyle bir masumiyet alanı da yaratmaya çalışıyor idik. Oysa bugün Cumhurbaşkanını dinleyince karşı karşıya bulunduğumuz saldırılarla alakalı başka bir fail arama ihtiyacı kendiliğinden ortadan kalkmıştır. Bu, Sayın Cumhurbaşkanının konuşması. Bu konuşmayı yaparken kendisine ne kadar yakıştırdı bilmiyorum ama ben bunu bir Cumhurbaşkanı konuşması olarak da görmüyorum, bunu bir siyasi partinin Genel Başkanının yaptėı konuşma olarak değerlendirmek mecburiyetinde olduğumu hissediyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAşKAN – Buyurun.

DURSUN MÜSAVAT DERVişOğLU (İzmir) – Bakın, Adalet ve Kalkınma Partisinin Genel Başkanı Tayyip Erdoğan ne diyor Genel Başkanımıza atfen: “Gelin hanım beni Netanyahu'nun yanına koyuyor ve onun ardından da memleketim Rize'ye gidiyor ve gelin hanıma memleketim Rize'de, görüldüğü gibi, gayet iyi ders veriliyor.”

Sayın Cumhurbaşkanı siyasi kişiliklere had verme, had bildirmek ve ders vermek gibi kötü bir alışkanlıktan muzdariptir, bu alışkanlığını terk etmek mecburiyetindedir. Bunu siyasi terbiyeyle, siyasi ahlakla, Cumhurbaşkanlığı gibi toplumu birleştirme görevini üstlenmiş kişilerin görev ve salahiyet alanlarıyla değerlendirebilmek mümkün değildir. Oradan da bize diyor ki: “Nerede nasıl adım atacağımı çok iyi bilmesi lazım. İkizdere yetmedi, bir de Çayeli'ne gittin. Orada da zaten gerekeni yaptılar.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAşKAN – Buyurun Sayın Dervişoğlu.

DURSUN MÜSAVAT DERVişOğLU (İzmir) – Cumhurbaşkanı, bir kısım insanların suç işleme imtiyazına sahip olduğu izlenimi veriyor. Bunu geçmişte Sayın Cumhurbaşkanı çetelerle yapmış olabilir, organize suç örgütlerinin liderleri ve yöneticileriyle gerçekleştirmiş de olabilir ama birine suç işleme imtiyazı tanınmanın neye sebep olacağını en iyi kendisinin bilmesi gerekir.

Şimdi, çok üzuldüm diye başladım sözlerime. Biliyorsunuz, ben kelimelerimi özenle seçmek mecburiyetindeyim. Sayın Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanı işine gelmeyen bir beyanla karşı karşıya bulunduğu çok yüksek...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Toparlayalım Sayın Dervişoğlu.

Buyurun.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Toparlamaya çalışıyorum efendim ama yani neresini düzeltiyim diye şaşkınlık içerisindeyim.

Şimdi, en küçük bir şey söylendiğinde çok ağır miktarlarda tazminat davası açıyor kendileri. Benim saray bürokratları gibi beş tane maaşım yok; benim bir tane milletvekili maaşım, bir de emekli maaşım var. Onun bu tazminat taleplerine karşılık verebilecek bir ekonomik kudretin sahibi de değilim ama her şeye rağmen buradan kendimi ihbar ediyorum: Adalet ve Kalkınma Partisinin İYİ Partiye yönelmiş olduğu bu ifadeler ancak bir eşkıyanın ağzından çıkmaya müsait kelimelerdir; bunun mutlak surette düzeltilmesini istiyorum.

Bize güzergâh tayin ediyor. Geçmişte de bunu yapmıştı, bazı siyasi partilere “Şu ırmağın burasına geçemezsin, şu vilayetin ötesine gidemezsin.” falan türünden bazı yol göstermelerde bulunuyordu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Bitiriyorum, az kaldı.

Hafızayıbeşer nisyan ile maluldür, unutulur ama biz hafızamız nisyanla malul olduğu için unutmuyoruz, bazı şeyleri biz unutmamız gerektiği için unutuyoruz. Milletin hafızası balık hafızası değildir yani zihnimizin bir tarafında bu ifadeler kalır. Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanı çok iyi bilmelidir ki İYİ Partililere ve İYİ Partinin Muhterem Genel Başkanına güzergâh tayin edemez; bu, hadsizliğe girer.

Ayrıca, bizi bir kavganın içine çekmek istedikleri kanaatini taşıyoruz. Biz zaten sistemle yeteri kadar kavga ediyoruz. Bu sistemin Türkiye’nin başına musallat ettiği belaların ne olduğunu bilerek ve görerek vaziyet almaya gayret sarf ediyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Ama bizim kavgamız bir çatışmayı icap ettirmiyor. Biz siyasi düşman değiliz, biz siyasi rakibiz. Çatışma bizim işimiz değil. Biz kavgayı sözlerimizle yaparız, biz “Şu şuraya gitti, bu buraya gitti, şu şunu yaptı, bunu yaptı.” diyerek kavga etmeyiz. Bakın, büyük ithamlarla karşı karşıyasınız. Ben İYİ Partinin Grup Başkan Vekiliyim. Bakanınız töhmet altında, eski Başbakanınız töhmet altında. Ben bunu bir kere istismar ettim mi bu Mecliste ya da yapmış olduğum basın toplantısında? Eğer Cumhurbaşkanına etrafındaki iletişim uzmanları yanlış yol gösteriyorsa -sizler tecrübeli siyasetçilersiniz- Sayın Cumhurbaşkanını lütfen uyarın. Dediğim gibi, bizim kavgamız çatışmayla değil, biz gerçekleri söyleyerek kavga ederiz. Bizim kavgamız yolsuzluklardır, bizim kavgamız hırsızlıklardır, bizim kavgamız adaletsizliktir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Toparlayalım.

Buyurun.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Bizim kavgamız kul hakkı yiyenlerledir. Biz bu kavgayı sonuna kadar vermeye de kararlıyız sayın milletvekilleri.

Ayrıca, bugün ilginç bir şey yaşandı Mecliste. Personele söz verdiğim için dile getirmekte fayda mülhaza ediyorum. Sayın Cumhurbaşkanı grup toplantısı yapmak üzere Türkiye Büyük Millet Meclisine geldiğinde aşırı güvenlik tedbirleri uygulanıyor. Burası Türkiye Büyük Millet Meclisi, Türkiye Büyük Millet Meclisinde bu denli tedbirlere gerek yok. Personelimizin koridora çıkması dâhi yasaklanıyor. Size Külliye’yle ilgili “saray” dediğimizde diyorsunuz ki: “Orası saray değil, orası milletin evidir.” Türkiye Büyük Millet Meclisi de milletin evidir. Milletin evini bu hâle getirenler, Külliye’yi acaba ne hâle getirmişlerdir? Doğru düşünülmesi gerektiği kanaatini taşıyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Bitiyor efendim.

BAŞKAN – Peki, buyurun, toparlayın.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Cumhurbaşkanlığında, o Külliye’de çalışan birini ziyaret etmeye kalksak girişimiz üç saat oluyor. Milletten bu kadar kopmayın, korkmayın, millete bu kadar parmak sallamayın, bu milletle bu kadar inatlaşmayın. Altını çizerek tekraren söylüyorum: Cumhurbaşkanına yol gösteren ve yön vermeye kalkışan o iletişim danışmanlarını, Türkiye Büyük Millet Meclisinde siyaset yapan ehliyet sahibi insanlar olarak uyarın.

Biz ne Tayyip Erdoğan’a ne onun partisine ne onun eşkıyalarına boyun bükcek bir siyasi kurum değiliz. Herkes haddini bilmek mecburiyetindedir.

Yüce Meclisi saygılarımla selamlıyorum. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Bülül, buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

21.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülül’ün, şehit olan Onbaşı Caner Ülüğ’e Allah’tan rahmet dilediğine, Covid-19 hastalığıyla yapılan mücadeleye ve Milliyetçi Hareket Partisinin kurumsal hafızasının tartışmaya açık olmadığına ilişkin açıklaması

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İstanbul Kuzey Deniz Saha Komutanlığında görevli Sözleşmeli İkmal Onbaşı Caner Ülüğ dün görev sırasında geçirdiği kalp krizi nedeniyle şehit olmuştur. Aziz şehidimize Allah’tan rahmet, ailesine ve yakınlarına başsağlığı diliyoruz.

Sayın Başkan, hepimizin bildiği üzere, yaklaşık bir buçuk yıldır Covid-19 hastalığıyla mücadele etmekteyiz. Dünyayı etkisi altına alan hastalık hem ekonomik hem de sosyal olarak insanları etkilemiş, küresel manada ciddi sıkıntılar ortaya çıkarmıştır. Covid-19 hastalığıyla mücadelede ülkemiz gereken adımları atmış, sosyal devlet olmanın örneğini göstermiştir. Geçtiğimiz günlerde yaşamış olduğumuz tam kapanma sonucunda vakalardaki düşüş sürmekte ve ağır hasta sayısı gün geçtikçe azalmaktadır. Hastalığa bağlı olarak hayatını kaybedenlerin oranındaki düşüş her geçen gün bizleri memnun etmektedir.

Sağlık Bakanlığımızın çabaları ve anlaşmaları sonucunda ilk partisi bugün gelen ve önümüzdeki dönemde ülkemize gelecek olan aşılar sayesinde vatandaşlarımıza hızlı bir şekilde uygulanacak olan aşı dozları, hastalığın seyrini hızla değiştirecek ve inşallah rahata ermemizi sağlayacaktır. Günde 1 milyon aşı uygulamayı planlayan Sağlık Bakanlığımız bu konuyla alakalı kampanya çalışmalarına başlamıştır. Yaz aylarında rahat edebilmek ve hastalığı yenebilmek için, aşı kampanyalarında vatandaşımızın duyarlı olmasını, aşı sırası gelenlerin bir an önce aşılarını yaptırmalarını rica ediyoruz.

Sayın Başkan, hafıza demişken bizim de bir not düşmemizde, tutanaklara geçmesinde fayda var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bülbul.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) - Milliyetçi Hareket Partisi Türk siyasi hayatının en köklü siyasi hareketlerinden biri olarak Türkiye’de yaşanan bütün hadiseler, bütün siyasi gelişmelere dair çok büyük bir hafızayı da kendi içinde barındırmaktadır. Bugüne kadar Türkiye’de yaşananlar, bugünlerde yaşananlar ve bundan sonra olacaklar üzerine Milliyetçi Hareket Partisi geçmişten gelen bilgileri, deneyimleri doğrultusunda geleceğe de bu şekilde yön verecek siyasi çalışmaların içerisinde. Bizler de “Hafızayıbeşer nisyan ile maluldür.” ifadesine rağmen, Türk siyasetinde, Türk milletini ilgilendiren, Türk milletinin hak ve menfaatleriyle ilgili olarak her türlü meseleyi aklımızda, hafızamızda ziyadesiyle tutmayı -Allah’a şükürler olsun- bilen bir siyasi hareketiz. Bu noktadaki kurumsal hafızamızın da tartışmaya açık olmadığını ifade ediyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Beştaş...

22.- Siirt Milletvekili Meral Daniş Beştaş’ın, Antalya’da 24 yaşındaki İhsan B. isimli gencin intiharına, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanının erkek şiddetiyle ilgili sözlerine, ekonomiye, çay alımlarına, cezaevinde bulunan Mehmet Emin Özkan’ın durumuna ve Cumhurbaşkanı Meclise geldiği zaman alınan tedbirlere ilişkin açıklaması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Antalya’da 24 yaşındaki İhsan B. isimli genç “AKP Hükûmeti ve RTE, benden aldığının gençliğimin hesabını soracağım.” notunu bırakarak yaşamına son verdi; basında çokça tartışıldı. Bu intihar notu, ülkenin içinde bulunduğu ruh hâlinin özeti aslında. Buna sebep olanlar suçludurlar; evet, suçlusunuz.

Şimdi, kendi canına kıyan yurttaşlardan, fabrika köşelerinde can veren işçiden, istismar mağduru çocuktan, eril zihniyetin öldürdüğü kadınlardan, cezaevine attığınız yüz binlerden, umutsuz bıraktığınız yüz binlerce, milyonlarca insandan örülü bir cehennem yaratıldı. Antalya’da yaşamına son veren İhsan adına biz de hesap soruyoruz; kadınlar adına, çocuklar adına, öğrenciler adına, işçiler adına, herkes adına hesap soruyoruz ve diyoruz ki: İhsan’ın ve onun gibi binlercesinin gençliğini tüketip ayakkabı kutularına, Man Adalarına, uyuşturucu ticaretlerine kendi geleceğinizi sığdırdınız ama bunun hesabını vermenin vakti geldi.

Şimdi, Aile Bakanı geçen hafta yine skandal bir ifadeye imza attı. Şunu dedi: Pandemide artış gösteren erkek şiddetini “Tolere edilebilir.” diye ifade etti. Açıkçası, tek bir erkeğin bir gece yarısı “İstanbul Sözleşmesi”ni kaldırdım.” dediği Hükûmetin Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı bunu söylüyor. Sadece sarayın penceresinden bakıyor, bir kadın olarak bakmıyor bu meseleye. Biz ona hatırlatalım, yılbaşından bu yana en az 108 kadın erkekler tarafından katledildi. Yani Sayın Bakan, şiddet, kadına yönelik şiddet tolere edilemez; sonuçları ağır oluyor, can veriliyor, çocuklar annesiz kalıyor ve büyük bir acı yaşanıyor ve ne yazık ki erkek şiddeti bu söylemden güç alıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Beştaş.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Ama biz kadınlar, size rağmen, zihniyetinize rağmen, İstanbul Sözleşmesi’ni savunarak birbirimize nefes olacağız, sizin bu kadın düşmanı politikalarınızı asla tolere etmeyeceğiz.

Ekonomide baş aşağı gidiş devam ediyor. Pandemide artarak devam eden yanlış politikalar sonucunda halk da “borç-yüksek döviz” girdabına girmiş durumda. AKP’lilerin her müjdesinde kurun yükselişini seyrediyoruz. “Amin dedikleri üç gün yaşamıyor.” dedikleri bu olsa gerek. Ekonomiye her müdahale ettiklerinde biraz daha dibe gidiyoruz. Yeni müjdelere kurlara yansıyor ve kurlar her gün rekor kırarken AKP’ye olan güvensizlik borsa krizini de art arda getiriyor. Halk ise yaşamak için borçlanıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Beştaş.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – İcracı denilen Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi icralık yurttaşlar ordusu yarattı. Evet, 35 milyon yurttaşın borç sorunuyla ilgilenmeyip neyle ilgileneceksiniz diye sormak istiyorum.

Sayın Başkan, çay meselesiyle ilgili ciddi bir gündem var, mağduriyet var. Çay sezonunun başlamasının üzerinden daha birkaç gün geçti ve ÇAYKUR kontenjan uygulamasına başladı çay alımında ve sezonun başında dekar başına günlük çay alımı 27 kilografa düşürüldü. Bu da üreticinin kırk günde çay toplaması anlamına geliyor. Kırk günde çay toplamak demek ikinci sezonun başlaması demek ve ikinci sezon başladığında diğer sezonun ürünlerini toplamak da büyük bir zarar ve toplanmayan çaylar da dallarında bozuluyor. Elleri çayı kalan üreticiler ÇAYKUR’a satış gerçekleştiremeyince özel sektöre satmak durumunda kalıyor, bu da zararına satış manasına geliyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın Sayın Beştaş.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Diğer bir mesele: Cumhurbaşkanı tarafından çay taban fiyatı 3,85 TL olarak açıklandı, bu da çay üreticisini ciddi bir şekilde zora sokuyor çünkü üretim maliyetleri çok yüksek. Örneğin, gübre fiyatı yüzde 70 oranında arttı, üretim maliyetlerine yapılan zam çay taban fiyatlarına yapılmadı. Onların, çay üreticilerinin talepleri şu: Kota ve kontenjan uygulamasına son verilmesi, haftada iki gün kontenjansız çay alınması, üreticinin özel şirkete mahkûm edilmemesi ve özel şirketlerce devletin açıkladığı taban fiyatın altında alım yapılmasının engellenmesi diye özetleyebiliriz. Biz bunu, bu talepleri muhataplarına iletme istiyoruz ve bunun çözümünün elzem olduğunu da ayrıca belirtmeliyim.

Sayın Başkan, Mehmet Emin Özkan... Lütfen, sayın milletvekilleri bu resme baksınlar; lütfen, rica ediyorum...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın Sayın Beştaş.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Rica ediyorum, istirham ediyorum, Mehmet Emin Özkan’ın bugün Diyarbakır’da hastaneye götürülürken çekilen videosunu da izleyin. Sayın Başkan, sizden de istiyorum bunu. O video bir dakika otuz saniye, o videoda yürüyemeyen 83 yaşındaki Mehmet Emin Özkan’ın durumunu göreceksiniz. Hikâyesi şu: 96’da tutuklanıyor, yirmi beş yıldır cezaevinde, JİTEM’in işlediği cinayetlerden sorumlu tutuluyor. Albay Eşref Hatipoğlu önce yargılanıyor, kendisi beraat ettiriliyor ve öldürülen Bahtiyar Aydın’ın -albaydı galiba- ablası “fındık için adalet yürüyüşü” sırasında konuşuyor, bizzat diyor ki: “Devlet içindeki karanlık güçler tarafından öldürüldü.” Bunu Bahtiyar Aydın’ın ablası söylüyor. Peki, kendisi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Beştaş, toparlayalım.

Buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Toparlayacağım Başkanım.

Buna rağmen tahliye edilmiyor. Şimdi, cezaevindeyken 5 kere kalp ameliyatı oluyor, anjiyo sayısı zaten sayısız ve şu anda ameliyat olması gerekirken yaşam riski olduğu için olamıyor; hafıza kaybı var, 2 kulağı duymuyor ve altı yıl önce Adli Tıp raporu veriliyor “Cezaevinde kalamaz.” diye, cezaevi savcısı tahliye olursa moral olur diye Mehmet Emin Özkan’ı bırakmıyor; diyor ki seni öldüreceğim, cezaevinde öleceksin. Ya, Adli Tıp raporu var, “Cezaevinde kalamaz.” deniyor ama hukuk... Hukuk insan öldürmez, hukuk yaşatır. 83 yaşındaki Mehmet Emin Özkan’ın cezaevinde kalmasıyla devlet mi kurtuluyor, bu devleti bölecek mi bu insan? Gerçekten, artık bu Türkiye’nin resmidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Toparlayalım Sayın Beştaş.

Buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) - Atilla Peker’in ifadeleriyle, dün savcılığa verdiği dilekçeyle harekete geçmeyen yargı, içeride insanların cinayetine imza atıyor. Lütfen bu sesi duyun.

Son, Başkanım... İYİ Parti Grup Başkan Vekili de söyledi, ben de yaşadım. Cumhurbaşkanı ne zaman Meclise gelse olağanüstü değil sıkıyönetim var. Ben bahçe kapısından geçerken... Benden önce vekil arkadaşlar “Kimliğiniz nerede, nerenin vekilisiniz, sisteme gireceğiz? Buradan geçemezsiniz.” diye durdurulmuşlar. Bizim vekillerimiz maalesef Meclis personeliyle yüz yüze kalmış. Personel içeri giremiyor, kimlik kartları var. Ben de gidip bahçede oturdum, bir su rica ettim -işim vardı, bir görüşme yapacaktım- dediler ki: “Çok özür dileriz Vekilim, su veremiyoruz.” Nasıl ya, niye su veremiyorsunuz dedim. Dediler ki: “Bugün grup var, bize kesin talimat var, biz su getiremiyoruz.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Toparlayalım Sayın Beştaş.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) - Toparlıyorum Başkanım.

Kendi kulisimizde su içemiyoruz. Türkiye Büyük Millet Meclisinin geldiği durum budur. Biz vesayet derken, tek adam derken, totaliter rejim derken, faşizm derken tam da bunu söylüyoruz. Yani milletvekilleri bu Meclise kimlik sorularak girecekse, milletvekili boğazı kuruduğu için su içemeyecekse bunun adını ben iktidar partisi milletvekillerine soruyorum. Sonra itiraz ettim; ben su içmek istiyorum, lütfen, bir sorar mısınız, su içebilir miyim dedim biraz da ironiyle; on dakika sonra gelip bana bir bardak su verdiler. Tanık vekiller de var. Yani bu resim bir utanç resmidir, bunu bitirelim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Erkek, buyurun.

23.- Çanakkale Milletvekili Muharrem Erkek’in, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın AK PARTİ grup toplantısında İYİ Parti Genel Başkanı Meral Akşener’le ilgili söylediği sözlerle, muhalefete saldıran gerçeğin üzerinin örtülemeyeceğine ve İYİ Parti Genel Başkanı Meral Akşener’e Rize’de yapılan saldırıyı ve Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın sözlerini kınadıklarına ilişkin açıklaması

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün maalesef güzel ülkemiz hiç hak etmediği bir tabloyla karşı karşıya. Saray hükümeti ve bu sistem, maalesef, ülkemizin temel sorunlarını bırakın çözmemi daha da ağırlaştırıyor; örneğin eğitimde, ekonomide, adalette krizler derinleşiyor ama çok daha önemlisi, toplumsal barışımızın altına maalesef dinamit koyuluyor ve bizzat ülkeyi yönetenler tarafından. Bugün AK PARTİ grup toplantısını izleyen ve dinleyen tüm yurttaşlar, herkes eminim büyük bir üzüntü ve endişe duymuştur, çok düşündürücü bir tablodur. İYİ Parti Genel Başkanı Sayın Meral Akşener’e Rize’de yapılan saldırıdan daha vahimdir bugün söylenenler. Sayın Cumhurbaşkanı, AK PARTİ Genel Başkanı Sayın Erdoğan, Rize’de yapılan saldırıyı savunmakla kalmamış “Daha neler olacak.” diyerek toplumu büyük bir şiddete teşvik etmiştir. Bugünkü konuşma, bugünkü ifadeler suçu övmektir, suçluyu övmektir ve maalesef insanları şiddete teşvik etmektir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; siyasi partiler demokrasinin vazgeçilmez unsurlarıdır. Siyasi partiler olmadan demokrasi olmaz, Meclis olmaz. Siyasi parti genel başkanlarına ve siyasetçilere yapılan saldırıların hep birlikte şiddetle, kararlı bir şekilde karşısında durmalıyız. Ama bizzat Cumhurbaşkanı, ülkeyi yöneten, devletin en tepesindeki kişi bu saldırıları savunursa toplumsal barışımızın altına dinamit konur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Erkek.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Bu, aslında görüyoruz ki büyük bir yozlaşmanın ve maalesef yönetememenin de bir tezahürü. Bu andan itibaren siyasetçilere, siyasi parti genel başkanlarına, siyaset yapan insanlara, bizlere yapılacak her türlü saldırıdan bizzat Sayın Cumhurbaşkanı sorumlu olacaktır, müsebbibi maalesef o olacaktır.

Demokratik hukuk devletinden ne kadar uzaklaştık değerli milletvekilleri? Türkiye bunu hak etmiyor ama işte, partili Cumhurbaşkanı sistemi ve “şahsım devleti” anlayışı ve kuvvetler ayrılığının yok olması da bizatihi bu sistem de bu sorunları yaşamamıza sebebiyet veriyor. Devlet ile hükûmeti ayırmak zorundayız, devletin saygınlığını korumak zorundayız, hak ve özgürlükleri korumak zorundayız ama bugün saray hükûmeti, devletin saygınlığına da devletin ciddiyetine de vatandaşlarımızın hak ve özgürlüklerine de siyasete de maalesef ciddi zararlar veriyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Bu saldırılar, Sayın Meral Akşener’e yapılan saldırılar, Genel Başkanımıza yapılan saldırılar, muhalefete yönelik tüm bu baskılar ve saldırılar aslında demokrasiye yapılan saldırılardır, hukuka yapılan saldırılardır. Bunlardan mutlaka ve mutlaka vazgeçmeliyiz.

Türkiye’yi muhalefet yönetmiyor ki Türkiye’yi İYİ Parti de CHP de Millet İttifakı da yönetmiyor, Türkiye’yi saray hükûmeti yönetiyor. Muhalefete saldırarak gerçeklerin üzeri örtülemez. Bugün işsizlik sebebiyle intihar eden gençlerimizin sorunlarını çözmek için uğraşmalı Hükûmet, muhalefete saldırmak için değil.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayalım.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Bu nedenle hem Rize’de yapılan saldırıyı bir kez daha kınıyoruz hem de bugün AK PARTİ grup toplantısında AK PARTİ Genel Başkanı ve Cumhurbaşkanı Sayın Erdoğan’ın sözlerini ve ifadelerini de kararlılıkla, şiddetle kınıyoruz.

Teşekkür ederim. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Ünal buyurun.

24.- Kahramanmaraş Milletvekili Mahir Ünal’ın, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’ın ifadelerinin tehdit ya da suça teşvik değil tespit olduğuna, Cumhurbaşkanının 2007 seçimlerinde halk tarafından seçildiğine, PKK teröründen hesap sormadıkları sürece HDP Grup Başkan Vekili Meral Danış Beştaş’ın ifadelerini samimi bulmayacaklarına ve aşılama çalışmalarına ilişkin açıklaması

MAHİR ÜNAL (Kahramanmaraş) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; Grup Başkan Vekilleri değerlendirmelerde bulundu.

Şimdi, öncelikle bugün Sayın Cumhurbaşkanımız, Sayın Genel Başkanımız açık bir şekilde “Saygıya dayalı bir siyasetin yanında olduk, saygıya dayalı bir siyasetin oturmasını istedik ve bunun çalışmasını yaptık, yapmaya devam ediyoruz.” dedi, bunun altını özellikle çizerek ifade etti.

Cumhurbaşkanımızın orada suçu ve suçluyu -Sayın Erkek'in ifade ettiği gibi- ya da şiddeti övmek gibi bir durumu söz konusu değil; bu, bir tespittir. Siz eğer bu ülkenin Cumhurbaşkanını, Genel Başkanını eli kanlı ve bütün dünyanın lanetlediği, çocukları, sivilleri katleden bir şiddet devletinin başkanına, Netanyahu'ya benzetirseniz bunun bir provokasyon oluşturacağını ifade etti ve dolayısıyla da orada yaşananları da hepimiz biliyoruz. Burada, yaşananları onaylayan kimse yok. Orada saldırıyı gerçekleştiren İYİ Parti Erzurum Yakutiye İlçe Başkanının soru soran kişiye yaptığı saldırı kameralar önünde gerçekleşiyor. Yani orada bir saldırı ya da Sayın Genel Başkana, Sayın Meral Akşener'e dönük herhangi bir saldırı söz konusu değil; tam tersine, Sayın Meral Akşener'in çevresindekilerin soru soranlara... Cumhurbaşkanımıza ve Genel Başkanımıza dönük Netanyahu benzetmesine duydukları tepkiyi orada haklı protestolarıyla dile getiriyorlar.

Şimdi, burada Sayın Cumhurbaşkanımızın ifade ettiği de herhangi bir tehdit ya da suça teşvik değil, bir tespit.

Ayrıca şu konuda da anlaşalım: Değerli arkadaşlar, bu partili Cumhurbaşkanı, devlet, Hükümet, saray; bunu sürekli ifade ediyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Ünal.

MAHİR ÜNAL (Kahramanmaraş) – Şimdi, 2007 yılında bu millet “Cumhurbaşkanını ben seçeceğim.” demedi mi yüzde 69,1’le? Bu ne anlama geliyor? Bu, şu demek: Cumhurbaşkanı, siyaset yoluyla seçilen ve bundan sonra da siyasetçi olarak siyasetini yapacak olan kişi demek. Geçmişte olduğu gibi kapının arkasında konuşulanları nezaketsizlik olmasın diye kapının önünde konuşmayan Cumhurbaşkanları değil; siyaset yapan, yaptığı siyasetin sorumluluğunu alan, hesabı görmek için de millete giden, vesayetin sigortası gibi davranmayan, millettten aldığı emaneti yine bizzat millete hesap vererek yerine getiren siyasetçi bir Cumhurbaşkanı var artık.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Hadi oradan!

BAŞKAN – Buyurun.

MAHİR ÜNAL (Kahramanmaraş) – Dolayısıyla “Efendim, Cumhurbaşkanı şöyle olmalıdır, Cumhurbaşkanı böyle olmalıdır.” tanımları değil, milletin onayladığı ya da bir sonraki seçimde onaylamayacağı bir Cumhurbaşkanı var karşımızda. Bu da siyasetin gereğidir, bunun dışındaki her şey vesayettir. Soru çok basittir demokrasilerde. “Devletle ilgili kararları kim verecek?” sorusunun cevabı, devletle ilgili kararları işte, orada yazdığı gibi “Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir.” sözünün gereği olarak seçilmiş Cumhurbaşkanı verecektir. Bunun da hesabını millete verecektir Sayın Cumhurbaşkanı.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Meclis ne işe yarayacak, Meclis?

MAHİR ÜNAL (Kahramanmaraş) - Şimdi, Sayın Meral Danış Beştaş Hanımefendi'nin ifade ettiği şeylerle ilgili tekrar tekrar aynı şeyleri söylüyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Ünal

MAHİR ÜNAL (Kahramanmaraş) - Sayın Grup Başkan Vekilimiz, PKK teröründen hesap sorduğunuz gün şiddet, demokrasi, kadın hakları, gençler, bu ülkenin meseleleriyle ilgili bütün sözlerinizi samimi ve dikkate değer bulacağız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Onlardan hesap sormadığınız sürece ne demokrasiyle ilgili ne kadınla ne gençle ne de diğer konulardaki ifadelerinizi samimi bulmuyoruz.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Mafya düzeni!

MAHİR ÜNAL (Kahramanmaraş) - Ben, bugün aslında, aşı... BioNTech’le yapılan sözleşme gereği arkadaşlar sürekli soruyorlar “Aşı nerede?” diye. Türkiye’ye bugün anlaşma gereği aşı tekrardan geldi ve şu ana kadar 28 milyon doz aşılama yapıldı ve inşallah önümüzdeki süreçte de bu süreç hızlanarak hızla sonuç alınacaktır.

Ben, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ERDAL AYDEMİR (Bingöl) – Çökme hükûmet sistemi saray sinemasında vizyona girdi.

MAHİR ÜNAL (Kahramanmaraş) – Burası bu tür ucuz ifadelerin yeri değil, böyle küçük mizahların yeri değil burası. Yani kelime oyunları ile siyaset yapılmaz, siyaset gerçeklerle yapılır.

(AK PARTİ ve HDP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri...

Bir dakika, sayın milletvekilleri, Grup Başkan Vekillerimiz gayet güzel bir şekilde düşüncelerini ifade ediyorlar. Bu konuda biz, herhangi bir uyarıcı, bir müdahale edici tutumdan kendimizi sakınıyoruz, kendi düşüncelerini ifade etmelerine karşı da saygı duyuyoruz. Ama gündeme de geçeceğimizi hesaba katarak bundan sonraki süreci sataşmalara müsaade etmeden yaparsanız sevinirim.

Buyurun Sayın Dervişoğlu.

25.- İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu’nun, Kahramanmaraş Milletvekili Mahir Ünal’ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Uyarınıza azami ölçüde riayet edeceğim efendim.

Bugün, evet, Türkiye Büyük Millet Meclisinin gündemi var ama Sayın Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanı önümüze yeni bir gündem koyduğu için bunları tartışmadan geri duramıyoruz.

Şimdi, Mahir Bey’in ifadelerine bakarak beni çok iyi dinlediğini anladım ama herhâlde bugünkü grup toplantısında Sayın Cumhurbaşkanını doğru dinlememişsiniz efendim.

MAHİR ÜNAL (Kahramanmaraş) – Metin önümde.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Yani bakın, Sayın Grup Başkan Vekili, Sayın Tayyip Erdoğan Bey orada diyor ki: “Nerede, nasıl bir adım atılacağını çok iyi bilmek lazım, burası Rize. Sen, Rize’nin uşağına böyle hakaret edip de onu Netanyahu gibi bebek katillerinin yanına koymaya kalkarsan, yapılacak iş budur. Yine dua etki gelin hanıma çok ileri gitmeden bir ders verdiler ama bu daha başlangıç.” Şimdi, Netanyahu’yu örnek gösterdiğiniz için bu bölümünü özellikle okudum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Dervişoğlu.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Geçtiğimiz haftaki birleşimlerde de ifade etmiştim. Sayın Genel Başkanımızın ifadelerinin arasında Netanyahu’yu lanetlemesi de var, dünyayı Netanyahu’ya karşı ayağa kalkmaya davet etmesi de var. Dolayısıyla, bakın şunu söylüyorum... (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

AHMET ÖZDEMİR (Kahramanmaraş) – Daha vahim işte.

SALİH CORA (Trabzon) – Daha vahim.

MAHİR ÜNAL (Kahramanmaraş) – Ya, Netanyahu’yu lanetlediği zaman benzettiği kişiyi de lanetlemiş oluyor zaten.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Ya, anlatıyorum, dinleyin yani ne kadar sabırsızsınız, ne kadar sabırsızsınız. Şimdi, hemşehrilerim alınacak diye söyleyemiyorum, burası Rize sokakları değil, burası Türkiye Büyük Millet Meclisi ya! Siz, önünüze gelene isteğiniz zaman, istediğiniz yerde saldırma hakkına sahip bulunduğunuzu nereden çıkarıyorsunuz? Lafi dinlemiyorsunuz, yürüyoruz anlamıyorsunuz; ne istiyorsunuz? (İYİ Parti sıralarından alkışlar) Ben diyorum ki bu sözleri Sayın Cumhurbaşkanına yakıştıramadım. Bakın, istismar da etmiyorum ama millet bunu görüyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SEMİHA EKİNCİ (Sivas) – Ya, milleti döven sizin adamlarınız.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Grup Başkan Vekili takip ediyor süreci arkadaşlar.

Buyurun Sayın Dervişoğlu.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Efendim, birbirinize benzemeye başladınız. Kibar kibar anlatıyorum, daha ne diyeyim? Ama “benzeyiş yoluyla dayanışma” diye bir şey var sosyolojide. Birbirinize benzemeyin, kötü bir şey varsa o kötülüğü ortadan kaldıracak güzellikleri de ortaya koymayı becerin. İsteddiğiniz ifadede bulunuyorsunuz, kürsüye çıktınız, istediğinizi yapıyorsunuz, bir siyasi partinin genel başkanına yapılmış saldırıyı kutsuyorsunuz, cevap verirken de dinlemiyorsunuz. Bizi siz dinlemiyor olabilirsiniz ama büyük Türk milleti bizi dinliyor ve size gerekli cezayı sandık önüne gelince de verecek.

Bu hususu belirtiyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

MAHİR ÜNAL (Kahramanmaraş) – Tek bir cümle...

BAŞKAN – Sayın Beştaş daha önce söz istemişti Mahir Bey.

Buyurun Sayın Beştaş.

MAHİR ÜNAL (Kahramanmaraş) – Her zaman hanımefendiler öncelikli.

26.- Siirt Milletvekili Meral Daniş Beştaş’ın, Kahramanmaraş Milletvekili Mahir Ünal’ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Teşekkürler, umarız gerçek hayatta da öyle olur.

Şimdi, şöyle, Başkan...

MAHİR ÜNAL (Kahramanmaraş) – Bu kişisel değil, kurumsal.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Kurumsal...

MAHİR ÜNAL (Kahramanmaraş) – Evet.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Tabii ki!

Neyse, ben yeniden başlayayım.

Sayın Başkan, ben burada 5 konudan söz ettim. Bir, çay kotası; iki, bir hasta mahpusu söyledim; kadın cinayetlerini anlattım, intiharları söyledim; ekonomi meselesini söyledim ve Meclisin kuşatılmasını anlattım. Verecek cevapları yok, iktidarın bunların hiçbirine vereceği cevap yok. Çok sık söyledik burada; tıkandıkları anda “terörö” laflarıyla bütün her şeyi aklamaya, her şeyi meşrulaştırmaya devam ediyorlar.

Bizim muhatabımız örgütler değil Sayın Ünal, bizim muhatabımız devlet. Bizim muhatabımız şu anda iktidarda olan parti.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Biz bu ülkede yaşanan ekonomik krizlerin sebebini, sonuçlarını size sorarız. İntiharları size sorarız, kadın cinayetlerini size sorarız. Biz bir partiyiz ve meşruiyetimizi, yasallığımızı Anayasa’dan ve halktan alırız; hiç kimse bize sınır çizemez. Bizim söylediklerimizin tamamına “Siz yok şuna böyle yapın, buna böyle yapın.” diyerek sadece içinde bulundukları çaresizliği ifade ederler. Biz “Yağmur yağıyor.” diyoruz, diyorsunuz “terörö.” Her zaman söylüyoruz. Biz diyoruz “Kadınlar öldürülüyor.”, siz “terörö” diyorsunuz. Yahu muhatabımız örgüt değil, PKK değil, sizsiniz! Bunu bir politika hâline getirdiler. Ya, “Kolombiya’dan 4,9 ton uyuşturucu, kokain geldi.” diyoruz, siz “terörö” diyorsunuz. İçişleri Bakanınız çıkmış, boncuk boncuk ter döküyor, sorulara yanıt vermemek için üç saat hikâye anlatıyor, siz “terörö” diyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SALİH CORA (Trabzon) – Ne alakası var ya?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Geçin bunları ya! Gerçek cevapları istiyoruz, gerçek cevapları!

MAHİR ÜNAL (Kahramanmaraş) – Değerli Başkanım, ben çok kısa...

BAŞKAN – Sayın Ünal, gündeme geçmemize fırsat verin.

Buyurun.

27.- *Kahramanmaraş Milletvekili Mahir Ünal’ın, İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu’nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

MAHİR ÜNAL (Kahramanmaraş) – Öncelikle teşekkür ediyorum.

Bizim her şeye verecek cevabımız da her konuda hesabını vereceğimiz bir idrakimiz de icraatımız da var.

ERDAL AYDEMİR (Bingöl) – 128 milyar dolar nerede?

MAHİR ÜNAL (Kahramanmaraş) – Fakat burada sayın milletvekillerinin önünde Grup Başkan Vekillerinin Mecliste sürekli olarak bir tartışma ve “kayıkçı kavgası” görüntüsü vermemesi için ilk başladığım gün de dedim ki bu uygulama keşke olmasa çünkü sayın milletvekilleri oturuyor, burada Sayın Grup Başkan Vekilleri birbirleriyle bu şekilde sürekli olarak bir atışma içerisindeler. Yoksa bizim her şeye verecek cevabımız var.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim.

MAHİR ÜNAL (Kahramanmaraş) – Ben Sayın Müsavat Dervişoğlu’na sadece şunu söylemek istiyorum: Bizim vicdanımız, idrakimiz, kalbimiz, merhametimiz, adaletimiz her bir birey olarak, özgür milletvekilleri olarak sorgulanamaz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MAHİR ÜNAL (Kahramanmaraş) – Fakat bugün Sayın Cumhurbaşkanımızın ve Genel Başkanımızın söylediği şudur: “Biz, saygı temelinde bir siyaset yapıyoruz, lütfen, provokasyonlar oluşturmayın.” Cumhurbaşkanımızın söylediği budur. “Provokasyonlar oluşturmayın ve bu provokasyonların sonuçları için de lütfen, dikkatli olun.” Söylenen budur sadece.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Peki.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Tehdit mi ediyorsunuz insanları?

KEMAL PEKÖZ (Adana) – “Şu şehrin uşağıdır, oraya gidemezsin; bu şehrin çocuğudur, buraya gidemezsin.” E, ne olacak?

BAŞKAN – Sayın Altay...

28.- *İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın AK PARTİ grup toplantısında İYİ Parti Genel Başkanı Meral Akşener'le ilgili söylediği sözlerle, Cumhurbaşkanı Meclise geldiği zaman sıkıyönetim uygulandığına ilişkin açıklaması*

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkanım, ben de özür dilerim... Bir basın toplantısı yaptım, İYİ Parti Genel Başkanı Sayın Meral Akşener'in Rize ziyaretiyle ilgili Sayın Cumhurbaşkanının ifadelerini çok vahim bulduğumu belirttim, kamuoyunun bilgisi var. Şu kadar söylemek isterim ki: Bu durum, bir açık tehdittir. Bu durum siyaseten kamplaştırılan, kutuplaştırılan Türkiye'nin coğrafi olarak da ayrışmasının ilk işaretidir; çok sakıncalı, çok mahzurludur. Erdoğan'ın, bu açıklamalarına bir düzeltme yapması kaçınılmazdır. Bir muhalefet partisi Genel Başkanına işte "Rize'de sana az bile yapıldı, bunlar iyi günleriniz, daha neler olacak, neler." sözünden hepimiz irkildik. Açık söyleyeyim; bu, muhalefeti topluma, devletin kolluk kuvvetlerine hedef göstermektir. An itibarıyla AK PARTİ'ye muhalefet eden hatta Cumhur İttifakı'na muhalefet eden siyasetçiler için bir tehdit ve tehlike söz konusudur. Ben, şimdi, buradan...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Muhalefetten herhangi bir milletvekilinin başına bir hâl gelirse bunu yapanlar, Erdoğan'ın bugünkü konuşmasından cüret ve cesaret alarak yaptıklarını Emniyetde, polisde, Jandarmada beyan etseler, haklarıdır. Bunu doğru bulmam mümkün değil.

Zira bugün daha vahim bir şey daha Sayın Başkan. Burası Türkiye Büyük Millet Meclisi. Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak bugün bir sürü çalışmamız aksadı, şunun için aksadı: Bizim personelimizin Meclise girişine bugün engelleme yapıldı; sadece bizim değil, diğer siyasi partilere de yapılmıştır, eminim. Neymiş efendim, Sayın Cumhurbaşkanı Meclise gelecekmış; buyursun, gelsin. Bin kere söyledim ya, bu korkmasın, biz onu koruruz ya! Ama Cumhurbaşkanı Meclise gelecek diye Mecliste sıkıyönetim ilan etmenin bir âlemi var mı? Benim bir sürü personelim Meclise girememiş Sayın Başkan. Zatâlinizin aracılığıyla da Sayın Şentop'a da buradan bir mesaj göndermek istiyorum. Cumhurbaşkanının özel olarak gittiği toplantılarda alınan sıkı güvenlik önlemleri beni bağlamaz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ama ben, Cumhurbaşkanı Meclisteyken Özel Kuvvetlerin Meclisin çatısında -ikinci katta benim odam- patır kütür kiremitleri kırmalarına daha fazla tahammül edemem. Bir ay önceydi, şuradan yağmur damlıyordu. Otomatik silahlarla... Türkiye Cumhurbaşkanı Meclise gelmeye korkuyorsa yazık ki yazık, vah ki vah! (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Evet, peki.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Bize de alın güvenlik önlemi. Bakın, Meral Akşener'e ne yaptılar.

BAŞKAN – Sayın Dervişoğlu, güzel bir ifadeyle gündeme geçelim.

Buyurun.

29.- *İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun, Kahramanmaraş Milletvekili Mahir Ünal'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

DURDUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Başkanım, ben, Meclisin benden ne beklediğini gerçekten biliyorum ama bir de bana bir fırsat tanınması lazım.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Dervişoğlu.

DURDUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Bana ilk defa biri "provokatör" dedi.

MAHİR ÜNAL (Kahramanmaraş) – Sana demedim.

DURDUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) - Neyse.

BAŞKAN – Hayır, “demedim” diyor, “demedim” diyor.

MAHİR ÜNAL (Kahramanmaraş) – Hayır, öyle bir şey demedim, şahsınızı tenzih ederim.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Bakın, tamam, önemli değil.

Provoke etmemek lazım. Ben bunların hepsini hoşgörüle karşılarım, benim için önemli olan şu: Bakın, bu tartışmaları biz uzatınca milletvekili arkadaşlarımız rahatsız da olabilir, o görüşünüze katılıyorum, onun için Meclisin belki de en az konuşanlarından bir tanesiyim ben. Ama bizim milletvekili arkadaşlarımızın da haksızlıkla karşı karşıya kalınca bazı şeyleri ifade etme hürriyetleri var; onları temsilen, fırsat buldukça, bakın, ben bunları dile getirmeye çalışıyorum.

MAHİR ÜNAL (Kahramanmaraş) – Milletvekillerimizi konuşturalım.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Bakın, yani işte kısır tartışmalardan beslenmeye kalkışmak gibi bir niyetim asla yok, biz burada hakikati arıyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MAHİR ÜNAL (Kahramanmaraş) – Eyvallah.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Dervişoğlu.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Defaatle ifade ettim, hakikati aradığımız yerde, ya şu kendinizi, hakikat olduğunuzu iddia etmek durumunda bulunmaktan alıkoyun lütfen. Siz hakikat değilsiniz, biz burada hakikati arıyoruz; bize iki de bir ayar vermeye kalkışmanın doğrusunu isterseniz hiçbir anlamı yok.

Eğer benim söylediklerim bu toplumu provoke ediyor da Sayın Cumhurbaşkanının bu ifadeleri sizin nezdinizde muteber ise ve masum ise benim size söyleyecek hiçbir şeyim yok. Ben beni anlayın demiyorum, beni Türk milleti anlasın yeter diyor ve yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Peki, gündeme geçiyoruz.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

İYİ Parti Grubunun İç Tüzük’ün 19’uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım.

Buyurun okuyun:

V.- ÖNERİLER

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ

1.- İYİ Parti Grubunun, Antalya Milletvekili Feridun Bahşi ve arkadaşları tarafından, Adalet ve Kalkınma Partisi hükümetleri döneminde yaşanan kadrolaşmalar; hukuk dışı atamalar ve liyakate dayalı olmayan personel alımlarının tespiti, atamalarda hakkaniyetin sağlanması, personel alımı ve atamalarındaki sorunların tespiti ve çözümünü amacıyla 29/4/2021 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 26 Mayıs 2021 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

26/5/2021

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 26/5/2021 Çarşamba günü toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük’ün 19’uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Dursun Müsavat Dervişoğlu

İzmir

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Antalya Milletvekili Feridun Bahşi ve 19 milletvekili tarafından, Adalet ve Kalkınma Partisi hükümetleri döneminde yaşanan kadrolaşmalar, hukuk dışı atamalar ve liyakate dayalı olmayan personel alımlarının tespiti, atamalarda hakkaniyetin sağlanması, personel alımı ve atamalarındaki sorunların tespiti ve çözümü amacıyla 29/4/2021 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerin 26/5/2021 Çarşamba günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere İYİ Parti Grubu adına Antalya Milletvekili Sayın Feridun Bahşi.

Buyurun Sayın Bahşi. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA FERİDUN BAHŞİ (Antalya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İYİ Parti adına vermiş olduğumuz araştırma önergesi üzerine söz aldım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle AK PARTİ Genel Başkanını Genel Başkanımıza yönelik “Gelin hanıma Rize’de gayet güzel bir ders verdiler, gerekeni yaptılar. Bu daha bir, daha neler olacak neler, bunlar iyi günler.” sözü nedeniyle kınıyorum, haddini aşmıştır. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, yine, konuşmama her zaman olduğu gibi Doğu Türkistan’da emperyalist Çin devletinin Uygur Türküne uyguladığı soykırımı kınayıp ülkem Türkiye’nin bu konuda harekete geçmesi konusunda beklentimizi dile getirerek başlamak istiyorum.

Ülkemizin neresinde olursa olsun her vatandaşımız Anayasa’nın kendisine tanıdığı hak nedeniyle eşit, etkin ve yeterli kamu hizmetinden yararlanma hakkına sahiptir. Kamu hizmetlerinin vatandaşla ulaşmasında kamu personeli önemli bir rol üstlenmektedir. Ancak AK PARTİ döneminde yapılan haksızlıklarla kul hakkına girilen, hak edenlerin haklarının “mülakat” denilen ucube bir sistemle yenilerek yerine yapılan liyakatsiz atamaların zirve yaptığı bir dönemdeyiz. 2002 yılında iktidara gelmesiyle tüm kadrolar önce “FETÖ” denilen hain örgüte teslim edildi. 2016 yılında FETÖ’nün güçlenip de tüm ülkeyi ele geçirmeye kalkması üzerine milletin ferasetiyle bu kötü gidişe “Dur!” denilip darbe önlendi ve FETÖ’cüler devlet kadrolarından tasfiye edilmeye başlandı. Devlet ve millet düşmanı bu hain örgütün devletten tasfiyesini biz de destekledik, tüm kurumların ve özellikle yargı kurumunun temizlenmesi konusunda desteğimizi de açıkça gösterdik. Ancak boşaltılan bu kadrolara daha sonra liyakatsiz parti militanlarının doldurulmaya başlanmasını görmeye başladık.

Mesleğim gereği, özellikle takip ettiğim yargı kurumunda yani hâkim, savcı alımlarında o kadar açık haksızlıklar yapıldı ki bunlara bizzat yaşadığım olaylardan birkaç örnek vererek konuşmama devam edeceğim. Yeğenim 96 puanla hâkimlik yazılı sınavını kazandı ancak yapılan mülakatta soyadı “Bahşi” olduğu için elenerek çok istediği hâlde hâkimlik mesleğine giremedi. Ancak aynı dönemde yazılıda alt sınır da kaldırılarak zamanın Adalet Bakanlığı Müsteşarının çocuğu yazılıdan 42 puan aldığı hâlde mülakatta başarılı sayılıp hâlen hâkimlik mesleğini sürdürmektedir. Kendi kızıma yapılan haksızlığa girmiyorum bile.

Bu tür uygulamalar sadece yargıda da değil, devletin tüm kadrolarında yapıldı. Gençlerimiz girdikleri sınavlarda başarılı olmasına rağmen, ucube mülakat sistemiyle mağdur edildi, hakları yenildi. AK PARTİ mensuplarının yakınları ise liyakatsiz olduğu yazılı sınavlarda çok düşük puanlar aldığı hâlde, mülakatta yüksek puanlar verilerek devlet kadrolarına yerleştirildi. Daha sonra ise ülke, AK PARTİ içindeki grupların kendi iç mücadelelerine de sahne oldu. Gruplar, FETÖ taktikleriyle, bırakın başka görüşten insanları, AK PARTİ içindeki diğer grup mensuplarına bile haksızlık yapmaya başladı. Parti içi iktidar mücadelesinde özellikle Pelikancılar FETÖ yöntemleriyle öne çıktı.

Haksızlıklar sadece işe ilk alımlarda mı yapıldı? Elbette ki hayır. Adaletten iç işlerine, sağlıktan eğitime birçok alanda yaşanan siyasi nitelikli terfiler de kamu hizmeti sunumunu zaafa uğrattı. Bu tür haksız ve siyasi atamalar kurum içindeki yandaş olmayan personelin hak gasbına neden olurken çalışma barışını da olumsuz yönde etkiledi ve devlet hizmetlerinde nitelik, zaman ve maddi kayba sebebiyet vermeye başladı. Liyakatsiz yönetici ve memurlar tarafından yapılan uygulama ve işlemler her geçen gün devlete daha büyük zarar vermektedir.

Öte yandan, görevine iade edilen personelle ilgili mahkeme kararlarının uygulanmaması da ayrı bir konu. Bu arada, daha önce FETÖ tecrübesinden ders almayan iktidar, şimdi de başka tarikat ve cemaatlara yol vermektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

FERİDUN BAHŞİ (Devamla) – Bilimsel, tarafsız, etkin bir kamu yönetimi oluşturmak, hangi siyasi görüşten olursa olsun bütün iktidarların ortak hedefi olmak zorundadır.

Bu sebeple, araştırma önergemize desteklerinizi bekliyor, büyük Türk milletini ve Gazi Meclisi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Ağrı Milletvekili Sayın Abdullah Koç.

Buyurun Sayın Koç. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Sayın Başkan, değerli halkımızı ve cezaevlerindeki binlerce siyasi tutsak arkadaşımızı saygıyla selamlamak istiyorum.

Değerli arkadaşlar, ülkede yargıda hiç olmadığı kadar bir kadrolaşma yaşanmaktadır, neredeyse, iktidara yaslanmayan bir yargı mensubu kalmamış bulunmaktadır. Bu ülkede cumhuriyetin kuruluşundan bu yana 1923 yılı ilk darbe yapılan yıldır ama son kırk yıldır devletin içinde bir devlet oluşmuş durumdadır, mafya-siyaset-sermaye ilişkisi had safhaya ulaşmıştır.

Değerli milletvekilleri, bu ülkede 17 bin faili meçhul cinayet işlenmiştir, 5 bin köy boşaltılmıştır. Kürt iş insanları, gazeteciler, bilim insanları katledilmiştir. Politik cinayetler işlenmiş ve Kürtlerin üzerine Roboski’de bombalar yağdırılmıştır. Bakın, siyasi kumpas davalarıyla on binlerce siyasetçi arkadaşımız cezaevlerine alınmıştır. Bunca kirliliğin, cinayetin ve insanlık suçu işleyenlerin bugünkü ortakları ne yazık ki Hükûmettir.

Değerli arkadaşlar, İçişleri Bakanı, Tansu Çiller ile Mehmet Ağar’la aynı sofradadır ancak bugün de gördüğümüz gibi Cumhurbaşkanı da bunlara destek sunmuştur. Yargının bütün soruşturmalarının, siyasi kumpas davalarının hazırlayıcıları ne yazık ki bu organlardır.

Bakın, değerli arkadaşlar, bu ülkede hukuk yoktur, diyoruz; bu ülkede demokrasi kalmamıştır, diyoruz. Bakın, bunca kirliliğe rağmen, bunca siyasi cinayetlere rağmen suspus olan yargı ne yapıyor değerli arkadaşlar? SES yöneticilerine, Sağlık ve Sosyal Hizmet Emekçileri Sendikasına dün sabah saatlerinde düzenlenen şafak operasyonu ile arkadaşlar gözaltına alınıyor ve şu anda, bu pandemi sürecinde halkın hizmetinde olan bu kişiler, SES çalışanları gözaltındalar.

Bakın, bu ülkede ikili hukuk sistemi olduğunu söylüyoruz, bu ülkede ikili devlet sistemi olduğunu söylüyoruz. Bir tarafa gelince suspus duran bir yargı sistemi, diğer tarafa gelince de aslan kesilen bir yargı sisteminden bahsediyoruz biz. Bu nedenle partili kartını cebinde taşımayan bir yargıcı bulmak son derece güç olmuştur, partili kartı cebinde bulunmayan bir cumhuriyet savcısını bulmak son derece güç olmuştur. O nedenle siyasi cinayetlerin üzerlerine gidilmiyor. Bu nedenle bu kadar kirliliğin ilişkileri

üzerine gidilmiyor. Bu nedenle değerli arkadaşlar, bu ülkede hukuk yok, bu ülkede maalesef demokrasi yok ve adalet, hukuk askıya alınmış durumdadır. Bütün bu olaylara rağmen, bütün bu yaşananlara rağmen elde kalan tek mücadele alanı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

ABDULLAH KOÇ (Devamla) – Değerli halkımız ve değerli milletvekilleri; bu olayların karşısında demokrasi güçlerinin ortak demokrasi mücadelesi vermekten başka bir yolu kalmamış bulunmaktadır.

Bakın, Mecliste bu olayların araştırılması için derhâl bir Meclis araştırması komisyonu kurulması gerektiğini belirtiyoruz ancak bu Meclis araştırması komisyonlarının olması da bu işin çaresi olmayacaktır ne yazık ki. Bu nedenle yapılması gereken tek yol, tek çare halkın hakemliğine müracaat etmektir, seçime gitmektir.

Sizleri saygıyla selamlıyor, teşekkür ediyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Yunus Emre.

Buyurun Sayın Emre. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA YUNUS EMRE (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Başlangıçta, tabii, hemen İYİ Parti grup önerisini desteklediğimizi belirtmek isterim. Bu, bir yanıyla da aslında önemli bir siyasi görev ve Anayasa’mızla, ilgili mevzuatla da tanımlı bir durum. Anayasa’nın 70’inci maddesi, biliyorsunuz, bu konuyu düzenliyor; Devlet Memurları Kanunu’nun 3’üncü maddesi bu konuyu düzenliyor. Bunun yanında birçok uluslararası sözleşmede Türkiye’nin bu alanda ciddi taahhütleri var. Örneğin Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin kamu görevlileri için meslek ilkelerini belirleyen kararında; yine Avrupa Konseyi Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresinin “Yerel ve Bölgesel Yönetimlerde Akraba Kayırmacılığı Nepotizm ile Mücadele” başlıklı kararında; yine AGİT’in 2004’te “Yolsuzlukla Mücadelede En İyi Uygulamalar” başlıklı raporunda ve OECD’nin 1998 yılında kabul ettiği “Kamu Hizmetinde Etik İlkeleri İçeren Bir Sistemin Geliştirilmesine Dair Yasal Belge” başlıklı dokümanda bunların hepsi kayıt altına alınmış, Türkiye bu alanda taahhütlerini vermiş durumda ancak ne yazık ki bu taahhütlerin hiçbirisi ve bizim Anayasa’mızda, yasalarda kayıt altına alınan hükümler bu alanda uygulanmıyor. Bunun birçok örneği var; en başta herkesin malumu olan bu siyasi büyükelçi atamaları var, gerçekten Türkiye bakımından bir utanç manzarası. Türkiye’nin birçok önemli başkentteki temsilcileri bu alanda uzmanlıktan, ehliyetten, liyakatten uzak kimseler. OECD’ye bir büyükelçi görevlendirdiniz, bir öğretim üyesi, bir iktisatçı; bir tane uluslararası yayını olmayan bir iktisatçı ya da efendim, en son Azerbaycan atamasında gördüğümüz gibi, efendim, Viyana’da, Prag’da, Washington’da gördüğümüz gibi birçok önemli merkezde bu siyasi atamaları yapıyorsunuz.

Rektör atamaları... Eski AK PARTİ’li milletvekili arkadaşlarınızı rektörlüğe getiriyorsunuz. Bu rektörlerin 71’inin hiçbir uluslararası YÖK yayını yok değerli arkadaşlar, hiçbir atıf alan yayını yok. Üniversiteyi bir bilim kuruluşu, bir araştırma kuruluşu; bir topluma hizmet, bir eğitim kuruluşu olarak değil ihale yapan, bina inşa eden bir yer olarak görüyorsunuz. Türkiye’ye büyük kötülükler yapıyorsunuz.

Yargıç ve savcı atamaları... Bunlar çok konuşuldu. Partinizin mensuplarını, il ve ilçe yönetimlerinde bulunan insanları bu görevlere getiriyorsunuz sırf partinizin mensupları olduğu için.

Arpalıklar... Birçok farklı devlet kuruluşunda insanlara hak etmedikleri yüksek ücretleri birkaç farklı koltukla ödüyorsunuz. Bununla ilgili birçok örnek var ancak şunu açıklamak istiyorum: Bu bir sistem sorunu aslında, uygulamakta olduğunuz ekonomik sistemin sonucu. Türkiye’nin kaynaklarını ehliyet, liyakat ilkelerini gözetererek; etkinlik, verimlilik, sosyal adalet gibi ilkelere göre dağıtmak

yerine... Size yakınlık, şahsa yakınlık, kişiye yakınlık; kurallara, yasalara bağlılık değil, kişiye bağlılık, kişiye sadakat temel ilke olduğu için, ekonomik anlayışınızın temeli bu olduğu için bunu uyguluyorsunuz. Bir yandan da bu bir siyasal sistem aslında. Çünkü kurumsal işleyişi ortadan kaldıran, kurumları ortadan kaldıran, kurumların kültürünü ortadan kaldıran bir durum bu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın Sayın Milletvekilim.

YUNUS EMRE (Devamla) – Değerli arkadaşlarım, son bir örnekle kapatacağım.

Bakın, geçtiğimiz aylarda Amerikan Başkanının sözde Ermeni soykırımıyla ilgili yazılı bir açıklaması oldu. Amerika’ya bir büyükelçi gönderdiniz, partinizin bir mensubu, eski bir milletvekiliniz. Eskiden Amerika’da büyükelçilik görevi yapmış büyüklerimizden -kendisini burada anmak istiyorum- Namık Tan’la ben bir gün bir mülakat yapmıştım. Şunu söylemişti, demişti ki: “Ben Amerika’ya, büyükelçi olmadan önce 3 defa, farklı yıllarda, farklı görevlerle gittim. Amerika’da, o görevlerim sırasında, düşünce kuruluşlarında, siyasi partilerde, Kongrede, Amerikan yönetiminde birçok insan tanıdım. Bunu şunun için anlatıyorum: Bu aşamaların içerisinde gelerek görev yapacakları yerleri iyi tanıyan insanlar görev yaptığında Türkiye bu türden sonuçlarla karşılaşmıyor. Ancak siz tamamen şahsa bağlı, “Benim orada mutemet bir adamın olsun, benim lafımı dinlesin; kuralları, yasaları değil, benim dediklerimi gözetsin.” diye atamalar yaptığınız için Türkiye’nin başı beladan kurtulmuyor.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Ankara Milletvekili Sayın Orhan Yegin.

Buyurun. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA ORHAN YEGIN (Ankara) – Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; aziz milletimizi ve onu temsil eden Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Kıymetli milletvekilleri, daha önce de belirttiğimiz gibi on sekiz yıllık AK PARTİ iktidarında çalışma hayatındaki yaklaşımın özeti çalışana değer vermek, emeğin değerini artırmak ve emek kesimini haklarıyla buluşturmaktır. İşçi, memur, emekli, engelli, kadın, genç, tüm başlıklarıyla beraber çalışma hayatını daha verimli ve daha yüksek standartlara erdirmek için bu yıllar içerisinde çok önemli adımlar attık.

Kıymetli milletvekilleri, önergede kamuya alımlara dair bazı haksız ifadelerin ön plana çıktığını gördük. Oysa kamuda yapılan personel alımları mevzuatımızda açık bir şekilde belirtilmiştir. Bu konuda bir dezenformasyon olduğu için bundan kısaca bahsetmek, kamuya nasıl personel alındığını hem aziz milletimize hem de siz kıymetli milletvekillerine anlatmak istiyorum.

Öncelikle kamuya personel alımı için KPSS şartı aranmaktadır. Hâkim, savcı ve kaymakamlık gibi bazı kadrolar için KPSS değil ama ÖSYM’nin aracılığıyla kurumlarca yapılan yazılı yarışma sınavı sonucu alım yapılmaktadır. Bu sınavlar şartları sağlayan herkesin girebildiği, şeffaf ve objektif sınavlardır. Burada kayırmacılık yapmak, hile veya usulsüz bir yola başvurmak gibi bir durum söz konusu ve mümkün de değildir. Kamuya personel alımında bu merkezî sınav sisteminin öncelikli getirilme amacı da zaten bu kaygılardır. Kaymakamlık, hâkim, savcılık, bakanlık müfettişliği veya uzmanlıklar gibi eğer kariyer meslekler için bir alım yapılıyorsa bu objektif yapılan yazılı sınav sonrası ayrıca bir sözlü sınava da tabi olunabiliyor. Burada her sözlü sınav kamera kaydına alınarak yapılıyor ve mülakat komisyonunun her bir üyesinin değerlendirmesi “başarılı” veya “başarısız” şeklinde oluyor. Sonuçlara itiraz için de yargı yolu her zaman açık tutuluyor.

Eğer kariyer meslekler dışında bir kadrolu personel alımı olacaksa genellikle burada sözlü sınav dahi yapılmıyor, alınacak kadro sayısı kadar KPSS puanına göre en yüksekten aşağıya doğru kişiler listeleniyor ve ona göre alım yapılıyor.

Bir diğer alım yöntemi ise 4/B’li olarak bildiğimiz sözleşmeli personel alımıdır. Burada yine KPSS şartı aranmaktadır. Sözleşmeli alımların bazılarında ise ayrıca bunun yanında bir de sözlü sınav olmaktadır.

Bir diğer kamu personel statüsü de kamu işçileridir ki buradaki alım usulünde de objektif bir düzenlemeye gittik. Kamu işçisi alımında eğer yüksekokul şartı aranması gerektirmeyecek bir pozisyon varsa başvurular arasında sadece kura çekilerek alım yapılmaktadır. Eğer yüksekokul gerektiren bir pozisyon için alım yapılacaksa orada ekstra bir de KPSS şartı aranmaktadır.

Engelli kamu görevlisi alımında da lise ve altı mezuniyeti olanlar kurayla, yüksekokul mezunları için ise EKPS dedğimiz, engelli kardeşlerimize özel olarak yapılan bir sınavla alım yapılmaktadır.

Bunun dışında kamuda kısa süreli, proje bazlı işler için alım vardır. Onlar da bile ciddi kriterlerin sağlanması şartı aranmaktadır. Ve son olarak herhangi bir sınava tabi olmadan veya çok ciddi kriterler aranmadan istihdam edilen bir statü var mı? Evet, var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın Sayın Yegin.

ORHAN YEGİN (Devamla) – Teşekkür ederim Başkanım.

O da istisnai memuriyet ki hepinizin belediyeleri vardır, bilirsiniz, 657 sayılı Kanun’un 59’uncu maddesinde düzenlenmiştir. Bakanlara -16 tane bakanlığımız, 17 tane bakanlığımız var- ve onun dışında belli nüfusun üzerindeki bütün belediyelere verilmiş özel kalemlerini ve basın müşavirlerini, müşavir atamasında kullanılan bir usuldür. Çok sınırlı sayıda kullanılır ve suistimal edilmesin diye farklı kurumların da onayına tabi olan bir statüdür. Sizin de belediyeleriniz bu statüleri çok çok iyi bilmektedir.

Kıymetli milletvekilleri, görüldüğü gibi tüm alımlar sınırlı sayıda kullanılan istisnai atamalar dışında sınav şartına bağlanmış ve objektif olarak yapılan atamalardır. Bu sınavların her biri ÖSYM tarafından dikkatle takip edilen, dolayısıyla bu sınavlara giren binlerce, milyonlarca kişiyle rekabet ederek bu sınavları geçen ve kamu görevlisi olmayı hak edenlerin liyakatsiz olduğunu ima etmek, bu kardeşlerimize yönelik büyük bir haksızlıktır. Bunun dışında üst düzey kamu görevlisi atamalarında, yani siyasi iktidarın doğrudan çalıştığı, bazen birlikte istişare ederek kararlar aldığı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ORHAN YEGİN (Devamla) – Başkanım, bir dakika daha müsaade ederseniz...

BAŞKAN – Vermiyoruz Sayın Yegin.

ORHAN YEGİN (Devamla) – Peki, teşekkür ederim.

Kamu görevlisi üst düzey atamalarda da elbette yöneticiler kendi iradelerine göre çalışmak istediği kişileri belirleme hakkına sahiptir. Bu da hepimizin bildiği bir şeydir.

Teşekkür ederim. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

ERKAN HABERAL (Ankara) – Bravo Orhan!

MAHİR ÜNAL (Kahramanmaraş) – Karar yeter sayısı...

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunacağım ve karar yeter sayısı arayacağım.

Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Karar yeter sayısı yoktur.

Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 15.46

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 15.58****BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN****KÂTİP ÜYELER: Necati TİĞLİ (Giresun), Bayram ÖZÇELİK (Burdur)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 84’üncü Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

İYİ Parti Grubu önerisinin oylamasında karar yeter sayısı bulunamamıştı. Şimdi öneriyi tekrar oylarınıza sunacağım ve karar yeter sayısı arayacağım.

Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – 128 kişi var efendim.

BAŞKAN – Kâtip üyeler arasında anlaşmazlık var, elektronik oylama yapacağım.

Üç dakika süre veriyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN – Karar yeter sayısı yoktur.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 16.03

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 16.18

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Necati TİĞLİ (Giresun), Bayram ÖZÇELİK (Burdur)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 84’üncü Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

İYİ Parti grup önerisinin ikinci oylamasında karar yeter sayısı bulunamamıştı. Şimdi öneriyi tekrar oylarınıza sunacağım ve karar yeter sayısı arayacağım.

Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler...

Kâtip üyeler arasında anlaşmazlık var, elektronik oylama yapacağım.

İki dakika süre veriyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN – Öneri kabul edilmemiştir, karar yeter sayısı vardır.

Halkların Demokratik Partisi Grubunun İç Tüzük’ün 19’uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

2.- HDP Grubunun, Grup Başkan Vekili Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç tarafından, siyaset-bürokrasi-mafya arasındaki kirli ilişkileri, suçları ve sorumluları açığa çıkarmak amacıyla 26/5/2021 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 26 Mayıs 2021 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

26/5/2021

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 26/5/2021 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından, grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük’ün 19’uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Meral Danış Beştaş

Siirt

Grup Başkan Vekili

Öneri:

26 Mayıs 2021 tarihinde Siirt Milletvekili Grup Başkan Vekili Meral Danış Beştaş ve İstanbul Milletvekili Grup Başkan Vekili Hakkı Saruhan Oluç tarafından (12973 grup numaralı) siyaset, bürokrasi, mafya arasındaki kirli ilişkileri, suçları ve sorumluları açığa çıkarmak amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 26/5/2021 Çarşamba günü birleşiminde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Halkların Demokratik Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Ali Kenanoğlu.

Buyurun Sayın Kenanoğlu. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, Sayın Genel Kurul; saygıyla selamlıyorum.

90'lı yıllarda ve 2015 sonrasında aktif olan organize suç örgütü mensubu bir kişi tarafından sosyal medya üzerinden ortaya atılan iddialar var. Bu iddialarda, bazı eski kamu görevlilerinin, hâlen görevde olan bazı şahısların, kamuoyunda bilinen bazı kişilerin suça karıştıkları; kişi kayırma, rüşvet, uyuşturucu ticareti ve cinayet gibi çok önemli suçlarla karşı karşıya kaldıkları kamuoyunda oldukça yer alıyor. Tabii, biz HDP olarak söz konusu iddiaların araştırılması, hakikatlerin açığa çıkartılması, ilgili suçlar ve bu suçlanan kişilere dair idari soruşturmaların önünün açılması ve bu konuda kamuoyunu tatmin edici bir sürecin işletilmesi için bir Meclis araştırması komisyonunun kurulmasını talep ediyoruz. Kamuoyuna yayılan bu iddialar nedir ve bu komisyon kurulduğu zaman neleri açığa çıkaracak?

90'lı yıllarda Kürt iş insanlarına yönelik işlenen cinayetlerin, Musa Anter cinayetinden Savaş Buldan cinayetine, bin operasyonun açığa çıkması açısından önemlidir bu komisyon. AKP iktidarındaki Roboski katliamının, Sur'daki, Cizre'deki, Nusaybin'deki vahşetin, Suruç katliamının, Ankara Gar katliamının sorumlularının araştırılması açısından önemlidir bu komisyon. Gazi katliamının, Sivas katliamının gerçek sorumlularının ve bugünkü siyasilerle nasıl bir ilişkisi olduğunun ortaya çıkarılması açısından önemlidir. AKP iktidarında karakolda, sokakta, cezaevinde, helikopterde yapılan işkenceleri soruşturmak için bu komisyon önemlidir. Kemal Kurkut'un, Uğur Kaymaz'ın, Berkin Elvan'ın ve daha nicelerinin katillerinin açığa çıkartılması için gereklidir bu komisyon. Çeyrek asırdır devlet tarafından kaybedilen yakınlarının akıbetini arayan Cumartesi Annelerinin taleplerini yerine getirmek yerine onları susturmak ve eylem alanından uzaklaştırmanın nedenini araştırmak için önemlidir bu komisyon. Hürriyet gazetesi baskını için suç örgütü elebaşından ricada bulunan siyasetçiye bulmak açısından önemlidir. İçişleri Bakanının TV programında bahsettiği Hrant Dink'in katledilmesinden sorumlu olan Erhan Tuncel'i suç örgütü elebaşına kimin emanet ettiğini araştırmak açısından önemlidir. "Çevre ve Şehircilik Bakanlığına çökmüş." denilen Soylu'nun akrabası Sadık Soylu'ya dair iddiaların araştırılması açısından önemlidir. 7 Haziran için "bitmemiş seçim" deniliyor. 1 Kasım seçimine giderken Ankara'da, Suruç'ta patlayan bombaların sebeplerinin araştırılması açısından önemlidir bu komisyon. Kutlu Adalı cinayetini planlayan Korkut Eken hakkında neden işlem yapılmadığının, bu iddiaların neden araştırılmadığının araştırılması açısından önemlidir bu komisyon. Suç örgütü elebaşına neden koruma verildiğini, bu korumaya rağmen yurt dışına nasıl cıkıldığının araştırılması açısından önemlidir. Suç örgütü elebaşının Cumhuriyet İttifakı lehine mitingler yapmasını kimin istediğini ve ona yol verildiğinin araştırılması açısından önemlidir. Binali Yıldırım'ın oğlu hakkındaki uyuşturucu trafiği iddialarının araştırılması açısından önemlidir. Mehmet Ağar'ın Bodrum Yalıkavak Marinası'na nasıl çöktüğü yönündeki iddiaların araştırılması açısından önemlidir. Suç örgütü elebaşısının İçişleri Bakanının neden dönüş bileti olduğunu söylediğinin araştırılması açısından önemlidir. Kazakistan kökenli Yeldana Kaharman'ın ölümüyle ilgili iddiaların araştırılması açısından önemlidir. 2018 yılında intihar eden Silivri Emniyet Müdürü Hakan Çalışkan'ın ölümünden sorumlu tutulanların ortaya çıkarılması açısından önemlidir bu araştırma komisyonu.

Bu araştırma komisyonu bir konu açısından çok daha önemlidir, o da İçişleri Bakanının geçen gün televizyonda söylediği konudur. Diyor ki: 7 Haziran seçimlerinden sonra, 1 Kasım'a doğru giderken yani o süreçte, biz bir kısım arkadaş, demokratik bir anayasa yapılmasına... O şöyle ifade ediyor: "HDP'yle birlikte anayasa yapılmasına karşı çıktık." Söylediği yalandır, o anayasa çalışmaları 7 Haziranın çok öncesinde yapılmıştır ve sadece HDP yoktur o işin içerisinde. Ben o zaman Alevi kurum başkanıydım, biz de vardık, cami dernekleri de vardı, birçok kurum, kuruluş vardı; herkes bu Türkiye'nin artık demokratik bir anayasaya kavuşması açısından öneride bulunuyordu. Geniş kitlelerle toplantılar yapıldı, halka açık toplantılar yapıldı ama, işte, bu bir kısım arkadaş bu süreci engellediler.

Niye engellediler? Çünkü Türkiye demokratikleşirse mafyalar bu ülkeye çökemez, mafyalara gün doğamaz. Bu ülke aydınlık olursa, bu ülke demokratik yönetilirse, bu ülke şeffaf bir şekilde yönetilirse onlara iş düşmez, onlar bir şey yapamazlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ KENANOĞLU (Devamla) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

ALİ KENANOĞLU (Devamla) – Bu açıdan, esasında, o çözüm sürecinin bitirilmesi, o masanın devrilmesi, demokratik anayasa yapım sürecinin rafa kaldırılması ve bu işe karşı çıkanların ortaya çıkarılması açısından önemlidir.

Bu ülkede, bu çetelerin itirafından da şunu gördük ki Kürt sorunu bilerek ve isteyerek çözülüyor. Niye? Kürt sorunu çözülürse çetelere iş kalmayacak, mafyalara iş kalmayacak, bunlar karanlık işlerini yürütemeyecekler. O nedenle, Türkiye’de Kürt sorunu başta olmak üzere kangren olmuş birçok sorun durmak zorundadır. Çetelerin geleceği açısından, bu ülkenin geleceğine çökenler açısından bu sorunlar devam etmek zorundadır. İşte, bunu, bugün siz göstereceksiniz. Bu önergeye “evet” mi diyorsunuz, “hayır” mı diyorsunuz? Bu iddialar araştırılmalı mı, araştırılmamalı mı? Bunun kararını siz vereceksiniz, biz vereceğiz hep birlikte burada. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – İYİ Parti Grubu adına İzmir Milletvekili Sayın Aytun Çıray.

Buyurun Sayın Çıray. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Değerli Başkan, sayın milletvekilleri; ilahi adalete bakınız ki İYİ Partinin mutlak güçler ayrılığına dayalı güçlendirilmiş ve iyileştirilmiş parlamenter sistem tasarımını açıkladığı gün ile yaşadıklarımız aynı zamana denk geldi. Aynı anda hem tek adam rejiminin savcılar harekete geçirmeyen tavrını izliyoruz hem de aynı zamanda, bugün Sayın Cumhurbaşkanı yaptığı konuşmayla, esasen yüz yıllık cumhuriyet tarihinde karşılaşmadığımız bir olayla bizi karşı karşıya bıraktı. Bugünkü konuşmayı devlet adına üzülerken dinledik çünkü Sayın Cumhurbaşkanı bugün yaptığı konuşmayla, ne yazık ki provokasyonlara ve manipülasyonlara açıkça ön açtı, haklılık kazandırır bir tavır aldı. Bu da bizim tarafsız Cumhurbaşkanlığı konusundaki talebimizin ne kadar haklı olduğunu bir kez daha ortaya çıkardı. Şimdi, Sayın Erdoğan bu sözleri söylerken sadece Sayın Genel Başkanı tehdit etmekle kalmadı, aynı zamanda yine anayasal yeminini bir kez daha çiğnemiş oldu.

Değerli arkadaşlar, bu, hukuk dışı bir hedef göstermedir. Daha önce de Sayın Cumhurbaşkanı, Sayın Genel Başkanımızı hapsedmekle, hapse göndermekle suçlamıştı. Şimdi, bir nevi, Rize’de yapılan olayların bir provokasyon olduğunu kabul ederek bundan sonra olabilecekler için de bir tehdit savurdu: “Durun bakalım, bundan sonra daha neler neler neler olacak?” diyerek. Bu, âdeta karanlık olayların önceden açıklanması gibi bir şey. Bunu herhangi bir suç örgütü başkanı veya herhangi birileri yapabilir ama Türkiye Cumhuriyeti devletin en başındaki ve bizim birliğimizden sorumlu, bunun üzerine yemin etmiş birisinin yapması, gerçekten cumhuriyet tarihinde ilk defa karşılaştığımız bir hadisedir.

Şimdi, hiç kimse Sayın Cumhurbaşkanı bu tehditleri savurdu diye, bizim ülke gezilerinden, Sayın Genel Başkanımızın ülke gezilerinden vazgeçeceğini zannetmesin. Çünkü biz İYİ Partililerin inancına göre gidemediğimiz yer vatan değildir zaten, işgaldir. (İYİ Parti sıralarından alkışlar) Onun için biz sonuna kadar her yere gidip derdimizi anlatacağız.

Bugün Sayın Cumhurbaşkanı, Sayın Genel Başkanımıza “Bay” dedi, ben de ilk seçimde Sayın Cumhurbaşkanına “Bay bay Sayın Erdoğan.” diyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Çanakkale Milletvekili Sayın Muharrem Erkek.

Buyurun Sayın Erkek. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 84 milyon yurttaşımız temiz siyaset istiyor, temiz toplum istiyor, temiz devlet istiyor ve güçlü bir Meclis görmek istiyor. Türkiye Cumhuriyeti, Büyük Millet Meclisini temel özne alan bir ruhla doğdu, o ruhla kuruldu ama bugün geldiğimiz noktada, maalesef, görevini yapamayan, vesayet altında bir Meclisle, yasama organıyla karşı karşıyayız. Gazi Meclisin, Türkiye Büyük Millet Meclisinin en temel görevi Hükûmeti, yürütmeyi denetlemektir, araştırmaktır, sorgulamaktır, denge denetleme mekanizmalarını yaşatmaktır; toplum ancak bu şekilde güven duyar sisteme. Kuvvetler ayrılığını yok etmek değildir Meclisin görevi.

Bugün geldiğimiz noktada, AK PARTİ Genel Başkanı Sayın Erdoğan, grup toplantısında “Suçla mücadele ettiğimiz için bu huzur iklimi sebebiyle bize saldırılar yapılıyor.” diyor. Her hükûmet suçla mücadele eder, her hükûmet terörle mücadele eder. AK PARTİ iktidar olduğunda tek başına, terör sıfırlanmıştı bu memlekette. Suçla mücadelede de başarılı değilsiniz maalesef, gerçekten başarılı değilsiniz. Bakın, son on yılda uyuşturucu suçları 11 kat arttı, 11 kat. Hırsızlık suçları 7 kat arttı, cinsel suçlar 10 kat arttı. En ağır suçlardan biri kasten öldürme; öldürme suçları 6 kat arttı. Bunlar bizim verilerimiz değil, resmî veriler. Suç oranları artıyor, memleketimiz uyuşturucu ticaretinin merkezi hâline getirilmiş, insan kaçakçılığının merkezi hâline getirilmiş.

SALİH CORA (Trabzon) – Tam aksine.

MUHARREM ERKEK (Devamla) – “Yolsuzlukla mücadele edeceğiz.” diye geldiniz, “Suçla mücadele edeceğiz.” diye geldiniz, bugün yolsuzluk algısında 32 basamak gerilemişiz son dönemde, hukukun üstünlüğünde 50 basamak gerilemişiz. Başarılı değilsiniz maalesef, bu gerçeği görün, bu gerçeği mutlaka görün. Yolsuzlukla mücadele ve şeffaflık yasasını çıkaramadınız, siyasi ahlak yasasını çıkaramadınız, vergi cennetleri listesini dahi yayınlamadınız, neden? Vergi cennetlerinden gelen paralardan vergi almamak için mi? Asgari ücretten dahi vergi alınıyor bugün bu memlekette. 2006 yılında çıktı yasa, on beş yıldır vergi cennetlerini dahi yayınlamayan, açıklayamayan bir Hükûmet yolsuzlukla mücadele edemez, kesinlikle edemez. Ama bu tabloyu değiştireceğiz, bu tabloyu değiştireceğiz çünkü Türkiye bu tabloyu hak etmiyor.

Değerli milletvekilleri, bugün, mafya liderleri il il gezip sizin döneminizde mitingler yaptılar, mitingler yaptılar.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Beraber yaptılar efendim, beraber yaptılar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MUHARREM ERKEK (Devamla) – Mafya liderleri mitingler yaptılar. Mafya liderleri siyasi parti genel başkanlarını ölümle tehdit ettiler. Siyasi bir destek, iktidarın desteği olmadan suç örgütü liderleri bunu gerçekleştirebilir mi? Hâlen daha mafya liderleri bildiri yayınlıyorlar, bildiri, siyasete müdahale ediyorlar. Bu tablonun sorumlusu kim? Bu tabloyu yaratan kim? Niçin oldu bunlar? Maalesef siz mafyayla yürüdüğünüz için, mafyayla kol kola girdiğiniz için oldu. Şimdi araştırın, soruşturun. Bu iddiaları ancak Meclis araştırırsa, soruşturursa toplum biraz huzur bulabilir. Ama en büyük istihdamımız, lütfen, mafyayla yürümekten vazgeçin, bu Cumhuriyet İttifakı mafya koalisyonuna son verin.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Kahramanmaraş Milletvekili Sayın Ahmet Özdemir.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA AHMET ÖZDEMİR (Kahramanmaraş) – Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; HDP grup önerisi üzerine AK PARTİ Grubumuz adına söz aldım. Bu vesileyle Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

HDP'nin grup önerisinde iddia edilen ve daha çok son zamanlarda bir Cumhuriyet Halk Partili sözcünün tabiriyle bir mafya liderine hasredilerek içeriği oluşturulmuş önerenin aslında içinde bahsedilen konuların hepsiyle ilgili hem İçişleri Bakanlığımız hem Millî Savunma Bakanlığımız hem de yargı bugüne kadar üzerine düşeni fazlasıyla yapmış. Ama ben yine de size bunlarla ilgili birkaç veriyi paylaşmak istiyorum. 15 Temmuz 2016 tarihinden bugüne kadar 30'u ulusal, 13'ü bölgesel, 312'si yerel olmak üzere toplam 355 mafya tipi organize suç örgütüyle mücadele edilmiş, bunlarla ilgili işlem yapılmış ve bu kapsamda da 693 operasyon gerçekleştirilmiş.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Mafya liderini korumak için yaptınız.

AHMET ÖZDEMİR (Devamla) – Yine, biraz önce konuşmacı Türkiye'nin uyuşturucu cenneti hâline dönüştüğünü söyledi. Tabii, afaki söyledi; ben daha bilimsel, daha nesnel, elde edilebilir bir bilgi vereyim. 15 Temmuz 2016 tarihinden sonra kapasitesi ve performansı artan narkotik birimlerimiz 292 uyuşturucu suç örgütünü deşifre etmiş, 3.483 şüpheliye de adli işlem yapmış. 2020 yılında Cumhuriyet tarihinin en büyük uyuşturucu operasyonunda 2 ton kokain ele geçirilmiş. Bu mücadeleler, HDP'nin grup önerisine konu işlemlerin hepsi aslında yargıyı ilgilendiren işlemler.

İçişleri Bakanımız da televizyon programında yaptığı konuşmada, bu konuda hem kendisine yapılan eylemlerle ilgili hem de suç olarak değerlendirdiği işlemlerle ilgili şahsen suç duyurusunda bulunduğunu söyledi. Ankara, İzmir ve Aydın'daki soruşturmaları nedeniyle malum mafya lideriyle ilgili INTERPOL'de kırmızı bültenle arama çıkardıklarını söyledi. Ve Cumhurbaşkanımız bugün grup konuşmasında bunlara meydan verilmeyeceğini, Ankara'da ve İstanbul Anadolu Adliyesinde savcılıklarımızın bu konuda harekete geçtiğini söyledi. Dolayısıyla, yargının çözmesi gereken, bizim de yargıya emanet etmemiz gereken konularda Meclis araştırması önergesi verilmesinin doğru olmadığını düşünüyoruz.

Ama hem İçişleri Bakanlığımızın hem Millî Savunma Bakanlığımızın terör örgütleriyle, çıkar amaçlı suç örgütleriyle verdiği mücadelenin başarılı olup olmadığı konusunda kamuoyunda bir endişe varsa... Ki biz İçişleri Bakanımızın bu konuda çok başarılı mücadele verdiğini düşünüyoruz, bu sadece AK PARTİ'li çevrelerin değil bütün kamuoyunun da takdirindedir ama daha anlaşılabilir, özellikle önergeyi veren HDP Grubunun daha kolay anlayabileceği bir dilden bir örnek vereyim. PKK'nın sözde liderinin Belçika'da bir radyoda yaptığı konuşmada bizim bu konuda verdiğimiz mücadeleyi nasıl anlattığını onun ağzından size söyleyelim. Eli kanlı örgüt yurt dışında hizmet eden bir radyo kanalında...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AHMET ÖZDEMİR (Devamla) – Başkanım, hemen bitiriyorum.

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

AHMET ÖZDEMİR (Devamla) – 2020'nin PKK'nın âdeta bozguna uğradığı bir yıl olduğu itirafında bulundu. Kararılan, terör radyosuna verdiği itiraflarla dolu röportajında “Şüphesiz kural ve kaidelerin uygulanmasında yetersiz kaldık. Sonra da durumdan Türk devleti istifade etti, hak etmediğimiz ciddi büyük kayıplar verdik. Pençe Harekâtı'yla kaybımız çok büyük oldu. Türkiye bizi Haftanın'den Tunceli'ye kadar imha etti.” diyerek aslında hem İçişleri Bakanlığımızın hem Hükûmetimizin hem çıkar amaçlı suç örgütleriyle hem PKK'yla ne kadar iyi mücadele ettiğini de ifşa etmiş oldu.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Helal olsun! Bravo!

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Kürt sorununu çözdünüz mü? Ne oldu?

AHMET ÖZDEMİR (Devamla) – Biz şunu söylüyoruz sonuçta: HDP’nin önerisine bir diyeceğimiz yok, tabii ki kabul etmiyoruz, reddedeceğiz.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Kabul ettirmezler size, kol kola gezenler size kabul ettirmezler bu önergeyi. Bu önergeyi kabul edemezsiniz.

AHMET ÖZDEMİR (Devamla) – Ama HDP’liler PKK’lılarla verdikleri pozlardan yaşadıkları utançla bir gün istifa etmeyi düşünürlerse biz de o zaman İçişleri Bakanımıza bu konuda gerekli adımı atmasını söyleriz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Ama önce bu konudaki adımı sizden bekliyoruz.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – O önergeyi size kabul ettirmezler.

AHMET ÖZDEMİR (Devamla) – Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Rezilce yalanlar!

BAŞKAN – Sayın Beştaş, buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sataşmadan söz istiyorum. Grubumuza alenen sataştı.

BAŞKAN – Buyurun.

VI.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- Siirt Milletvekili Meral Daniş Beştaş’ın, Kahramanmaraş Milletvekili Ahmet Özdemir’in HDP grup önerisi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşması sırasında HDP Grubuna sataşması nedeniyle konuşması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Herkesi saygıyla selamlıyorum.

Hatibi dikkatle dinledim, notlar aldım ama iki dakikada yetişmeyecek tabii cevaplarımız, sonra ayrıntılı konuşacağız.

Doğrusu sizin adınıza çok üzgünüm. Bunları savunmak zorunda kaldığınız için insani olarak hakikaten çok üzgünüm.

ZAFER IŞIK (Bursa) – Siz üzmemeyi kendinizi.

AHMET ÖZDEMİR (Kahramanmaraş) – Ben de bu ruh hâlinde olduğunuz için üzgünüm.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Bizim buraya getirdiğimiz önergeyle ilgili “Yargıyla ilişkisi var.” diyorsunuz ya, biz tam da bu nedenle buraya getiriyoruz. Yargı çalışmıyor. Yargının bütün yetkisi sizin elinizde. Siz yargının adım atmasına izin vermiyorsunuz ki. Ya, Atilla Peker dün gitti savcılığa, savcı ifadesini almadı, Kutlu Adalı cinayetinde dilekçe yazdı ya! Bütün basında bu dilekçe dolaşüyor. “Canlı yayında İçişleri Bakanımız cevap verdi.” dediniz ya, İçişleri Bakanınız cevap falan vermedi, top çevirdi, deyim yerindeyse “top çevirdi” halk diliyle, futbol diliyle; cevap vermemek için bin dereden su getirdi. O İçişleri Bakanı şunu adı gibi biliyor: Yargı onu soruşturamaz, yargı onu ifadeye çağıramaz. Lütfen, Süleyman Soylu’nun televizyondaki programında -herkes gibi biz de izledik- şu cümlelerini sayın hatibin dikkatine sunmak istiyorum. Dedi ki: “Başsavcı beni çağıracak.” aslında emir veriyordu, “Başsavcı çağıracak, ben de ona açıklayacağım.” Kimin hakkında suç duyurusunda bulunuyor, kimin hakkında? Kendisi şüpheli, şüpheli...

AHMET ÖZDEMİR (Kahramanmaraş) – Çünkü müşteki olarak şikâyetçi olmuş, müştekiyi çağırıp dinlerler, o yüzden.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Yani dünkü videodan -telefon kaydı- sonra bu ilişkide otuz yıllık bir geçmiş olduğu bütün dünya tarafından öğrenildi. Bu nedenle biz, Sayın Hatip, en yüksek dilde de anlatırsanız sizi anlarız. Birbirimizi refüze etmeye gerek yok, birbirimizi anlarız yani bu kadar yıldır burada çalışıyoruz ama şunu söyleyeyim: Savunmak zorunda kalmasaydınız keşke. Gelin, “evet” deyin, bunları araştıralım, o zaman beyanlarınıza inanalım. (HDP sıralarından alkışlar)

V.- ÖNERİLER (Devam)*A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)*

2.- HDP Grubunun, Grup Başkan Vekili Siirt Milletvekili Meral Danış Betaş ve Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç tarafından, siyaset-bürokrasi-mafya arasındaki kirli ilişkileri, suçları ve sorumluları açığa çıkarmak amacıyla 26/5/2021 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 26 Mayıs 2021 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

PERO DUNDAR (Mardin) – Edilseydi zaten şaşardım.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Altay.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Teşekkür ederim Başkanım.

60’a göre bir dakika... Bir yanlış anlaşılmaya mahal verilmemesi bakımından... AK PARTİ Grup Yönetim Kurulu Üyesi Sayın Ahmet Özdemir konuşmasında şöyle dedi, ben öyle anladım: “HDP, PKK’yla irtibatlı olduğu için istifa ederse biz de İçişleri Bakanının mafyayla irtibatlı olduğu için istifasını isteriz.”

AHMET ÖZDEMİR (Kahramanmaraş) – Hayır, demedim.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ya, öyle dediniz, ben öyle anladım.

AHMET ÖZDEMİR (Kahramanmaraş) – Öyle demedim, açın, bakın kayıtlara.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ben öyle anladım yani değilse düzeltin diye söylüyorum ben ama herkes de öyle anladı, bilginiz olsun.

Teşekkür ederim, kayıtlara geçsin.

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun İç Tüzük’ün 19’uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

3.- CHP Grubunun, Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Engin Altay, Grup Başkan Vekili Manisa Milletvekili Özgür Özel ile Grup Başkan Vekili Sakarya Milletvekili Engin Özkoç tarafından, başta 10 bin dolar maaş aldığı belirtilen siyasetçi olmak üzere organize suç örgütleriyle maddi ilişkinin içine giren siyasetçilerin tespiti amacıyla 25/5/2021 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 26 Mayıs 2021 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

26/5/2021

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 26/5/2021 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük’ün 19’uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Engin Altay

İstanbul

Grup Başkan Vekili

Öneri:

İstanbul Milletvekili Grup Başkan Vekili Engin Altay, Manisa Milletvekili Grup Başkan Vekili Özgür Özel ile Sakarya Milletvekili Grup Başkan Vekili Engin Özkoç tarafından, başta 10 bin dolar maaş aldığı belirtilen siyasetçi olmak üzere organize suç örgütleriyle maddi ilişkisinin içine giren siyasetçilerin tespiti amacıyla 25/5/2021 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan (2566 sıra no.lu) Meclis Araştırması Önergesi'nin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerin 26/5/2021 Çarşamba günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Konya Milletvekili Sayın Abdüllatif Şener.

Buyurun Sayın Şener. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; suç örgütleriyle maddi ilişki içerisine giren siyasetçilerin varlığı sadece Türkiye açısından değil, bütün ülkeler açısından çok tehlikeli bir durumdur. İçişleri Bakanının yapmış olduğu son açıklamada, bir siyasetçinin bir suç örgütünden ayda 10 bin dolar maaşa bağlandığı ifade edilmektedir ancak Sayın Bakanın açıklaması böyle bir vakanın varlığından daha tehlikelidir çünkü bu bir şantaj ve tehdit üslubu taşımaktadır, devlet ricaline bu üslup yakışmaz, bu üslup bir mafya üslubudur.

Değerli arkadaşlar, mafya ile devlet veya suç örgütleri ile devlet arasındaki ilişkiler çok yoğunlaştığı zaman ortaya daha tehlikeli bir durum çıkar. Nedir o tehlikeli durum? Hükümet yetkilileri suç örgütlerinin bir parçası hâline gelirse ona “mafya devleti” denir. Bunun dünyada değişik örnekleri vardır. İtalya bildiğimiz örneklerden biridir; Meksika, Kolombiya ve diğer ülkelerde de değişik tarihlerde bunun örneklerine rastlanmıştır. Ancak son zamanlarda literatüre baktığımız zaman farklı çalışmaların, kitapların ve makalelerin yayınlandığını görüyoruz, burada yeni bir mafya devleti biçiminden bahsediliyor. Örneğin, Balint Magyar'ın “Post-Communist Mafia State: The Case of Hungary” ismiyle bastığı 2016 yılına ait bu kitap, komünizm sonrası mafya devleti Macaristan örneğinden bahseder. Bu örnek de doğrudan doğruya Hükümet yetkililerinin, iktidar sahiplerinin mafyalaşmasından söz eder. Bu, daha tehlikeli, farklı bir mafya devleti demektir. Onun için mafya veya suç örgütleriyle siyasetçilerin ve Hükümet ve yetkililerinin ilişkilerinin çok sıkı bir şekilde takip edilmesi, bu konuya Meclisin el koyması ve araştırma yapması lazımdır. Onun için Cumhuriyet Halk Partisi olarak bu araştırma önergesini verdik.

Ancak şunun bilinmesini isterim ki bu süreci tetikleyen dinamik, kamu yönetiminde şeffaflığın ve hesap verebilirliğin ortadan kalkmasıdır. Hesap vermeyen bir hükümet, şeffaf olmayan bir hükümet sonunda sorumsuz olur ve bu kötü süreçleri başlatır.

Olup bitenlere baktığımızda Türkiye’de gördüğümüz tablolar şunlardır:

Bir: Yolsuzlukların klasik yolsuzluk sınırlarını aşır devasa boyutlar kazanması, bu bağlamda devlet bütçesinin, devletin işletme hakkının özelleştirilmesi yoluyla on milyarlarca dolarlık hazine garantileriyle boşaltılması. Santrallerden çıkış fiyatı kilovatsaat itibarıyla 25-30 kuruş olan elektriğe 4 kat alım garantisi vererek nükleer santral yapılması. “Arka kapı” yöntemiyle Merkez Bankasının 128 milyar dolarının buharlaştırılması. Özel şirketlere, özel servetlere türlü bahanelerle yaygın bir biçimde el koyarak sadık oligark kadrolara yağmalattırılması, sadık oligarklara sus payı olarak üçer beşer yerden yüz binlerce liralık maaşlar bağlamak.

İki: Muhalefet partilerinin, gazetecilerin, aydınların, yargı ve diğer devlet kurumları vasıtasıyla, hatta suç örgütleri kullanılarak muhalefet yapamaz hâle getirilmeye çalışılması ve bu bağlamda, Ana Muhalefet Partisi Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu Çubuk'ta linç girişimine uğrarken ilgili Bakanın

linç girişiminde bulunanların lehine, mağdurun aleyhine beyan ve tutumu. Eleştiri yapanlara yönelik kumpas davaları açılması. İktidar partisi Genel Başkanı diğer parti Genel Başkanlarına her türlü hakaretleri yaparken kendisine siyasi eleştiri yapanların, tek bir “tweet” atanların bile gözaltına alınması, tutuklanması. Dönem dönem terör örgütleriyle, suç örgütleriyle iş birliği yapan siyasi iktidarın her fırsatta kendi iş birliği kurduğu terör örgütleriyle muhalefeti iltisaklı görüp yargı süreçleri oluşturması. Muhafif gazeteci ve siyasetçilere yapılan fiili saldırıların yetkililer tarafından himaye edilmesi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Üç: İktidarın medya patronluğu kurması. Bu bağlamda ATV, Sabah grubunun hukuki süreçler ve kamu bankalarından alınan kaynaklarla ele geçirilmesi; Hürriyet grubuna yargısal, mali inceleme ve hatta iddialara göre suç örgütüne yaptırılan baskınlarla el konulması.

Dört: Hükümet edenlerin yakınları vasıtasıyla silah sanayisine girmesi ve bu arada Tank Palet Fabrikasına 1 dolar ödmeden sahip olması. TAI, ASELSAN gibi kamu kuruluşlarının geliştirdiği silah teknolojilerinin, yakınların AR-GE faaliyetleri sonucu gibi özel kullanıma açılması.

Beş: Belediyelerin, kamu kuruluşlarının insan kaçakçılığı yapması.

Altı: Petrol kaçakçılığı, uyuşturucu trafiği zannı altında kalması.

Yedi: Hükümetin kendi yakınları ve destekçileri için adrese teslim özel yasalar çıkarması. Bu bağlamda, İhale Yasası’nın yüzlerce kez değişmesi. Kurumlar vergisi oranının zaman zaman ilgili bazı özel ihtiyaçlara göre ayarlanması.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ABDÜLLATİF ŞENER (Devamla) – Bu anlattıklarım Türkiye’nin tehlikeli bir süreç içerisinde olduğunu göstermektedir ve dolayısıyla Meclisin bu sürece el koyması gerekir.

Onun için, bu araştırma önergesinin görüşülmesine ihtiyaç vardır diyorum, hepinize saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

MAHİR ÜNAL (Kahramanmaraş) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Ünal.

MAHİR ÜNAL (Kahramanmaraş) – Sayın Başkan, kayıtlara geçmesi açısından ifade etmek istiyorum: Hatibin burada ortaya koyduğu mesnetsiz iddiaların tamamını reddediyoruz.

Saygılar sunuyorum.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Araştırılsın!

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Altay, buyurun.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ben de kayıtlara geçsin diye söyleyeyim: İddialar mesnetsizse bunu ispat etmenin yolu araştırma önergesine “kabul” oyu vermektir. İddiaların hepsi belgeye dayalıdır, bilgiye dayalıdır ve kamuoyuna da mal olmuş iddialardır. Meclisin bir üyesi olarak ben bu iddiaların vuku bulduğu bir Türkiye’de yasama görevi yapmaktan utanır hâle geldim. Takdiri size ve milletimize bırakıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – İYİ Parti Grubu adına Mersin Milletvekili Sayın Behiç Çelik.

Buyurun Sayın Çelik. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA BEHİÇ ÇELİK (Mersin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Cumhuriyet Halk Partisinin grup önerisi üzerine söz aldım. Genel Kurulu ve büyük Türk milletini saygıyla selamlıyorum.

Burada söz konusu olan çürümedir arkadaşlar, hem de lime lime, dökülerek, etrafa koku saçarak bir çürüme. Biz, baştan aşağı kirlenmişliğin ortasında çıkış yolu aramaya çalışıyoruz ama öyle bir güzergâha savruluyoruz ki kirlenmişlik aziz vatanın tüm hücrelerine sirayet ediyor. Üstelik çürümenin ve kirlenmenin başat aktörlerinin elinden kurtuluş beklemek de beyhudedir.

Değerli arkadaşlar, devlet, kurucu asli unsurun kaniyla, canıyla, mücadeleleriyle var edilmiş en üst örgütlenmedir. Bu vasfıyla tüm vatandaşlarına adaletli, şefkatli ve eşit davranır; onların hak ve özgürlüklerini verir; can, mal, ırz ve üstün millî ve manevi değerlerini korur. Bizim devletimiz olan Türkiye Cumhuriyeti de böyle teşekkül etmiş, kutlu bir varlıktır. Kuruluşu, organları, hak ve özgürlükleriyle bunların kullanımı Anayasa’da vücut bulmuştur.

Devleti yönetmek demek hükûmet etmektir, yasa koymaktır, adaleti tesis etmektir. AKP’nin on dokuz yıllık iktidarında bunun mevcudiyetinin izine rastladık mı? Tabii ki hayır. İlkellik, cahillik, kabalık, kültürsüzlük, geleneksizlik devleti sığ ve sıra dışı, saygınlığın kalmadığı güvensizlik girdabına yuvarlamıştır. Uluslararası toplum açısından da durum aynı gözüküyor.

Değerli milletvekilleri, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi ülkeyi zora sokmuştur. Neticede bir oligarşi yaratılmıştır. Oligarşi hukuku, demokrasiyi, ahlakı, şeref ve haysiyeti, hak ve özgürlükleri bir yana atarak sadece talan ve soygun üzerine kendi rezil düzenlerini kurma yolunda mesafe almıştır. Artık daha çok para, mal, sermaye, arsa temel hedef hâline gelmiştir. İşte, burada kirli paranın korunması meselesi gündeme gelince mafya düzeni devreye giriyor. Artık devletin varlık sebeplerinin çoğu yasa dışılığa ve illegaliteye terk ediliyor. Çok acıdır ki bugün yaşadığımız da budur. Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi mafya düzeninin kurulmasında asli nedendir.

Değerli arkadaşlar, AKP iktidarlarının dış iş birlikçileriyle, çözüm süreciyle, FETÖ ve mafya iş birliğiyle devlete nasıl kan kaybettiğini hep birlikte yaşadık ve yaşıyoruz. Şimdi gündemde olan bu mafya sarsıntısı, bunu yaratan AKP’nin aslında yeni bir rezaletidir.

İYİ Parti ve Sayın Akşener milletin kanayan vicdanıdır ve bu vicdan hiçbir yanlışında AKP’yi rahat ettirmeyecektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın Sayın Çelik.

BEHİÇ ÇELİK (Devamla) – Aşıkâr edilen mafya düzeni yeni bir kanıt olarak her şeyi ispata yeterlidir. Bu sebeple ülkenin normalleşmesi ve hukuk devletinin yeniden kurulması elzemdir.

Genel Kurula saygılar sunuyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Gaziantep Milletvekili Sayın Mahmut Toğrul.

Buyurun Sayın Toğrul. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Genel Kurulu, Genel Kurulun sevgili emekçilerini ve ekranları başında bizleri izleyen sevgili yurttaşlarımızı öncelikle saygıyla selamlamak istiyorum.

Değerli arkadaşlar, Türkiye halkları devlet-siyaset-mafya ortaklığında işlenen suçların ortalığa saçılmasına bir kez daha tanık oluyor. Türkiye halklarına karşı işlenen suçlar, yolsuzluk ve uyuşturucu ticareti, yargısız infaz ve faili belli cinayetler birer birer ifşa oluyor. Siyasi cinayetlerden dünyanın her

tarafına uzanan uyuşturucu ticareti ağlarına, telaffuzu güç rakamlara ulaşan yolsuzluk çarkına ilişkin işşalar karşısında iktidar suskunluk ve üzerini örtme çabası içerisinde. Oysaki devletin merkezinden başlayarak bütün kurumlarına sirayet eden bir suç örgütüyle karşı karşıya olduğumuz bütün çıplaklığıyla ortadadır. Bu suçlular ittifakı halkların geleceğine el koymaya devam ediyor, bunu sürdürüyor.

Değerli arkadaşlar, nedense AKP, suç örgütlerini ne zaman kavgaya ederse o zaman öğreniyor, ondan önce her türlü iş birliğine girebiliyor. Cemaat bu ülkeyi sarmal sarmal, parsel parsel ele geçiriyor, çeteleşiyor dediğimizde arkasında dimdik duranlar, cemaate tek laf ettirmeyenler ne zaman ki kavgaya tutuştu, suç örgütü oldu. Sedat Peker mitingler düzenliyor. Değerli arkadaşlar, biz milletvekili olarak bir açıklama yaptığımızda orada onlarca güvenlik görevlisi bizim açıklamamızı engellemek için her türlü çabaya ve hukuk dışı yöntemlere başvururken Sedat Peker, suç örgütü lideri ne yapıyor? Miting düzenliyor. Aynı kişi, barış akademisyenlerine “Kanlarında banyo yapacağız.” diyor ama iktidarda çıt yok. Peki, şimdi ne oldu? İşte, iktidar kavgaya tutuştu.

Şimdi, düşünün değerli arkadaşlar, bir ülkenin İçişleri Bakanı şunu söylüyor: Mafya örgütü liderine “Seni keklemişler.” diyor. Sen bu hesabı kimden sor diyor? “Meclisten, 10 bin dolar aylık, maaş alan siyasetçiden sor.” diyor. Peki, ne yapıyor? İçişleri Bakanının görevi oradan suç örgütü liderine ya da suç örgütü liderinin videolarına, İçişleri Bakanlığına mesaj göndermek midir? İçişleri Bakanlığının işlem yapması gerekmez mi? Bugüne kadar hâlâ tek bir işlem yapılmamış değerli arkadaşlar. Bir yurttas bir “tweet” atıyor, o yurttasla ilgili hemen ertesi gün harekete geçen yargı nedense...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

MAHMUT TOĞRUL (Devamla) – Bakın, bu Mecliste, rüşvet alan ve bunun karşılığında suç örgütü liderine aracılık eden kişiyle ilgili açılmış tek bir soruşturma ortada yok.

Değerli arkadaşlar, bu ülkeyi kirlettiniz, kirletiyorsunuz. Temel neden de hukuk tanımazlığınız. Bunun nedeni de tabii ki Kürt sorununun demokratik çözümünden uzaklaşmanız. Bunu sağlamadığınız sürece çetelerle, mafyayla iş tutmak durumunda kalacaksınız. Bunun için, temizlenmek için Kürt sorununun demokratik çözümünü, şeffaflığı, hukuk devletini egemen kılmak durumundayız; eğer bu olmazsa maalesef bu temizlik olmayacaktır. İşte, bizim buradan demokrasi güçlerine çağrımızdır: Gelin, hukuk için, şeffaflık için, Kürt sorununun demokratik çözümü için ortak mücadele zemininde bu çete düzenine karşı mücadele edelim diyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Trabzon Milletvekili Sayın Salih Cora.

Buyurun Sayın Cora. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA SALİH CORA (Trabzon) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; Cumhuriyet Halk Partisi önergesi aleyhinde söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, tabii, Türkiye uzun zamandır çok yönlü saldırıların hedefinde olan bir ülkedir ama tüm bunlara rağmen Türkiye, bölgesinde huzurun, barışın, istikrarın teminatı, güçlü ve güvenli bir ülke olma noktasında emin adımlarla ilerlemektedir. Bugünlere kolay bir şekilde gelmedik, birçok mücadeleyi ortaya koyduk, birçok badireyi atlattık. Özellikle ifade etmek isterim ki son yıllarda sadece PKK’yla, DAESH’le, YPG’yle, PYD’yle, FETÖ’yle değil bilimum organize suç örgütleriyle mücadele etmiş ve bu mücadelede de başarılı olmuş bir iktidar söz konusudur.

Tabii, bu başarılar karşısında mevzisini kaybedenler, hedeflerini gerçekleştiremeyenler saldırıya geçmişlerdir; içeride ve dışarıda bu durumdan rahatsız olanlar vardır.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Helal olsun!

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Her şey açık, açık. Aslında her şey halkın gözünün önünde oluyor.

SALİH CORA (Devamla) – Tabii, Türkiye üzerinde planı olan küresel güçlerin temsilcilerinin ülkemize yönelik asimetrik ve sistematik saldırıları hiçbir şekilde sona ermeyecektir.

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Kim aldı? Bu 10 bin doları alan kim?

SALİH CORA (Devamla) – Kendi yerli ve millî silahlarımızı, İHA'larımızı, SİHA'larımızı yaptıkça, savunma sanayimizi güçlendirdikçe, Doğu Akdeniz'deki oyunları bozup Libya'yla mutabakat yaptıkça, Türkiye'nin Suriye'deki ağırlığını, bütünlüğünü korudukça, yine aynı şekilde Karabağ'da bir oyunu bozdukça bundan rahatsız olanlar, bundan dolayı Türkiye'ye karşı sürekli operasyon çekmeye çalışanlar olacaktır.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – 10 bin dolar! 10 bin dolar!

SALİH CORA (Devamla) – Son zamanlarda özellikle Türkiye düşmanı bir ülkeye kaçan firarı bir müfterinin iftiralarıyla beraber ve onun karalamalarıyla hiçbir şekilde Türkiye'nin gündemi esir alınamaz.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – İçişleri Bakanı diyor, İçişleri Bakanı.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Ya, İçişleri Bakanın söylüyor, senin İçişleri Bakanın.

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Senin memleketinde mitingler yapmadı mı, bir sor.

SALİH CORA (Devamla) – Arkadaşlar, bu kaset siyasetinden, bu video siyasetinden, bu kayıt dışı siyasetten vazgeçin, buradan size ekmek çıkmaz. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

ALİ ŞEKER (İstanbul) – İçişleri Bakanın televizyonda söyledi.

SALİH CORA (Devamla) – Biz ekşi yemedik ki karnımız ağrısın. Gocunacak yaramız yoktur, açılacak aramız yoktur.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – AKP, yüzüstü bir partidir.

SALİH CORA (Devamla) – İçişleri Bakanımız bu tür illegal yapılar, kerameti kendinden menkul ve belirli şekilde mevzi elde etmeye çalışan şahıslarla korkusuzca mücadele etmiştir; bunların ümüğünü sıkıştır, nefeslerini kesmiştir, yaşamı onlara zehir etmiştir.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Helal olsun!

SALİH CORA (Devamla) – “Ben ne yaptım ona?” diyerek başkalarından aman dilemek durumuna düşmüşlerdir. Elbette ki İçişleri Bakanımıza sallayacaklardır...

ALİ ŞEKER (İstanbul) – İçişleri Bakanın sallıyor.

SALİH CORA (Devamla) – ...elbette ki Türkiye'yi hedef seçeceklerdir.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – İçişleri Bakanın söylüyor.

SALİH CORA (Devamla) – Tabii ki Türkiye üzerindeki hedeflerini gerçekleştirmek için, buna engel olmak isteyen güçleri de buna engel olmak isteyen aktörleri de bertaraf etmeye çalışacaklardır.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – AKP'nin İçişleri Bakanlarında para sayma makinesi varmış.

SALİH CORA (Devamla) – Biz bunlara prim vermedik, asla da prim vermeyeceğiz.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Yazıklar olsun, yazıklar olsun!

ALİ ŞEKER (İstanbul) – 10 bin doları kim alıyor?

SALİH CORA (Devamla) – Sayın Bakanımız önergede bahsi geçen...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Cora, bir dakika...

Sayın milletvekilleri, benim buradan herhangi bir milletvekiline “Laf atma.” demeye gücüm yetmiyor. Yani ayıp bir şey ya! Atmayın.

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Haklısınız Başkanım ama herhangi bir hatip çıktığında en çok laf atan Sayın Cora’dır.

BAŞKAN – Grup Başkan Vekilleriniz orada, Sayın Beştaş orada. Yapmayın arkadaşlar. (HDP sıralarından gürültüler)

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Sayın Cora da öyle laf atıyor.

BAŞKAN – Yahu, laf atmayla çözemezsiniz bu işleri.

Buyurun Sayın Cora.

SALİH CORA (Devamla) – Cumhuriyet Halk Partisinin... Değerli arkadaşlar, Sayın Bakanımız önergede bahsi geçen, önergede bahsedilen hususlarla alakalı olarak, geçtiğimiz günlerde televizyon kanallarına çıkarak, en muhalif gazetecilerin karşısına çıkarak bütün soruları cesurca cevaplandırmış, kamuoyunu aydınlatmıştır, tertiplenen tezgâhı yıkıp atmıştır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Hatta daha da fazlasını yaparak suç duyurusunda bulunacağını ve bu kirli kumpası yargıya teslim ettiğini beyan etmiştir. Bizzat ifadeye giderek sürecin tüm boyutlarıyla da soruşturulmasını talep edecektir.

Önergede bahsettiğiniz diğer hususlarla ilgili olarak da Sayın Bakanımız, hem masumiyet karinesi dikkate alınarak hem hukuka saygı anlamında, hukuka, bizzat bu kişilerle alakalı iddialarını, ifadelerini geçecektir. Ondan sonra gerekli değerlendirmeler hukuk nezdinde de yapılacaktır.

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Neyi bekliyor, neyi bekliyor? 10 bin doları kim aldı? Neyi bekliyor? Aylık 10 bin dolar alan kim?

SALİH CORA (Devamla) – Ben, bu düşüncelerle, önerenin aleyhinde düşüncelerimi ifade ettim.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Alınan karar gereğince denetim konularını görüşmüyor ve gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmına geçiyoruz.

1’inci sırada yer alan, Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop’un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuveyt Devleti Hükümeti Arasında Gelir ve Servet Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasını Tadil Eden Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna İlişkin Kanun Teklifi ve Dışişleri Komisyonu Raporu’nun görüşmelerine başlıyoruz.

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop’un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuveyt Devleti Hükümeti Arasında Gelir ve Servet Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasını Tadil Eden Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna İlişkin Kanun Teklifi (2/2496) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 171) (x)

BAŞKAN – Komisyon? Yerinde.

Komisyon Raporu 171 sıra sayısıyla bastırılıp dağıtılmıştır.

(x) 171 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

Teklifin tümü üzerinde ilk söz İYİ Parti Grubu adına Bursa Milletvekili Sayın Ahmet Kamil Erozan'a aittir.

Buyurun Sayın Erozan.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA AHMET KAMİL EROZAN (Bursa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ben tabii, söz konusu anlaşma konusunda hayırlı uğurlu olsun diyeceğim. Anlaşmanın özü konusunda herhangi bir mütalaam olmayacak ama bu fırsatı yakalamışken dış politikamızın başka maddeleri konusunda birtakım görüşlerimizi paylaşacağım.

İzin verirsenez hemen yakınımızdan başlayacağım, Suriye'den. Suriye'de bugün, biliyorsunuz, Cumhurbaşkanlığı seçimleri yapılıyor. Ha, ne kadar demokratik olacağı konusunu tartışabilirsiniz. Niye tartışabilirsiniz? Çünkü Suriye'deki yasal sisteme göre Suriye vatandaşları yerel seçimlerde sadece yurt içindeyken oy kullanabiliyorlar ama Cumhurbaşkanlığı seçimlerindeyken yurt dışında olan Suriye vatandaşları da oy kullanabiliyorlar. E, Türkiye'de de 4 milyonu aşkın Suriyeli var; bunun önemli bir bölümü büyük ihtimalle seçmendir ama onlar da oy kullanamıyorlar. Bunun dışında, Fırat'ın doğusundakiler de oy kullanamıyorlar, Türk Silahlı Kuvvetlerinin kontrol altında tuttuğu bölgedeki Suriyeliler de oy kullanamıyorlar. Dolayısıyla böyle göreceli, gölgeli bir seçim çerçevesinde Esad seçilecek.

Bu seçimlerin demokratikliğini sorgulayanlar sadece bizler değiliz; Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere, Fransa, Almanya, İtalya da yaptıkları bir açıklamayla bunun yeterince demokratik olmadığını ve sonuçlarını tanımayacaklarını açıkladılar. Bunu anladık buraya kadar ama şunu da not etmemiz lazım ki Esad büyük ihtimalle yarın yapacağı bir açıklamayla bunu kendisi açısından bir zafer olarak ilan edecek ve yola devam etmekte kararlılığını ortaya koyacak. Başka bir sebeple de bunu söyleyecektir çünkü geçmişte Libya konusunda “Ulusal Mutabakat Hükûmeti, Birleşmiş Milletler tarafından tanınmıştır.” derken bizler, Esad da aynı rahatlıkla, hem tanınmış olmaktan ötürü hem de seçilmiş olmaktan ötürü yola devam edecektir.

Mesele sadece Esad'la da sınırlı kalmıyor çünkü onu destekleyen Ruslar var. Ruslar da rahat durmuyorlar –“rahat durmuyorlar”ı, kelimeleri hiç esirgemiyorum- onların da kendilerine göre birtakım hesapları var ve onlar da ne yapıyorlar? Hmeymim'de biliyorsunuz bir hava üsleri var, o hava üssünü genişlettiler, pistlerini uzattılar, artık her türlü Rus uçağının inişine kalkışına imkân verecek boyuta getirdiler. Tartus'taki limanı 4 gemiden 11 gemiye çıkardılar, neredeyse ülke dışındaki ana deniz üssü hâline getirdiler. Dolayısıyla onlar da kendi yollarında gidiyorlar.

Ya Amerikalılar? Hani, Ruslar müttefikimiz değil, müttefikimiz olan Amerikalılar ne yapıyorlar? Geçen hafta siyasi otorite olarak Fırat'ın doğusunu ziyaret ettiler, bu hafta ise askerî komutanlar Fırat'ın doğusunu ziyaret ettiler ve herhangi bir komutan da değil, Amerika'nın bir Merkez Komutanlığı vardır, o Merkez Komutanlığının komutanı âdeta bir gövde gösterisi için Fırat'ın doğusuna gitti ve bir üste dizilmiş olan personel, zırhlı taşıyıcıların önünde şöyle bir resim verdi ve şu ifadelerle: “Arkamdakilere bakın, tam şu anda konuştuğumuz üsse bakın, bunun taahhütlerimizin hayli güçlü ispatı olduğunu düşünüyorum.” demekten de geri kalmadı. Fırat'ın doğusunda hangi taahhütleri var Amerika'nın, bunu sizin takdirinize bırakıyorum.

Ha, şimdi, bir yandan Rusya, bir yandan Amerika Suriye'deki konumlarını güçlendirirken bunun bizim açımızdan ne gibi sonuçları olacağını da düşünmeye davet ediyorum sizleri. Çünkü istesek de istemesek de bugünkü seçimlerden bir nevi meşruluk kazanarak çıkacak olan Esad büyük ihtimalle yakın bir gelecekte Arap Ligne dâhil olacak ve sonunda bizim, maalesef, kucağımızda 4 milyon göçmen kalmaya devam edecek.

Buradan biraz daha coğrafyamızın batısına doğru uzanayım, orada Libya'ya götüreceğim sizi. Orada, biraz evvel değindim, Ulusal Mutabakat Hükûmeti gitti, onun yerine Ulusal Birlik Hükûmeti geldi ama Ulusal Birlik Hükûmetinin kurulmasına varan, 23 Ekim 2020 tarihli bir ateşkes mutabakatı vardır ve bu ateşkes mutabakatının 2'nci maddesinin (2)'nci fıkrası ilginç ifadelerle yer verir, doğrudan Türkiye'yi de ilgilendiren ilginç ifadelerle yer verir ve şöyle der: “Ülkedeki bütün yabancı askerî güçler ve savaşçılar bir an evvel çıksınlar.” Şimdi, “yabancı askerî güçler” için siz diyebilirsiniz Türkiye'nin bir askerî iş birliği anlaşması var; olabilir ama onu da dâhil ederek konuşuyorlar ve bunu da, sadece o ateşkes mutabakatında rastlamıyoruz, pek çok ağızdan da duyuyoruz. Örneğin, 25 Mayıs tarihinde Biden ile Sisi yani Mısır Cumhurbaşkanı yaptıkları bir telefon görüşmesi sonrasında yayınladıkları basın bildirisinde “İki lider tüm yabancı askerî güçlerin Libya'dan çıkarılması gerektiğini vurgulamışlardır.” ifadesine yer verildi. Birleşmiş Milletlerin -biliyorsunuz- bir Libya Özel Temsilcisi var, Jan Kubis. Bu sıradan bir adam değildir, ben geçmişte AGİT'in Taşkent Misyon Şefliğini yaparken benim Genel Sekreterimdi. Geçmişte Slovakya Dışişleri Bakanlığı yapmış biridir, o da bu hafta sonu Türkiye'deydi ve ben kendim gibi eminim -kısa ve öz konuşan bir arkadaşımızdır bu- mutlaka “Ne zaman toparlanıp çıkacaksınız? Suriye'den getirdiklerinizi de ne zaman geri götüreceksiniz?”i demiştir. Yani dolayısıyla bu gibi çağrıların Türkiye üzerinde yeni bir baskı düzeni kurulmasına yol açacağını da hatırlatmak gereğini hissediyorum.

Bu arada Libya'da bizim -biliyorsunuz- müttefikimiz durumunda olan, bizimle birlikte, aynı sularda hareket eden bir Katar vardı. Katar bile elindeki pusulayı değiştirmeye başladı demem lazım. O bile Mısır'la ilişkilerini normalize etmeye çalışıyor. Nitekim, Katar Dışişleri Bakanı bu hafta -geçtiğimiz değil, bu hafta- Mısır'a geldi ve Sisi'yi yani iktidarın “fıravun” diye tarif ettiği Sisi'yi Katarlı -turnak içindeki- müttefiklerimiz Katar'a bir resmî ziyarete davet etti.

Biraz daha yakın bölge döneyim, Filistin-İsrail. Biliyorsunuz, 21 Mayıs tarihinde bir ateşkes sağlandı ve bu ateşkes sayesinde çok şükür ki çatışmalar duruldu ama çözüm üretilmedi tabii ki. Ama şöyle bir gerçeğe karşı karşıya kaldık biz: Maalesef, hem Hamas'la hem İsrail'le konuşabilen ülke durumundaki Mısır malı aldı götürdü. “Malı aldı götürdü.” derken Mısır'ın üzerinden, iki çatışan taraf arasındaki diyalog sağlanabildi ve bu diyalog sayesinde en azından kan akmasına son verildi şimdilik, maalesef. Ha, biz Türkiye olarak çok laf ettik ama eylemde geri kaldık yani bu işi Birleşmiş Milletlere kadar götürdüğümüzü biliyoruz; Birleşmiş Milletlere götürdük, orada da yine konuşmalar yapıldı, alkışlar duyuldu ama sonucunda hiçbir şey çıkmadı; ama “terörist” dediğimiz, “darbeci” dediğimiz Sisi, Müslüman Kardeşlere karşı olduğu hâlde, Müslüman Kardeşlerin bir kolu olan Hamas'la diyaloga girebilme lüksüne sahip olduğunu ortaya koydu.

Tabii, bu çatışmalardan birtakım sonuçlar çıktı. Bu çatışmalardan çıkan sonuçlardan bir tanesi de istesek de istemesek de, ne kadar eleştirirsek de Netanyahu iç kamuoyu açısından 1-2 puan kazandı. Bunun dışında, İsrail'in hava savunma sistemi olan “Demir Kubbe” dedikleri sistem maalesef kendisinden bekleneni üretilmedi. Artı, İsrail'in kontrolü altındaki bazı bölgelerde yaşayan -ki bugün İsrail'in kontrol altındaki bölgelerde 2 milyona yakın Arap yaşıyor- 2 milyona yakın Arap'ın pek çoğunun artık silahlanmış olduğu ortaya çıktı yani sadece bir cephe savaşından bahsetmiyoruz -kaldı ki cephe uzak- bir tarafta Gazze, öbür tarafta İsrail diye söz etmek mümkün değil. İsrail'in içinde Araplar silahlanmış vaziyette ve bu, istesek de istemesek de İsrail açısından -ki onlar da bu riski fark ettiler- bir iç savaş olasılığını gündeme getirdi. Geçmişte Amerika Birleşik Devletleri'nin İsrail'e koşulsuz bir destek verdiğini de hepimiz biliyoruz ama bu sefer burada da birtakım çatlaklar oldu ve Amerika Birleşik Devletleri'nin kendi tabanlarında, halk nezdinde veya sivil toplum örgütleri nezdinde ve hatta Demokrat cephesinde dahi bazı milletvekilleri Biden'ın politikalarına karşı seslerini yükselttiler. Orada da kalmadılar, bu çatışmalar ortamında Biden İsrail'e 735 milyon dolarlık bir savunma bütçesi katkısında bulunma kararı almıştı, hatta Demokrat Parti milletvekilleri dahi bu karar tasarısına -yani 735 milyon doların verilmesine ilişkin- bir karşı karar tasarısı önermek üzere faaliyete geçtiler.

Şimdi, biz kendimiz Türkiye olarak baktığımızda -iktidar açısından söylüyorum bunu- tabii bir başarı öyküsü beklendi ama bu maalesef üretilemedi. Nitekim, geçende yaptığım konuşmada da ifade etmiştim, Sayın Bakan burada otururken Dendias Gazze'deydi. Arkasından, şu anda Amerika Dışişleri Bakanı bölgede yani hem Kudüs'e gidiyor hem Ramallah'a gidiyor hem Kahire'ye gidiyor hem Amman'a gidiyor ve bu arada Türkiye'yi teğet geçiyor. Şimdi, bu teğet geçmenin arkasında pek çok faktör var. Bunun bir iki gün gerisine giderseniz, Amerika'dan gelen bir açıklamada Sayın Erdoğan'a antisemitik faaliyetlerinden dolayı "Dur bakalım." denildiğini de hatırlayacaksınız büyük ihtimalle. Niye bunları söylüyorum? Bunların hepsi NATO Zirvesi vesilesiyle Biden'la yapılacak ikili görüşmenin gündemini ağırlaştırmaktadır. Yani, dolayısıyla "Biden'la görüşeceğiz, görüşeceğiz." diye pek böyle hoşnut olduğumu anlıyorum ben iktidarın ama masaya oturulduğunda gündemin ağırlığı altında ezilme riskimizin de bulunduğunu hatırlatmak isterim.

Ha, biz çok laf ettik, az eylem dedim. "Ne yapmamız beklenirdi?" dersanız, ben geçen sefer saymıştım yani gemicikleri isterseniz göndermeyin bundan sonra İsrail limanlarına diye ama ben daha ilginç rakamlara eriştim. Aslında gizli de değil, bu eriştim derken böyle, bir keşiften bahsetmiyorum, TÜİK'in yaptığı istatistiklerden bahsedeceğim. Türkiye'nin İsrail'le olan ticareti 2020 yılında 6,2 milyar dolara ulaştı; ihracatımız 4,7 ve ithalatımız 1,9. Bu arada geçmişte İsrail'le olan ilişkilerimizin bir turizm boyutu daha vardı, onun da birdenbire nasıl sıfırlandığını mutlaka gözlemişsinizdir; daha geriye gidersek "one minute" ve Mavi Marmara dönemine. Yani iki yıl içinde "580 bin"den "430 bin eksi"ye gittik. Yani biz bir şey yapamıyoruz İsrail'e ama İsrail bize yapıyor. Örnek vereceğim size: İsrail'in Hayfa Limanı'nın özelleştirilmesine ilişkin bir ihale vardı, oraya bir Türk şirketi girmeye çalışıyordu -son zamanlarda ismi başka vesilelerle gündeme gelen bir Türk şirketi- İsrailliler bunu dışladılar yani biz eylem yapamazken İsrail'e karşı, İsrail kolaylıkla bize bunu yapmakta.

Mısır'a geleyim. Biliyorsunuz, geçtiğimiz günlerde Mısır'la ilişkilerimizin normalize edilmesi için masaya oturuldu, en azından bir başlangıç olduğunu söyleyebiliriz. Kiminle oturduk? "Despot" "diktatör" "zalim" "faşist" "firavun" "darbeci" dediğimiz bir adamla. Biraz geriye gideceğim. Sayın Cumhurbaşkanına bu soru sorulmuştu bir tarihte ve "Mısır'la ilişkilerimizin herhangi bir şekilde normalleştirilmesi mümkün müdür?" sorusuna Sayın Cumhurbaşkanı şöyle cevap vermişti: "Şaka herhâlde bu soru? Böyle bir şey söz konusu değil, bizim gündemimizde böyle bir şey yok; asla söz konusu değil, böyle bir şeyin olabilmesi için olumlu istikamette çok ciddi adımların atılabilmesi lazım." Yani adımların, bizim beklentilerimize göre, Mısır tarafından atılması söz konusu oluyor Sayın Cumhurbaşkanının düşüncesine göre ama aradan geçen süre içinde gördük ki atılması gereken adımlar Türkiye'ye düşüyor. Nitekim, Mısırlılar taleplerini gündeme getirdiler "Eğer Türkiye ilişkileri normalize etmek istiyorsa şu hususların gereğini yapın." dediler ve bizi öyle yolladılar geriye. Nitekim, Kahire'de yapılan toplantıdan sonra yapılan açıklama şöyle: "Taraflar istişarelerin bu turunun sonuçlarını değerlendirecek ve müteakip adımları kararlaştıracaktır." Yani Türkiye, Mısır'ın taleplerini not etti "Bakacağız, yapabilecek miyiz?" dediler ve döndüler. Neydi Mısır'ın talepleri? "Libya'dan çekilin; İhvanı teröristleri bize iade edin; iç işlerimize müdahale niteliğinde Türkiye'den yapılan radyo ve televizyon yayınlarını sonlandırın." Mümkün mü bu? Yani bence mümkün de iktidar açısından mümkün mü? Büyük bir soru işareti koyuyorum.

Ayrıca şunu da dikkatinize getirmek isterim: İktidar pek çok zaman Mısır'a yönelik beklentilerini ifade ederken... Şöyle beklenti içinde: "Mısır, Yunanistan'la olan, Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'yle olan bu kıta sahanlığı ve münhasır ekonomik bölge anlaşmalarından vazgeçsin. Eğer bundan vazgeçerseniz, siz, işte bir yerde 15 bin kilometrekare, diğerinde 11.500 kilometrekare daha fazla deniz alanına sahip olacaksınız." diye âdeta Mısır'a akıl öğretiliyor. Şimdi, Mısır'a bu akıl öğretmenin ben -maalesef- Mısır tarafından hakaret olarak değerlendirildiğinden eminim. Dolayısıyla herkesten daha fazla akıllı olduğumuzu düşünüp herkesi aptal yerine koymaktan da vazgeçilmesinde büyük fayda olacağını düşünüyorum.

Şimdi, maalesef devleti yönetemeyen iktidar, ancak algı yönetimleriyle işlerin yolunda gittiğine ilişkin böyle bir hayal satmaktadır. Şimdi, bunun belirtilerinin sonucunda geldiğimiz nokta: Biliyorsunuz, biz kükreyen bir aslan olarak piyasada dolaşıyorduk, maalesef şimdi -benim gözlemim itibarıyla, politikalarınız itibarıyla- tüysüz firavun kedisine dönüşmüş vaziyetteyiz. Kısaca, ehlileştirilmiş vaziyetteyiz -bunu Doğu Akdeniz'in bütünü için söyleyebilirim- evcilleştirilmiş durumdayız. Bunun da ötesinde, şimdi evcilleştirilmiş olarak gördükleri Türkiye'yi, o kükreyen aslanı terbiye etmek gibi bir vazife de edinmiş pek çok ülke.

Bu arada, Mısır'la oturacağız, işlerimizi normalize edeceğiz diye müzakere etme arayışındayız. Arada atladığımız bir şey var -24 Nisan tarihinde Biden'a kükredik, nasıl kükrediğimizi de bilmiyoruz ama en azından telefonda sonra kükredik- 24 Nisan tarihinde Mısırlılar Port Said Limanı'nda bir Ermeni anıtı açtılar; buyurun.

Buradan geleyim Rusya'ya. Şimdi, Rusya bizim müttefikimiz değil ama Sayın Cumhurbaşkanı tarafından, Putin dostumuz olarak tanımlanıyor. Şimdi, bu dostumuz dediğimiz ülke açısından, biliyorsunuz, Kırım'ın işgali diye bir konu var gündemde. Biz bunu tanımıyoruz. Tabii, soydaşlarımız olan Kırım Tatarlarına da verdiğimiz bir destek var, onu da destekliyoruz ama bu politikanın Moskova'da nasıl bir yankı bulduğuna da kulak vermek durumundayız. Şimdi size Rusya Dışişleri Bakanlığınca yapılan açıklamayı okuyacağım: "Türk devletinin etnik azınlıkların savunucusu rolünü oynaması çok şüpheli. Türkiye'de etnik, dilsel ve dinî nitelikli çözülmemiş sorunlar var." İktidara soruyorum: Ne demek istiyorsunuz?

Daha geriye gideyim, bazılarınız hatırlar, bazılarınız hatırlamaz...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – İktidar yok ki.

AHMET KAMİL EROZAN (Devamla) – 2 kişi var burada, onlar mutlaka diğerlerine anlatacaklardır; iyi not aldıklarının farkındayım.

Yani ben buradan söylerken, halkımız da duysun, şu anda karşımda, AKP sıralarında 2 kişi var.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Arkada 1 kişi daha var, hakkını yemeyelim şimdi.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) – Yok, haksızlık yapmayalım, 3 kişi var.

AHMET KAMİL EROZAN (Devamla) – Özür dilerim beyefendiden, arkadaki beyefendiden, 3 kişi olduklarını not ettim.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Kayıtlara geçsin, kayıtlara.

DIŞİŞLERİ KOMİSYONU BAŞKANI AKİF ÇAĞATAY KILIÇ (İstanbul) – Buraya bakmıyorsunuz.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Başkanım, Komisyona da mı bakacağız?

AHMET KAMİL EROZAN (Devamla) – Bu bana başka bir şeyi hatırlatıyor. 90'lı yıllara gidersek, Ankara'da Çernişev adlı bir Rus Büyükelçisi vardı. Çernişev benzer bir durumda -benzer diyorum, aynı Kırım durumu değil- şöyle bir ifade kullanmıştı: "Sırça köşkte oturan, komşusunun camına taş atmaz." Aynı yere geldik, aynı yere geldik.

Bitmedi, dostumuz dediğimiz Lavrov, bu hafta başka bir açıklama yaptı, dedi ki: "Türkiye'ye Ukrayna'nın militarist düşüncelerini desteklemeyi bırakmaları çağrısında bulunuyoruz, bunu her düzeyde tavsiye ediyoruz." Her düzey dediği zaman Cumhurbaşkanını da kastediyor. Yani "Bunu Putin, Erdoğan'a da söyledi." diyor. Devam ediyor "Ukrayna'nın Kırım konusundaki agresif girişimlerini cesaretlendirmenin, Rusya'nın toprak bütünlüğüne kastetmekle eş değer olduğunu hatırlatırız." diyor yani "Kırım meselesine bu kadar bulaşırsan ben bunu Rusya'nın iç işlerine ve toprak bütünlüğüne bir saldırı olarak görürüm." diyor.

Bitmedi Rusların işi. Geçen hafta Kıbrıs konusunda başka bir açıklama yaptılar. Biz biliyorsunuz “İki devletli bir çözüm” diyoruz, onlar geçen hafta bir açıklama yaptılar “Çözüm federasyondur.” dediler; madde bir. Madde iki: “Bu garantörlük sistemi bitmelidir.” dediler. Yani? Yani Türkiye, Yunanistan, İngiltere garantör ya, “Bu bitsin, Birleşmiş Milletler daimi üyeleri garantör olsunlar yani ben de topa gireyim dedi. Daha da öteye gittiler, şöyle bir açıklama var: “Bazı ülkelerin -ki Türkiye’yi kastediyorlar- çözümün değil, sorunun bir parçası hâline geldiklerini gözluyoruz.” diyorlar yani Rusya açısından Türkiye, Kıbrıs meselesi açısından sorunun bir parçası, çözümün bir parçası değil.

Şimdi, bunların hepsini bir araya koyuyoruz. Bunun üzerine -ne kadar dostumuzsa Putin- Ukrayna ve Polonya’ya İHA ve SİHA’lar satıyoruz. Kime karşı kullanacaklar İHA’ları ve SİHA’ları? Rusya’ya karşı. NATO’nun Baltık devriyesine Türk Hava Kuvvetlerinin F-16’ları katılıyor. Kime karşı? Rusya’ya karşı. Suriye, Azerbaycan, Libya’da Rusya askerî teçhizatı hedef alınıyor. Sonunda da ne oluyor? Her şey pandemiden ibaret değil, turistler yok oldu yani turist diye beklediğimiz ve ülkemiz açısından bugünkü koşullarda tek döviz girdisi olacak kalem maalesef buharlaşmış vaziyette. Yani bütün bunların hepsini üst üste koyarsanız önümüzdeki dönemde... Biz geçmişte Amerika’yı Rusya’ya, Rusya’yı Amerika’ya karşı oynamaya çalışıyorduk. Maalesef bu oyunun da bizi bir açmaza ve dar, çıkmaz sokağa ittiğinin farkında olmamız gerektiğini düşünüyorum.

Maalesef sürem çok sınırlı kaldı. İlk fırsatta yeniden kürsüye geldiğimde devam edeceğim. Avrupa Parlamentosunun geçen hafta yayınlanan bir raporu var. Bu raporun ayrıntılarına bugün girecek vaktim olmadı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın Sayın Erozan.

AHMET KAMİL EROZAN (Devamla) – Ama ben iktidarı her zaman olduğu gibi dış politika konusunda da bir kere daha uyarmak görevimi yerine getirmek mecburiyetinde olduğumu söylüyorum ve hepinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teklifin tümü üzerinde ikinci söz, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Erzurum Milletvekili Sayın Kamil Aydın’a aittir.

Buyurun Sayın Aydın. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA KAMİL AYDIN (Erzurum) – Saygıdeğer Başkanım, çok kıymetli milletvekili arkadaşlar; Milliyetçi Hareket Partisi Grubumuz adına teklifin genel, ana hatları üzerinde konuşmak üzere söz almış bulunmaktayım. Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Sözlerime başlarken dün gece yarısı aldığımız bir doğal afet haberinden dolayı, merkez üssü Otlukbeli ve Erzincan olan 4,2 şiddetindeki depremde dolayı hem Erzincan’ımıza, Otlukbeli’mize hem depremi hissedilen çevre illerdeki vatandaşlarımıza ve ülkemize geçmiş olsun dileklerimi ifade etmek istiyorum.

Saygıdeğer milletvekilleri, uluslararası bir mevzuda konuşuyoruz, burası milletimizin tecelligâhı Meclisimiz yani yasamanın en yüce makamındayız. Dolayısıyla, bu yüce makamda söyleyeceğimiz, söylediğimiz her şey belagat genel konsepti altında dikkate alınır. Yani söylem, ifade, konuşma, söz adına yapılan her şeyin bir sistematik çerçevesinde olmasında yarar var diye düşünüyoruz. Tabii bunu önceleyen çok yerli bilim adamlarımız var, Nejat Muallimoğlu onlardan bir tanesi ama ben uluslararası, evrensel herkes tarafından bilinmesi hasebiyle Aristo’nun “Retorik” diye bir kitabına göndermede bulunarak şunu ifade etmek istiyorum çünkü bunu sık sık tekrarlamakta yarar var diye düşünüyoruz; şöyle üçlü bir çerçeveye oturtur Aristo belagatı: Bir söylemin kaliteli, tutarlı, etkin olabilmesini sağlamak adına bu üçgenin bir köşesinde onun “logos” diye ifade ettiği bilginin, belgenin hâkim olduğu şeyler;

alt kısmında “ethos” diye ifade ettiği bugün bizim etik dediğimiz ahlaki kurallar, tutarlılık anlamındaki bir manzume söz konusu; diğer köşesinde de yine kendisinin “pathos” dediği, efendim, özellikle ilham alınan örnekler, olaylar, varsa öykülerden esinlenerek bir konuşma, bir belagat oluşturma. “Niye bunlar gerekli?” diye söylendiğinde halkın, milletin yani bu Parlamentoyu oluşturan ana iradenin anlaması, ikna olması, efendim, kabullenmesi açısından.

Bu kısa açıklama sonrası ben sözlerime gerçekten şöyle başlamak istiyorum bir strateji tanımı yaparak, tamamen özgün: Strateji, tecrübi bilgi ve belgeye dayalı; tarihî, coğrafi, kültürel, ekonomik ve siyasi olgular ve olaylar ışığında bir milletin ve ülkenin ali menfaatlerini önceleyen sağlıklı bir yol haritası oluşturma adımıdır. Küresel boyutta ele alındığında, sahip olduğu yer altı ve yer üstü zengin kaynakların yanı sıra, taşıdığı tarihî, kültürel ve dinî değerler müktesebatına atfen, Orta Doğu coğrafyası dün olduğu gibi bugün de birçok Batılı devletin stratejik hedefi kapsamındadır.

Bu genel çerçevede, malum Haçlı Seferleriyle başlayarak bin yılı aşkın bir süredir her durum ve şartta güçlü devlet ve millet olma tecrübesiyle etkin bir direnç oluşturan Türk milleti ve onun kurumsal yapıları, bölgeye yönelik bu stratejik hedeflerin merkezine oturtulmuştur maalesef. Büyük Osmanlı bakiyesinden Anadolu ve Rumeli’de kan dökerek vatanlaştırdığımız, göz bebeğimiz bu küçük coğrafyamızda dahi bu bölgesel antiemperyalist duruşumuzdan dolayı Lozan’da açıkça deklare edildiği gibi, genç cumhuriyetimiz stratejik hedef olmaya devam etmektedir. Bu bağlamda, odaklanılan öncelik ise birlik, beraberlik ve kardeşlik hukukumuzun yegâne harcı ve kültürel zenginliğimiz olan etnik ve mezhebi çeşitliliğimize yöneliktir ve nihai amaç ise aynen Lübnan, Suriye ve Irak’ta olduğu gibi bölünme, parçalanma, küçülme, ayrışma ve kaosu körüklemektir.

Orta Doğu coğrafyasına binlerce kilometre uzaktan büyümlü demokrasi, insan hakları, özgürlük ve hukukun üstünlüğü sloganlarıyla gelip barış ve huzur vaadinde bulunanların aslında gerçek hedefleri, haritaları yeniden çizmek veya “Bu bir Haçlı Seferi’dir.” diyerek Müslümanları, mezhebi ve etnik kökeni ne olursa olsun tahakküm altına alıp büyük İsrail’i güvenceye alacak uyduruculara dönüştürmektir. Bunu gerçekleştirme adına, öncelikle sıcak savaş yöntemleriyle doğrudan işgal girişimleriyle bölgede taş üstünde taş bırakmamışlardır, daha sonra iç kamuoyundan gelen tepkilerden dolayı eli yaktaktansa maşa kullanma yöntemiyle vekâlet savaşları deruhte ederek terör örgütleri yaratıp kullanmışlardır. Oluşan kaos ve kargaşa ortamına yasallık kazandırma adına da uluslararası yapıları, medyayı, STK’leri ve bilim dünyasını bu kanlı stratejiye aracı kılmışlardır.

Saygıdeğer milletvekilleri, bu genel çerçeve ışığında özellikle son zamanlarda içinde bulunduğumuz bölgede, coğrafyada Kudüs olayları ve Filistin’de yaşananlar ve akabinde gerçekten bir taraftan Doğu Türkistan’da bir taraftan Balkanlar’da bir taraftan yanı başımızda, efendim, güney sınırımızda yaşananları da dikkate aldığımızda şöyle kısa bir değerlendirme yapmak gerekirse artık bu dörtlülü sacayağının yani uluslararası siyasi söylemlerin, onlara destek olarak bilimsel çalışmaların, STK’lerin ve medyanın bir iş birliği hâlinde hedefe aldıkları birtakım coğrafyalara yeni projeleri yönlendirme ve bunu gerçekleştirme girişimlerine tanıklık ettik. Evet, Kudüs bunun bir canlı örneğiydi. Neler yaşadık? İşte, bakıyoruz, gerçekten burada büyük bir katliama, büyük bir soykırıma tabi tutulan bir nüfus söz konusu. Varlıktan yokluğa düşürülmüş, çoğunluktan azınlığa dönüştürülmüş bir Müslüman Filistin nüfusuna reva görülenler ortada. Burada aslında yapılan şey şu: Gerçekten tamamen Yahudi seviciliği ya da İsrail seviciliğinden ziyade -Allah korusun- son zamanlarda ısıdırılarak dünya gündemine getirilen hatta Huntington’u kışkırtacak şekilde bir medeniyet çatışmasına dönüştürme hayali söz konusu. Burada hedef bellidir: Müslümanlardır, İslam dünyasıdır. Dolayısıyla biraz da böyle bakmak lazım yani Avusturya’da, Çekya’da kendi bayraklarının indirilip İsrail bayrağının asılması inanın yaşadıkları o “Holokost”tan, bir İsrail seviciliğinden, bir Yahudi seviciliğinden ziyade İslam’a,

Müslümanlara duyulan nefretin daha katmerli olmasından dolayı açıkça görülmektedir. Şimdi, adına “İslamofobi” diyelim “İslam karşıtlığı” diyelim, ne dersek diyelim gerçekten bunun bir vakia olduğuna çok açık, net bir şekilde tanıklık etmekteyiz.

Şimdi, biraz önce genel söylem çerçevesini çizdiğim kurallara uygun bir şekilde birtakım şeyleri paylaşmak istiyorum somut örnekleriyle. Bakınız, İsveç’te göçmen karşıtlığıyla bilinen bir milletvekili Richard Jomshof, Müslüman ülkelerde yaşayanları şanssız olarak nitelendirirken şöyle ucube bir cümle kuruyor; korkunç -gerçekten- din karşıtı, insanlık karşıtı bir cümle: “İslam iğrenç bir ideoloji ve dindir.” diyor. Bunu söyleyen aynen böyle bir yasama organındaki -sözüm ona- bize hukukun üstünlüğünden, demokrasiden, insan haklarından, çok üst perdeden konuşanların temsil edildiği bir Kuzey Avrupa ülkesindeki, İsveç Meclisindeki göçmen karşıtlığıyla bilinen bir milletvekili.

Şimdi, öte yandan bakıyoruz yine, Amerika Birleşik Devletleri’nde Nafiah İkrâm diye bir kardeşimizin Müslüman kimliğinden dolayı, kıyafetinden dolayı kezzap atılarak yüzü yakılıyor ve yirmi bir gün yoğun bakımda yaşam mücadelesi veriyor.

Şimdi, bu örnekler o kadar çok ki; daha yakın bir şey söyleyeyim, hepimiz takip ettik sanırım, hatırlıyorsunuz: İsrail’de çoğunluğunun kadın, çocuk ve gerçekten savunmasız insanlar olduğunu bildiğimiz 200’ün üzerinde katledilen Müslüman var. Buna gücü yettiğince basit tepki gösteren -silaha, savunmaya yönelik bir şey değil ama- bir moda dergisinde model olarak hayatını idame ettiren birisinin bir cümleyle bu soykırımı, bu zulmü protesto etmesi dahi maalesef kabul edilemez bulundu. İşte Bella Hadid’in, Dua Lipa’nın muhatap olduğu bu muamele gerçekten hepimizin dikkatini çekti. Yani “Onlara da mı?” diyecek noktaya geldik.

Dahasını söyleyeyim; Emily Wilder diye bir hanımefendi, Associated Press’te çalışıyor. Düşünebiliyor musunuz sürekli Türkiye’yle ilgili haberlerde bizi mahkûm eden, bizi yok sayan, bizim ne kadar antidemokratik olduğumuzu -sözüm ona- ifade eden bir haber ajansının muhabiri ve kendisi Yahudi asıllı bir hanımefendi, sadece Filistin yanlısı bir gösteride bulunduğundan dolayı işinden atıldı.

Şimdi, bakınız, bunlar çoğaltılabilir. İşte, Avrupa Birliği ülkelerinde cami duvarlarına çizilen gamalı haçlardan tutun da gerçekten atılan molotofkokteyllere, bombalara, tacizlere kadar suç oranında müthiş bir artış görmekteyiz. Kime? Müslümanlara ve özellikle Avrupa’daki nüfus yoğunluğundan dolayı Türklere. Bunlara bire bir, çok açık bir şekilde tanıklık ettik.

Yine, geçmişte baktığımızda, efendim, Yeni Zelanda’da Christchurch’te bir camide cemaati çok açık bir hedef kılarak seri ateş edip 51 Müslümanın katline neden olan bir olayı hatırlıyoruz, daha dün gibi.

O da yetmemiş gibi, Norveç’te yine, efendim, çoluk çocuğu götürüp bir odada katleden bir caninin, neofaşist bir arkadaşına yazdığı mektupta, çok açık ve net bir şekilde, işte, Avrupa’nın Müslümanlaşmasına, Avrupa’nın çok kültürlülüğüne karşı bir direnç, dayanışma içerisinde olduğunu ifade etmesine tanıklık ediyoruz.

Bakınız, yine bilimsel bir çalışma; 2019-2020 yıllarında 2 ayrı mukayeseli çalışma sonucu şöyle: Almanya’da Türklere karşı saldırıda yüzde 53,7 artış var. Değerli arkadaşlar, yani 300 küsurlu rakamlara ulaşılmış, saldırı oranında müthiş bir artış var. 2019’dan 2020’ye, bakınız, bir yıllık zaman aralığında artış oranı yüzde 53,7.

Şimdi, bunları görünce tabii, gerçekten dehşete kapılmamak elde değil. Dolayısıyla işte, bütün bunlara bakarak o zaman uluslararası bağlamda bizim ihtiyacımız olan -özellikle nedir- ülkemizin ve bizim de içinde bulunduğumuz İslam dünyasının bir birlik beraberlik içerisinde, bir eş güdüm içerisinde, eylemde ve söylemde bir birlik içerisinde hareket etmeleri kaçınılmaz olmaktadır.

Şimdi, tabii -burada bir parantez de- aslında, bunun çok yakın bir yansıması olarak özellikle Avrupa Parlamentosunun 2019-2020 Türkiye Raporu'na ilişkin birkaç şey söylemek istiyorum. Burada da çok açık ve net bir şekilde, gerçekten yine, bize yönelik mesnetsiz, tutarsız, temelsiz birtakım suçlamaların, iftiraların muhatabı olduğumuza tanıklık ediyoruz. Bunları ana başlıklar altında ele almak gerekirse:

Bakınız, şimdi, Kıbrıs'ta kırk, elli yıldır bir çözümsüzlük süreci yaşanıyor. Ama ilk defa somut bir adım atılarak, çok net bir şekilde tavır ortaya konularak "2 devletli bir çözüm" telaffuzuna kıyametleri kopardılar. "Nasıl olur 2 devletli bir çözümü telaffuz edersiniz?" Maraş'ı kapalı olmaktan çıkarıp halkın hizmetine açmak... "Nasıl olur -haddinizi aşar- Maraş'ı açma gibi bir cüret gösterirsiniz?" Bu, Kıbrıs özelindeki ifadeler.

Öte yandan, bakıyoruz, efendim, Ege ve Akdeniz'de tamamen tek özelliği, yegâne niteliği AB üyesi olmaktan öte hiçbir hukuki, tarihî ve coğrafi bir gerekçesi olmayan Ege ve Akdeniz'deki Yunanistan ve Güney Kıbrıs Rum kesiminin gerçekten Türkiye'nin haklarını taciz eden sözüm ona sözde birtakım taleplerini yerinde bulup Türkiye'ye karşı çok rahat bir şekilde savunmaya çalıştıklarını ve bu rapora da dercedildiğini açık bir şekilde görüyoruz.

Efendim, AİHM'in kararlarına atıfta bulunuluyor. Kim üzerinden? İşte, bir teröristin, bir caninin, bebek katilinin önder olarak nitelendirildiği, heykelinin dikilmesi hedeflenen birinin affını isteyen bir AİHM kararı. Tamam da AİHM kararlarının bağlayıcılığı mı var? AİHM'in bugüne kadar birçok ülke hakkındaki -son zamanlarda tamamen hedefe Rusya, Türkiye, Azerbaycan üçgenini koymuş olmasına rağmen- bütün bu taleplerini takipte hiçbir zaman gerçekten bu kadar cevval olmadınız, bir rapora dercetmediniz de niye söz konusu Türkiye olunca bunu sürekli, ısıtıp ısıtıp önümüze getiriyorsunuz?

"Ayasofya'yı niye ibadete açtınız?" diyor. Yani şu densizliğe baksanıza! Bu, iç hukuka müdahaledir. "Ayasofya'yı, dünya kültürel değerini siz bize sormadan nasıl açtınız?" gibi hadsizlikler; efendim, Boğaziçi eylemlerindeki kural ihlalleri, yok işte, aşırı şiddet kullanımı falan filan, bir sürü... Ama bizi, Milliyetçi Hareket Partisini özellikle derinden inciten bir 16'ncı madde var.

Şimdi, ben bu maddeye geçmeden bir anımı paylaşmak istiyorum, yaşadığım bir şey. Avrupa'nın bir başkentinde yaşayan bir okul arkadaşım, Kürt kökenli bir arkadaşım dedi ki: "Siyaset düşündüm. Uzun yıllardır bu Avrupa ülkesinde yaşıyorum ve bir siyasi partiye müracaat edip aday olduğumu ifade ettim. Beni mülakata aldılar. Dediler ki: 'Nerelisin?' Şuralıyım, etnik kökenim şu dedim. O zaman 'Türkiye'de sizin etnik kökeninize yönelik müthiş bir soykırım, müthiş bir tek yönlü uygulama var değil mi?' deyince hayır dedim. Yok deyince şok oldular. Mülakat beş dakika içinde sonuçlandı ve ben kabul edilemez listeye alındım." Şimdi, bunu niye söylüyorum? Maalesef Avrupa'da bizden kaçıp... Ben onlara gerçekten ne soydaş ne akraba ne dost diyebilme nezaketini göstermiyorum çünkü kökeni, mezhebi, aidiyeti, yaşam tarzı ne olursa olsun eğer bu ülkeye zerre kadar, birazcık aidiyet hissetmiyorsa ben bu ifadeleri açıkça kullanırım.

Şimdi, Almanya'da evladını PKK'ya kaptırmış, evladı dağa götürülmüş bir Maide ablamız var. Ya, inanın Berlin'de biz de gördük. Her gün akrabalarıyla diyor ki: "Evladımı kurtarın ey demokrasi beşiği Almanya! Ey Bundestag'daki benim soydaşım, etnik grubum, sırdaşım, dindaşım!" Yahu şuna bir kulak verin, bir gündeme getirin. "Asla." Ama 24 Nisan oldu mu 23'ünde hatırlatmayı da ihmal etmiyorlar aynen içeridekiler gibi; bir bakıyorsunuz, tek ağızdan hemen Ermeni sözde soykırım tasarısının kabul edilmesi noktasında Parlamentonun altını üstüne getiriyorlar. Türkiye'nin sınır içerisinde ve ötesinde her türlü terörle mücadelesini akamete uğratma adına Alman Parlamentosunda en ucube teklifleri onlar yapıyorlar ve bunların bir de maalesef -isimleri bende var- bilim dünyasında destekçileri var. Birisi pişiriyor orada söylem olarak, diğeri medyada yayınlıyor. Tabii, bunların arkasında bir STK var. Ondan sonra servis nereye? Bundestag'a servis yapılıyor, Alman Parlamentosuna, hemen bir kanun teklifi,

tasarısı hâline getiriliyor. Ne? “Türkiye’ye ekonomik ve silah ambargosu koymak zorundasınız Ey Almanya Hükümeti!” diyor. Almanya Hükümeti şaşırıyor, diyor ki: “Bu teklif, efendim, Yeşiller ve ‘Die Linke’ dediğimiz o sol yapının dışında hiç kimseden gelmiyor.” Bunların da Alman kökenlilerinden gelmiyor, ilginçtir ancak Türkiye kaçını vatan hainlerinden geliyor bu tür teklifler.

Şimdi, bunlar gözümüzden kaçmıyor. Bunların medya ayağını da biliyoruz, her şeyin farkındayız. Dolayısıyla bu 2019-2020 raporu gerçekten baştan aşağı bizi inciten, bizi yok sayan bir rapordur. 16’ncı maddede... Efendim, Avrupa’da düne kadar sokaklara hâkim olup Türklere ait cam, çerçeve, dükkân, ev bırakmayan, bombalayan, gizli Alman örgütleriyle iş birliği yapıp Solingen gibi soykırımlara vesile olan bu terör grupları artık eski hareketliliklerini, eski hâkimiyetlerini sağlayamıyorlar. Bunlara teşne olan, maalesef... Geçmişte -bu da benim bireysel tecrübemdir- Avusturya’da görev yapmış bir üst düzey elçilik sorumlusu bana aynen şunu demişti, 90’lı yılları söylüyor: “Hocam, dışarı çıkamıyoruz. PKK’nın baskısından, inanın, görev yapamıyoruz. Türkiye’yle ilgili bir olay oldu mu elçiliğin önü ana baba günü, her türlü taciz, tecavüz, her türlü saldırı oluyor.”

Şimdi oralardan buralara geldik.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Hocam, buyurun, toparlayın.

KAMİL AYDIN (Devamla) – Bir dakika rica edeyim.

BAŞKAN – Tabii tabii, buyurun.

KAMİL AYDIN (Devamla) – Şimdi, bugün ise... Bakın, genelde DİTİB ama özelde ülkücü dernekler üzerinden, efendim, o müthiş dörtlü sacayağının pişirip ortaya koyduğu bir madde dercedilmiş. Allah aşkına, hepinizin akrabası var, eşi dostu var; siyasi görüşümüz ne olursa olsun yani orada bizim arkadaşlarımızın... Hiçbiriniz inanabiliyor musunuz? Hepimiz o sokaklarda, hepimiz o ülkelerde bulunduk. Efendim, illegal hareketlerine tanıklık ettik mi? Vergisini veriyor, düzenli vatandaşlığını yerine getiriyor ama bir şeyi yapmıyor, bir şeyi: Ülkesini satmıyor, vatanını satmıyor, bayrağına ihanet etmiyor! (MHP sıralarından alkışlar) Niye batıyor bu, niye birilerini rahatsız ediyor? İşte, asıl neden bu; bunu açıkça söyleyemeyip diyorlar ki: “Orada yaşayanlar, Ermeni kökenli, Rum kökenli, Kürt ve Alevi kökenli vatandaşlarımız için bir risk teşkil ettiği için, efendim, gerekli güvenlik kuvvetleri bunları da terör gruplarına ilave etsin.”

Şimdi, Allah aşkına, buradan milletimize sesleniyoruz...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KAMİL AYDIN (Devamla) – Türk milliyetçisi, ülkücü bir iradede terörist çıkmaz; kimse bunu yaftalamasın, yaftalamaya çalışmasın diyorum.

Bu duygu ve düşüncelerle, anlaşmalar ülkemize, milletimize hayırlara vesile olsun diyor, saygıyla selamlıyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Orhan Sümer, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

30.- Adana Milletvekili Orhan Sümer’in, seyahat acentelerinin sorunlarına ilişkin açıklaması

ORHAN SÜMER (Adana) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Seyahat acenteleri, pandemi, özellikle de bayram tatilinde uygulanan kısıtlamalar nedeniyle çok ağır mali güçlükler içindeler. Bu sene ve önümüzdeki sene yapacakları faaliyetlerden kâr elde edilmesi mümkün değilken zararına, nakit akışını ve tüketicisini kaybetmemek için yapacağı işlerden TGA turizm payı ödemek zorunda kalmışlardır. İş yapamadıkları dönemde de beyanname vermek, turizm sektörüne ağır yara vermektedir.

Geçmiş döneme ait borçların yirmi dört ay ötelenmesi, TGA turizm payının 2021-2022 yılları arasında alınmaması, kısa çalışma ödeneği desteğinin seyahat acenteleri için 2022 yılına kadar devam etmesi; seyahat acentelerine kamu bankalarından veya kamu kaynaklarından bir kısmı hibe, bir kısmı faizsiz kredi olmak üzere mali destek sağlanması, 2021 ve 2022 yıllarında fuar katılımlarında uçak ve stant bedelinin TGA tarafından karşılanması talepleri değerlendirilmesi ve gerekli desteklemeler sağlanmalıdır.

BAŞKAN – Sayın Taşdoğan, buyurun.

31.- Gaziantep Milletvekili Ali Muhittin Taşdoğan'ın, Gaziantep'teki gelişmelere ilişkin açıklaması

ALİ MUHİTTİN TAŞDOĞAN (Gaziantep) – Teşekkürler Sayın Başkanım.

Değerli milletvekilleri, Türkiye'ye her alanda rol model olan Gaziantep, rol model olmaya devam ediyor.

Öncelikle, OECD Kapsayıcı Büyüme İçin Şampiyon Belediye Başkanları Koalisyonuna Türkiye'den ilk davet edilen belediye başkanı unvanına sahip olan, gazi şehrimizi gururlandıran Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanımız Fatma Şahin'i tebrik ediyoruz.

Geçtiğimiz günlerdeyse Gaziantep'te düzenlenen Avrupa Ampute Futbol Şampiyonlar Ligi müsabakasında elde ettiğimiz başarıyla ülkemizin ve şehrimizin göğsünü kabartan Şahinbey Belediyespor ampute takımının teknik heyetine, futbolcularına ve Belediye Başkanımız Mehmet Tahmazoğlu'na bize bu güzel heyecanı yaşattığı için tebrik ve teşekkür ediyoruz.

Ayrıca, bugün açıklanan Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Araştırması'nda büyük başarı elde ederek sıralamada yerini alan 29 Gaziantep'li sanayi firmamızı, temsilcilerini ve çalışanlarını ayrı ayrı tebrik ediyoruz.

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuveyt Devleti Hükümeti Arasında Gelir ve Servet Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasını Tadil Eden Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna İlişkin Kanun Teklifi (2/2496) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 171) (Devam)

BAŞKAN – Teklifin tümü üzerinde 3'üncü söz, Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'a ait.

Buyurun Sayın Beştaş. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri ve televizyonları başında bizleri izleyen değerli halkımız; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şu anda iktidar grubunda tam anlamıyla 4 milletvekili var maalesef, aslında muhatabım tabii ki halk, kendilerinin de dinlemesini isterdim ama kuvvetle muhtemel sonradan izleyeceklerdir çünkü onları yakından ilgilendiren bir konuşma yapacağım.

Şimdi, değerli halkımız, üç haftadır -yirmi üç günü geçti galiba- Türkiye yurttaşı olan, daha önce AKP'yle çok yakın ilişkileri bulunan, neredeyse bütün yöneticileriyle, bakanlarıyla -önemli oranda, hepsini kastetmiyorum- boy boy fotoğrafları olan Sedat Peker'den söz ediyorum. Tabii ki kendisi bizim muhatabımız değil, bizim ilgilendiğimiz bölüm çıkan sonuçlardır. Bu sonuçlar niye bu kadar önemseniyor? Bu videolar niye bu kadar tartışılıyor? Aslında herhangi biri olsaydı, herhangi suç işleyen mafya, kaçakçı vesaire olsaydı; devletle, yönetimle ilgili bir meseleyi anlatmasaydı belki bu kadar ciddiye alınmazdı diyeceksiniz ama daha da önemlisi, iktidar adına miting yapan, iktidar adına oy

isteyen, iktidar adına akademisyenleri tehdit eden, iktidar adına il il dolaşan ve çok yakın pozlar veren biri olunca tabii ki vatandaş izliyor ve rekor kırıyor. 50 milyonu aştı, Türkiye’de çocuklar hariç herkes izledi ve eminim en çok da iktidar partisi milletvekilleri, yöneticileri ve onlara oy verenler de izledi; onun biraz sonra nedenini açıklayacağım.

Düne kadar tek bir ses çıkmadı, çıt yok, kimse açıklama yapmıyor. Ya, ne oluyor? Eski Başbakan, İçişleri Bakanı... Kokain ticareti, uyuşturucu ticareti... O kadar ciddi sorular var ki ortada, bir Allah’ın kulu çıkıp bunlara cevap vermedi. Ne derler eskiler? Sükût ikrardan gelir. Bu ikrardır, biz bunu böyle okuyoruz çünkü verilecek bir cevap yok aslında, bunu kabul ediyorum. Neye cevap versinler? Her şey belgeli, ortada; videolarla, canlı yayınlarla bunlar ortaya çıkıyor.

Peki, dünden beridir söylenenler ne? 2002’den beri tekrarlanan nakarat: “Vatan, millet, Sakarya!” halk diliyle. Bugün bile öyle, grup toplantısında da dünkünde de 2 tane televizyon programında da sevgili halkımız, sizin sorduğunuz hiçbir soruya yanıt verilmedi. Ben bu nedenle bu konuşmamda aslında ağırlıklı olarak halkın kafasındaki soruları soracağım, bu yüzden söz aldım.

Şimdi, bütün kirli ilişkiler tek tek dökülüyor. “Beka beka!” deyip terör edebiyatı yapıyorsunuz, “Oh oh!” naraları çekiyorsunuz bu kürsülerden ama bugün nerelere çöktüğünüz, nerelerden nerelere gemileri yürüttüğünüz, sırtınızı hangi mafyatik ilişkilere dayadığınızı ortalığa saçıldı, her tarafa saçıldı. Halkı, muhalefeti, toplumu sindirmek için kullandığınızı, kendinizi kullandığınızı -en kötüsü- iş birliği yaptıklarınız suç ortaklarınız bugün size dış gösteriyor.

Türkiye halklarına karşı işlenen suçlar, yolsuzluk ve uyuşturucu ticareti, yargısız infaz ve faili belli cinayetler birer birer bir kez daha ifşa oluyor; aslında bu bir ifşa dönemi. Her yeni açıklamayla bu suçlar derinleşiyor, suçlar derinleştikçe sizin çöküşünüz ve çürümeniz de derinleşiyor ve hızlanıyor.

Susurluk’taki enkaz hâlâ orta yerde duruyor. Susurluk’ta ortaya dökülen işkenceler, faili meçhul cinayetler, gözaltında kayıplar, uyuşturucu, kara paralar, çeteler, Kürt halkına karşı işlenen insanlık suçları bugün AKP-MHP iktidarıyla yeniden üretilerek artık toplumun kaldıramayacağı kadar ağırlaşıyor. Susurluk’taki enkazı kaldırmak için geldiğini iddia edenler, şimdi o enkazın tam da üzerinde oturuyor. O günkü politikalar aynı olduğu gibi failller de suçlular da aynı, hatta iktidar da aynı, sadece ismi değişmiş aslında.

Biz, yıllardır Halkların Demokratik Partisi olarak bu kirli ilişki ağlarını, bu yolsuzluk çarkını, mafya ve çete düzenini, bu toplum düşmanlığını her yerde, sevgili halkımız sizin adınıza anlattık; Genel Kurulda, mitinglerde, önergelerde, gittiğimiz her yerde bunları anlattık, hakikatleri ortaya çıkaralım dedik, biz varız dedik, şimdi de varız. Hesap soralım dedik, hesaplaşalım dedik, yüzleşelim dedik; kabul etmediler.

Şimdi, biz, bugün geldiğimiz noktada hesap sormaya devam ederken sizler insan içine çıkacak yüz bulamıyorsunuz, bulamayacaksınız. Bir gözünüz Dubai’de bir kulağınız Venezuela’da. Aklınız, fikriniz meşruluğunu yitirmiş iktidarınızda, cebinizde ve banka hesaplarınızda ama biz halkımızı, halklarımızı ve toplumsal mücadelemizi, siyasi irademizi, emeğimizi, doğamızı yani bizden çalmaya çalıştığınız hiçbir değerimizi mafyalaşan iktidara ve iktidarlaşan mafyalara teslim etmeyeceğiz. Her zaman söylediğimiz gibi, toplum, çoktur bu toplum, teke boyun eğmeyecek, eğmez. Bu toplum direngendir, biadi kabul etmez. Bu toplumun iradesi, doğası, tarihi, belleği ve mücadelesi saraylara, derinlere, çetelere sığmaz. Elbette bu halk, yaptığınız bunca kirli işi, işlediğiniz suçların hesabını ilk sandıkta size soracaktır. Biz de sandığa kadar hesap sormaya devam edeceğiz.

Şimdi, benim sorularım var, bu sorular tabii ki HDP’nin soruları. Bu soruları yüzlerle, binlerle artırabiliriz. Ben halk adına, 84 milyon yurttaş adına şu anda bu soruları tek tek, tane tane soruyorum. Televizyonlarda cevap vermediniz, grup toplantısında cevap vermediniz, sözcüleriniz cevap vermedi ama halk evde, sokakta, iş yerinde, her yerde bu soruların cevabını arıyor ve aslında tahmin de ediyor, biliyor.

Bir: Mafya liderinden ayda 10 bin dolar maaş alan siyasetçi olduğu iddiası doğru mudur? Doğruysa kimdir? Bu bir milletvekili midir? Mafya liderlerinin maaşa bağladığı başka milletvekilleri var mıdır? İçişleri Bakanı televizyon programında “Milletvekili.” demedi ama “Siyasetçi.” dedi, bu siyasetçiye derhâl açıklayın.

İkincisi: Meclis sıralarında oturan, cinayetle suçlanan bir milletvekili var; Mehmet Ağar’ın oğlu. Cinayetle suçlanıyor ya, videolarda ayrıntıları anlatılıyor. Şimdi, bunun Mehmet Ağar’ın eliyle örtüldüğü iddia ediliyor. Tabii ki bu iddia yeni değil, sadece yeni bir delil ortaya çıktı. Şimdi, kamuoyunun vicdanını rahatlatmak için en azından bir girişiminiz olmayacak mı? Hakkında cinayet iddiası olan başka milletvekili var mı? Hakkında soruşturma olan başka milletvekili var mı? Biz olmadığını biliyoruz ama yine soruyoruz. Yeldana Kaharman isminin yanında, Nadira Kadirova ismi size neyi hatırlatıyor? Bu cevabı verin, Türkiye’ye verin.

Diğeri: Binali Yıldırım’a yakınlığıyla bilinen Venezuela Dostluk Grubu Başkanı AKP Milletvekili Serkan Bayram, Erkan Yıldırım’ın Venezuela’ya Filistin Camisi yapımı için gittiğini söyledi, amenna; Binali Yıldırım ise oğlunun maske ve test kiti dağıtmak için gittiğini söyledi. Hangi açıklama doğru, hangisine inanalım? Eğer Binali Yıldırım’ın iddiası doğruysa ne kadar test kiti ve maske gönderildiğini, bari faturalarını bizlere açıklayın yani makbuz ve faturaları istiyoruz. Burada aşırı yapılamazken, maske dağıtılmazken niye Venezuela’ya maske ve test kiti götürdüğünüzü de bir zahmet, onun yanında açıklayıverin.

Kolombiya Hükûmetinin açıklamalarına göre bundan bir yıl önce Kolombiya’dan Türkiye’ye gitmek üzere olan 4,9 ton eroin yakalanmış, uyuşturucunun İzmir’de bir kimya şirketine gideceği belirlenmiştir; bu, resmî bilgi. Bu şirketin sahibi kimdir?

Yine, bir yıl önce Panama’da son durağı Mersin olan 616 paket kokain yakalanmıştır. Mersin’deki alıcı firmanın sahibi kimdir? Bunu biliyor musunuz ya da ortaya çıkarmayı düşünüyor musunuz? Her iki sevkıyatı gerçekleştiren taşımacılık şirketi kime aittir? İzmir ve Mersin’deki alıcı şirketlere ve taşımacılık şirketine soruşturma başlatılmış mıdır? Eğer olayın üzerinden bir yıl geçmesine rağmen soruşturma başlatılmadıysa neyi bekliyorsunuz gerçekten? Bu işin içinde siz de mi varsınız? Varsanız bunu da açıklayın.

Kolombiya Savunma Bakanı açıklama yaptı ya -bir daha söylüyorum- Kolombiya Savunma Bakanı açıklama yaptı, bu sizin için hiçbir değer ifade etmiyor mu? Bu bir suç ihbarı değil mi? Neden ihbar kabul etmediniz? Aynı yıl Venezuela’dan peynir ithalatında gümrük vergisinin sıfırlanması kararnamesinin çıkması tesadüf müdür? Bunu halk adına, bütün soruları halk adına soruyorum.

Uluslararası kara para aklama ve uyuşturucu trafiğinden ötürü ABD’de araması olan Halil Falyalı son beş yılda Türkiye’ye kaç defa giriş yapmıştır, kimlerle görüşmüştür? Falyalı ile Kıbrıs’ta görüşen siyasetçiler var mıdır, varsa kimdir? Tüm Türkiye’nin tartıştığı ama Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın gündemine bugün girebilen -ne kadar girdi bilmiyoruz, etrafından döndü- bu Atilla Peker hakkında, ya niye gitti de ifadesi alınmadı, dilekçe verdi; o dilekçede yer alan isimler neden ifadeye çağırılmıyor? Savcı neyi bekliyor, sizden talimat mı bekliyor? Bunun cevabını istiyoruz. Korkut Eken ve Mehmet Ağar neden hâlâ ifadeye çağırılmadı? Tüm Türkiye bunu soruyor. Şimdi, bu iddiaları araştıracağ mısınız, sorumuz bu.

Diğer bir soru: İş insanı Ahmet Hamoğlu 90’lı yıllarda ölüm listesinden çıkmak için Korkut Eken’e 20 bin dolar verdiğini doğruladı, kendisi açıkladı. Bu konuda soruşturma başlatılacak mıdır? Ölüm listesinden çıkabilen veya çıkamayan kaç kişi vardır, kimlerdir? Bahsedilen ölüm listesi kimler tarafından hazırlandı? İçişleri Bakanı Süleyman Soylu “Benden önceki İçişleri Bakanlarının oğluyula ilgili olarak birtakım şeyler var, para sayma makineleri falan.” diyerek iktidarın bugüne kadar bize

“kumpas” dediği 17/25 Aralık operasyonlarına sizce hakikat payesi vermiş midir? Bizce bunun cevabı değil ama satır arasında o gece İçişleri Bakanı, aslında, iktidarın içinde çatlak yaratacağını, tehdit ettiğini bütün Türkiye’ye göstermiştir. Kendisinden önceki İçişleri Bakanlarına, Adalet Bakanına açıkça dış göstermiştir.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Başkanım, burada iktidar partisinden 5 milletvekili var.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Ben halk adına soruyorum, onlar duyarlar. Silivri Emniyet Müdürü Hakan Çalışkan’ın gördüğü baskı yüzünden intihar ettiği söyleniyor. Bu müdür aranıp baskı kurulmuş mudur? Evet, şimdi, Hürriyet gazetesine AKP’li bir milletvekilinin talebiyle saldırı düzenlenmiş midir, düzenlenmişse bu kimdir?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – 1, 2, 3, 4, 5 kişi.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Sayın Tanal, bekleyin, ben bitireyim. Boş verin, 5 kişi var, biliyorum.

BBC Türkçe’nin haberleri sebebiyle İngiltere Hükûmetiyle görüşme yapılması normal midir? Bu soruya da cevap istiyoruz.

Evet, o gece, Soylu Habertürk’e gittiğinde 30 kişi kapıda bekliyordu, bunu da sormuş olalım. Onlara ceza kestiniz mi? Sokağa çıkma yasağı vardı.

Yine, Erhan Tuncel ve Sedat Peker arasında ilişki olduğu iması var. Bu konuda ne biliyorsunuz? Hrant Dink cinayetiyle ilgili açıklanmayan şeyler ne?

İçişleri Bakanı dehşet verici bir şekilde “Bizim dönemimizde faili meçhul yok; her şey güllük gülistanlık, herkesi soruşturuyoruz, yargı tıkır tıkır işliyor.” dedi. O zaman soruyoruz: Tahir Elçi’nin katili kim? Bunu cevaplayın. Taybet İnan’ın katili kim? Şerali Dereli’nin katili kim? Kemal Kurkut’un katili kim? Niye? Rabia Naz’ın, Yeldana Kaharman’ın, Nadira Kadirova’nın katilleri kim? Ve bu, yüzlerce uzatılabilecek bir soru.

“İşkence yok.” dedi. Ya, insan biraz sıkılır! Daha canlı yayının başında Af Örgütü resmî açıklama yaptı -anlatamıyorum, süre bitiyor- ve “Doğru söylemiyor. Biz onunla değil görüşmek, randevu alamıyoruz.” dedi daha o canlı yayındayken. Peki, Af Örgütü ve TİHV raporlarına ne diyorsunuz? Sokakta yapılan işkenceye ne diyorsunuz? Rojbin Çetin’in işkencecisi kim? Polis, üniversite öğrencilerini sokaklarda yere yatırıp işkence yaparken... Buna ne diyeceksiniz? Helikopterden atmak işkence değil mi ya gerçekten? Bütün Türkiye gördü.

Yine gizli tanıkların, daha sonra yalan söylediğini beyan ettiği gizli tanıkların beyanlarıyla binlerce siyasetçiyi tutukluyorsunuz; şu anda bunları ciddiye alıyorsunuz. Söyledikleri önemli oranda belgeli olan bir suç örgütü liderinin açıklamaları neden sizin nazarınızda ciddiye alınamaz? Size dokunduğu için mi? Gerçek olduğu için mi yargıya talimat vermiyorsunuz? Evet ve sorular böyle devam ediyor.

Gazeteciler size diyor ki: “İstifa edecek misiniz?” Siz “İddia var, bu iddialarla istifa edilmez.” dediniz. Onlarca belediye başkanını haklarında iddia bile yokken görevden aldınız, kayyum atadınız. Neden görevden aldınız? Hani bugün masumiyet karinesine sığınıyorsunuz ya, şimdi “İçişleri Bakanı yalnız değil.” diyorlar ya iki gündür; evet, yalnız değil, bizce de yalnız değil, suç ortakları çoktur, bunu biliyoruz. Evet, yalnız değil.

Değerli arkadaşlar, size bir Estonya sendromu anlatacağım. Estonya sendromu nedir, biliyor musunuz: 1994 galiba, Estonya’nın başkenti Tallin’den Stockholm’e giden bir Estonya feribotu var, bu batıyor. 137 yolcu kurtuluyor -bunu gazeteci Sevgili Murat Yetkin yazmıştı, daha önce de notlarımda vardı- 852 yolcu da ölüyor ve mürettebat da ölüyor tabii ki. Sonra, bu gemi kıyıya yakın bir mesafede, su alması ve batması arasında bir saatlik bir zaman var, aslında isteseler kurtulurlar. Kurtulanlar gemi su

almaya başlayınca kıyıya gidip kaçanlardır, öyle diyeyim. Ölenlerin tamamı ise -kaptan var ya orada- “Panik yapmayın, dünyanın en güçlü gemisindeyiz.” sözlerine inanarak gemide kalanlardır. (HDP sıralarından alkışlar) Bir saat sonra alabora oluyor gemi. Ölenler kaptana, kurtaracağına son dakikaya kadar inanarak, inanmak istedikleri için öldüler. Şimdi bunu iktidara getirirsek; bakın, gemi su alıyor, alabora olacak. Kurtulmak istiyorsanız, gelin, bu gemiyi terk edin. Bu 852 kişiden biri olmayın diyorum, bu hikâyeden ders alın diyorum.

Son sözüm, şunu söyleyeyim... Yani son birkaç şey kaldı, zamanım da kalmadı. Aslında yargı devreye girmeliydi bu sorular karşısında ama yargı devreye girmiyor, giremiyor çünkü bağımlı ve taraflı bir yargı var. Ama Meclis sessiz kalmamalı. Bizler burada halkı temsil ediyoruz. “Halk adına soruyorum.” dedim ya, halk bizden bu soruların cevabını istiyor ve bunu vermek bizim elimizde. Araştırma komisyonu kurulması önerimizi reddettiniz, araştırılmasını kabul etmediniz çünkü kendinize güvenmiyorsunuz, bunu biliyoruz ama hepiniz aynı oranda suçlu değilsiniz, bunu biliyoruz. Suçlu olmadığınız için, gelin, bu gemiden atlayın. Kıyıya yakın olduğunuzu varsayıyoruz ve AKP’yi tarif eden bir Kürtçe atasözü var, diyor ki: “...” (x) Bu ne demek biliyor musunuz Türkçesi? “Kurtla beraber öldürüyorlar, çobanla beraber yiyorlar, sahibiyile beraber de ağlıyorlar.” (HDP sıralarından alkışlar) İşte, AKP dediğimiz tam budur arkadaşlar.

Bütün halkımızı sevgiyle saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1’inci maddeyi okutuyorum:

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE KUVEYT DEVLETİ HÜKÜMETİ ARASINDA GELİR VE SERVET ÜZERİNDEN ALINAN VERGİLERDE ÇİFTE VERGİLENDİRMEYİ ÖNLEME ANLAŞMASINI TADİL EDEN PROTOKOLÜN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA İLİŞKİN KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- (1) 14 Eylül 2017 tarihinde Ankara’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuveyt Devleti Hükümeti Arasında Gelir ve Servet Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasını Tadil Eden Protokol”ün onaylanması uygun bulunmuştur.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Karar yeter sayısı istiyorum efendim, yok.

BAŞKAN – 1’inci madde üzerinde ilk söz, Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Adana Milletvekili Tulay Hatimoğulları Oruç’a aittir.

Buyurun Sayın Oruç. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ (Adana) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; evet, sıcak bir gündemle yüz yüzüz ama tabii ki bu gündemin yeni olmadığını da hepimiz gayet iyi biliyoruz. Şuradan başlamak isterim: Devlet neden kuruldu, neden devlet diye bir mekanizma oluşturuldu? Öncelikle adaleti sağlamak ve toplumun çıkarlarını korumak için kurulmuştu. Fakat sınıflı toplumlarda egemen sınıfın, zengin zümrelerin çıkarlarını koruma görevini üstlendi. Ulus devlet anlayışı hâkim olduğunda bu görev daha da derinleşerek günümüze kadar geldi. Devletin sahibi olma rolüne soyunanlar, tabii ki “Bal tutan parmağını yalar.” misali sanki yolsuzluk yapmak, hortumlamak, ülkenin hazinesinden para kaçırmak vesaireyi alelade, sıradan bir işmiş gibi bir doğal kabul yaratmaya çalışırlar. Ama AKP iktidarında bal tutan parmak da ne demek? Koli koli paralar, ayakkabı kutularıyla transfer edilen yeşil dolarlar, boşaltılan hazine, hesabı verilemeyen 128 milyar

(x) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

dolar, 5'li çetenin çıkarları, saray etrafındaki herkesin çocuklarıyla birlikte kurmuş olduğu çıkar ağları, kamuya ait malları parsel parsel yerli ve yabancı sermayeye satmalar, Reza Zarrab gibileriyle kurulan ilişkiler, Halkbank dosyası, bütün bunlar, bu işşalar olmadan önce de Türkiye kamuoyunun ve dünya kamuoyunun zaten gündemindeydi.

Beytülmal çok zulüm ve talan gördü ama yakın zamanda birincilik AKP iktidarı ve ortaklarındadır. Yoksulluktan, işsizlikten, pandemiden kırılan yurttaşın hakkı olanı acımasızca uyuşturucu, silah ticareti trafiğine kurban ettiniz. İnsanları zehirleyen pazarların bürokrasi eliyle örgütlenmesinin önünü daha fazla açtınız ve tabii ki biz biliyoruz ki bu trafiğin ayrıca bir amacı var. Bu trafiğin amacı, biat eden bir toplumu yaratmaktır aynı zamanda, yani özel harpte kullanılan yöntemlerden biridir uyuşturucu trafiği, ticareti ve kullanıcı oldurmak insanları. Bunu da tabii ki örtmeye çalışıyorsunuz, nasıl örtmeye çalıştığınızı az önce Grup Başkan Vekilimiz detaylı bir şekilde ifade etti.

Ben de ifade edeceğim ama oraya geçmeden önce bu mafyatik ilişkilerin devletin dış politikasında nasıl önemli bir belirleyen pozisyonuna geldiğini de açıklamak isterim. Suriye'de bölgenin kaderini belirleyen bir savaş yaşanıyor, hâlâ devam ediyor, nihayetlenmedi ve iktidarın bu konudaki tarihî hatalarla, tarihî hata dizgeleriyle dolu karanlık sayfaları ortadadır, bunu bu kürsüden defalarca ifade ettik. “Devletin çıkarları” dediler, IŞİD, El Nusra ve türevlerini desteklemeyi... Biz gerçekten hep sorduk bu kürsüden: Burada devletin hangi çıkarı var? 911 kilometrelik sınırimızda Kürt halkının IŞİD'e karşı vermiş olduğu savaşı, bütün dünya kamuoyu tarafından takdirle karşılanmış olan bu mücadeleyi 911 kilometrelik sınırimızda sizler bir güvenlik meselesi gibi algılatmaya çalıştınız. Ve savaşı Suriye sınırında tutmadınız, Türkiye'nin sınırları içine çektiniz; Suruç, Ankara Gar katliamı, Reyhanlı katliamı, hatta Reyhanlı katliamında Alevi-Sünni çatışmasını bile Cumhurbaşkanı kendi eliyle tetikleyen açıklamaları yapmakta bir beis görmedi. Antep düğün katliamı, HDP binaları ve mitinglerinin bombalanması cabasıdır. Korku filmlerindeki gibi âdeta bir kasvet havası oluşturuldu bu ülkede. Tabii, bu suçlar çok büyük. Bu suçların işlenmesinin siyasal sebeplerini daha önce epey konuştuk, şimdi başka bir vechesiyle konuşmak istiyoruz. Suriye'de savaş denkleminde uyuşturucu ticaretini -tırnak içinde ifade ediyorum- “Lâzkiye Limanı'na sevginin ortaya çıkmıştır.” Yine Suriye savaşı denkleminde silah ve savaşçı ticaretinizi çok konuştuk. AKP Genel Başkanı Erdoğan'ın yakınları, aile çevresi, eş dost, ahbabın askerî sınai komplekslere yaptığı yatırımlar elbette ki bir pazara ihtiyaç duyuyorlardı, o yüzden sadece Suriye'de değil, yedi düvele savaş açacak şekilde adımlar attınız, Doğu Akdeniz'de sular o nedenle kaynadı sizin sayenizde çünkü gerçekten yepyeni savaşlara, yepyeni pazar alanlarına ihtiyacınız vardı, bunu da bir çeteyle el ele vererek yapmaya devam ettiniz.

Suriye'de IŞİD'le petrol ticareti yaptığınıza dair belgeler uluslararası mahkemelerde yargılanmanız için bir gerekçe olarak askıda durmaktadır.

Bakın, Rusya bunu açıkladı, “Elimizdeki bilgilere göre ülkenin en üst düzey siyasi liderliği, Erdoğan ve ailesi bu suç faaliyetine karışmış durumdadır.” dedi ama “Ey Putin, ey Rusya!” demediniz. Rusya ne dediyse yapacağınız bir evreye girdiniz ve Rusya'yla el ele bu suçları örtmek üzere işler yürüttünüz. Mısır başta olmak üzere Doğu Akdeniz'e kıyıdaş olan bütün ülkelerle bu hatalı siyaseti devam ettirdiniz. Şimdi rücu etmek istiyorsunuz, İsrail'in Filistin'e saldırısını Allah'ın lütfu olarak görüp Gazze ve Mescid-i Aksa'yı dahi araçsallaştırarak sözüm ona Arap dünyası, İslam dünyasıyla barışmanın da aracı hâline getirdiniz. Oysaki gerçek bir Filistin dostluğundan bahsetmek asla mümkün değil. İsrail'le ilişkileriniz ticari, siyasi, her manada yerli yerinde durmaktadır.

Burada, tabii bütün bunların üstünü örtmek ve az önce sorulan sorularla birlikte yanıtı vermektense sürekli “PKK'yle, FETÖ'yle -falan falan falan- savaşıyoruz...” Velez ki siz FETÖ'yle, PKK'yle mücadele ediyorsunuz, tamam, bunu bir kenara bırakıyoruz. Orayla yürüttüğünüz savaş, sizlerin çeteler

kurarak, mafya ilişkilerine girerek halkın hakkı olan, toplumun hakkı olan varlıkları yok etmeniz, iç etmeniz, sınır ötesine taşımanızı mı gerektirir, bu hakkı size tanır mı? Milyonlarca işçinin, işsiz, yoksulun, aç ve açıkta kalan insanın hakkı olanı, beytûlmali, 5'li çeteye ve kendinize peşkeş mi çekeceksiniz? Bu hakkı mı tanıyor size böyle bir mücadele veriyor olmanız?

Bugün de AKP Genel Başkanı konuşuyor ve organize suç örgütleriyle, kaçakçılarla nasıl mücadele ettiğini anlatıyor. Oysa bugünkü konuşma, tam anlamıyla siyasetçileri tehdit etmek ve “Mafya düzeni devam edecektir, herkes ayağını denk alsın.” konuşmasıydı. Bizlerin toplumla birlikte bunun karşısında nasıl mücadele edeceğini sizler de göreceksiniz. Burada ayağını denk alması gereken mafyanın ta kendisidir ve onunla iş birliği kurmuş olan, bu iktidarın içinde çöreklenmiş olanların ta kendisidir. (HDP sıralarından alkışlar) Hükûmet derhâl istifa etmelidir, Süleyman Soylu derhâl istifa etmelidir. Bakın bugün Peru’da, Dışişleri Bakanı aşı programı dışında aşı olduğu için istifa etti. Oysaki bugün bütün dünya kamuoyu Türkiye’de yaşanan bu kirliliği izlemektedir, Hükûmet ölü uykusunu oynamaktadır.

MUHAMMED FATİH TOPRAK (Adıyaman) – Kabul et teröristlerin...

TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ (Devamla) – Bugün yapılan konuşmada da neyin ortaya çıktığına hepimiz tanık olduk.

Değerli halklarımız, emin olun ki bunların vatanseverlikleri az önce konuştuğumuz kadardır, ötesi değildir. Terör ajitasyonu çekerek ve devletin bekası diyerek bunun üstünü örtmeye çalışıyorlar. Emin olalım ki ar sahibi insanlar, bu ülkenin aydınlık yüzleri, demokrasi güçleri, gençleri, kadınları, temiz bir toplum ve demokratik bir cumhuriyeti bizler hep beraber inşa edebiliriz. Bunun için elbette bütün kirliliklerden arınmak gerekiyor. Kirliliklerden öyle hamasetle arınılamaz. Bu ülkenin sorunları tek tek masaya yatırılmalıdır. Kürt sorununun barışçıl ve demokratik yöntemlerle çözülmesi, darbelenmiş olan özgürlüklerin yeniden bu ülkede tesis edilmesinden geçer. Halklar arasındaki çatışmaları bu ülkede körükleyerek, inançlar arasındaki çatlaklar üzerinden, bunların üzerinden oyunlar oynamaya çalışarak asla ve asla bu mafya düzeninizi örtemeyeceksiniz, bunun sonuna geldiniz.

Ülkenin en temel sorunlarının başında açlık, yoksulluk ve işsizlik gelmektedir. Bizler hep beraber buraya bakmak zorundayız ve biz “Temiz bir toplum için adalet şart.” diyoruz, herkes için adalet ama. Çalınan, çırpılan her şeyin hesabını toplum olarak hep beraber sorduk, sormaya da devam edeceğiz. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bülül.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

32.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülül’ün, Adana Milletvekili Tulay Hatimoğulları Oruç’un 171 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 1’inci maddesi üzerinde HDP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Sayın Başkanım, şimdi, devamlı bir iktidar suçlaması ve Türkiye’yi, -Türk devleti sadece iktidardan ibaret değil tabii ki- Türkiye Cumhuriyeti devletini, bölgesinde yürütmüş olduğu faaliyeti ve teröre karşı vermiş olduğu mücadeleyi, bölgesinde gerçekleşen meselelere karşı yaklaşımını tamamen “Vandallık” “zorbalık” ve “haksızlık” olarak gören bir konuşmayı hep beraber dinledik. Yani insan şöyle düşünüyor... Türkiye ve Türk milleti herhâlde dünyadaki bütün kötülüklerin anası, sanki bütün -efendime söyleyeyim- zorbalıkların, bütün kıyımların, bütün haksızlıkların, bütün -efendime söyleyeyim- kötülüklerin başı gibi bir konuşmayı burada dinledik. Bu konuşmayı baştan sonra reddettiğimizi ifade etmek istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Ayrıca, şunları da kayda düşmemiz lazım, HDP’yi ne kadar ilgilendirir, ilgilendirmez o ayrı ama şunları kayda düşmemiz lazım, “İŞİD’le savaşıyan Kürtleri dünya takdir etti.” ifadesine yönelik olarak şunu söylemek lazım: Kürtlerden kastı eğer PKK/PYD ise PYD’nin Suriye’de, Rakka’da -BBC’nin televizyon kanallarına da yansıyacak şekilde- İŞİD’lilerin tahliyesine en ufak bir mermi atmadan, salimen nasıl imkân verdiği BBC tarafından bütün dünyanın gözleri önüne serilmiştir. Ayrıca, Suriye’de cezaevinde kalan İŞİD’lilerin PYD tarafından, YPG tarafından nasıl serbest bırakıldığını, o teröristlerin serbest bırakıldığını bütün dünya açık bir şekilde bilmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) - Orada sadece Araplar değil, Türkmenler değil, aynı zamanda Kürt kardeşlerimiz de PYD’nin, YPG’nin zulmüne muhatap olmuştur ve 350 bin civarında PYD-YPG zulmünden kaçan Kürt kardeşlerimiz bizim topraklarımızda şu an misafir edilmektedirler. Yine, dünyanın en büyük narkoterör örgütlerinden bir tanesi PKK’dır, PYD’dir. Dünyadaki narkoterör trafiğinin en başı ve kontrol eden gücü PKK’dır, PYD’dir.

Güneydoğuda vatandaşlarımızı esrar ve kenevir ektirme konusunda zorlayan ve vatandaşlarımızı, Kürt kardeşlerimizi, Türkiye’deki Kürt kökenli vatandaşlarımızı bu ekimlere, kenevir ve esrar ekimine zorlayan PKK’dır, PKK kanlı terör örgütüdür.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Yine aynı şekilde, ABD Adalet Bakanlığının uyuşturucuyla mücadele bürosu tarafından PKK’lı, PYD’li terör örgütü yöneticilerinin, sözde yöneticilerinin narkoterör sorumlusu olarak dünyada en baş listede yer aldığını burada kayıtlara geçirmek gerekiyor. Orta Doğu’yu ve dünyayı zehirleyenler hakkında kesinleşmiş ve bu kadar ispatlanmış gerçekliğin karşısında lal olup, suspus olup ispatlanmamış, mücerret iddialar üzerine Türkiye’yi ve Türk milletini ilzam etmek büyük bir haksızlıktır. Bunu şiddetle reddettiğimizi ifade etmek istiyor, saygılar sunuyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Beştaş.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan, ayrıntılı cevap vermeyeceğim, sadece kayıtlara geçsin.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – PKK/PYD’ye söyledim zaten.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Ya, bunlar hiçbir şekilde bize söylenmedi zaten ama şunu söyleyeyim: Yani hakikaten “anahtar teslim Cerablus” manşetlerine bir baksınlar önce.

Demin, biraz önce bu 4,9 ton kokaini sordum, “Venezuela Savunma Bakanının açıklamasını ihbar kabul etmediniz.” diye sordum. Bize başka bir yerleri göstermesinler, sorduğumuz sorulara cevap versinler yeterli. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – İfadelerimiz tutanağa geçmiştir.

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)**

1.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuveyt Devleti Hükümeti Arasında Gelir ve Servet Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasını Tadil Eden Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna İlişkin Kanun Teklifi (2/2496) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 171) (Devam)

BAŞKAN – 1'inci madde üzerinde ikinci söz, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Ahmet Ünal Çeviköz'e ait.

Buyurun Sayın Çeviköz. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA AHMET ÜNAL ÇEVİKÖZ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bazı uluslararası anlaşmaların onaylanması için gündemimizdeki maddeleri ele aldık. Ben de bu vesileyle Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum. Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, Cumhuriyet Halk Partisi olarak, ülkemizin gelirlerini arttırabilecek, ekonomik olarak devletimize ve halkımıza yük getirmeyecek, vatandaşlarımızın hayatını kolaylaştırabilecek bütün anlaşmaları onayladığımızı ve desteklediğimizi belirtmek isterim. Bugün 1'inci maddede söz konusu olan Kuveyt'le yapılmış olan anlaşma ve diğerleri için de bu tutumumuz geçerlidir. Bugüne kadarki bakış açımız hep bu yönde oldu. Özellikle pandemi nedeniyle oldukça zor bir dönemden geçen ülkemize bir ölçü de olsun katkı sağlayabilecek anlaşmalarda herhangi bir çekincemiz yoktur.

Uluslararası anlaşmaların onaylanması konusunda bu tutumumuzu belirttikten sonra, konuşmama dış politikada yaşanan bazı gelişmeleri değerlendirerek devam etmek istiyorum. Bildiğiniz üzere, Avrupa Parlamentosu 2019-2020 Türkiye Raporu'nu, 19 Mayıs 2021 tarihinde Avrupa Parlamentosu Genel Kurulunda yapılan oylamada 480 olumlu, 64 olumsuz ve 150 çekimser oyla kabul etti. Bu raporda ülkemize karşı son derece haksız ithamlar bulunuyor. Örneğin, raporun oylanmasından hemen önce verilen bir değişiklik önergesiyle, ülkemize 1915 olaylarını soykırım olarak tanıma çağrısında bulunan bir paragraf eklendi ve rapor bu hâliyle kabul edildi. Cumhuriyet Halk Partisi olarak söz konusu ifadeleri kabul etmediğimiz altını özellikle burada tekrar kuvvetle çizmek isterim. Yalnız, şunu da belirtmeden geçemeyeceğim: Söz konusu eklemenin Amerika Birleşik Devletleri Başkanının 24 Nisanda kullandığı ifadelerden sonra rapora girmesi, iktidarın artık bu konuda Türkiye'nin haklı tezlerini savunamadığının çok açık bir göstergesidir. AKP iktidarı, sözde soykırım teziyle mücadele konusunda hâlâ 14 Haziranda Sayın Erdoğan ile Sayın Biden'ın yüz yüze görüşmesini bekliyor. Bu görüşmede ne olur, ne biter göreceğiz. Yalnız, şuna dikkat çekmeyi de gerekli görüyorum: ABD Başkanıyla görüşmeye giderken sadece soykırım iddialarıyla suçlanmakla kalmıyoruz, buna şimdi bir de antisemitizm suçlaması eklendi. Ülkemizde Ermeni ve Musevi yurttaşlarımızın yaşadığı düşünüldüğünde, beş yüz yıl önce zulümden kaçan Yahudilere kucak açan bu ülkenin bu topraklar olduğu hatırlandığında, biz, bu haksız yakıştırma ve suçlamalara muhatap olmamıza sebep olan söylem ve politikaları asla kabul etmiyoruz.

Değerli milletvekilleri, dış politikada söylenenlere yanıtlarınız ilk yirmi dört saat içinde söylenmişse önemlidir, iki ay sonra ne dediğinizin hiçbir önemi yoktur. Biden'la yüz yüze görüşmenin beklenmesi, AKP iktidarının Trump döneminde kurumlar arası yürütülen bir diplomasi yerine liderler üzerinden ve WhatsApp gruplarından kurulan bir ilişkiyle diplomasinin yürütülmesi hatası bugün de tekrarlanıyor. O gün liderler ve damatlar üzerinden yürütülen o gayriciddi ilişki diplomasi hatalarına yol açtı. Tam da bu nedenlerle Türkiye'nin Amerika Birleşik Devletleri Kongresiyle olan ilişkileri kopmuş ve bu durum, bugün Türkiye aleyhine alınan pek çok kararın önünü açmıştır. Örnek çok. Ben yine Avrupa Parlamentosu Türkiye raporuna dönmek istiyorum.

Ege ve Doğu Akdeniz konusunda Avrupa Birliği üyesi ülkelerin uluslararası hukuka aykırı maksimalist tezlerine yer verilmesi katiiyen kabul edilemez bir durumdur. Söz konusu ifadeler Doğu Akdeniz’de yaşanan gerilimin çözümüne katkı sağlamadığı gibi, Avrupa Birliği nezdinde sorunun çözümüne ilişkin eşitsiz bir bakış açısının hâkim olduğunu da görünür kılmıştır.

Peki, neden bu rapor? Avrupa Parlamentosu Türkiye raportörü tarafından bile yani raporu bizzat kaleme alan şahıs tarafından bile bugüne kadarki en sert rapor olarak tanımlanan ve önceki raporlara göre hacmi giderek genişleyen bu raporun sebebi nedir? Bu konuda iktidarın kapsamlı bir değerlendirme yaptığını göremiyoruz.

Raporda az önce belirttiğim haksız ithamların yanı sıra oldukça önemli konular da var. Örneğin, Türkiye’nin hukukun üstünlüğü ile temel hak ve özgürlüklerde geri gitmesi, Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin kuvvetler ayrılığını zayıflatması, yargı bağımsızlığının sistemsel eksikliği, ifade ve medya özgürlüğü ile tutuklu gazetecilerin durumu gibi örnekler, ülkemizin Avrupa Birliğinden giderek uzaklaşmasının sebepleri olarak sıralanıyor. Bizden cevap ise “Yok hükmündedir.” demekten öteye gitmiyor. İktidar görmezden gelen, yok sayan bu tavrıyla Türkiye’ye yönelik ithamlarla mücadele edemiyor. İktidar tarafından bağlayıcı olmadığı gerekçesiyle bugüne kadar hafife alınan ve değersiz bulunan bu kararlar, diğer bütün konularda da Türkiye’ye bakışı olumsuz etkiliyor. Bizler diplomasiye yıllarımızı bunlar için vermedik.

Değerli milletvekilleri, söz konusu kararlar nerelerde etkili örneklerle göstermek isterim. Örneğin, İsrail’in Gazze’ye yönelik 10 Mayıs’tan beri devam eden saldırılarından on bir gün sonra Mısır’ın ara buluculuğunda ateşkes sağlandı. Varılan ateşkestən duyduğumuz memnuniyetin bir kez daha altını çizmek isterim ve elbette ateşkesin kalıcı hâle gelmesi de en büyük dileğimizdir. Ancak, bu süreçte iktidarın atmadığı adımlara da değinmek isterim. Geçtiğimiz hafta Sayın Dışişleri Bakanı Genel Kurula geldiğinde de kendilerine aynı eleştirilerde bulundu fakat sonrasında da herhangi bir olumlu gelişme göremedik. Şimdi, bize, yapılan telefon görüşmeleriyle cevap vermeyin, kimlerle görüşmeler yapıldığını zaten gayet iyi biliyoruz. Bu ateşkes konusunda Arap dünyasında neler konuşuluyor, ben onu size söylemek isterim. İsrail-Gazze ateşkesiyle Mısır, Arap dünyasındaki itibarını güçlendirdi, bir dönem bölgenin hamisi olmaya niyetlenen Türkiye ise kaybetti. Türkiye ne yaptı peki? İsrail ve ABD’yle olan gerilimi daha da derinleştirdi yani AKP iktidarının izlemiş olduğu dış politika ne taraflar arasında ara buluculuk yapmaya ne de sınırlı sayıda yaptığı diplomasi hamleleriyle sonuç almaya yeterli ya da elverişli.

Değerli milletvekilleri, dış politika konusuna ilişkin olan bir başka konuya daha değinmek istiyorum. Telefonlarımız kilitlenmiş durumda, yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın karşılaştığı bir sorundan söz etmek istiyorum. İktidarın pandemi sürecini hatalı yönetmesi, aile ziyareti için ülkemize gelen vatandaşlarımıza yönelik bakış açısını olumsuz etkiliyor, Türkiye’den dönen vatandaşlarımızı töhmet altında bırakıyor. Almanya Sağlık Bakanı Jens Spahn, Türkiye ve Balkanlara yapılan aile ziyaretlerinin 2020’de dönem dönem her 2 vakadan 1’ine neden olduğu ve bu yıl da benzer bir durumla karşılaşılabilceği şeklinde bir ifade kullandı. İktidarın turistleri önceleyen ve kendi vatandaşlarımızı ikinci plana atan tavrı sadece yurttaşlarımızı zor durumda bırakmıyor, yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızı da zor durumda bırakıyor. Bugüne kadar muhalefeti görmezden gelen tavrınızı bir kenara bırakarak hiç olmazsa pandemi döneminde ortak akıl sergileyin.

Değerli milletvekilleri, dış politika böyle yürümüyor, yürümeceği belli. Onun için, dün Sayın Genel Başkanımızın da belirttiği gibi “Biz hazırız.” Neye hazırız? İktidara hazırız. Neye hazırız? İtibarlı bir dış politikaya hazırız. Neye hazırız? Türkiye’nin sözünün dinlendiği, sorunların çözülmesi için mutlaka muhatap olarak kabul edildiği, gerçek bir ortak olarak algılandığı ve sorun çözücü, sorunların

çözümüne katkı sağlayıcı bir ülke olarak anılmaya ve böyle bir dış politikaya hazırız. Bunu kuvvetle ifade ediyorum ve bu dış politikanın düzeltilmesi için de hazır olduğumuzu, grup olarak iktidara talip olduğumuzu, dış politikayı düzelttiğimiz zaman da sizin bu iktidarkenki beceriksizliğinizi inşallah muhalefette de sürdürmenizi bekliyoruz.

Hepinize çok teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – 1’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2’nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – 2’nci madde üzerinde ilk söz, Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Mersin Milletvekili Fatma Kurtulan’a aittir.

Buyurunuz Sayın Kurtulan. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA FATMA KURTULAN (Mersin) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben, bugün, İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu ve ona bağlı alt komisyon olan cezaevi komisyonunun bir üyesi olarak cezaevlerinde biriken sorunları biraz sizlerle paylaşmak istiyorum. Her ne kadar siz “İşkenceye sıfır tolerans.” diyorsanız da aslında cezaevleri işkencehaneye dönmüş durumda. Çok ciddi hak ihlalleri var; sağlık sorunları, devam eden açlık grevleriyle birlikte katmerleşen keyfi disiplin cezaları, infaz yakmalar, tahliyelerin keyfi gerekçelerle engellenmesi, hasta tutuklular, Covid vakaları pık yapmaya doğru gidiyor ama dönüp bakan yok. Bu sadece bizlere yansıyan ihlaller değil sevgili arkadaşlar, Meclisi çözüm kapısı olarak görüp Komisyonumuza başvuran insanların sayısı da binlerce.

1 Aralık 2020’de Adalet Bakanının İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunu ziyaretinde, Komisyon Başkanı bir sunum yapmıştı. Başvurularla ilgili bir veri paylaştı. 6.414 başvurunun yapıldığını, cezaevlerinden insan hakları alanında Komisyonumuza bu kadar sayıda başvuru yapıldığını, bunların 5.049’unun cezaevleriyle ilgili olduğunu söylemişti. “Başvuruların dörtte 1’lik kısmının adil yargılanma hakkının ihlali iddiasıyla ilgili olduğu, suçsuzluk karinesinin ihlal edildiği, yargılamaların makul sürelerde bitirilmediği, tutukluluk sürelerinin uzunluğu, tutuklamaya alternatif koruma tedbirlerin uygulanmaması, savunma hakkının engellenmesi iddialarının olduğu görülmüştür.” demişti. “Bu sorunların çözülmesi için bazı düzenlemelerin yapılması, uygulamadan kaynaklı sorunlar ile farkındalık çalışmalarıyla giderebiliriz.” diye Sayın Bakana bilgilendirme yapmıştı. Yine, devamında “Başvuruların önemli bir kısmında, ailenin bulunduğu yere yakın bir cezaevine nakil talepleri bulunmaktadır. Aile birliğin sağlanması için kanuni düzenleme yapılabilir.” demişti. “Muayenehanelerin görevli personel nezaretinde ve kelepçeli yapıldığı, bu da ilgili kanunda kalıcı bir çözüme kavuşabilir.” demişti.

Komisyon Başkanı bu çerçevede sunumunu yaptı, Bakan dinledi, notlarını aldı, ilgileceğini söyledi, gidiş o gidiş, ne bir dönüş oldu ne bir iyileştirme çalışması oldu. Komisyon da bunu takip etmedi, cezaevi alt komisyonu bile bunca vahim iddia varken beş ayda sadece bir defa bir cezaevine incelemeye gitti. Cezaevlerindeki zulüm ilgili kurumların gündeminde bile değil, mahpuslar idarelerin keyfi yaklaşımları ve her gün artan hak ihlalleriyle yaşamaya devam ediyor.

Son günlerde cezaevlerinde Covid vakalarının çok arttığını biliyoruz. Mardin, Diyarbakır, Silivri, Kırşehir, Tarsus Cezaevinde çok sayıda mahpusun Covid-19 olduğu biliniyor. Mardin’de durum vahim, 100’ün üzerinde mahpusun Covid olduğu iddia ediliyor. Mardin milletvekillerimizin, mahpusların durumunu öğrenmek için cezaevi idaresiyle yaptıkları görüşme girişimleri de sonuç vermedi. Son

zamanlarda Covid'in bu kadar artmasının düşündürücü olduğunu görmek lazım. İnfaz koruma memurlarının gerekli koruyucu tedbirleri almaması, koğu aramalarını ve sayımları tedbirleri almadan ve kalabalık bir şekilde yapmaları Covid'in yayılmasında en önemli etkenlerden biridir.

Mesela, Enes Cengiz, Veysel Karani Belediye Eş Başkanımızdı. Altı aydır tek kişilik hücrede, ağır koah hastası, haftada 3 kez hücresi basılıyor. Bu nedenle de 2 kez Covid oldu. Buna bilerek ve isteyerek Covid'i bulaştırma demek yanlış olmayacaktır. Koğuşlara temizlik ve diğer hijyen maddelerinin yeterli miktarda verilmemesi, Covid-19 belirtisi göstermesine rağmen kişilerin derhâl ayrı bir bölümde karantinaya alınmaması, hastaneye sevkı yapılması gereken hastaların derhâl hastaneye sevklerinin gerçekleştirilmemesi Covid'in yayılmasında temel etkenlerdir.

Özellikle, cezaevlerinde Covid'e Allah'ın lütfu olarak bakıyorsunuz. Tıpkı OHAL'i kalıcı hâle getirdiğiniz gibi Covid sürecini kalıcı hâle getirme gayretindesiniz. Özellikle cezaevleri için Covid insanların peşini bıraksa da aslında siz Covid'i bırakmayacaksınız benziyor.

Cezaevlerinde en vahim sorunlardan biri hasta tutukluların durumu. Türkiye hapishanelerinde 1.605 hasta tutuklu var. Bunlardan 604'ü çok ağır hasta; Feridun Kurt, Enes Cengiz, Emin Aladağ, Ali Osman Köse, Rıdvan Yusufoglu, İsmail Tanboğa bunlardan bazıları. Mesela, Mehmet Emin Özkan, 83 yaşında, bugüne kadar 5 kez kalp krizi geçirdi, 4 kez anjiyo oldu. Birçok hastalığın yanı sıra duymuyor, görmüyor, hafıza kaybı yaşıyor ama derhâl salıverme yerine zulmünüzde ısrar etmeye devam ediyorsunuz, kelepçeyle hastaneye getirip götürüyorsunuz. "Kelepçeli muayene zulmünden de vazgeçin." dedikçe bu zulmü derinleştiriyorsunuz, ailesiyle son kez vedalaşmasına dahi izin vermiyorsunuz. Bu düşmanlık değil de nedir? Birçok hasta tutuklu için İnsan Haklarını İnceleme Komisyonuna yaptığımız, tahliye ve infazları erteleme durumlarını talep etmemize rağmen bunu reddettiniz. İsa Gültekin bunlardan biriydi, Tarsus Cezaevindeydi, çocuklarıyla son kez vedalaşmasına müsaade etmediniz, sonunda oradan tabutu çıktı.

Gözlem kurulları da bu dönemde hukuksuzluğunuza takviye bir güç olarak ortaya çıkmaktadır. İnfaz yasa teklifine ve özellikle bu maddeye çok muhalefet ettik. Biz, "adalet" "eşitlik" dedikçe siz organize suç örgütü lideri "Çakıcı" dediniz, onu kurtarmaya odaklandınız. Kadın katillerini, çeteleri salıverdiniz, yetmedi, kadına şiddeti tolere edilebilir ilan ettiniz. Mafya eliyle, mafya kılıfıyla mevzi kapma savaşında toplumun üzerine çöktünüz. Demokrasiyle çözülmek istenmeyen Kürt sorunundan beslenen bir kirli düzen yarattınız. Koltuklarınızın ömrünü uzatmak, kendi iktidarınızı sürdürmek için, mafya-siyaset-devlet ilişkilerini bir yönetim biçimine dönüştürdünüz. Dışarıda uyguladığınız baskı politikalarınızı içeride de sürdürüyorsunuz. Dışarıdaki kanunsuzluğu cezaevlerinde de kalıcılaştırmak için sürekli yasa teklifleri getiriyorsunuz. Hukuksuz telefon ve görüş dinlemelerini kalıcı hâle getirmek için yasa çıkarma derdindesiniz. İnsanları hukuksuzca içeride tutmaya devam etmek için gözlem kurullarını yetkiyle donattınız. Gözlem kurullarının yetkilerinin sınırsız ve keyfi kullanıma açık olduğu konusunda defalarca uyardık. Gözlem kurullarının, tahliye olmayı ve denetimli serbestlik hakkından yararlanmayı hak eden kişilerin, özellikle "Çok kitap okuyorsun." "Ayakta sayım vermiyorsun." "Pişman değilsin." gibi gerekçelerle tahliyelerini engellediğini biliyoruz.

Cezaevlerinden çok çok sayıda yine şikâyet var. Bunlardan Bayburt, Şanlıurfa, Siverek, Elâzığ, Elâzığ 1, 2 ve kadın kapalı cezaevlerinde özellikle sağlığa erişim konusunda çok yoğun hak ihlali var. Cezaevlerinde en temel sorunlardan biri, kulaklarınıza kapattığınız meselelerden biri açlık grevleri. Bugün tam yüz seksen bir gündür onlarca cezaevinde yüzlerce mahpusun süresiz, dönüşümlü açlık grevini sürdürdüklerini biliyoruz. Aslında, tutuklular, hukukun işlemesi için bir hukuk mücadelesi veriyorlar, hem kendi üzerlerindeki baskıların hem de İmralı Adası'ndaki Öcalan üzerindeki ağır tecridin kalkması için yani avukat ve aileleriyle yasaların tanıdığı haklar çerçevesinde görüşülebilmesi için açlık grevindeler. Nitekim, bugün 768 hukukçu Öcalan'ın hukuka uygun bu haklarını kullanması için açıklama yaptılar.

Türkiye’de birçok kez tecridin kalkması için cezaevlerinde açlık grevleri yapıldığını hepimiz biliyoruz, sonuçlarının ağır olduğunu da hepimiz biliyoruz. Bu sonuçların daha da ağırlaşmaması için bir an önce tutukluların talebi karşılanmalıdır. Nitekim, 16 Mayıs 2019’da, Adalet Bakanı, daha önceki açlık grevlerinin bitimi için bir hukuki engelin olmadığını, kısıtlama kararlarının kaldırıldığını ifade etmişti. Burada, bir kez daha, tutukluların talebi hukukidir, tecrit yasal değildir, bir insanlık suçudur; tutukluların talebi karşılanmalı, tecrit kaldırılmalıdır diyoruz.

Sonuç olarak cezaevi politikalarınızı daha çok baskı, izolasyon, tecrit ve diz çöktürme üzerinden sürdürmekten vazgeçin. İnsan haklarına uygun düzenlemelerle insanların haklarıyla buluşmasının yolunu açalım diyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – 2’nci madde üzerinde ikinci söz Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan.

Buyurun lütfen. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce heyetinizi ve bizleri televizyonları başında izleyenleri saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlarım, Karadeniz’de bir sorun var, bugün onu konuşmaya çalışacağım. Karadeniz, çay sezonunun açılmasıyla beraber -birinci sürgün- ne yazık ki ciddi bir sorunla, ciddi bir problemle karşı karşıya kaldı. Özellikle benim seçim bölgemde, Artvin’de, ilçelerimizde, çay üretimi yapılan Rize’de, Arhavi’de, Hopa’da, Kemalpaşa’da, Borçka’da insanlar ciddi bir mağduriyetle karşı karşıya. Bu da nedir? “Kota ve kontenjan” diye son günlerde basını da meşgul eden bir kelimeyle karşı karşıyayız. Çay üreticisi kontenjanı istemiyor, kotaya şiddetle karşı çıkıyor, “Çay Kanunu bir an önce çıksın.” diyor ve benim bölgemde dün kara yolu kapatılıyor. Bir gün önce, yine, aynı şekilde Kemalpaşa’da ciddi bir direniş gerçekleştiriliyor. Yarın Fındıklı’da, bugün yine Rize’nin ilçelerinde ciddi bir direniş var.

Çayla alakalı ciddi bir problem var değerli arkadaşlarım. Çay, bizim ülkemiz için, bizim yöremiz için stratejik bir ürün. Nasıl Ordu’da fındık stratejik bir ürüne çay da Artvin için, Rize için stratejik bir ürün değerli arkadaşlarım. Bu problemleri halledemiyoruz.

Bakın, birinci sürgünle alakalı olarak bir kontenjan uygulamasına geçti ÇAYKUR ve dedi ki: “Dekara ve dönüm başına 600 kilogram çay için gerekli şeyi vereceğim vatandaşa.” 600 kilogramla alakalı iyi bir şey diye gördü çay üreticisi. İlk gün, 17 Mayıs’ta çay almaya başladı ÇAYKUR değerli arkadaşlarım. 17 Mayıs’ta, ilk aldığı gün çay üreticisine dedi ki: “Dekar başına 100 liralık 100 kilo alacağım.” 1’inci gün 100 kilo talebinde bulundu -ki henüz çay fabrikaları açılmamıştı, çay üretim yerleri de çayı kabul etmiyordu- 2’nci gün bu miktarı 50 kiloya indirdi, 3’üncü gün kotayı 30 kiloya indirdi, en son 15 kiloya indirdi.

Biraz önce Sayın Bekaroğlu Hocamla da görüştüm. Bizim Kemalpaşa’da dekar başına 15 kiloyla alakalı kota uyguluyor, Rize’nin bazı ilçelerinde ise 10 kiloya kadar indi değerli arkadaşlarım. Bu şu demektir: İlk başta açıklanmış olduğu 600 kiloyla alakalı olan kontenjan miktarının tutturulmasıyla alakalı ciddi bir problemle karşı karşıyayız. Çay üreticisi bir ketenpereyle karşı karşıya değerli arkadaşlarım. Yani “Kırk katır mı, kırk satır mı?” diyorlar.

Şunu ifade etmeye çalışıyorlar: Biliyorsunuz, sizin Genel Başkanınız geçen günlerde çay üreticileriyle alakalı bir rakam açıkladı, 3,87+1 de destekleme fiyatıyla beraber 4 lirayla alakalı bir birim fiyatı açıkladı.

Şimdi, değerli arkadaşlarım, çay üreticisine bu kota ve kontenjanı uyguladığımız zaman çay üreticisi ÇAYKUR’a bu malı satamıyor, haklı olarak da bir mağduriyetle karşı karşıya. Çay üreticisine ne diyorsunuz? Siz diyorsunuz ki “Artık özel sektörle karşı karşıya kalalım.” Yıllardır süren bir gelenek var değerli arkadaşlarım.

Bakın, ben bundan yedi sekiz yıl evvel bu Parlamentoda çayla alakalı konuşma yapıyorken bir çuval çayı bu Parlamentoda kürsüye dökmüştüm değerli arkadaşlarım. Aradan geçen sekiz yıl içerisinde ne yazık ki bir iyileştirme olmadı. Şimdi çay üreticisine diyorsunuz ki: “Özel sektöre git” Bu özel sektörde taban fiyat uygulaması da olmadığı için 3,87’yi çöpe atıyoruz, özel sektörde 2,80’le 3,20 arasında bir fiyatla... Onu da hemen vermiyor özel sektör, dikkat edin arkadaşlar. Belki 3,87’yi de veriyor, onu bir yıl sonra veriyor; 2,80’le 3,20 arasındaki fiyatla alakalı da nakit vermiyor, “Bir yıl sonra veririm.” diyor ve “Bu bedelin bir bölümünü de kuru çay olarak öderim.” diyor. Yani vatandaş, çay üreticisi kötü bir tabloyla karşı karşıya. Çay üreticisine bir üvey evlat muamelesi yapıyoruz.

İsrarla şunu ileri sürüyoruz değerli arkadaşlarım: En başta söyledim, çay stratejik bir ürün. “Çayla ilişkili olarak mutlaka bir çay kanunu çıkarılması gerekir.” diye, dilimiz döndüğünce bu Parlamentoda dile getirmeye çalıştık. Gülizar Biçer Karaca, diğer milletvekillerimiz, ben, araştırma önermelerini, kanun tekliflerini Parlamentoya getirdik ama duvara çarptık değerli arkadaşlarım. Bu sorunun ivedilikle halledilmesi gerekiyor.

Bir de bu taban fiyatıyla alakalı uygulamayı getireceğiz. Türkiye’nin çay üretimi belli, çay tüketimi de belli değerli arkadaşlarım ama aradaki miktara baktığınız zaman inanılmaz bir tabloyla karşı karşıyayız. Ne demek bu? Türkiye’ye kaçak yollardan çay giriyor. Çay ithalatını bir kere kesinlikle yasaklamalıyız; bu şekilde çay üretim yerlerini artırmalıyız, ÇAYKUR çay fabrikalarının sayılarını artırmalıyız değerli arkadaşlarım. Yani bir anlamda, özellikle yapmış olduğunuz politikalarla, önümüzdeki dönemde, ÇAYKUR’un özelleştirmeleriyle alakalı Varlık Fonuna terk edilen şu cenazeyi mutlaka ortadan kaldırmalıyız değerli arkadaşlarım, mutlaka ortadan kaldırmalıyız. Bakın, benim seçim bölgemde, Rize’de, diğer yerlerde insanlar niye yolları kesiyor, hoşlarına mı gidiyor değerli arkadaşlarım? Otuz-otuz beş günlük bir sürede çay sürümü devam ediyor, çay kotası olarak tanıdığınız 600 kilogram; bu rakamın yarısını bile çay üreticisinin yakalaması mümkün değil. O nedenle telefonlarımız durmuyor, bölge milletvekillerine ulaşmaya çalışıyorlar. İnanıyorum ki AK PARTİ’nin milletvekillerine de -iktidar partisi milletvekillerine de- bunu anlatıyorlar çünkü çay üreticisinin hangi siyasal partiden ve gelenekten geldiğiyle alakalı bir şey önemli değil değerli arkadaşlarım. Çay üreticisi “Açım!” diyor, “Mağduriyet yaşıyorum.” diyor, “Bana sahip çıkın.” diyor. Sezon başlamadan evvel çayın aktörlerinin, sadece işi belirleyenleri demiyorum çay üreticilerinin de masanın etrafında oturmaları gerekiyor ve bu konudaki sürprizlere karşı hazırlıklı olarak belirlenen, herkesin fiyatını bildiği bir çay fiyatını Türkiye’nin önüne koymamız gerekiyor.

Bakın, tablo vahim. Ben bütün siyasi parti gruplarına sesleniyorum. Belki bugünlerde yaşamış olduğumuz bu ağır tablo nedeniyle kamuoyunu meşgul etmiyor bu tablo ama inanın, özellikle biraz önce de ifade ettiğim gibi, Artvin’de, Rize’de ciddi anlamda bir mağduriyet var ve insanlar patlama noktasına geldi değerli arkadaşlarım. O nedenle, ilgililerin gerekli makamlara talimat vererek ÇAYKUR’daki bu Varlık Fonuna terkedilen, taban fiyatı uygulaması terkedilen... Bir anlamda, biraz önce de ifade etmiş olduğum gibi kota ve kontenjanla alakalı feryatlarını dile getiren çay üreticisinin feryadına kulak vermesini Hükümetten bekliyoruz değerli arkadaşlarım. O nedenle, siyasi kimliklerinizi kenara koyarak çayın bir stratejik ürün olduğu gerçeğini unutmadan çayda kotayı, kontenjanı çöpe atmalıyız değerli arkadaşlarım. (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar) Çay üreticisi bunu bekliyor, ben de yörenin milletvekili olarak onların adına bunu sesleniyorum. Eğer bu yapılmazsa değerli arkadaşlarım, yarın öbür gün Hopa’da devlet yolunda, Batum’u Kafkaslara bağlayan devlet yolunda insanlar yollarda oturuyor diye, onları terörize edip teröristlikle suçlamayın. İnsanlar ekmek parası istiyorlar, diyorlar ki: “Biz yapmış olduğumuz, emeğimizi verdiğimiz, çocuklarımızı okuttuğumuz, geleceğimizi sigortaladığımız, gerçekten bu bölge için sigorta teminatı olan bu stratejik ürünün, çayın gerçek hakkının verilmesiyle alakalı feryat ediyoruz.” Ben de bu Parlamentodan onların bu feryadını duyurma anlamında -bugün bu uluslararası anlaşma konuşuluyorken de bir fırsat bularak- bunu yüce milletimizle, onların sesi olarak buradan paylaşma gereğini, ihtiyacını duydum değerli arkadaşlarım.

Organik tarımda gübre kullanılması mutlaka terk edilmelidir; Hükûmet bununla alakalı da ayrıntılı, gerekli şeyleri yapmalıdır. Kaçak çayla alakalı da gerekli tedbirleri almalıdır değerli arkadaşlarım, caydırıcı anlamda tedbirler almalıdır. Bu konuda siyasi iktidardan destek alan -ki onların nereler olduğunu gayet iyi biliyoruz- birtakım yerlere de gerekli uyarılar yapılmalıdır, gerekli cezai yaptırımlar yapılmalıdır. Eğer, biraz önce de ifade ettiğim gibi, Rize’de, Artvin’de bu önemli ürünle alakalı destekleri sağlarsak, destek bir tarafa köstek olmazsak çayın gerçekten olduğu gibi eski hakkını iade ederiz diye düşünüyorum.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Rize’ye gidemiyor ki muhalefet.

UĞUR BAYRAKTUTAN (Devamla) - Sayın Başkanım, aynen, ona yürekten katılıyorum.

Bu arada da sözlerimi bitiriyorken bazı şeyleri de ifade etmek istiyorum: Bugün İYİ Partinin Genel Başkanıyla alakalı Sayın Genel Başkanınızın yapmış olduğu konuşmayı üzüntüyle izledim değerli arkadaşlarım ve 2 kere izledim, inanmadım; bu konuşma, yapılmayacak bir konuşmaydı diye.

Bakın, on yıl önce -değerli AK PARTİ’li arkadaşlar dinlerlerse- Sayın Genel Başkanınız benim seçim bölgem Hopa’ya geldi, Artvin’e geldi değerli arkadaşlarım. Hopa’da üzücü olaylar oldu. Metin Lokumcu’yu buradan saygıyla anıyorum. Metin Lokumcu’yu kaybettik. Kendisi Hopa’da protestolarla karşılaştı, hiç unutmuyorum, dedi ki: “Hopa’ya eşkıya indi.” Ben de milletvekiliydim, çıktım: “Zalimin zulmüne direnmek eşkıyalıksa o, Hopalılar ve Artvinliler için onur madalyasıdır.” dedim değerli arkadaşlarım. (CHP sıralarından alkışlar) O tarihte, kendisine göre, bir Genel Başkana yapılan saygısızlığı “eşkıyalık” diye kabul eden bir Genel Başkanının, aradan yıllar geçtikten sonra bir başka Genel Başkana Rize’de yapılan saldırıyı kutsaması, onu takdirle karşılamasını, en basit anlatımla, Mustafa Kemal’in Parlamentosundan şiddetle kınıyorum ve telin ediyorum değerli arkadaşlar. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar) Bunu kabul etmek mümkün değildir. Bu gidişatın nereye gittiğiyle alakalı herkesin iyi düşünmesi gerekiyor değerli arkadaşlarım; herkesin, bu ülkeyi yönetenlerin çok iyi düşünmesi gerekiyor. AK PARTİ’deki arkadaşlarımın da bugün o konuşmaya bir kere daha bakmalarını temenni ediyorum bir hukukçu olarak. Bu konuşma, bu Parlamentoda, Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün Parlamentosunda yapılmaması gereken bir konuşmaydı. O nedenle bu konuşmayı şiddetle reddediyorum, inşallah son olur diyorum. Bu ülkeyi kutuplaştırarak, bu ülkeyi kamlara bölerek nereye götürüleceğini de gerçekten merak ediyorum değerli arkadaşlarım. Bu, hiçbirimize bir şey kazandırmaz.

O nedenle, kim ne derse desin, biz Karadenizliler misafirperver insanlarız, hangi siyasi partinin Genel Başkanı ve lideri gelirse gelsin başımızın üzerinde yeri vardır. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar) Çünkü biz önce “Türkiye” diyoruz, önce “Cumhuriyet” diyoruz, önce “Mustafa Kemal Atatürk” diyoruz ve onun Parlamentosundan Karadeniz’e el uzatıyorum ve çayın hakkını verin diyorum, çaya gerekli değeri verin diyorum.

Hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – 2’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Birleşime on beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 18.59

DÖRDÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 19.37****BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN****KÂTİP ÜYELER: Necati TİĞLİ (Giresun), Bayram ÖZÇELİK (Burdur)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 84’üncü Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

171 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerine devam edeceğiz.

Komisyon yerinde.

3’üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN – 3’üncü madde üzerinde Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili İbrahim Özden Kaboğlu konuşacak.

Buyurun Sayın Kaboğlu. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, Divan, değerli milletvekilleri; konuşmam, İstanbul Sözleşmesi’ne özgülendi. Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi’nin feshini amaçlayan Cumhurbaşkanının 3718 sayılı Kararı’nın Anayasa’ya uygunluk sorununu ele alacağız.

Önce, birkaç ön saptama: İstanbul Sözleşmesi 6251 sayılı Yasa’yla Türkiye Büyük Millet Meclisinde oy birliğiyle uygun bulunarak Anayasa madde 90 çerçevesinde yürürlüğe konulmuştur. Bu itibarla, normlar hiyerarşisi bakımından yasaların da üstünde yer almaktadır. Cumhurbaşkanının 3718 sayılı Kararı, Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi 9 madde 3’e dayandırılmış olmakla birlikte, bu maddenin geçerlilik alanı uygulama anlaşmalarıyla kanunun verdiği yetkiye dayanılarak yapılan ekonomik, ticari, teknik veya idari anlaşmalara ilişkin olan Anayasa madde 90 fıkra üçle sınırlı olup yasayla uygun bulunan uluslararası sözleşmeleri kapsamamaktadır. “Milletlerarası antlaşmaları onaylar ve yayımlar.” kaydı ancak madde 90 fıkra üç veya uygun bulma yasası sonrası işlem için geçerlidir. Cumhurbaşkanlığı kararıyla insan hakları düzenlemesi bir yana, kararnamesiyle düzenlemek mümkün değildir. Aslında 6251 sayılı Yasa yürürlüktedir çünkü yasa konusunda tekeli yetki Türkiye Büyük Millet Meclisindir.

Ama anayasal açıdan kümülatif olarak, bütün olarak değerlendirdiğimiz zaman 3718 sayılı Karar, Anayasa madde 2, hukuk devleti; kaynağını Anayasa’dan almayan yetki kullanma yasağı, madde 7; yasama yetkisinin devredilmezliği kuralı, madde 7; Anayasa’nın üstünlüğü, madde 11; insan hakları yükümlülüklerinin yatay ilişkilere etkisi, madde 12; madde 13, hak ve özgürlüklerin yasallık ilkesi; madde 87, kanun koymak ve kaldırmak yetkisinin TBMM’ye ait olması; madde 90, uluslararası sözleşmelerin normlar hiyerarşisindeki yeri ve nihayet, Cumhurbaşkanına yetki tanıyan madde 104, bunlara kümülatif olarak da aykırıdır.

Ama esasen, bu sözleşmeden çıkış üç düzlemde kopuşu ifade etmektedir. Bir: Türkiye’nin 1987’den, 1995’ten ve özellikle 2001’den bugüne değin özgürlüklerin devlet ve üçüncü kişilerden gelebilecek ihlallere karşı korunmasını ve geliştirilmesini sağlayan anayasal birikimlerden kopuştur; birincisi bu. İki: Türkiye’nin de kurucusu olduğu Avrupa Konseyinin ve üyesi olduğu diğer uluslararası kuruluşların insan hakları belgelerinde ortaya konulan ortak değerler sisteminden kopuştur. Üç: Uluslararası düzlemde 1948’den bu yana oluşan hükümetler ötesi insan hakları politikasından kopuştur.

Peki, acaba kazanımlar ve geriye götürülmezlik ilkesi açısından durum nedir? İstanbul Sözleşmesi'nin feshi ve fesih iradesinin ayrımcılık yasağını ihlal eden bir açıklamayla gerekçelendirilmesi bir bütün olarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi konusunda 1982 Anayasası hükümlerini, bugüne kadarki anayasal kazanımları ve bağlayıcı olan uluslararası hukuk kurallarını tartışmaya açmak anlamına gelmektedir. Zira İstanbul Sözleşmesi -madde 3'e göre- kadına karşı şiddeti bir insan hakları ihlali ve ayrımcılık olarak tanımlamaktadır. İlgili sözleşme, fiziksel, cinsel, psikolojik veya ekonomik zarar ve acı verilmesi sonucunu doğuracak toplumsal cinsiyete dayalı tüm şiddet türlerine karşı, taraf devletlere pozitif yükümlülükler yüklemektedir.

4'üncü maddeye göre bu sözleşmenin koruduğu kişiler öncelikle kadınlar ve ardından ev içi şiddetin tüm mağdurlarıdır ve nihayet bu sözleşmenin 5'inci maddesi koruma konusunda devletlere somut ve açık yükümlülükler yüklemektedir.

Bu sözleşme, Türkiye'de kabul edilmesinden bu yana yani son on yılda önemli katkılarda bulunmuştur. Anayasa Mahkemesi kararlarına dinamik anayasa anlayışı çerçevesinde yansımıştır ve Anayasa Mahkemesi kararlarını doğrudan ve dolaylı bir biçimde dönüştürücü bir etkiye sahip olmuştur. Eşitlik düşüncesinin gelişmesine katkıda bulunmuştur. Kadınlara karşı her türlü şiddetin önlenmesi bağlamında gördüğü işler, aynı zamanda Anayasa'nın 5'inci maddesinde yer alan devlet için öngörülen pozitif yükümlülüklerin, diğer bir deyişle devletin özgürleştirme yükümlülüğünün yerine getirilmesinde ve şiddeti dışlayan barışçıl şekilde yaşama hakkının sağlanmasında yardımcı olmuştur. Dolayısıyla, bütün bu kazanımları yok saymak, insan hakları alanında geçerli olan "geriye götürülmezlik" ilkesinin ihlali anlamına gelmektedir.

Aynı zamanda yükümlülük ve denetimler açısından da bu sözleşmenin feshi kabul edilemezdir. Zira 9 Mart 2021 tarihinde, burada, Türkiye Büyük Millet Meclisinde, kadına yönelik şiddetin sebeplerinin tüm yönleriyle araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması komisyonu kurulmuştur. Bu Komisyon sözleşmenin 70'inci maddesine uyumlu bir biçimde kurulmuş bulunuyor ve bu Komisyon o çerçevede görev yapacaktı. Böylece Türkiye Büyük Millet Meclisinin bu konuda görevini yerine getirmesine de bir engel oluşturmaktadır bundan çıkılması ama daha önemlisi, GREVIO yani sözleşmenin uygulanmasını izleyecek uzmanlar grubunun hazırladığı ulusal raporun Türkiye'yle ilgili, hâliyle bizimle ilgili kısmın Meclise getirilmeden önce feshi söz konusudur. Türkiye raporunda aciliyeti konusunda vurgu yapılan hususlar arasında, iç hukukta şiddete karşı etkili bir tutum gösterilmesi ve mağdurların şiddete yönelik verilen kurumsal cevaba güveninin sağlanması yer almaktadır. Raporda şiddet biçimleri olan zorla evlendirme, ısrarlı takip gibi hususların yasal düzenlemelerle önlenmesi, 15-18 yaş kız çocuklarına yönelik şiddete etkili çözüm bulunması salık verilmektedir. Yürütme organınca bu raporun ivedi şekilde Meclise sunulması gerekirken sözleşmenin feshine karar verilmesi hem ulusal parlamentere denetimden hem de uluslararası hukuk denetiminden kaçmaya çalışmak anlamına gelmektedir.

Ayrıca, İnsan Hakları Eylem Planı'nın hazırlanmasının üstünden sadece yirmi gün geçmişken bu sözleşmeden çıkış, İnsan Hakları Eylem Planı'nda ifade edilen, vadedilen reformlar konusundaki içtenlik sorununu gündeme getirmektedir. Dolayısıyla, bu sözleşmenin esasen çok sıkıntılı yönü, usul açısından 9 no.lu CBK'nin 3'üncü maddesine dayandırılmış olmasıdır. Bu sözleşmenin feshiyle aslında 3'üncü maddenin Anayasa'ya açıkça aykırı olduğu ortaya konulmuştur. Zira bu maddenin bu denli kötüye kullanılabileceği tahmin ve tasavvur edilemezdi. Öncelikle aslında bu kullanım yanlıştır çünkü Cumhurbaşkanının feshi yasayla uygun bulunan bir sözleşme için geçerli olamaz çünkü bu yetki, yasaları koymak kaldırmak yetkisi sadece Meclisindir. Sonra, bu maddeyle yapılan uygulama bu maddeyi öngörülemez ve belirsiz kılmıştır. Bu bakımdan da bu madde Anayasa'nın 90'ıncı ve 104'üncü maddelerine aykırılık oluşturmaktadır.

Nihayet, usulde paralellik ilkesi sadece Türkiye Büyük Millet Meclisi açısından geçerli olabilirse de insan haklarında maksimum standart ilkesi gereği Türkiye Büyük Millet Meclisinin de insan hakları kazanımlarında geriye götürülmezlik ilkesi nedeniyle böyle bir sözleşmeden çıkışı zor olacaktır, olacaktı. Bu itibarla, aslında gösterilen örnekler hiçbir biçimde daha iyisi hazırlanmadan veya Türkiye Büyük Millet Meclisi o konuda kanun çıkarmadan bir sözleşmeden çıkışı öngörmemiştir, sonucu doğurmamıştır. Bu bakımdan, verilen örnekler yanlıştır. Bu itibarla, çıkış tarihinden bu yana tanık olunan öldürmeler ile çıkış işlemi arasında bir nedensellik bağı kurulabilir ama tabii ki esasen burada asıl sorun ahlakidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (Devamla) – Çünkü insan haklarının geliştirilmesinde, uluslararası insan haklarının geliştirilmesinde Adalet ve Kalkınma Partisinin de katkısı olmuştur. Bu katkıyı yadsıyarak on yıl sonra herhangi bir insan hakları nedenini göstermeden -zaten gösterilemezdi- ayrımcılık sonucunu doğuracak bir işleme, hem de Anayasa’ya aykırı olarak tevessül edilmiş olması ve bu işlemin gerçekleştirilmiş olması gerçekten ciddi bir insan hakları sorunudur. Ama sonuç olarak, bu sorun, Türkiye’de üç yıldır tanık olmakta olduğumuz sistem dışı tek kişi yönetimi yani parti başkanı yoluyla devletin ve Hükümetin yönetiminin öngörülmezliği sistemsizliğini beraberinde getirmiştir. Bu itibarla, demek ki Anayasa değişikliği, demokratik hukuk devleti yönündeki Anayasa değişikliği arayışlarının da ne kadar meşru ve acil olduğunu İstanbul Sözleşmesi’nden çıkış işlemi göstermiştir. İstanbul Sözleşmesi Anayasa’mız gereği yürürlüktedir, iptal etme yetkisi, kaldırma yetkisi sadece bize aittir.

Teşekkür ederim dikkatiniz için. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – 3’üncü madde üzerinde şahsı adına Bursa Milletvekili Yüksel Özkan.

Buyurun Sayın Özkan. (CHP sıralarından alkışlar)

YÜKSEL ÖZKAN (Bursa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; uluslararası ilişkiler her zaman müteakiliyet esaslıdır. Ancak son dönemlerde bu ilkeleri ülkemiz adına hayata geçiremediniz. Türkiye Büyük Millet Meclisinde yapılan kanuni değişikliklerle ülkemizdeki azınlık vakıf malları iade edilmesine rağmen tutarsız dış politikalar nedeniyle birçok Balkan ülkesinde talan edilmiş Türk Müslüman vakıf mallarının iadesi hâlâ yapılamamıştır. “Keşke Yunan kazansaydı.” diyen sözde tarihçiye baş tacı ederseniz, utanmadan Türk Bayrağı’mızı tabutuna sarıp neredeyse devlet protokolüyle cenaze töreni düzenlerseniz, Batı Trakya Türk azınlığını ziyaretinizde “Gerekirse Lozan Anlaşmasını da tartışmaya açarız.” derseniz, Yunan Başbakanının Batı Trakya Türk azınlık okullarındaki çocuklarımıza “Yunan çocukları” diyerek Batı Trakya Türk azınlığını inkâr eden sözlerine tepkiniz etkisiz kalır ve kendinizle çelişirsiniz.

Osmanlı Dönemi’nde Anadolu Türklerinin Balkanlara iskânından sonra, 1821 Mora Yarımadası’ndaki Rum isyanından ve daha sonraki diğer tarihi bozgunlar sonucu Anadolu’ya tekrar göç yaklaşık iki yüz yıllık bir süreçtir. 24 Mayıs 1989 tarihinde totaliter, karanlık Jivkov döneminde Bulgaristan Türk ve Müslüman azınlığına uygulanan asimilasyon politikaları sonucunda İkinci Dünya Savaşı’ndan sonraki en büyük göç başlamıştır. Yetmiş günde yaklaşık 400 bin Bulgaristan Türkleri doğdukları topraklardan kopartılarak göçe zorlanmışlardır. O karanlık dönemdeki insan hakları ihlalleri hâlâ aydınlatılamamıştır. Dönem dönem göç anlaşmalarıyla ve zorunlu göç gibi değişik yollarla anavatana gelen soydaşlarımızla ilgili başta Bulgaristan ve Yunanistan olmak üzere sosyal güvenlik anlaşmaları hâlâ yapılamamış olup binlerce kişinin mağduriyeti devam etmektedir.

Değerli milletvekilleri, geçenlerde bir din adamı hem de müftü cuma namazı vaazında Selanik'ten göç eden Türklere “Sabataist” ve “ateist” diyerek halkımız arasında nifak tohumları saçmıştır. Bugün Filistin’de görüyoruz, acaba Selanikli Mustafa Kemal Atatürk ve silah arkadaşları olmasaydı cuma namazını kıldırabilir miydiniz? Müftünün bu ırkçı çıkışına toplumdan sert tepkiler gelince de cılız sesle “Bu bir suçtur.” dediniz fakat bu tür şüursuz ve benzer birçok saldırıya yıllardır siz, iktidar olarak göz yummadınız mı? Bu kişileri siz cesaretlendirmediniz mi? Evet, bunlar sizlerin eseri, sözde dindar ancak kindar bir kesim yarattınız.

Sayın milletvekilleri, peki, bu Selanik göçmenleri kimlerdir? Manastır Askerî Lisesinden ve Selanik'ten Atatürk'ün silah arkadaşları arasında kimler vardı? Kurtuluş Savaşı'nda başkomutan Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün silah arkadaşları arasında üst düzey subaylar Şükrü Naili Gökberk, İbrahim Refet Bele, Mehmet Sıtkı Üke, Ahmet Fuat Bulca, Mehmet Nuri Conker, Ahmet Zeki Soydemir, Ahmet Derviş ve daha niceleri Selanikli değil miydi? Bu nedenle Selanik demek, Atatürk demek; Selanik demek, bir anlamda da Atatürk'ün silah arkadaşları ve cumhuriyetimizin kurucu unsurları demektir.

Sayın milletvekilleri, Türk ve Müslüman kimlikleri için mücadele etmiş, ağır bedeller ödemiş, Kurtuluş Savaşı'nda şehit ve gazi olmuş Balkan göçmenlerine yapılan bu kasıtlı saldırıyı şiddetle kınıyor ve savcılarla göreve davet ediyorum. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün şu sözleriyle de konuşmama son veriyorum: “Muhacirler diye küçümsenenler, tarihin yazdığı savaşlarda en geriye kalanlar yani düşmanla sonuna kadar dövüşenler, çekilen ordunun ricat hatlarını sağlamak için kendilerini feda edenler ve düşman karşısında kaçmak, çekilmek nedir bilmeyenlerdir. Muhacirler kaybedilmiş topraklarımızın aziz hatıralarıdır.”

Gazi Meclisi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – 3’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümü açık oylamaya tabidir. İç Tüzük'ün 145’inci maddesinin ikinci fıkrası “Başkanın gerekli görmesi halinde açık oylama oturumun sonuna veya haftanın belli bir gününe bırakılabilir.” hükmü havidir. Bu hüküm uyarınca, teklifin açık oylamasını 27 Mayıs 2021 Perşembe gününe bırakıyorum. Belirtilen gündeki birleşimde, gündemin “Oylaması Yapılacak İşler” kısmında teklifin tümünün açık oylaması yapılacaktır.

2’nci sırada yer alan, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım’ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Mozambik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi ve Dışişleri Komisyonu Raporu’nun görüşmelerine başlıyoruz.

2.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım’ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Mozambik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1457) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 177) (x)

BAŞKAN – Komisyon? Yerinde.

Komisyon Raporu 177 sıra sayısıyla bastırılıp dağıtılmıştır.

Teklifin tümü üzerinde ilk söz, İYİ Parti Grubu adına Aydın Milletvekili Sayın Aydın Adnan Sezgin’e aittir.

Buyurun Sayın Sezgin. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

(x) 177 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

İYİ PARTİ GRUBU ADINA AYDIN ADNAN SEZGİN (Aydın) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Başkanımız Sayın Meral Akşener, İYİ Parti olarak hazırladığımız iyileştirilmiş ve güçlendirilmiş parlamenter sistem önerimizi bugün kamuoyuyla paylaştı. Sayın Genel Başkanımızın partimizin 4’üncü olağanüstü kurultayında ifade ettiği gibi yanlışlıklarla, kötüyü iyilikle, korkuyu cesaretle, yokluğu zenginlikle, zorbalığı adaletle, haksızlığı hakkaniyetle, yalanları hakikatle yenmek için başladığımız mücadeleye devam ediyoruz. Bu vizyonla hazırladığımız iyileştirilmiş ve güçlendirilmiş parlamenter sistem önerimiz basit bir siyasal sistem tartışmasından öte çok daha geniş anlamda evrensel demokrasi ve hukuk devleti standartlarına uygun, vatandaşlarımıza tıpatıp layık bir sistem tasavvurudur. Bireysel hak ve özgürlüklere öncelik tanıyan gerçek bir demokratik hukuk devletini yaratma hedefi taşımaktadır. İyileştirilmiş ve güçlendirilmiş parlamenter sistem, kalkınmacı ve rekabetçi bir ekonomi modelini, kırılgan ve yoksul grupların sosyal devlet şemsiyesi altına alınmasını amaçlayan bir yakın gelecek tasavvurudur. Önümüzdeki günlerde kamuoyunda etraflıca ele alınacak olan önerimizin, iktidarın ülkeyi yönetemez hâle getirdiği bu karanlık günlerde geniş kitleler tarafından yüksek bir teveccühle benimseneceğine inanıyorum.

Önerimizin dış politikada liyakatle ilgili bölümünden de kısaca bahsetmek istiyorum. İyileştirilmiş ve güçlendirilmiş parlamenter sistem hayata geçirildiğinde Dışişleri Bakanlığına eski itibarı yeniden kazandırılacaktır. Diplomatsız diplomasi dönemine son verilecektir. Dış politikada kaybettığımız itibarı da yeniden kazanacağız. Bunun ilk ve en önemli adımı, demokrasi ve insan haklarına saygıyı yeniden tesis etmek, hukukun üstünlüğünü inşa etmek, ülkemizin kaybettiği itibarı iade etmek olacaktır.

Tek adam sistemi iflas etmiştir. Başarısızlık her alanda ayyuka çıkmıştır. Artık bu her şeyiyle kötü rejimden kurtulup yeni ve parlak bir gerçeklikle buluşma zamanı gelmiştir. Tek adama bu denli yetki verilmesi esasen demokrasinin tabiatına aykırıdır. Öyle bir duruma geldik ki hemen her hafta saraydan kaynaklı bir darbeihükûmet hamlesi yaşıyoruz. Rejimimiz her geçen gün daha da otoriterleşiyor. Daimî bir darbeihükûmet düzenindeyiz. Devlet kapasitemiz bu şekilde zayıflıyor, milletin potansiyeli de aşınıyor.

Bakın, dünyada coronavirüsten en çok insanın öldüğü ülkelerin Brezilya, Türkiye, Hindistan, Rusya ve Trump yönetimi döneminde ABD olması bir tesadüf değildir. Bu düzenlerin hepsinin ayırt edici özelliği, popülizm ve değişik kademelerdeki otoriterliktir. Bu saydığım ülkeler aynı zamanda ekonomik kriz yaşayan, gelir adaletsizliğinin derinleştiği, toplam faktör verimliliğinin düştüğü ülkelerdir. İnsan haklarının ve temel özgürlüklerin, basın hürriyetinin farklı derecelerde zayıfladığı ülkelerdir. İYİ Parti olarak biz, iyileştirilmiş ve geliştirilmiş parlamenter sistemle parlamenter mirasımıza ve demokrasiye sahip çıkma iradesini ortaya koyuyoruz. Bu kötü gidişe, Türkiye’ye ve vatandaşlarımıza hiç yakışmayan bu yanlış ve tehlikeli maceraya son vermeyi hedefliyoruz; bunu da başaracağız.

Değerli arkadaşlar, Türkiye dış politikada tarihinin en etkisiz dönemini yaşamaktadır, en zayıf dönemini yaşamaktadır. Avrupa Birliği, ABD ve Rusya’yla ilişkilerimize az sonra geleceğim ama şimdi Filistin meselesine değinmek istiyorum. İsrail’in Filistin’de uyguladığı politikalar berbat ötesidir, tüm üstün değerlere saygısızlıktır. Nitekim, Meclis çatısı altında grubu bulunan bütün partiler olarak, İsrail’in Mescid-i Aksa’ya yönelik saldırılarını sert bir dille kınadık. Ama şu bir gerçek ki Türkiye Filistinlilerin haklarının korunması konusunda hiçbir dönemde bugünkü kadar âciz kalmamıştır. Son on dokuz yılda Filistinlilerin durumu iyileşti mi kötüleşti mi, buna bir bakmak lazım. Bu soruyu, bu kürsüden defalarca sordum, maalesef cevap olumsuz, hem de çok olumsuz. Türkiye’nin, Filistinlilerin haklarının korunması noktasında çok önemli bir işlevi, bir gücü vardı; bu, ciddi bir tarihsel ve ahlaki misyondur. AK PARTİ iktidarlara Filistin davasını araçsallaştırana kadar, ideolojik siyasete alet edene kadar, İhvan’ın iktidar mücadelesinin parçası hâline getirilene kadar, dış politikamızı darmadağın

edene kadar ülkemiz bu misyonu yerine getirebiliyordu. “Türkiye ne der, ne yapar?” Kaygısı İsrail hükümetlerinin Filistin politikalarının merkezindeydi. Evet, geçmişte Filistinliler lehine birtakım gelişmelerin sağlanmasında ya da olumsuz bazı adımların önlenmesinde nâzım rol oynayabiliyorduk. Bugün, Filistinliler konusunda etkili olma kabiliyetimizi de kaybetmiş durumdayız. Gerçi, hakkını yemeyelim, Yahudi Cesaret Ödülü sahibi Sayın Cumhurbaşkanı Şimon Peres’e “one minute” demişti. Aynı sözü, göstermelik de olsa, Doğu Türkistan’da totaliter Çin yönetiminin zulmü altında inleyen Uygur Türkleri ve diğer soydaşlarımıza sahip çıkmak için de ifade etmesini bekliyoruz.

Uygur Türklerinin suçluların iadesi anlaşması kapsamında Çin’e iade edilmesi ile Çin’den Sinovac aşısı tedariki arasında bir ilişki olduğuna dair şüphelerimizi soru önergesiyle Sayın Çavuşoğlu’na iletmıştik. Sayın Bakan verdiği yanıtta, aşı anlaşmasının normal bir anlaşma olduğunu ve tedarik sürecinde herhangi bir sorunla karşılaşılmayacağını belirtmişti. Oysa ciddi sorunlarla karşılaşılmıştır. Bu arada da Sayın Sağlık Bakanı, Doğu Türkistan’daki soydaşlarımızla ilgili olarak Sayın Genel Başkanımızın ifadelerini eleştiren Çin Büyükelçisinin terbiyesizliğini onaylarcasına ve bizim 2018 yılının Haziran ayından beri bu kürsüden dile getirdiğimiz eleştirileri suçlarcasına, aşının muhalefetin Doğu Türkistan’daki zulüm söylemi yüzünden gelmediğini ima etmiştir. Sayın Koca “‘Çin’den gelecek aşı nerede?” diye soranlar, dün Çin’le aramızdaki hassas konuları kaşıyarak ilişkilerimizi bozmaya çalışıyorlardı. Başarılı olduklarını söyleyemem ama hasar verdikleri kesin.” ifadelerini kullanmıştır.

Değerli milletvekilleri, Suriye’deki sıkışmışlık da derinleşmektedir. Sayın Cumhurbaşkanı, bir taraftan bu sıkışmışlıktan çıkmak için ABD yönetiminden medet umarak Biden’a “Kampanya döneminde verdiğiniz sözleri tutun.” çağrısı yapmakta ve Suriye’de ABD’yle daha geniş bir ortaklık önermekte, diğer taraftan ise 2017 yılından bu yana devam eden Astana süreci kapsamında Rusya ve İran’la beraber hareket etmeye çabalamaktadır. Fevkalade uyumsuz, çelişkili bir hareket tarzı. Türkiye’nin tabi ülke konumunda tutulduğu, sıkıştığı, risk ve tehdit biriktirdiği bir durum. Astana ortaklarının gözlerini kırpmadan onlarca askerimizi şehit edebildikleri garip bir ortaklık.

Evet, Türkiye, Rusya ve İran arasında ciddi görüş ayrılıkları, çıkar ayrılıkları söz konusudur. Türkiye’de iktidar Esad’ın gitmesini isterken, Rusya ve İran kalmasını savunmaktadır. Suriye’deki PYD-YPG oluşumu konusunda da planlar farklıdır. AK PARTİ iktidarı, İdlib’de son derece kırılğan, hassas ve tehlikeli bir durumun oluşmasına neden olmuştur. İdlib bugün, sadece Türkiye ve Suriye sınırında değil, tüm Orta Doğu’da istikrarsızlığı besleyen bir bölgeye dönüşmüştür.

Karabağ’da kutlu bir zafer elde edilmiş “iki devlet, tek millet” anlayışı içinde Azerbaycan’ın bu mücadelesine gerekli destek verilmiştir. Zafer neticesinde yapılan anlaşmada Türkiye ateşkese izleme göreviyle yetinirken Rusya hiçbir zaman olmadığı kadar Ermenistan’a ve Azerbaycan’a nüfuz etmiştir, Kafkaslarda hâkimiyetini tahkim etmiştir. Türkiye-Azerbaycan koridorunun denetimi bile Rus kuvvetlerine teslim edilecektir.

Rusya Dışişleri Bakanı Lavrov ve Dışişleri Sözcüsü Zaharova’nın son günlerde Türkiye konusunda yaptıkları sert açıklamalar Rusya’yla olan ilişkilerin gerginlik potansiyelini bir defa daha ortaya koymaktadır.

Türkiye, ABD ilişkilerinde de çok kritik bir dönemeç yaşamaktadır. İktidar, ABD’yle ilişkilerde yeni bir dönemin kapılarını aralamayı ümit etmektedir; izleyip göreceğiz. Türkiye-ABD ilişkileri üzerinde Halkbank davasının gölgesi de bulunmaktadır. Bu konu ne ölçüde haziran ayında yapılacak müzakerelerde ele alınacak, bunu iyice değerlendirmek gerekmektedir.

Sayın Cumhurbaşkanı ile Biden’ın NATO Zirvesi’nde yapacakları görüşmede muhtemelen Rusya’nın oluşturduğu tehdit yeniden teyit edilecek, iktidar da bunun altına imza atacaktır ama S-400’ler sorunu devam edecektir. Yine derin bir çelişki yaşanacaktır. İktidar, demokrasi karşıtı coğrafyayı yeni

bir iş birliği alanı olarak Batı'ya karşı bir tehdit şeklinde kullanılmaktadır. Diğer taraftan da “Bir NATO üyesi olan Polonya'ya SİHA sattım.” diye sevinmektedir. Bu kürsüden kaç kere söyledik, geleneksel ittifak anlayışlarımızı “al ver” ilişkisine dayandırmayalım, bu konuda açık ve net olalım. Ama, savrulma, sanki uluslararası politikamızın içine işlemiş bir vasıf hâline gelmiştir.

Öte yandan, ABD ile Rusya arasındaki ilişkilerin bazı nüanslarını da iktidarın tam olarak idrak edemediği kanaatini taşıyoruz. Evet, iktidar 14 Haziran görüşmesini heyecanla beklemektedir ama bundan hemen sonra Cenevre'de Biden ile Putin arasında bir görüşme yapılacaktır. Bu iki ülke, bazen umulmadık uzlaşılarla yönelebilmektedir. İktidar, bunu mutlaka aklının bir köşesinde bulundurulmalıdır.

Biden'in sözde soykırımı ilişkin ifadeleri Meclisimizde çok tartışıldı ve kınandı. Ama bu sözler kadar bizi kaygılandıran bir husus, 23 Nisanda Sayın Erdoğan ile Biden arasında gerçekleşen görüşmedir. Karşı tarafla ne konuşulmuştur? Biden “Ben soykırım kelimesini kullanacağım.” dediğinde ne karşılık verilmiştir? Bunu merak etmek ve öğrenmek bizim hakkımızdır. Bu görüşmede “Peki, ben buna razıyım ama ne olur bunun hukuki bir sonuç yaratmayacağına dair bir açıklama yapın.” talebinde bulunulmuş mudur? Yani sadece bununla mı yetinilmiştir bu tebligat karşısında? Filhakika, ABD tarafı da benzer bir açıklama yapmıştır ancak Türkiye'nin yanlış politikaları ve kamu diplomasisi eksikliği nedeniyle, âdeta tamamen aleyhimize olan ABD Kongresinden, sözde soykırım iddiaları konusunda, hissiyat ifade eden bir kararın da ötesinde, yasa mertebesinde bir metin kabul edildiği takdirde ne olacaktır? Maalesef, yanlış politikalar ülkemizi ABD karşısında zaafa düşürmektedir.

Hükûmet, mafyanın Türkiye gündemini belirlemesi dâhil, her sorunu dış güçlere bağlamaktadır. Oysa asıl sorumlu iktidarın ta kendisidir. İktidar olmak, sorumlu olmak demektir ve dış politikada bir sonuç alma uğraşıdır. Sen Türkiye'nin yaşadığı her sorunu dış güçlere bağlıyorsan demek ki dış politikaya ilişkin yaklaşımın tamamen gerçeklikten kopmuş ve âdeta bir paranoit şizofreniye dönüşmüştür. Bu hastalığın tedavisi de maalesef mümkün değildir.

ABD'yle ilişkiler anlamında bir başka önemli gelişme Afganistan'dan çekilme konusudur. ABD Başkanı Joe Biden 4 Temmuz'a kadar Afganistan'daki Amerikan askerî birliklerinin tamamen geri çekileceğini açıklamıştır. Çekilme sürecinde ülkemizin Afganistan'daki rolünün artması beklenebilir. Türkiye geçmişte Afganistan'da gösterdiği başarının da etkisiyle Afganistan'da yine öne çıkartılabilir; öne çıkartılmak istenmektedir ancak Afganistan'da önümüzdeki dönemde riskler çok yükselecektir, Türkiye üstlenebileceği rol açısından çok dikkatli olmalıdır.

İktidarın Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne yaklaşımı da ayrı bir garabettir. Bir taraftan Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ni müstakil bir devlet olarak takdim ediyoruz -ki bu doğrudur- diğer taraftan iktidar kalkıp “KKTC Anayasa Mahkemesi Başkanı haddini bilsin.” diyor. Sayın Erdoğan Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesinin aldığı bir karar üzerine “Anayasa Mahkemesi Başkanı bu yanılsından süratle dönmelidir. Dönmediği takdirde atacağımız adımlar da bundan sonraki süreçte farklı olacaktır.” ifadelerini kullanmıştır. Müstakil bir devlet olarak gördüğümüz KKTC'ye yönelik bu yaklaşım, en başta KKTC'nin müstakil hüviyetini aşındırıcı niteliktedir. İktidar, yavru vatanımıza yönelik nasıl farklı bir adım atacaktır? Bu husus da açıklanmaya muhtaçtır.

Dış politikamızda Türkiye'yi çok sarsıcı gelişmeler yaşanırken Türkiye ekonomik olarak da en kırılgan dönemini tecrübe etmektedir. Türkiye'nin CDS primi 409'a yükselmiştir. Geçtiğimiz on yılda birkaç defa iflas etmiş olan Arjantin'in puanı bile 401 seviyesindedir. Ülkemiz, cumhuriyet tarihimizin hiçbir döneminde, uluslararası ilişkilerde hem siyasi sahada hem ekonomik sahada bu denli kırılgan olmamış, bu denli risk taşımamıştır.

Değerli arkadaşlar, son olarak şunu belirtmek istiyorum: Sayın Cumhurbaşkanının Genel Başkanımızın Rize ziyaretiyle ilgili bugünkü sözlerini duyunca ülkem adına utandım ve büyük üzüntü

duydum. Rizeli sevgili vatandaşlarımız için de üzıldüm. Öyle bir konuştu ki Sayın Cumhurbaşkanı, sanki Rize Türk milletinin ahlaki kurallarının, töresinin haricine taşınmış, Anayasa ve hukukumuzdan dışlanmış. Öyle bir konuştu ki ülkemizin iyileştirilmiş bir parlamenter sisteme geçişinin ne denli önemli olduğunu teyit etti; aslında bunu teyit etmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AYDIN ADNAN SEZGİN (Devamla) - Bitiriyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun.

AYDIN ADNAN SEZGİN (Devamla) - Öyle zannediyorum ki Sayın Erdoğan’ın bugün “Gelin, Türkiye’ye yatırım yapın.” demek için görüştüğü ABD’li şirket yöneticileri de Sayın Genel Başkanımızla ilgili olarak dile getirdiği bu esef verici sözlerin gerisindeki zihniyeti hayli yadırgamışlardır. Bu zihniyet, güven verici bir zihniyet değildir.

Hiçbir vatandaşımızı bu şekilde üzmeyecek, milletimizin her ferdini bağrına basacak ve her ferdimizin bağrına basacağı bir Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanına kavuşmak ümidiyle Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar; CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teklifin tümü üzerinde ikinci söz Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Kayseri Milletvekili İsmail Özdemir’e ait.

Buyurun Sayın Özdemir. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA İSMAİL ÖZDEMİR (Kayseri) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Mozambik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi hakkında Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Gazi Meclisimizi sevgi ve saygılarımla selamlıyorum.

Afrika, son yıllarda küresel rekabetin yoğun olarak görüldüğü alanların başında gelmektedir. Kıta genelinde var olan zengin yer altı kaynakları ve bunlarla beraber diğer önemli bölgelere erişim ve kontrol olanağına da sahip olması sebebiyle Mozambik’in ve aynı zamanda Mozambik’in içerisinde yer aldığı Afrika Kıtası’nın önemi giderek artmaktadır. Kıtada bulunan bazı ülkeler, bilhassa da kıyı şeridinde sahip olan, nüfus yoğunluğu fazla, yatırımlarla giderek daha fazla cazip hâle gelen ülkeler, askerî iş birliği imkânlarıyla, örnek nitelikleriyle öne çıkmaktadır.

Sahra Altı Afrika bölgesinin dikkat çeken ülkelerinden olan, 30 milyonun üzerindeki nüfusuyla Mozambik, sadece kendisi için değil, etrafında bulunan, kendisine komşu olan diğer pek çok ülke açısından da değerli bir ülkedir. Maputo Limanı gibi imkânları sayesinde Mozambik, yakın komşuları olan Zambiya, Zimbabve, Botsvana, Esvatini, Malavi ve hatta Güney Afrika Cumhuriyeti’nin kuzey bölgelerinin denize bağlantısını sağlayan stratejik bir konumda yer almaktadır.

1974 yılında bağımsızlığını kazanmasının ardından Mozambik’i tanıyan ilk ülkelerden biri olan Türkiye’nin bu ülkeyle olan ilişkileri zaman içerisinde Afrika Ülkeleriyle Ekonomik İlişkilerin Geliştirilmesi Stratejisi altında ele alınmıştır. 2020 yılındaki verilere bakıldığında, ülkemiz ile Mozambik arasındaki ticaret hacmi 148 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. Bunun 71 milyon doları ithalatımızı, 77 milyon doları ise ihracatımızı oluşturmaktadır. Mozambik’te yatırım imkânları ise aradan geçen her gün daha fazla gelişmekte ve artmaktadır. Özellikle doğal kaynaklarından elde ettiği gelirler sayesinde kayda değer miktarda altyapı ve üstyapı yatırımı gerçekleştirmekte olup mal ve hizmet ticareti açısından da ülkemiz adına önemli bir potansiyel oluşturduğu ifade edilmektedir.

Mozambik'teki Türk firmalarının çeşitli alanlardaki yatırımlarının ve projelerinin toplamının 640 milyon dolar olduğu, ülkemizden Mozambik'e petrol yağları, inşaat malzemeleri, gübre, ambalaj malzemeleri, elektrikli makine ve aletler, demir çelik ve alüminyum ürünleri ihraç edildiği de verilen diğer resmî bilgiler arasındadır. Ayrıca TİKA'nın bu ülkede yürüttüğü faaliyetler dünyanın her yerinde olduğu gibi memnuniyetle karşılanmakta, dış dünyayla bağlantılarının teşkili için Türk Hava Yolları önemli sorumluluk üstlenmektedir.

2017 yılında Sayın Cumhurbaşkanımızın Mozambik'e yaptığı ziyaretlerinde ise ikili ticaret hacmi hedefinin 250 milyon dolara yükseltildiği açıklanmıştır. Gündemimizde bulunan bu anlaşmayla iki ülke arasında kurulacak karma ekonomik komisyon mekanizmasının işler hâle gelmesiyle ticari ve ekonomik ilişkilerin gündeminde yer alan konuların toplantılarla beraber düzenli takibinin yapılabileceği ve bu mekanizmanın ticari ilişkilerimize de katkı sağlayacağı belirtilmektedir. Temennimiz, hedeflenen ticaret hacmine ulaşılması, yeni yatırım imkânlarının doğması hedefine erişilmesi ve işinsanımızın Mozambik'teki yatırımlarının artırılmasının teşvik edilmesidir.

Ülkemizin Afrika Kıtası'yla ilgili istikrar vizyonunun Mozambik'te de kendisini göstermesi, bu ülkenin aynı zamanda kendi toplumsal huzuru açısından da önemli olabilecektir zira Mozambik aynı zamanda, küresel rekabetin Afrika Kıtası'nda kendisini yıkıcı bir şekilde, rekabet koşulları itibarıyla gösterdiği ülkelerin başında geliyor.

Değerli milletvekilleri, Doğu Akdeniz uzun süreden beri millî güvenlik ve dış politikamızda öncelikli olduğu kadar, önemli bir yer tutuyor. Yunanistan ve Güney Kıbrıs Rum kesiminin hak ve hukuk tanımayan yaklaşımları bölgede gerginliği günden güne artırmaktadır. Türkiye'nin tüm samimiyeti ve iyi niyetiyle diplomasinin işlemesi çağrısı yapmasına karşın, kimi taraflar şimdiye kadar oldubittilerle yol almaya çalışmışlardır. Bu anlamdaki -ne yazık ki- olumsuz politikalarını da sürdürmeye devam ediyorlar.

Doğu Akdeniz bölgesinde mevcut durumda birbirinden ayrılmaz iki temel yaklaşımımız olduğu açıktır. Bunlardan ilki Kıbrıs Türklüğünün yok sayılması çabasının ortadan kaldırılması ve haklarını elde etmesi, ikincisi ise ülkemizin egemenlik hakları ile menfaatlerinin korunmasıdır. Her iki mesele de ülkemiz için hayati derecede öneme sahiptir, tavizimiz ise asla mümkün değildir.

Kıbrıs'ta yeni dönemde egemen eşitlik temelli iki devletli çözümden başka bir seçeneğin olmadığı kesinleşmiştir. Doğu Akdeniz'de Türkiye'nin ilan ettiği yaklaşımların tamamı ise hukuk, akıl, vicdan ve devletler arası münasebetlerde emsal durumları bulunan konulardır. Biz, dayatmacı taraf değil, hakkını koruma kararlılığı göstereniz. Anlaşmazlığı yaratanlarsa, birincisi, tarifi ve izahı olmayan tutum ve politikalar benimseyerek kof hayaller peşinde koşup düşmanca tutum benimseyenler ve ikincisi ise bölgeyle alakası olmadığı hâlde farklı saiklerle yol almaya çalışan diğer kesimlerdir.

Doğu Akdeniz'de Türkiye'nin göze aldıklarını başkalarının aklına dahi getirmekten büyük endişe duyduklarını biliyoruz. Temennimiz, bölgeyle ilgili sorunların, herhangi bir sıcak gündeme taşınmadan, diplomatik yollardan nihayete erdirilmesi ve her tarafın bu anlayışa saygılı davranarak hareket etmesidir.

Yaşananlar ortadayken Libya'yla 2019 yılında vardığımız Deniz Yetki Alanlarının Sınırlandırılması Anlaşması, lehimize olan fiilî ve hukuki sonuçlar getirmeye başlamıştır. Bu anlaşma sadece Türkiye ve Libya'nın hak ve menfaatlerini güvence altına almakla kalmamış, bölgesel yaklaşımımızla Yunanistan ve Güney Kıbrıs Rum kesiminin diğer ülkelerin deniz yetki alanlarının gasbedilmesinin önlenmesine yönelik yeni bir gündemi de oluşturabilmiştir.

Hiç kuşku yok ki bizim yaklaşımımızdan en büyük faydayı görecektir olan ülkelerin başında da Mısır gelmektedir. Zira uluslararası hukuka göre belirlediğimiz ve ilan ettiğimiz deniz yetki sahasının, Türkiye'yle anlaşmaya varması hâlinde Mısır'a 11.500 kilometrekarelik geniş bir sahaya kazandırabileceği anlaşılmaktadır. Geline aşamada, Libya'da Ulusal Mutabakat Hükûmetinde yaşanan görev değişikliğiyle bu ülkedeki soruna siyasi çözüm bulma çabalarında makul ve müspet bir ilişkinin Mısır'la tesis edilmesinin ilk olumlu yansımasının Doğu Akdeniz'de kendisini göstermesi memnuniyet vericidir. Zira Libya konusu hem bizim açımızdan hem de Mısır açısından millî güvenlik meselesi olduğu kadar, konunun taşıdığı derinliğin sahip olduğu ana alanın Doğu Akdeniz bölgesini öncelikli olarak ilgilendirdiği açıktır. Bu şartlarda Mısır'ın Doğu Akdeniz'de deniz yetki alanlarıyla ilgili yeni döneme dair girişimlerinde Türkiye'nin hassasiyetlerini gözeten bir arayış içerisinde olması bölgesel barış ve istikrara katkı sağlayacak değere sahiptir. Mısır'la kurulan sıcak ve yapıcı diyaloglar isabetlidir, bize göre de eski seviyesine çıkarılmalıdır.

Elbette, devlet duygularla değil, akılla yönetilir. Yakalanan makul alanın Türkiye ve Mısır arasındaki ilişkilerin geliştirilmesine katkı sağlamasını ve her iki ülkenin de Doğu Akdeniz'de kendi egemenlik haklarını muhafaza ederek menfaatlerinin korunmasına yönelik ortak çaba içerisinde olmalarını olumlu bir gelişme olarak değerlendirmekteyiz. Bölgesel barışa katkı sağlayacağına inandığımız ilişkilerden rahatsızlık duyanlar, gerçekte bölgede kriz ve kaos isteyenlerin kendileri olduğunu da hiç kuşku yok ki ele veriyor.

Yunanistan, Güney Kıbrıs Rum kesimi ve İsrail arasında, Avrupa Birliği destekli EuroAsia InterConnector Projesi'ne dair 8 Mart 2021 tarihinde bir protokol imzalandı; hepimizin malumu olmuştur. Projenin ilan edilen bilgilerine bakıldığında, inşa edilmesi planlanan su altı elektrik kablolarının Türkiye'nin Doğu Akdeniz'deki kıta sahanlığı bölgesinden geçtiği anlaşılmaktadır. Bu durumun bizim nazarımızda kabul edilmesi yahut görmezden gelinmesi elbette söz konusu olamayacaktır. Türkiye'nin izni olmadan kendi kıta sahanlığımızda girilecek her türlü faaliyet bizim açımızdan açık bir ihlaldir. Bütün bunlarla beraber, Girit Adası merkezli olmak üzere, Yunanistan'ın bölgede sadece gerginliğin artmasına sebebiyet veren çoklu askerî tatbikatlara son dönemlerde ağırlık vermeye koyulduğu görülmüştür. Bu ve benzeri girişimlerin Türkiye'nin kararlılığını asla etkileyemeyeceğini, sadece Yunanistan'ın değil, taraf olan her ülkenin bilmesi gerekir. Bize ait olan, hakkımız olan sahalarda hidrokarbon yataklarına yönelik sürdürülen arama, tarama ve sondaj faaliyetlerimizin tüm kararlılığıyla devam etmesi, yalnızca Türkiye açısından değil, bir diğer açıdan da -küresel enerji güvenliği çerçevesinden- elbette öneme sahiptir. Dolayısıyla hangi taraf olursa olsun, Türkiye'nin sahip olduğu potansiyele zarar verebileceği yanlışlığına düşenlerin günün sonunda en büyük yanışı aslında kendilerine yaptıklarını anlamaları gerekir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; son yıllarda Suriye'de yaşanan iç savaşla beraber ülkemize yönelen terör tehdidinden de açıkça gördüğümüz üzere, müttefikimiz olduğunu iddia eden bazı ülkelerin çarpık, maksatlı ve ikiyüzlü tavırlarını hep birlikte müşahade etmekteyiz. Bir orduya yetebilecek yeterlilik ve sayıdaki silah ve bunlarla beraber çalışan bazı kritik askerî sistemler, Suriye'de terör örgütü İŞİD'le mücadele bahanesiyle bir başka terör örgütü olan PKK'ya verilmeye başlanmıştır. Öyle ki kapsam ve yeterliliği dikkate alındığında, Türkiye'ye satılmayan silahlar, başta Amerika Birleşik Devletleri olmak üzere, müttefik görünen ülkeler tarafından aynı terör örgütüne ücretsiz olarak verilmiştir. Bu silahların, sınır içi ve sınır ötesinde gerçekleştirilen operasyon ve harekâtlarda görüldüğü üzere, güvenlik güçlerimize karşı kullanıldığı da her yönüyle açık bir şekilde tespit edilmiştir. Türkiye'ye karşı takınılan bu tutum, dost ve müttefik ülkelerin değil, olsa olsa Türkiye husumeti olan yahut açıkça düşmanlık besleyen diğer çevrelerin harcıdır.

Karabağ'da Azerbaycan kendi topraklarını işgalden kurtarma mücadelesi verirken harp sahasında kullanılan Türk savunma sanayisi ürünü silahlı insansız hava araçları ile insansız hava araçlarından rahatsızlık duyan Kanada'nın bahsettiğimiz kapsamdaki tavırları dikkatlerden kaçmamaktadır. Birleşmiş Milletler kararları ortadayken, Azerbaycan'ın Karabağ meselesinde haklılığı ve haklı mücadelesi açıkken Ermenistan'a destek olmak adına Türkiye'ye savunma sanayisi araç ve gereçlerini satmayacağını duyuran Kanada, gelinen aşamada PKK'nın Amerika Birleşik Devletleri'yle beraber en büyük silah tedarikçilerinden biri hâline gelmiştir.

Türkiye'nin kararlı mücadelesi karşısında kaçacak delik arayan, başını inlerinden çıkaramayan PKK'lı teröristleri yeni konseptle eğitime tabi tutanlar, bu konsept için gerekli silah ve teçhizatı da beraberinde sunmaya başlamışlardır. Bunun ilk örneği, 27 Ekim 2020 tarihinde Suriye'nin Menbiç kasabasından kalkarak hava sahası üzerinden topraklarımıza sızmaya çalışırken etkisiz hâle getirilen teröristlerin kullandıkları paramotorlardır. İkincisi ise son günlerde sıklıkla gördüğümüz üzere askerî üstlerimize saldırmak için kullanılmaya başlanılan “drone” olarak tarif edilen askerî ekipmanlardır. Bu “drone”ların basit sistemler olmadığı, uzaktan kumanda edildiği ve üzerlerine yerleştirilen patlayıcı düzenekleriyle takviye edilerek tesirli hâle gelmelerinin amaçlandığı yapılan araştırmalar sonucunda tespit edilmiştir. Şu işe bakınız ki bahsettiğimiz konularda anılan “paramotor”lar gibi “drone”lar da Kanada yapımı çıkmıştır.

NATO'da aynı çatı altında bulunduğumuz, sözde müttefikimiz Kanada'nın Türkiye'ye karşı gerçekleştirilen terör saldırılarından sorumluluğu bize göre artık kesinlik kazanmıştır. Bu ikiye bölünmüşlüğü karşı daha fazla tahammül edilmesi söz konusu olamayacaktır.

Ne var ki Türkiye, savunma sanayisinde artık giderek kendi kendisine daha fazla yetebilen bir ülke konumuna da erişmeye başlamıştır. Yerlilik ve millilik oranının giderek artış gösterdiği ve hayati derecede önemi sahip savunma sanayisi alanında, sadece Türkiye'nin imkânında olan meziyetlere sahip sistemler de geliştirilmeye ve aktif olarak kullanılmaya konulmuştur. Memnuniyet verici bu gelişme, ülkemizin savunma sanayisi alanında artık küresel seviyede rekabet edebilen bir seviyeye ulaştığını da gözler önüne sermektedir. 25 Mayıs 2021 günü ülkemiz ile Polonya arasında imzalanan anlaşma gereğince bu ülke de başarı, kabiliyet ve üstünlüğü kanıtlanmış olan Türk yapımı silahlı insansız hava araçları almaya karar vermiştir. Böylelikle, ülkemiz, hem Avrupa Birliği hem de NATO üyesi olan bir ülkeye geleceğin teknolojisinde ve harp koşullarında muazzam başarı sağlayan bir sistemi ihraç etmiş olacaktır. Türkiye'ye zarar vermeye çalışanlara rağmen savunma sanayisi alanında ulaştığımız başarı, hiç kuşku yok ki diplomasi sahasında da elimizi giderek daha fazla güçlü kılan neticeler doğuracaktır. Türkiye, mesele kendi bağımsızlığı ve bekası olduğunda hiç kimseden medet ummayacağını, gerektiğinde kendi göbeğini kendisi kesebileceği gibi fazlasını da yapmaya muktedir olduğunu her koşul ve şart altında ispat etmiştir.

21'inci yüzyıl şartları her anlamda yıkıcı bir rekabetin yaşanması ihtimalini giderek daha görünür hâle getirirken ülkemizin bağımsızlık iradesi, sadece kendi istikrarımızı korumakla kalmayıp bölgesel ve küresel meselelerde de liderlik etme kudretine erişerek öncü bir aktör olabileceğimiz gerçeğini karşımıza getirmektedir. Kudret ve kuvvetin kaynağı Türklüğün sarsılmaz iradesinden geldiği müddetçe, engel gibi görünen her meselenin bizim açımızdan birer fırsata çevrildiğini her çevrenin iyi anlaması gerekir.

Değerli milletvekilleri, bu vesileyle, sözlerime son verirken Genel Kurul gündemimizde bulunan, üzerinde müzakere ettiğimiz anlaşmayla beraber diğer anlaşmalara da Milliyetçi Hareket Partisi olarak olumlu yönde oy vereceğimizi belirtiyor, Gazi Meclisimizi sevgi ve saygılarımla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teklifin tümü üzerinde şahsı adına Karaman Milletvekili İsmail Atakan Ünver.

Buyurun Sayın Ünver. (CHP sıralarından alkışlar)

İSMAİL ATAĞAN ÜNER (Karaman) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Gündemimiz aslında çok yoğun ama iktidar partisi, iktidara yön veren partiler maalesef Meclisimizin gündemini kendilerine göre belirliyorlar ve halkın gündeminden uzak gündemlerle uğraşmak zorunda kalıyoruz. Ben, Orta Anadolu çiftçisini zorda bırakan kuraklık ve buğdayla ilgili bir konuşma yapacağım.

Geçtiğimiz günlerde, Toprak Mahsulleri Ofisi sert ekmeklik buğdayın alım fiyatı olarak 2.250 lira, arpa alım fiyatı olarak da 1.750 lira fiyat açıkladı. Açıklanan buğday ve arpa alım fiyatı, açıklamanın yapıldığı gün itibarıyla serbest piyasada uygulanan fiyatın altında kaldı. Buğdayda fiyatın 2.350-2.400 lira olduğu bir dönemde açıklanan 2.050-2.250 lira arasındaki fiyat, âdeta piyasa kırıclılığı olmuştur. İlk bakışta açıklanan fiyat geçen yılki fiyatın yüzde 30-36 oranında üzerinde gibi görünsede hem piyasada uygulanan güncel fiyat hem de üretim maliyetlerindeki artışla karşılaştırıldığında çiftçinin yine zararına yol açmaktadır. Üretim maliyetine etki eden gübre, mazot, zirai ilaç gibi girdilerin fiyatlarında son bir yıldaki artış ortalama yüzde 60 civarında oldu; üstelik, bu hesaba geçtiğimiz günlerde akaryakıttaki ÖTV'ye yapılan artış nedeniyle ortaya çıkan yüzde 10'un üzerindeki zam dahil değil. Hâl böyle olunca açıklanan fiyat yeterli değildir. Bunun yanında, tüm Türkiye'de yaşanan kuraklık sebebiyle ortaya çıkan verim kaybı da dikkate alındığında gerçekten buğday ve arpa fiyatları çok yetersizdir, çiftimizin belini bükcektir. Zaten boğazına kadar borca batan çiftçi kaldıramayacağı bu üretim maliyetinin altında inim inim inlemekte, böyle bir maliyeti taşıması da kabul edilememektedir.

Karşı karşıya olduğumuz diğer bir durum da Orta Anadolu'da, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde yaşanan kuraklıktır. Hububat alım fiyatlarının yetersizliği yanında bu kuraklık da tüm ülke sathında etki göstermektedir. Uzmanlar tarafından yapılan tahminlerde, hububat ekili alanlarda en iyimser tahminle buğdayda yüzde 10 yani 2 milyon ton rekolte kaybı öngörülmektedir. Belirtmeliyim ki bu tahmin oldukça iyimser bir tahmin. Zira, kıraç alanlardaki hububat tamamen yanmış, verim kaybı toplamda yüzde 90'a ulaşmıştır, sulu tarım yapılan yerlerde ise verim kaybı yüzde 30-40 civarına ulaşacak boyuttadır.

Sayın iktidar milletvekillerine bir öneride bulunmak istiyorum: Araziye bir çıkın, çiftçilerimizi bir dinleyin, bir dokununca bin ah işiteceksiniz. Çiftçimiz bu kuraklık altında ezilmekte, evini geçindirecek geliri bile elde edemeyecek durumdadır.

Geçtiğimiz hafta Genel Başkanımız Sayın Kemal Kılıçdaroğlu'nun talimatı üzerine Adana Milletvekilimiz Ayhan Barut, Mersin Milletvekilimiz Cengiz Gökçel ve Konya Milletvekilimiz Abdüllatif Şener'le birlikte seçim çevrem Karaman ve Konya ilimizde çiftçilerimizle ve çiftçi temsilcilerimizle buluştuk. Arazide yaşanan kuraklığı bizzat gözlerimizle gördük. Karaman merkez ve Kazımkarabekir ilçelerimiz ile Konya merkez ve Ereğli, Karapınar, Cihanbeyli ve Kulu ilçelerinde çiftçilerimizle, ziraat odalarımızla görüştük. Gerçekten hububat üreticisi çiftçilerimizin sıkıntısı çok büyük. Herkesin Türkiye'nin buğday ambarı olarak bildiği bu bölgede buğday ve arpa can çekişiyor, çiftçi perişan hâlde. Yirmi yıllık AKP iktidarının çok oy aldığı ama bir türlü suya kavuşturamadığı Karaman ve Konya Ovası susuzluktan kavruluyor. Mesela Konya Ovası'nda yüzde 70 olan yer altı suyu kullanımı yüzde 85'e yükselmiş durumda. Karaman ve Konya'da sulama projeleri hayata geçirilemediği için mümkün olan yerlerde yer altı suyu kullanılmaktadır. Yer altı suyunun çıkarılabilmesi için iki enerji kaynağı kullanılmaktadır, elektrik ve mazot. Her ikisinin de fiyatı ortada, birine daha geçen gün yüzde

10'ın üzerinde zam yapıldı, diğerinin borçları ise çiftçinin belini bükmüş durumda, ödenemeyecek hâle gelmiş durumda. Elektrik bedellerini çiftçimiz ödeyememekte, borç altında ezilmektedir.

Çiftçilerimizin iktidardan beklentilerine gelirsek: Kuraklık özelinde çiftçimiz, borçlarının en az bir yıl süreyle ara ödemesiz ve faizsiz ertelenmesini beklemektedir. Önümüzdeki yıl için tarlasını ekebilmesi ve evinin geçimini sağlayabilmesi için hibe desteğiyle desteklenmesini beklemektedir. Zira, hububat üreticisi bu yıl hiçbir gelir elde edemeyecek duruma düşmüştür. Pandemi sürecinde çiftçimize hiçbir destek sağlanmadığı da unutulmamalıdır. Buğday, arpa ve hububat alım fiyatları yeniden gözden geçirilmeli, yaşanan kuraklık da dikkate alınarak buğdayda en az 2.500 liraya, diğer hububatlarda ise fiyat açıklanmadan önceki piyasa fiyatları seviyesine yükseltilmelidir. Hükûmetin “Mazota harcanan paranın yarısını karşılayacağız.” sözünü tutması gerekmektedir, zira seçim öncesi mazotla ilgili verilen sözler bugüne kadar tutulmamıştır.

Yine, Tarım Kanunu'nun 21'inci maddesindeki hüküm uygulanmalı, çiftçi destekleri en az 1 kat artırılarak millî gelirin yüzde 1'i seviyesine çıkarılmalıdır.

Bu özel tedbirlerin yanında daha genel olarak bölge için uzun vadeli çözüm ise bölgedeki su sorununun çözülmesidir. Kuraklıkla birlikte daha ciddi bir tehdit hâline gelen su sorununun çözülebilmesi için geçici önlemler değil, kalıcı, etkili ve planlı bir çalışma yapılması gerekmektedir. Bölge dışındaki kaynaklardan bölgeye su getirilmesi, bölgedeki sınırlı su kaynaklarının da tasarruflu kullanılmasının sağlanması bu bakımdan son derece önemlidir.

“Konya Ovası Projesi kapsamında yapılan Mavi Tünel Projesi'yle yıllık 414 milyon metreküp su Konya Ovası'yla buluşturulacak.” denildi. Ancak Mavi Tünel Projesi'nden sadece Konya'nın içme suyu sağlanabilmektedir. Tarım arazilerine, maalesef, Mavi Tünel'den su sağlanamamıştır.

Bölgede mevcut suların yetersiz olmasından dolayı açık havzalardan Konya kapalı havzasına su aktarımı yapılmalıdır. Bu sebeple Türkiye'nin tahıl ambarı olan Konya havzasına havza dışından su taşınması acil bir ihtiyaçtır. 2013 yılında KOP Bölgesi'ne Havza Dışından Su Temini Önerileri Raporu hazırlanmış ve raporda Mavi Tünel Projesi'nin Konya'nın kuzeyini kapsamaması sonucundan hareketle Karasu'nun Kızılırmak üzerinden Tuz Gölü havzasına taşınmasının elzem olduğuna dikkat çekilmiştir. Raporda, Kulu, Cihanbeyli, Altınekin gibi ilçeler ile Aksaray'ın dışarıdan sağlanan bu kaynakla suya kavuşturulmasıyla tarımsal üretimde büyük artış olacağı ve bölgedeki refah seviyesinin yükseleceği belirtilmiştir. Bu kapsamda, bahsi geçen bu projeyle Fırat'ı oluşturan Karasu'nun 110 kilometrelik derivasyon hattıyla Kızılırmak üzerinden Konya kapalı havzasının kuzeyine taşınması sonucunda bölgeye yıllık 800 milyon metreküp suyun aktarılmasının mümkün olacağı belirtilmiştir. Mavi Tünel'den havzaya transfer edilen suyun yeterli olamayacağı yönündeki uyarılarımızı dikkate almayanlar, Kızılırmak üzerinden Konya kapalı havzasının kuzeyine su taşınmasına da sıcak bakmamış olacak ki bugüne kadar bu projeden ses çıkmamıştır. Mesela, Karaman'daki barajlarda basınçlı kapalı sulama sistemine yeterli düzeyde geçilememiştir. Bir an evvel bu yoldaki projeler hayata geçirilmelidir.

Daha önce gerek soru önergelerinde gerek Meclis araştırması önergelerinde ve gerekse burada, Genel Kurulda söz alarak dile getirdiğim sulamada yaşanan bu sorun, kuraklık ve ürünlerin tarlada kalması yeni veya beklenmedik bir sonuç değil; tüm uyarılara rağmen yıllardır elini taşın altına koymayan iktidarınızın çiftçimize reva gördüğü acı bir gerçektir.

Karaman ve Konya'da çiftçilerimiz sulama konusunda asılsız vaatlerle oyalanmaktadır. Mesela, Bakanlığın 2021 yılı için Cumhurbaşkanlığı Yatırım Programı'na alınmış ve ödeneği ayrılmış bir projesi yokken yapılacak sulama projelerinden, ihalelerinden söz edilmektedir. Çiftçimize bunu yapmayın, gerçek neyse onu söyleyin, o da planlamasını ona göre yapsın, en azından zarar etmesin.

Son olarak şunu belirtmeliyim ki AK PARTİ, artık Orta Anadolu çiftçisine üvey evlat muamelesi yapmaktan vazgeçmeli; 2018’den bu yana doğu ve güneydoğuda 6 ilde uyguladığı tarımsal sulamada kullanılan elektrik desteğini, her yıl değişen oranlarda yüzde 65, 55, 45, 35 ve 25 olarak desteklediği tarımsal elektrik desteğini Orta Anadolu çiftçisi için de uygulamalıdır; Karaman’da, Konya’da, Aksaray’da da bunu yapmalıdır. Niye yapmıyorsunuz? Oysa buralar sizin oy deponuz, yıllarca buradan yüzde 70-80 düzeyinde oy aldınız. Yoksa siz Orta Anadolu’yu, Konya’yı, Karaman’ı, Aksaray’ı çantada keklik mi görüyorsunuz? Ülkenin her alanında adaletin terazisini bozdunuz. Geldiniz, çiftçinin alın terinin söz konusu olduğu böylesi bir durumda bile eşitliği sağlayamıyor; bilakis kendi elinizle, bile isteye bozuyorsunuz. Bu kibirden, “çantada keklik” “ceketimi koysam seçtiririm” anlayışından vazgeçin.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1’inci maddeyi okutuyorum:

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE MOZAMBİK CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ARASINDA TİCARET VE EKONOMİK İŞBİRLİĞİ ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- (1) 24 Ocak 2017 tarihinde Maputo’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Mozambik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşması”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN – 1’inci madde üzerinde Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Diyarbakır Milletvekili İmam Taşçier.

Buyurunuz. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA İMAM TAŞÇIER (Diyarbakır) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Cumhuriyetin kuruluşundan bu yana iktidara muhalif olan muhalefetteki partiler ayrı söyler, iktidara geldikten sonra da uygulamaları ayrı olur; bunu da bu AKP iktidarı döneminde net olarak gördük. Bunun için en kolay yol gibi görünen, aslında herkese zarar veren güvenlikçi politikalarla ülke yönetilmeye çalışılır. Güvenlikçi politikalar “Vatan bölünüyor, elden gidiyor.” söylemleriyle başlar, Kürtler hedef gösterilir, sonra tüm Türkiye’deki muhaliflere uygulanır ve sonrasında Kürt düşmanlığına dönüşür. Bunu bir örnekle anlatmak istiyorum.

18 Mayıs’ta yani bundan bir hafta önce Diyarbakır Bağlar semtinde ikamet eden Kevser Demir isimli anne, 8 çocuk sahibi, yaşlı bir kadın. Madde bağımlısı oğlu var; polis oğlunu almaya gelir, oğluna şiddet uygular; oğlu annesine yalvarır: “Anne gel beni kurtar polisin elinden.” Yaşlı kadın, ana yüreği dayanmaz, o da çocuğunu kurtarmak için polise gider, yalvarır: “Çocuğumu bu şekilde almayın; alıyorsanız, alın, mahkemeye götürün.” der. Ama anneye de şiddet uygulanır; Kevser Demir isimli 8 çocuk annesinin orada 3 dişi ve kolu kırılır, şurada görüldüğü gibi. Sonrasında anne şikâyet eder; savcılığa, mahkemeye dilekçeler verir. Hâlen ne işlem olacağı belli değil çünkü bu tür işlemler her zaman faili meçhul kalır.

Kürt meselesi çözülmediği sürece bu güvenlikçi politikalar devam eder. Bu güvenlikçi politikaları görmek için cumhuriyetin kuruluşundan bu yanayı şöyle bir gözden geçirelim: Cumhuriyet kurulduğunda Kürtler yönetime ortak edilmez, ulus devlet mantığıyla yönetim başlar ve 1925 yılında

Şeyh Sait ve arkadaşları idam edilir; bununla yetinilmez o zaman İstiklal Mahkemeleri kurulur, İstiklal Mahkemelerinde yine yüzlerce, binlerce Kürt idam edilir. Bununla da yetinilmez mecburi İşkân Kanunu çıkarılır; mecburi İşkân Kanunu'yla yine binlerce, milyonlarca Kürt yerinden yurdundan sökülür, batı illerine sürülür, Kürtler Edirne'den tut Aydın'a kadar değişik değişik illere sürülür; sürgün yılları onlarca yıl devam eder. Bu da yetmez, yine, güvenlikçi politikalarla yönetim sürdürülmeye devam edilir. 1938 yılında Şeyh Seyit Rıza ve oğlu başta olmak üzere, onlarca Kürt idam edilir, Dersim'de katliamlar yapılır. Hatta hatta bu katliamlar yapıldığı için de şu Mecliste dönem Başbakanı Erdoğan bu katliamlardan dolayı da özür diler.

Bu uygulamaların nedeni Kürtlerin talepleridir. Nedir Kürtlerin talepleri? Kürtlerin kendi kendilerini yönetmeleridir, yönetmek istemeleridir; ana dilleriyle eğitimleridir, kendi kültürlerini yaşatmalarındır ama buna müsaade edilmez. 1940'lı yıllarda çıkan değişik kanunlarla Kürtçe yasaklanır ve bu yasaklamalarda valiler vasıtasıyla ceza verilir oradaki insanlara. Koçgiri'de, Dersim'de, Ağrı'da yine bu güvenlikçi politikalar devam eder.

Eğer o günlerde yani cumhuriyetin kurulduğu yıllarda Kürt sorunu çözülsediydi, ulus devlet yönetimi, dayatması olmasaydı inanıyorum ki şu anda Türkiye gelişmiş, dünyada sözü geçen, demokrasinin yerleştiği bir ülke durumunda olurdu ama o yol seçilmedi; seçilen yol Kürt sorununu öteleme, baskı altına alma, yasaklama gibi yöntemlerle sürdürüldü.

Bugün olduğu gibi, 1980'li yılların öncesinde kotrgerilla faaliyetleri oldu. Bu kontrgerilla faaliyetlerinde yine Kürtler öldürüldü. 1980 12 Eylül faşizmi geldi, 12 Eylül faşizminde yine Kürtler öldürüldü, cezaevlerinde yine insanlar öldürüldü.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Biz de öldürüldük ya, biz de öldürüldük.

İMAM TAŞÇIER (Devamla) – Ve devam etti bu uygulamalar 1990'lı yıllara kadar. 1990'lı yılların başında Diyarbakır HEP İl Başkanı Vedat Aydın'ın ölümüyle başlayan faili meçhuller oldu, faili meçhullerle 17.500'ün üzerinde insan katledildi. Bu yetmedi, köyler yakıldı, yıkıldı, insanların yaylaya çıkması yasaklandı, hayvancılık yapması engellendi ve çetelerle, mafyalarla beraber faili meçhuller işlenmeye devam edildi. Kürt iş adamlarının listesi başbakanlar tarafından açıklandı. 4 bin tane köy boşaltıldı, 4 milyon insan yerinden yurdundan edildi ve bu insanlar batı illerine göç etmek mecburiyetinde kaldı. Seçilmiş siyasetçiler öldürüldü, milletvekilleri tutuklandı, mafya-devlet ortaklaşmasıyla o gün bu eylemler gerçekleştirildi, ta ki Susurluk olayına gelene kadar. Susurluk olayında çıkar çatışmasından kaynaklı -bildiğiniz gibi- kirli ilişkilerin nasıl geliştiğini gördük. On dokuz yıldan fazla AKP iktidarında ise bu faili meçhul olaylar aydınlatılmadı, aydınlatılmak için çaba sarf edilmedi; tersine, bunlar korundu ve bugün de yine, mafyanın devletle ya da mafyanın kendi içindeki çatışmalardan gördüğümüz kadarıyla o insanların sahnede olduğunu görüyoruz ve bugün yine bu tür eylemlerin nasıl geliştiğine şahit oluyoruz.

Niye Kürtçe eğitim yasak? Müracaat ettiğimizde nedeni, Anayasa'nın 41'inci maddesi olarak bize gösterilir. Anayasa'nın 41'inci maddesini kim yaptı? "12 Eylül faşist cuntası yaptı." deniliyor. Onlarca kez değiştirildi, niye bu madde değiştirilmiyor? Hesaplarına gelen maddeyi değiştirirler, gelmeyen maddeyi değiştirmezler. "Ben Kürt'üm, ana dilim Kürtçedir." dediğim için hakkımda fezleke düzenlendi ve fezlekemde denilen şu: "Halkı kin ve düşmanlığa tahrik etmek." Nasıl tahrik etmektir bu? Ana dilim Kürtçe ve ben Kürt'üm, nasıl tahrik ediyorum halkı kin ve düşmanlığa? Bugünkü uygulamalara baktığımız zaman, aslında 12 Eylül yıllarını aratır, 1990'lı yılları aratır, hatta hatta 1925'lerde kurulan İstiklal Mahkemelerini aratır uygulamalarla, mahkemeler Kürtleri cezalandırmak için var gücüyle çaba sarf etmekte, on binlerce Kürt şu anda cezaevinde. Aynı zamanda, Selahattin Demirtaş, Figen Yüksekdağ dâhil olmak üzere, siyaset yapan genel başkanlarımız cezaevinde,

milletvekillerimiz cezaevinde. Bugünkü uygulamalara baktığımız zaman faili meçhuller 90'lı yıllarda eğer aydınlatılmayan bir şekilde gizli yapıldıysa bugün daha açık bir şekilde faili meçhuller yapılıyor. İnsanlar helikopterden aşağıya atılıyor, Roboski'de insanların üzerine bomba yağıyor, Diyarbakır "Nevroz"una gelen gencecik bir çocuk onlarca polisin gözü önünde öldürülüyor, yine, Diyarbakır Baro Başkanı Tahir Elçi onlarca kameranın gözü önünde öldürülüyor. Fakat bunların failleri bir önceki dönem gibi değil, şimdi açık açık yapılıyor ve bu faili meçhul dediğimiz -tırnak içinde- aslında faili belli bir şekilde yönetilmeye çalışılıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

İMAM TAŞÇIER (Devamla) – AKP'ye mafya miting yapıyor; bizler, siyasetçiler ise sokağa çıktığımız zaman -müsaade edilmeden- etrafımızdaki insanlar göz altına alınıyor. Kürt sorunu çözülmediği sürece Türkiye'ye demokrasi gelmez. Kürt sorununu gerekçe göstererek ondan nemalanan bazı karanlık güçler, hatta hatta iktidarlar bunu gerekçe göstererek kendi iktidarlarını sürdürmek için milliyetçi ve şovenist duyguları harekete geçiriyor ve ülke demokrasiden uzaklaşıyor. Kürt sorununu bu Meclis çözebilme kabiliyetine sahiptir, bu Meclis bu konuyu tartışmaya açabilir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Milletvekili.

İMAM TAŞÇIER (Devamla) – 2013 ile 2015 yılları arasında tartışılan Kürt sorununun ülkeye o gün tarihiyle de nasıl bir şey getirdiğini görüyoruz.

Teşekkür ediyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Şimdi 1'inci madde üzerinde şahsı adına Hatay Milletvekili Suzan Şahin konuşacaktır.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Hatay, 13 medeniyetin izlerini bıraktığı bir şehir olma özelliğine sahip bir kültür kentidir. Sahip olduğu kültürel değerler yanında zengin ve özgün mutfağı da olan Hatay, UNESCO tarafından dünyanın 26'ncı gastronomi şehri olarak ilan edilmiştir. Tarihi boyunca kıtalar ve bölgeler arası ticarete önemli rol oynamış, yolcu ve hacı kervanları için konaklama yeri, kültür, alışveriş merkezi olmayı başarmış, tüm dünya tarafından kabul edilen bir kent olan Hatay; futbol, basketbol, voleybol, aba güreşleri gibi spor dallarındaki başarılarıyla da yıldızı parlayan bir şehir olmuştur. Yaklaşık 700 bin Suriyeli mülteciye ev sahipliği yapması ve güvenlik endişelerinden kaynaklı olarak turizmi sekteye uğrayan Hatay'ın tarihî yerlerinin ve turizm çeşitliliğinin doğru tanıtılması için AKP Hükûmetinin çalışma yapması gerekirken hiçbir adım atılmamaktadır. Hatay, özellikle inanç, kültür ve turizmin önemli bir uğrak noktası olması gerekirken eldeki kültür varlıklarının doğru kullanılmaması, reklam, tanıtım, organizasyon gibi eksikliklerinden dolayı daha sıradan turizm yerleşkelerinin dahi gerisinde kalmıştır. Deniz altındaki sayısız batıkla dalış turizmi ve toprakları altında gün yüzüne çıkmayı bekleyen arkeolojik kültürel miraslarıyla Hatay potansiyel bir turizm cennetidir. Sevgi, barış ve kültür başkenti, ilklerin ve enlerin şehri Hatay'ın turizminin canlandırılması için turizm teşviki yapılması gerekirken AKP Hükûmeti, turizm bölgesi ilan etmesine rağmen Arsuz'da maden ocakları kimyasal atık tesisleriyle doğayı katletme yoluna gitmektedirler.

Sayın üyeler, EXPO, olimpiyatlar ve Dünya Kupası'nın ardından en büyük organizasyon olarak kabul edilir ve yüz altmış yıllık EXPO tarihinde Türkiye, bu yıl bir kez daha EXPO'ya ev sahipliği yapacaktır. Botanik EXPO'ları Türkiye'nin cumhuriyet tarihi boyunca almış olduğu en büyük uluslararası organizasyondur. Dünya Botanik EXPO'su 2021 yılında "Medeniyetler Bahçesi" temasıyla Hatay'da düzenlenecektir. EXPO sergilerinin olimpiyatlardan bile daha önemli, daha büyük bir organizasyon olarak değerlendirilmesinin nedeni ziyaretçi sayısıdır.

Değerli üyeler, ülkemizde daha önce İzmir ve Antalya’da düzenlenen EXPO’larda Bakanlar Kurulu kararıyla projenin üstlenilmesine karar verilmiş, EXPO Kanunu çıkarılarak tüm hazırlık ve organizasyon aşamaları devlet bütçesinden karşılanmıştır. Soruyorum size: Neden aynı ilgi Hatay’a gösterilmiyor? Hatay EXPO’nun şu ana kadar neredeyse yüzde 80’i Hatay Büyükşehir Belediyemiz bütçesiyle tamamlanmış durumdadır ancak AKP’nin yönetemezliği nedeniyle belediye gelirleri pandemi sürecinde azalmış, giderleri artmıştır. Hatay’da gerçekleştirilecek olan bu uluslararası organizasyonun etkinliklerinin planlanması, düzenlenmesi ve yönetilmesi konusunda mahalli idareler ve Hatay Büyükşehir Belediyesine AKP Hükûmeti tarafından destek verilmelidir.

Önümüzdeki aralık ayında yaklaşık 5 milyon turistin Hatay’a gelecek olmasının ülke ekonomisine ve tarihî miraslarımızın tanıtılarak turizmimize destek olacağı aşîkârdır. Türkiye’nin bu önemli organizasyondan alınının aklıyla, dünyaya örnek olacak şekilde çıkması için devlet desteğı çok yararlı olacaktır. Bu nedenle konu, siyasi ön yargılardan arındırılmış olarak, parti ayrımı yapmadan, başta iktidar partisi AKP olmak üzere bütün partilerin ve yine tüm kent dinamiklerinin sahip çıkmasıyla çözümlenecektir. Ekonomik krizle boğuşan Türkiye’ye can suyu olacak olan Hatay EXPO’nun tanıtım, organizasyon, yol, su, asfalt, altyapı, üstyapı, konaklama, ulaşım, kültürel etkinlikler gibi bütçe kalemlerinin devlet tarafından üstlenilmesi konusunda Hükûmete çağrımızı yineliyoruz. Aralık ayında başlayacak EXPO’yla, temmuz ayında hizmete başlayacak olan HADO seferleriyle Hatay uluslararası ölçekte yük ve yolcu taşıyacak bir merkez olacak. “Üç tane turist gelsin.” diyerek herkesi aşılıyorruz kampanyası yapan AKP’ye sesleniyorum: Alın size fırsat, turist mi gelsin istiyorsunuz, o zaman medeniyetler beğıği Hatay’a turizm desteğı vereceksiniz.

Değerli milletvekilleri, saydığım bu uluslararası projeler ve Hatay’ın spor alanındaki başarıları hep Hatay Büyükşehir Belediyesi desteğı ve Hatay halkının kararlı, inançlı gayretleriyle gerçekleşmiş durumdadır. Hatay üvey evlat değildir. Ne hastane talepleri ne lojistik köy ne Amanos Tüneli, ne Reyhanlı Barajı ne narenciye soğuk hava depoları ne hızlı tren ne içme ve sulama barajları ne turizm teşviki, üç yılda bir arpa boyu yol alınmadı, Hataylıların talepleri yerine getirilmedi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurunuz.

SUZAN ŞAHİN (Devamla) – Hatay halkı en fazla vergi veren 7’nci il olmasına rağmen 56’ncı sırada yatırım alan il durumunda. Her fırsatta vaatlerde bulunan ancak sözlerini yerine getirmeyen AKP Hükûmeti taahhütlerini yerine getirmelidir. Hiç olmazsa şimdi, Hatay ve ülke ekonomisine katkı sağlayacak bu uluslararası projelerde destek verin. İşte size fırsat. Devletine karşı her türlü sorumluluğunu yerine getiren Hatay halkı bu desteğı hak etmektedir. Hatay halkı hakkını istemektedir. Bilesiniz ki hakkını gasbendenlere bu millet dersini de vermesini bilir. Sandıkta bu dersi size vereceğiz. Sevgili Hataylılar, CHP iktidarında hak ettiğiniz tüm yatırımları alacaksınız, söz veriyoruz.

Saygılarımla. (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

BAŞKAN – 1’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2’nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – 2’nci madde üzerinde Halkların Demokratik Partisi Grubu adına İzmir Milletvekili Sayın Serpil Kemalbay Pekközeğı konuşacaktır.

Buyurun Sayın Kemalbay Pekközeğı. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (İzmir) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; ülke yangın yerine dönmüş durumda. Soygun, zam, zulüm, yalan, talan, mafya, çete, uyuşturucu, kara para ve erken kalkanın bir yerlere çöktüğü pratiklerin sergilendiği kirli bir iktidarla karşı karşıyayız.

Bugün AKP Genel Başkanı, Cumhurbaşkanı grup konuşmasını yaptı, 84 milyon insan bekliyordu “Acaba ne söyleyecek?” diye. Her konuda yetkili olan tek adam Erdoğan bugün çete, mafya, siyaset, devlet sistemini üstlendi bir kez daha; Türkiye’nin bir çete, mafya, devlet, siyaset ülkesi olduğunu, egemenliğin kayıtsız şartsız çete, mafya, devlet, siyasetin olduğunu bir kez daha görmüş olduk.

Sorduk, soruyoruz, bir kez de ben sormak istiyorum: Kolombiya Savunma Bakanlığı açıkladı, resmî bir açıklama. Kolombiya’nın Buenaventura Limanı’nda 9 Haziran 2020’de bir gemi yakalandı; 4,9 ton kokain yakalandı bu gemide. Rotası Türkiye limanlarındaydı, hâlâ bilmezlikten, görmezlikten geliyorsunuz. Bu geminin, bu kokain gemisinin Türkiye’deki sahibi kim? Soruşturma açıldı mı? Varış yeri neresi? Örneğin, ben İzmir Milletvekiliyim, sormak istiyorum: İzmir’e mi geliyordu? Neden ölü taklidi yapıyorsunuz? Bunu sormak istiyorum.

Türkiye’de demokrasinin ve özgürlüklerin tamamen tasfiye edilmesi; Kürt sorununun çözümsüzlüğü; çıkar çetelerinin halklara karşı işlediği suçlar; kamu kaynaklarının, yer altı, yer üstü varlıklarının, doğanın talanı; yerli, yabancı tekellerin yağmasına kalkan olmalar; kadına yönelik şiddet, taciz, tecavüz ve kadın cinayetleri; yolsuzluk, rüşvet bu ülkeyi yönetenler açısından gerçekten bir münferit vaka değil, kural hâline gelmiştir. O yüzden, aslında, şaşırmıyoruz.

Geçen, İçişleri Bakanı “İşkence varsa boş kâğıda imza atarım.” demişti. Türkiye’de işkencenin bir devlet politikası olduğunu hepimiz biliyoruz. 17 bin insanın bu ülkede gözaltında kaybedildiğini, asit kuyularına atıldığını, 17 bin Kürt’ün gözaltında kaybedildiğini, bu faili meçhullerle yüzleşilmediğini, AKP Genel Başkanı Tayyip Erdoğan’ın Berfo annenin göz yaşlarını istismar ettiğini fakat o dönemde bu gözaltında kayıpları yapanların bugün hamisi olduğunu görüyoruz.

Roboski’nin, Suruç’un, 10 Ekim’in faillerinizin ve sürekli olarak burada bize vatan millet, yerlilik ve millilikten bahsediyorsunuz. Beka ve millî güvenlik öcüsüyle halkı korkutmak istiyorsunuz ve biz burada diyoruz ki: Ey halkımız; ne zaman size “vatan millet” derlerse, ne zaman “yerli ve millî” derlerse lütfen ceplerinize, cüzdanlarınıza sahip çıkın, cüzdanlarınızı kontrol edin çünkü yağmaya, hırsızlığa, talana, soyguna geliyorlar. Mazota zam geldi, petrole zam geldi, LPG’ye zam geldi, yüzde 54 ila yüzde 189 oranında zamlar var ve şu anda beklenen potansiyel zamları da biliyoruz.

ÖTV’den ve KDV’den bu dönemde, tam da pandeminin olduğu bu dönemde geçen yıla göre neredeyse yarı yarıya daha fazla gelir elde ettiniz. Esnafın cebinden, halkın, işçinin, işsiz, göçmenin, kadının cebinden alıyorsunuz, hatta kepçeyle alıyorsunuz, damlalıklarla pandemide esnafa yardım ettiğinizi söylüyorsunuz.

İşsizlik Fonu’nu bu dönemde yağmaladınız, yandaş müteahhitlere verdiniz, milletin işine, aşına, yaşam hakkına çöktünüz ve diyorsunuz ki: “Milletin işini aşını koruyoruz.” Tam da saldırdığınız şeyi sanki yapıyormuş yani yapmadığınız şeyi yapıyormuş gibi, “prompter”larla, havuz medyanızla halka empoze etmeye çalışıyorsunuz.

Mart 2021’de TÜİK verilerine göre, yani TÜİK verileri manipüle ettiği hâlde istihdam oranı yüzde 44,3. Düşünün, yüzde 56 civarında istihdam edilebilecek insan istihdam edilemiyor. İşsizlik resmî rakamlara göre yüzde 13,1. Hani siz milletin işine aşına sahip çıkıyordunuz. DİSK-AR’ın genişletilmiş işsizlik araştırmasına göre işsizlik yüzde 28. Halka gidip sorsanız, gençlere sorsanız işsizlik çok daha yüksek. Her 4 gençten 1’i işsiz, üniversite öğrencileri iş bulamıyorlar, işsizler. Diyorsunuz ki: “Artık

herkes üniversite öğrencisi olabiliyor.” Ama üniversite öğrencileri geçinemediği için motokurye olarak çalışıyor ve yaşamını yitiriyor. İzmir’de, hemen yakında bu yaşandı. Borç dersenez, doğmamış çocuklar bile borçlu, gırtlığımızı kadar borçtayız. Gelir dağılımı eşitsizliğinde 34 ülke arasında sondan 2’nci sıradayız.

Hukuka bakalım, hukukta durum nasıl? Orada da berbat bir durumdayız. Basın özgürlüğü sıralamasında 180 ülke arasında 153’üncü sıradayız. Hukukun Üstünlüğü Endeksi’ne göre Türkiye 126 ülke arasında 109’uncu sırada. Gördüğünüz gibi, “vatan, millet” diyerek yarattığınız tablo bu.

Geçenlerde, birkaç gün önce Soma davası vardı. “Adaletin öldüğü Soma davasını gördük.” dedi aileler. “Katliam düzeninde yaşıyoruz.” dedi aileler ve hiçbirisi Soma’da adaletin yaşanacağına inanmıyor çünkü bu bir çete, mafya düzeni. 14 Haziranda görülecek olan Soma davasında göreceğiz, yine cezasızlık politikası takip edilecek.

Cezaevlerinde durum aynı, cezaevleri her gün insanlarla dolup taşıyor. Geldiğinizde 50 bin civarında insan vardı, bugün 285 bine yakın insan cezaevlerinde. 182 gündür açlık grevi var, cezaevlerinden yakında tabutlar çıkabilir. Hasta tutsakları ölüme terk ediyorsunuz, bilinçli olarak öldürme politikası izliyorsunuz. Tecrit ve infaz yakmalarla cezaevlerinde tam bir zulüm düzeni kurdunuz. 85 yaşındaki Mehmet Emin Özkan’dan ne istiyorsunuz? Ya, bu sizin çürümüş çete, mafya düzeniniz Tuğgeneral Bahtiyar Aydın’ı öldürmekten yakaladı, cezaevine koydu. Suçsuz yere yirmi beş yıldır cezaevinde yattı ve aslında bu suçu işlemediği ortaya çıktığı hâlde, şu anda hâlâ yargılaması yenilendiği hâlde, bu insan kaç kere kalp ameliyatı geçirdi? Tansiyonu, zehirli guatrı, kemik erimesi, pek çok hastalığı var. 85 yaşında insandan bahsediyorum, elleri kelepçeli oradan oraya sürüklüyorsunuz. Sizde hiç vicdan var mı? Ve insanlığınızı sorguladığımı söylemek istiyorum. Gerçekten bu, bir çete düzeni, mafya düzeni, bu düzen soygun düzeni ve hak arayan kimse, eşitlik, barış arayan kimse onu siz terörle suçluyorsunuz, terörist ilan ediyorsunuz. Ama o terörden ne anlıyorsanız işte o sizin düzeninizin ta kendisidir. Her türlü pisliğe bulaşmışsınız, gırtlığımızı kadar pisliğin, bataklığın içerisindeyiz ama gelmişsiniz bize ahkâm kesiyorsunuz, bizi Kobani kumpas davalarıyla yargılamaya çalışıyorsunuz. Fakat siz yargılanıyorsunuz, sizi mutlaka ve mutlaka bu süreç içerisinde mahkûm edeceğiz ve bu halk sizden mutlaka hesap soracak.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ (Devamla) – Susurluk tuğlalarından kendinize saray yaptınız. Emekçileri, İkizdere köylülerini, Alevileri, Kürtleri, Boğaziçi Üniversitesi öğrencilerini, demokrasi ve barış isteyen kim varsa susturmaya çalışıyorsunuz ve karanlığın merkezi hâline gelmiş olan iktidarınız “İşte bu insanlar tuğlayı çekmek istiyor.” diye bizlere, bu insanlara, demokrasi mücadelesi yükseltenlere pervasızca saldırıyor. Ve demokrasi güçleri, siyasi partiler bir açıklama yaptılar, önemli olduğunu düşünüyorum. HDP, EMEP, TİP, Sol Parti, TKP ve TÖP kirli ittifaklarla mücadele edeceklerini açıkladılar. Siyasî egemenliğini mafya, çete, terör ve yolsuzluk mekanizmasıyla kuranlardan hesap soracağımızı söylüyoruz; korkmuyoruz, susmuyoruz, hesap vereceksiniz. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – 2’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir. 3’üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN - Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Başkanım AK PARTİ’de 8 kişi var.

BAŞKAN – Teklifin tümü açık oylamaya tabiidir. Açık oylamayı İç Tüzük’ün 145’inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca 27 Mayıs 2021 Perşembe gününe bırakıyorum.

Tanal’ın bu AK PARTİ sevgisine dayanamıyor kimse, görmeyince üzüliyor AK PARTİ’lileri!

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Başkanım, biz buradayız, sizi seviyoruz.

BAŞKAN – 3’üncü sırada yer alan, İzmir Milletvekili Binali Yıldırım’ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Etiyopya Federal Demokratik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Madencilik ve Hidrokarbon Alanlarında İşbirliğine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi ve Dışişleri Komisyonu Raporu’nun görüşmelerine başlayacağız.

3.- İzmir Milletvekili Binali Yıldırım’ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Etiyopya Federal Demokratik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Madencilik ve Hidrokarbon Alanlarında İşbirliğine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1587) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 180) (x)

BAŞKAN – Komisyon? Yerinde.

Komisyon Raporu 180 sıra sayısı ile basılıp dağıtılmıştır.

Teklifin tümü üzerinde söz isteyen yok.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1’inci maddeyi okutuyorum:

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE ETİYOPYA FEDERAL DEMOKRATİK CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ARASINDA MADENCİLİK VE HİDROKARBON ALANLARINDA İŞBİRLİĞİNE DAİR ANLAŞMANIN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- (1) 28 Aralık 2016 tarihinde Addis Ababa’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Etiyopya Federal Demokratik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Madencilik ve Hidrokarbon Alanlarında İşbirliğine Dair Anlaşma”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN – 1’inci madde üzerinde Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Antalya Milletvekili Sayın Abdurrahman Başkan konuşacak.

Buyurun Sayın Başkan. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA ABDURRAHMAN BAŞKAN (Antalya) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; 180 sıra sayılı Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Etiyopya Federal Demokratik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Madencilik ve Hidrokarbon Alanlarında İşbirliğine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle yüce heyetinizi ve ekranları başında bizleri takip eden aziz Türk milletini saygıyla selamlıyorum.

Görüşmekte olduğumuz bu kanun teklifiyle ülkemiz ve Etiyopya Federal Demokratik Cumhuriyeti arasında mineral, petrol ve gaz araması ve işletilmesinin geliştirilmesi, petrol ve gaz altyapılarının inşası, bakımı ve gaz teknolojilerinin uygulanması alanlarında ortak projelerin tespiti, mineral ve hidrokarbon alanlarında eğitim programları, bilgi ve deneyim paylaşımı ile ikili iş birliğinin desteklenmesi amaçlanmaktadır.

(x) 180 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

Yine bu kanun kapsamında iki ülke arasında kamu ve özel şirketlerin madencilik ve hidrokarbon sektörlerine yatırım yapmalarını teşvik etme konusunda anlaşmaya varılmış, uygun görüldüğünde madencilik ve hidrokarbon çalışma grubunun kurulması da öngörülmüştür.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Etiyopya'nın Afrika Kıtası'nın kalbinde çok stratejik bir konumda bulunduğunu unutmamalıyız. Son yıllarda başta Avrupa olmak üzere birçok ülke Etiyopya'da çeşitli nedenlerle bulunmakta ve yatırımlar yapmaktadır. Bu bağlamda ülkemizin de gönül coğrafyamız içinde bulunan birçok ülkesinin yer aldığı Afrika Kıtası'nda varlığını sürdürmesi, madencilik ve enerji başta olmak üzere birçok alanda kendisini göstermesi, tecrübelerini dost ve kardeş ülkelerle paylaşmak için çaba sarf etmesi hem önemli hem de meşru bir adımdır.

Etiyopya'yla olan uluslararası ticaret hacmimiz 21'inci yüzyılın ilk çeyreğinde 400 milyon doları geçmiş durumdadır. Etiyopya'ya en fazla yatırım yapan ülkelerin başında olan ülkemiz Etiyopya'yla toplamda 2,25 milyar doları aşan bir yatırıma imza atmıştır. Bu, ülkemiz adına çok önemli bir gelişmedir. TÜRK EXIMBANK'ın tek bir proje için en fazla kredi verdiği ülkenin de Etiyopya olması ülkemizin Etiyopya'ya verdiği değeri göstermesi açısından önemlidir. Ayrıca, bir Türk şirketinin EXIMBANK kredisıyla üstlendiği demir yolu projesini bitirmek üzere olması Etiyopya için olduğu kadar ülkemiz adına da son derece gurur verici bir husustur. Ülkemiz ile Etiyopya arasında hacmi oldukça yüksek ve geliştirilmesi son derece önemli olan bir konu hiç şüphesiz ki madencilik ve hidrokarbon alanlarda geliştirilecek olan iş birliğidir. Doğal gaz rezervlerinin 113 milyar metreküp seviyesinde olduğu öngörülen Etiyopya'nın rezervinin ülkemizin de katkılarıyla 225 milyar metreküp seviyesine ulaştırılması hedeflenmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Milliyetçi Hareket Partisi olarak, enerjinin ekonomik boyutunun yanı sıra, siyasi, diplomatik, çevresel ve insani boyutları olduğuna her zaman dikkat çekmekteyiz. Bu çerçevede, parti programımızda yer alan enerji politikalarımızın temel hedeflerinin kısmen de olsa hayata geçirildiğini görmek sevindiricidir. Bunlardan bazıları şunlardır: Enerji diplomasisi geliştirilmeli, başta Azerbaycan ve Türkmenistan olmak üzere zengin enerji kaynaklarına sahip Türk cumhuriyetleriyle ikili anlaşmalar yapılmalı, bu ülkelerin kendi alanlarında anlaşmaları için önderlik edilmeli, bu kapsamda, Türk enerji ticaret birliği kurulmalı, enerji sahasında başlayan bu iş birliğinin ekonomimizin diğer alanlarına model olması sağlanmalıdır. Doğu Akdeniz havzasında enerji rekabetinde aktif biçimde rol alınmalı, Türkiye'nin sahip olduğu jeopolitik avantaj, deniz altı doğal gaz boru hattı ve LNG terminali projeleriyle değerlendirilmelidir. Güney Kıbrıs Rum Yönetimi ve AB'nin bölgede uluslararası hukuka ve millî çıkarlarımıza aykırı bir şekilde arama ve sondaj çalışmaları yapması engellenerek Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin bölgenin kaynaklarından istifade etmesi temin edilmelidir. Bilinen maden rezervlerimize ilave olarak yeni rezervler bulunmalı ve işlenmiş maden ihracatı mutlaka artırılmalıdır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; değinmek istediğim en önemli hususlardan biri de Doğu Akdeniz havzasında, uluslararası hukuktan kaynaklı haklarımız kapsamında deniz yetki alanlarının uluslararası hukuka uygun olarak, hakça ve adil bir biçimde paylaşılmasıdır. Kıta sahanlığımızdaki egemenlik haklarımızın korunması ve Kıbrıs Türklerinin adanın eşit ortağı olarak hidrokarbon kaynakları üzerindeki hak ve çıkarlarının garanti altına alınması için, meşru haklarımızdan taviz verilmeden Akdeniz'de ve Karadeniz'de yapılan çalışmaların kararlılıkla devam ettirilmesi elzemdir.

Kıymetli milletvekilleri, konuşmamın bu bölümünde bir hakkı yerine teslim etmem gerekmektedir. Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin hızlı karar verme ve uygulamasının ülkemizde bürokrasi engelini ortadan kaldırdığı bir gerçektir. Bu gerçek Türk milletinin yardımseverliğini, başta Afrika ülkeleri olmak üzere, tüm mazlum coğrafyalarda gösterebilmesini sağlamıştır. Afrika Kıtası'nda çok önemli yer

altı madenlerine sahip olan Etiyopya, Somali, Cezayir, Sudan ve Filistin gibi ülkeleri, Fransa ve İngiltere başta olmak üzere, birçok ülke sadece sömürge olarak görüp işgal ederken, Türkiye Cumhuriyeti devleti olarak TİKA ve Kızılay öncülüğünde tüm sivil kuruluşlarımızla bu coğrafyada yaşayan ihtiyaç sahiplerinin en çok ihtiyaç duyduğu şeylere, başta temiz ve içilebilir su kaynaklarına ulaşabilmeleri sağlanmıştır. Gerek doktor gerekse ilaç ve her türlü tıbbi malzemeye ulaşabilmeleri için tüm imkânlarımızı seferber ettiğimizi belirterek bunun için emeği geçen herkese teşekkür etmek istiyorum.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; seçim bölgem olan Antalya'mız bilindiği üzere "güneşin başkenti" olarak adlandırılan, Türkiye'nin en fazla yabancı ziyaretçisini ağırlayan, 4 mevsim turizme imkân sağlayan iklimi ve 640 kilometrelik sahiliyle muhteşem bir coğrafyadır. Antalya'mız deniz turizmine alternatif olarak üç yüzyıldan fazla tarihî geçmişi olan düğme evlerin yanı sıra ekoturizm alanları arasında yer alan doğa turizmi, yayla turizmi, mağara turizmiyle de kendi turizm potansiyelini artırmaktadır. Ayrıca birçok medeniyetin ev sahibi olan ve antik geziseverlerin en uğrak yerlerinin başında gelen Akdeniz Bölgesi'nin en iyi korunagelmiş, Roma Dönemi'ne ait tiyatrosu Aspendos Antik Tiyatrosu ise bir şaheserdir. Antalya'mız, Türk tarihi ve Antalya'mız için çok önemli bir yere sahip olan Anadolu Selçuklu Sultanı Alâettin Keykubad tarafından yaptırılan, Selçuklu mimarisi yönünden de büyük bir değer taşıyan Alanya Kalesi başta olmak üzere, ören yerleri ve alternatif turizm noktasındaki seçenekleriyle de ülkemizin turizmine ve tanıtımına en çok katkı sağlayan şehir olmanın gururunu yaşamaktadır. Pandemi dönemi, Antalya'mız turizmine çok büyük hasar vermiştir. Bu hasarın yıl içerisinde telafi edilip en kısa zamanda eski günlerine dönmesi temennimizdir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yarın, bizim için anlamlı ve aynı zamanda zorlu bir mücadelenin hatıralarını dualarla yâd edeceğimiz 27 Mayıs Ülkücü Şehitleri Anma Günü'dür. Gümrük ve Tekel Bakanlığı döneminde, devlet ile siyaset hayatında dürüstlüğü ve çalışkanlığıyla övülmüş, yolsuzluğa, rüşvete, suistimale karşı verdiği mücadeleyle herkes tarafından takdir edilmiş, ömrü boyunca ülkücü gibi yaşamış, ülküsü için çalışmış ve ülküsü için şehit olmuş merhum Gün Sazak Bey'in şehadetinin 41'inci seneidevriyesidir. Bu vesileyle, ülküsü uğruna toprağa düşen tüm ülkücü şehitlerimizi rahmet ve minnetle anıyor, sözlerimi Genel Başkanımız Sayın Devlet Bahçeli Bey'in şu anlamlı ve veciz sözüyle bitirmek istiyorum: "Ülkücü şehitlerimiz bizim şerefli geçmişimizin abideleridir. Mücadeleleri rehberimiz, davaları yolumuzdur."

Bu duygu ve düşüncelerle Gazi Meclisimizi ve televizyonları başında bizleri izleyen aziz Türk milletimizi saygıyla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – 1'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümü açık oylamaya tabiidir. Açık oylamayı İç Tüzük'ün 145'inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca 27 Mayıs 2021 Perşembe gününe bırakıyorum.

4'üncü sırada yer alan 188 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine başlayacağız.

4.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Guatemala Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2032) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 188)

BAŞKAN – Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

5'inci sırada yer alan 193 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine başlayacağız.

5.- Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Honduras Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2029) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 193)

BAŞKAN –Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

Bundan sonra da komisyonların bulunamayacağı anlaşıldığından, alınan karar gereğince kanun teklifleri ile komisyonlardan diğer işleri sırasıyla görüşmek için, 27 Mayıs 2021 Perşembe günü saat 14.00'te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 21.29

DÖNEM: 27

YASAMA YILI: 4

84'ÜNCÜ BİRLEŞİM

26 MAYIS 2021 ÇARŞAMBA

SAAT: 14.00

GRUP ÖNERİLERİ

1.- 255 Sıra Sayılı Kanun Teklifinin İçtüzüğün 91 inci maddesine göre Temel Kanun olarak görüşülmesi ve birinci bölümünün 1 ila 16 ncı maddelerden, ikinci bölümünün 17 ila 31 inci maddelerden oluşması önerilmiştir.

(Genel Kurulun 13.04.2021 tarihli 71'inci Birleşiminde kabul edilmiştir.)

2.- Genel Kurulun,

26 ve 27 Mayıs 2021 Çarşamba ve Perşembe günkü birleşimlerinde denetim konularının görüşülmeyle Gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmında yer alan işlerin görüşülmesi,

26 ve 27 Mayıs 2021 Çarşamba ve Perşembe günkü birleşimlerinde saat 24:00'e kadar çalışmalarını sürdürmesi,

önerilmiştir.

(Genel Kurulun 27.04.2021 tarihli 78'inci Birleşiminde kabul edilmiştir.)

KOMİSYON TOPLANTILARI

***Küresel İklim Değişikliği Araştırma Komisyonu**

26.05.2021 Çarşamba - Saat: 13.59

***Kadına Yönelik Şiddetin Sebeplerinin Belirlenmesi Araştırma Komisyonu**

26.05.2021 Çarşamba - Saat: 13.00

27.05.2021 Perşembe - Saat: 13.00

***Plan ve Bütçe Komisyonu**

26.05.2021 Çarşamba - Saat: 13.30

***Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Oluşan Karma Komisyon**

26.05.2021 Çarşamba - Saat: 14.00

***Adalet Komisyonu**

26.05.2021 Çarşamba- Saat: 14.30

27.05.2021 Perşembe - Saat: 15.00

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ GÜNDEMİ

84'ÜNCÜ BİRLEŞİM

26 MAYIS 2021 ÇARŞAMBA

SAAT: 14.00

1 – BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

2 – ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

3 – SEÇİM

4 – OYLAMASI YAPILACAK İŞLER

5 – MECLİS SORUŞTURMASI RAPORLARI

6 – GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

1.- (S. Sayısı: 171) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuveyt Devleti Hükümeti Arasında Gelir ve Servet Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasını Tadil Eden Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna İlişkin Kanun Teklifi (2/2496) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.02.2020) (X)

2.- (S. Sayısı: 177) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Mozambik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1457) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) (X)

3.- (S. Sayısı: 180) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Etiyopya Federal Demokratik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Madencilik ve Hidrokarbon Alanlarında İşbirliğine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1587) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) (X)

4.- (S. Sayısı: 188) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Guatemala Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2032) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 27.02.2020) (X)

5.- (S. Sayısı: 193) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Honduras Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2029) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 02.03.2020) (X)

6.- S. Sayısı: 201) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Gümrük ve Ticaret Bakanlığı ile Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti Maliye Bakanlığı Arasında Gümrük Konularında İş Birliği ve Karşılıklı Yardım Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2497) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.04.2020) (X)

7.- (S. Sayısı: 172) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Gümrük Konularında İş Birliği ve Karşılıklı Yardım Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2498) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.02.2020) (X)

8.- (S. Sayısı: 98) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Cezaî Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1794) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.07.2019) (X)

9.- (S. Sayısı: 255) Antalya Milletvekili Atay Uslu ve 23 Milletvekilinin Turizmi Teşvik Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3517) ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 13.04.2021) (**) (X)

10.- (S. Sayısı: 203) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sao Tome ve Prinsipe Demokratik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1591) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.04.2020) (X)

11.- (S. Sayısı: 205) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Zimbabve Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1455) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.04.2020) (X)

() İçtüzüğün 91'inci maddesine göre Temel Kanun olarak görüşülmesi kabul edilmiştir.**
(X) Açık oylamaya tâbi işleri gösterir.

12.- (S. Sayısı: 25) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Brezilya Federatif Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1197) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.11.2018) (X)

13.- (S. Sayısı: 31) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belarus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1363) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 21.12.2018) (X)

14.- (S. Sayısı: 245) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3053) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.12.2020) (X)

15.- (S. Sayısı: 21) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik Alanında Eğitim ve Öğretime İlişkin İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1191) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.11.2018) (X)

16.- (S. Sayısı: 26) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Mali Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1194) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 26.11.2018) (X)

17.- (S. Sayısı: 72) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belarus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Uluslararası Kombine Yük Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1773) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

18.- (S. Sayısı: 136) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İşgücü Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2023) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 22.11.2019) (X)

19.- (S. Sayısı: 123) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sırbistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Altyapı Projeleri Alanında İş Birliği Konulu Anlaşma Ek-1'in Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2217) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.11.2019) (X)

20.- (S. Sayısı: 191) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sırbistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ortak Devriye Polis Hizmetlerinin Uygulanması Hususunda Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2600) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 27.02.2020) (X)

21.- (S. Sayısı: 95) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hükümlülerin Nakli Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1593) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 12.07.2019) (X)

22.- (S. Sayısı: 153) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmalarına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2025) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

23.- **(S. Sayısı: 141)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti ile Karadağ Arasında Serbest Ticaret Anlaşmasına İlişkin Olarak İmzalanan Mevcut Protokol I'nı Yerini Alan Protokol I ile Anlaşmaya Eklenen Protokol III'ün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2275) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 22.11.2019) (X)

24.-**(S. Sayısı: 47)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kazakistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1411) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.03.2019) (X)

25.- **(S. Sayısı: 76)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kongaz Süleyman Demirel Moldova Türk Lisesi Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1797) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

26.- **(S. Sayısı: 88)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Kullanılmış Yakıt İdaresinin ve Radyoaktif Atık İdaresinin Güvenliği Üzerine Birleşik Sözleşmeye Türkiye Cumhuriyeti'nin Beyanlarla Birlikte Katılmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1801) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2019) (X)

27.- **(S. Sayısı: 55)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1543) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.03.2019) (X)

28.- **(S. Sayısı: 70)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Macaristan Hükümeti Arasında Savunma Sanayinde Gizlilik Dereceli Bilgilerin Karşılıklı Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1548) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

29.- **(S. Sayısı: 73)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmaları Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1774) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

30.- **(S. Sayısı: 74)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Estonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1777) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

31.- **(S. Sayısı: 75)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belarus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Nükleer Enerjinin Barışçıl Amaçlı Kullanımı İçin İşbirliği Anlaşması ile Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1778) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 31.05.2019) (X)

32.- **(S. Sayısı: 86)** Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hindistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon veya Konsolosluk Mensuplarının Aile Üyelerinin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmalarına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna İlişkin Kanun Teklifi (2/1772) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 14.06.2019) (X)

33.- (S. Sayısı: 108) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Uganda Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Askerî İş Birliği Mutabakat Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1454) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.10.2019) (X)

34.- (S. Sayısı: 109) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Kamerun Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1534) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.10.2019) (X)

35.- (S. Sayısı: 110) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Kamerun Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Askerî Eğitim İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1535) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.10.2019) (X)

36.- (S. Sayısı: 114) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Genelkurmay Başkanlığı ile Moldova Cumhuriyeti Savunma Bakanlığı Arasında Askerî Eğitim İş Birliği Tamamlayıcı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2021) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.10.2019) (X)

37.- (S. Sayısı: 119) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Gine Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Kalkınma İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1539) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.11.2019) (X)

38.- (S. Sayısı: 125) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ve İsviçre Federal Konseyi Arasında Diplomatik Misyon, Konsolosluk ve Daimi Temsilcilik Mensuplarının Refakatçilerine İlişkin Kazanç Getirici Faaliyetler Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2223) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.11.2019) (X)

39.- (S. Sayısı: 127) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un İslam İşbirliği Teşkilatı Polis İşbirliği ve Koordinasyon Merkezi Tüzüğü'nün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2034) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 06.11.2019) (X)

40.- (S. Sayısı: 147) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Güney Sudan Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1536) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

41.- (S. Sayısı: 148) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1545) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

42.- (S. Sayısı: 150) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Kamboçya Krallığı Hükûmeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1596) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

43.- (S. Sayısı: 152) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Tayland Krallığı Hükûmeti Arasında Hükümlülerin Nakli Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1949) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

44.- (S. Sayısı: 154) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti ve Sudan Cumhuriyeti Arasında Ticaret ve Ekonomik Ortaklık Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna ve Anlaşmanın Eklerine İlişkin Değişikliklerin Cumhurbaşkanınca Doğrudan Onaylanmasına Dair Yetki Verilmesine İlişkin Kanun Teklifi (2/2278) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.12.2019) (X)

45.- (S. Sayısı: 169) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Filistin Devleti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma ve Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2370) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 03.02.2020) (X)

46.- (S. Sayısı: 178) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Uganda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1458) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) (X)

47.- (S. Sayısı: 179) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sudan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1532) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) (X)

48.- (S. Sayısı: 181) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji ve Madencilik Alanında İşbirliğine Dair Mutabakat Zaptı ile Mutabakat Zaptında Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1588) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) (X)

49.- (S. Sayısı: 182) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fildişi Sahili Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1594) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) (X)

50.- (S. Sayısı: 183) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Svaziland Krallığı Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1781) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) (X)

51.- (S. Sayısı: 184) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı ile Ekvator Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2026) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 25.02.2020) (X)

52.- (S. Sayısı: 186) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bolivarçı Venezuela Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1898) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 27.02.2020) (X)

53.- (S. Sayısı: 187) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ruanda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1947) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 27.02.2020) (X)

54.- (S. Sayısı: 189) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Zambiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2219) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 27.02.2020) (X)

55.- (S. Sayısı: 190) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sırbistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2599) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 27.02.2020) (X)

56.- (S. Sayısı: 194) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Fildişi Sahili Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma ve Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notaların Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2371) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 02.03.2020) (X)

57.- (S. Sayısı: 202) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Özel Sektörün Geliştirilmesi İslami Kurumu Kurucu Anlaşmanın 26 ncı ve 31 inci Maddelerinin Tadiline İlişkin Olarak Özel Sektörün Geliştirilmesi İslami Kurumunun 17 nci Genel Kurul Toplantısında Kabul Edilen 18/5/2017 Tarihli ve GA17/7/438 Sayılı Kararının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1912) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.04.2020) (X)

58.- (S. Sayısı: 206) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Uluslararası Ticaret Finansmanı İslami Kurumu Kurucu Anlaşmasının 25. Maddesinin Tadiline İlişkin Olarak Uluslararası Ticaret Finansmanı İslami Kurumunun 12. Genel Kurul Toplantısında Kabul Edilen 18/5/2017 Tarihli ve GA12/6-438 Sayılı Kararın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1897) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 08.04.2020) (X)

59.- (S. Sayısı: 208) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Myanmar Birliği Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2033) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 10.04.2020) (X)

60.- (S. Sayısı: 209) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Nijer Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2225) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 10.04.2020) (X)

61.- (S. Sayısı: 210) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un 28 Ocak 1964 Tarihli Ek Protokol ve 16 Kasım 1982 Tarihli Protokol ile Değiştirilen 29 Temmuz 1960 Tarihli Nükleer Enerji Alanında Üçüncü Şahıslara Karşı Hukuki Mesuliyete Dair Sözleşmeyi Değiştiren Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2369) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 10.04.2020) (X)

62.- (S. Sayısı: 211) İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Elektrik Alanında İşbirliğine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1586) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 10.04.2020) (X)

63.- (S. Sayısı: 241) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Macaristan Hükümeti Arasında Yolcu ve Eşyanın Karayolu ile Uluslararası Taşınmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2704) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.12.2020) (X)

64.- (S. Sayısı: 165) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile TANAP Doğalgaz İletim Anonim Şirketi Arasında "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile TANAP Doğalgaz İletim Anonim Şirketi Arasında Trans Anadolu Doğal Gaz Boru Hattı Sistemi Hakkında Ev Sahibi Hükümet Anlaşması" Hakkında Değişikliğin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1246) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 30.01.2020) (X)

65.- (S. Sayısı: 243) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ruanda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2848) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 18.12.2020) (X)

66.- (S. Sayısı: 256) Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Japonya Hükümeti Arasında Teknik İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3264) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2021) (X)

67.- **(S. Sayısı: 257)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansının Özbekistan Cumhuriyeti'ndeki Faaliyeti Hakkında Anlaşmanın Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3057) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2021) **(X)**

68.- **(S. Sayısı: 258)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Karşılıklı Kültür Merkezlerinin Kuruluşu ve Faaliyetlerine İlişkin Anlaşmanın Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3056) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2021) **(X)**

69.- **(S. Sayısı: 259)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Cıvaya İlişkin Minamata Sözleşmesinin Beyan ile Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/2226) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 19.04.2021) **(X)**

70.- **(S. Sayısı: 261)** Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti ile Fas Krallığı Arasındaki Serbest Ticaret Anlaşmasını Tadil Eden Anlaşmanın Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3323) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 04.05.2021) **(X)**

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

27

YASAMA YILI

3

SIRA SAYISI: 171

Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuveyt Devleti Hükümeti Arasında Gelir ve Servet Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasını Tadil Eden Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna İlişkin Kanun Teklifi (2/2496) ve Dışişleri Komisyonu Raporu

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda
“http://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/sirasayi_sd.sorgu_baslangic”
internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• 2/2496 Esas Numaralı Teklifin

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı4

- Genel Gerekçesi4

• Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi6

• Dışişleri Komisyonu Raporu7

• Teklif Metni10

• Dışişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin10

• Protokol Metni11

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Gelen Kâğıtlar Listesi’nde yayımlanan 590538 evrak numaralı “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuveyt Devleti Hükümeti Arasında Gelir ve Servet Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasını Tadil Eden Protokol”ün onaylanmasının uygun bulunduğuna ilişkin kanun teklifi ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Mustafa Şentop

Tekirdağ

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/2496)	
ESAS	Dışişleri Komisyonu
TALİ	Plan ve Bütçe Komisyonu

GENEL GEREKÇE

6 Ekim 1997 tarihinde Kuveyt’te imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti ile Kuveyt Devleti Arasında Gelir ve Servet Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması” 1 Ocak 1997 tarihinden itibaren uygulanmaktadır. Anlaşmanın imzalandığı tarihten günümüze kadar geçen süre içinde iki ülkenin vergi mevzuatında ve ekonomik gelişmelere bağlı olarak anlaşma politikalarında değişiklikler olmuştur. Diğer taraftan, uluslararası anlaşma modellerinden biri olan OECD Model Vergi Anlaşmasında bilgi değişimi ve karşılıklı anlaşma usulüne ilişkin düzenlemeler de yıllar itibarıyla güncellenmiştir. Ayrıca, ülkemizin de taraf olduğu “Çok Taraflı Araç (MLI)” ile “Matrah Aşındırma ve Kar Aktarımı (BEPS)” eylemleri kapsamında kabul edilen belirli unsurların ülkelerin anlaşma ağına zorunlu bir şekilde dâhil edilmesine yönelik asgari standartlar getirilmiştir. Söz konusu gelişmeler çerçevesinde 6 Ekim 1997 tarihli Anlaşmanın bazı maddelerinin tadil edilmesi ihtiyacı hâsıl olmuştur. Bu itibarla, “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuveyt Devleti Hükümeti Arasında Gelir ve Servet Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasını Tadil Eden Protokol” 14 Eylül 2017 tarihinde Ankara’da imzalanmıştır.

Bahse konu Protokol ile:

a) Anlaşmanın başlık ve dibace kısmında değişiklik yapılarak, tarafların ortak niyetlerinin, vergi kaçakçılığı veya vergiden kaçınma yoluyla vergilendirmeme ya da düşük vergilendirmeye yol açmadan çifte vergilendirmeyi önlemek olduğuna dair ifadeler Anlaşmaya eklenmektedir.

b) Anlaşmanın 4 üncü maddesinde değişiklik yapılarak, Kuveyt bakımından mukim olma şartları yeniden düzenlenmektedir.

c) Anlaşmanın 7 nci maddesinde değişiklik yapılarak, iş yerinin kazancı belirlenirken bazı giderlerin indirilmesine sınırlama getiren hüküm metinden çıkarılmaktadır.

ç) Anlaşmanın 10 uncu maddesinde değişiklik yapılarak, Türkiye’ye yönelik sermaye hareketlerini güçlendirmek maksadıyla, diğer âkit devlet mukimine ödenen temettü üzerinden kaynak devlette yapılacak vergi tevkifat oranı %10’dan, temettü ödemelerinin gerçek lehtarının; diğer âkit devletin hükümeti, diğer âkit devlette o devletin kanunlarına göre kurulan kamu kuruluşları, diğer âkit devlette kurulan ve tüm sermayesi tamamen diğer âkit devlet veya kamu kuruluşlarınca sağlanan kuruluşlar olması durumunda %5’e düşürülmektedir.

d) Anlaşmanın 26 ncı maddesinde değişiklik yapılarak bilgi değişiminin uygulama alanı genişletilmekte, Anlaşmada kapsanmayan vergilerle ilgili bilgi değişimi yapılabilmesi imkânı sağlanarak vergi kaçakçılığı ile vergiden kaçınmanın önlenmesi ve zarar verici vergi rekabeti ile mücadele imkânı artırılmış olmaktadır.

e) Mevcut Anlaşma hükümleri uyarınca Anlaşmaya aykırı uygulamaya maruz kaldığını düşünen bir âkit devlet mukiminin durumunu, mukimi olduğu veya vatandaşı olduğu âkit devletin yetkili makamına iletmesi gerekirken, Anlaşmanın 27 nci maddesinde değişiklik yapılarak, Anlaşma hükümlerine aykırı tesis edilen işlemlerle ilgili başvurunun diğer âkit devlet yetkili makamına da yapılabilmesini sağlayan bir çözüm yolu önerilmektedir. Ayrıca, Anlaşmaya aykırı olarak vergilendirildiklerini düşünen kişilerin müracaatları için üç yıllık bir süre kısıtı getirilmekte ve karşılıklı anlaşma ile varılan sonucun milli mevzuatta yer alan zamanaşımı süresine bakılmaksızın uygulanacağı kabul edilmektedir. Böylece, hatalı işlem ve yorumlardan kaynaklanan sorunların daha hızlı ve etkin bir şekilde çözülmesi amaçlanmaktadır.

f) Anlaşmaya eklenen 29A maddesi ile, yapılan işlemin ya da düzenlemenin asıl amaçlarından birinin Anlaşmanın sağlayacağı menfaatlerden yararlanmak olduğu tespit edildiğinde kişinin bu menfaatlerden yararlandırılmamasına ilişkin düzenleme getirilmektedir.

T.C.

Cumhurbaşkanlığı

Sayı: 68244839-599-210999

24 Aralık 2019

Konu: Protokol

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

14 Eylül 2017 tarihinde Ankara’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuveyt Devleti Hükümeti Arasında Gelir ve Servet Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasını Tadil Eden Protokol”ü Anayasanın 90 ıncı maddesi gereğince onaylanması uygun bulunmak üzere ilişikte bilgilerinize sunarım.

Recep Tayyip ERDOĞAN

Cumhurbaşkanı

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

30/1/2020

Esas No: 2/2496

Karar No: 122

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Cumhurbaşkanlığınca 25/12/2019 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuveyt Devleti Hükümeti Arasında Gelir ve Servet Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasını Tadil Eden Protokol”, 31/12/2019 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Tekirdağ Milletvekili Mustafa Şentop imzasıyla “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuveyt Devleti Hükümeti Arasında Gelir ve Servet Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasını Tadil Eden Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna İlişkin Kanun Teklifi” olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmuştur. 6/1/2020 tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza, tali komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonuna havale edilen 2/2496 esas numaralı Kanun Teklifi, Komisyonumuzun 27’nci Yasama Dönemi 15/1/2020 tarihli 18’inci toplantısında Dışışleri Bakanlığı ve Gelir İdaresi Başkanlığı yetkililerinin de katılımlarıyla görüşülmüştür.

Komisyonumuza havale edilen metinler incelendiğinde Teklif ile; Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuveyt Devleti Hükümeti arasında 6 Ekim 1997 tarihinde Kuveyt’te imzalanan ve 1 Ocak 1997 tarihinden itibaren uygulanmakta olan Türkiye Cumhuriyeti ile Kuveyt Devleti Arasında Gelir ve Servet Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması’nın başlık ve dibace kısmını tarafların vergi kaçakçılığı veya vergiden kaçınma yoluyla vergilendirmeme ya da düşük vergilendirmeye yol açmadan çifte vergilendirmeyi önleme amaçları doğrultusunda değiştiren; Anlaşma’nın çeşitli maddelerinde değişiklik yaparak Kuveyt bakımından mukim olma şartlarını yeniden düzenleyen, iş yeri kazancı belirlenirken bazı giderlerin indirilmesine sınırlama getiren hükmü Anlaşma metninden çıkaran, diğer âkit devlet mukimine ödenen temettü üzerinden kaynak devlette yapılacak vergi tevkifat oranını belli şartlar altında % 10’dan %5’e düşüren, bilgi değişiminin uygulama alanını genişleten, Anlaşma hükümlerine aykırı tesis edilen işlemlerle ilgili başvuruların her iki âkit devletin yetkili makamlarına yapılabilmesine olanak sağlayan ve yapılan işlemin ya da düzenlemenin asıl amaçlarından birinin Anlaşma’nın sağlayacağı menfaatlerden yararlanmak olduğu tespit edildiğinde kişinin bu menfaatlerden yararlandırılmamasına ilişkin yeni bir madde ekleyen Protokol’ün onaylanmasının uygun bulunmasının amaçlandığı görülmektedir.

Komisyonumuzda Teklifin tümü üzerinde yapılan görüşmelerde;

Kuveyt’in ikili ilişkilerimizin en yüksek seviyelere eriştiği Körfez ülkeleri arasında yer aldığı,

Bu ülke ile 2018 yılında 678 milyon dolar olarak gerçekleşen ikili ticaret hacmimizin geçtiğimiz yıl 600 milyon dolar rakamında seyrettiği,

Ülkemizde hâlen faaliyet gösteren Kuveyt sermayeli 315 firmanın ağırlıklı olarak finans, gayrimenkul, ticaret ve endüstri alanlarında yaklaşık 1 milyar dolar civarında yatırım yaptıkları,

Türk firmaların Kuveyt'teki doğrudan yatırımlarının ise 18 milyon dolar düzeyinde olduğu ve bu konudaki yüksek potansiyelin hayata geçirilmesinin arzu edildiği,

Firmalarımızın Kuveyt'te bugüne kadar 7,4 milyar dolar değerinde 43 proje üstlendikleri,

Kuveyt Uluslararası Havalimanı Ana Terminali İnşası İhalesi'nin Limak Holding tarafından yaklaşık 4,4 milyar dolar bedelle kazanıldığı ve Türk firmaların yurt dışında üstlendikleri en büyük proje olarak kayda geçtiği,

Bugün ele alınan Protokole temel oluşturan Anlaşmanın 1997 yılında imzalandığı ve iki ülke yatırımcılarının faaliyetlerini kolaylaştırmak için çok önemli olduğu,

Anlaşmanın imzalandığı tarihten günümüze kadar geçen süre içinde iki ülkenin vergi mevzuatında ve ekonomik gelişmelere bağlı olarak anlaşma politikalarında birçok değişikliğin meydana geldiği,

Diğer taraftan, uluslararası anlaşma modellerinden biri olan OECD Model Vergi Anlaşmasında bilgi değişimi ve karşılıklı anlaşma usulüne ilişkin olarak yer alan düzenlemelerin de yıllar itibarıyla güncellendiği,

Ayrıca ülkemizin de taraf olduğu “Çok Taraflı Araç” ile “Matrah Aşındırma ve Kar Aktarımı” eylemleri kapsamında kabul edilen belirli unsurların ülkelerin anlaşma ağına zorunlu bir şekilde dâhil edilmesine yönelik asgari standartlar getirildiği,

Bu gelişmelerin 1997 yılında imzalanan Anlaşmanın bazı maddelerinin tadil edilmesi ihtiyacını doğurduğu,

Bu itibarla bu Anlaşmayı tadil eden Protokolün Eylül 2017'de Ankara'da imzalandığı,

Protokolün esasen vergi kaçaklığı veya vergiden kaçınma yoluyla çifte vergilendirmeye ya da düşük vergilendirmeye yol açmadan çifte vergilendirmeyi önleme amacına matuf olduğu,

Devlet sermayeli şirketlerin yatırım yapmaları hâlinde temettüleri vergi oranının yüzde 10'dan yüzde 5'e çekildiği,

Protokolle yapılan değişikliklerle iki ülke arasında doğru ve etkili bir biçimde işleyen bilgi değişimi ile mevcut çifte vergilendirmeyi önleme anlaşmasının etkin bir şekilde uygulanmasının sağlanmasının hedeflendiği,

Vergi kaçakçılığıyla vergiden kaçınmanın önlenmesi imkânının da bu vesileyle artırılmış olduğu, Kuveyt tarafında Protokole ilişkin iç hukuki işlemlerin Temmuz 2018 itibarıyla tamamlandığı, ifade edilmiştir.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelerin ardından Teklif ve gerekçesi Komisyonumuzca benimsenerek oy birliği ile maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Teklifin 1'inci, 2'nci ve 3'üncü maddeleri ile tümü aynen ve oy birliği ile kabul edilmiştir.

Komisyon üyelerinden Balıkesir Milletvekili Mustafa Canbey, Karabük Milletvekili Niyazi Güneş, Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan ve İzmir Milletvekili Ceyda Bölünmez Çankırı Teklif ile ilgili özel sözcü seçilmişlerdir.

Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Volkan Bozkır</i>	<i>Ahmet Yıldız</i>	<i>Sena Nur Çelik</i>
İstanbul	Denizli	Antalya
Kâtip	Üye	Üye
<i>Ceyda Bölünmez Çankırı</i>	<i>Tulay Hatımoğulları Oruç</i>	<i>Asuman Erdoğan</i>
İzmir	Adana	Ankara
(Bu raporun özel sözcüsü)		(Bu raporun özel sözcüsü)
Üye	Üye	Üye
<i>Mustafa Canbey</i>	<i>Atilla Ödünç</i>	<i>Kamil Aydın</i>
Balıkesir	Bursa	Erzurum
(Bu raporun özel sözcüsü)		
Üye	Üye	Üye
<i>Utku Çakırözer</i>	<i>Ali Şahin</i>	<i>Mehmet Güzelmansur</i>
Eskişehir	Gaziantep	Hatay
Üye	Üye	Üye
<i>Ahmet Hamdi Çamlı</i>	<i>Yunus Emre</i>	<i>Ümit Özdağ</i>
İstanbul	İstanbul	İstanbul
Üye	Üye	Üye
<i>Serpil Kemalbay Pekgözegü</i>	<i>Niyazi Güneş</i>	<i>İsmail Özdemir</i>
İzmir	Karabük	Kayseri
	(Bu raporun özel sözcüsü)	

TEKİRDAĞ MİLLETVEKİLİ MUSTAFA ŞENTOP’UN
TEKLİFİ

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE
KUVEYT DEVLETİ HÜKÜMETİ ARASINDA
GELİR VE SERVET ÜZERİNDEN ALINAN
VERGİLERDE ÇİFTE VERGİLENDİRMEYİ
ÖNLEME ANLAŞMASINI TADİL EDEN
PROTOKOLÜN ONAYLANMASININ UYGUN
BULUNDUĞUNA İLİŞKİN KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 14 Eylül 2017 tarihinde Ankara’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuveyt Devleti Hükümeti Arasında Gelir ve Servet Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasını Tadil Eden Protokol”ün onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

DIŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ
METİN

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE
KUVEYT DEVLETİ HÜKÜMETİ ARASINDA
GELİR VE SERVET ÜZERİNDEN ALINAN
VERGİLERDE ÇİFTE VERGİLENDİRMEYİ
ÖNLEME ANLAŞMASINI TADİL EDEN
PROTOKOLÜN ONAYLANMASININ UYGUN
BULUNDUĞUNA İLİŞKİN KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- Teklifin 1’inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2- Teklifin 2’nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3- Teklifin 3’üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE
KUVEYT DEVLETİ HÜKÜMETİ
ARASINDA
GELİR VE SERVET ÜZERİNDEN ALINAN VERGİLERDE
ÇİFTE VERGİLENDİRMEYİ ÖNLEME
ANLAŞMASINI TADİL EDEN PROTOKOL**

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuveyt Devleti Hükümeti 6 Ekim 1997 tarihinde Kuveyt'te imzalanan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuveyt Devleti Hükümeti arasında Gelir ve Servet üzerinden alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasını (bundan böyle "Anlaşma" olarak bahsedilecektir) tadil eden bir Protokol yapmak istegiyle,

Aşağıdaki şekilde anlaşmışlardır:

Madde 1

Anlaşmanın başlığı ve dibacesi silinerek aşağıdaki şekilde değiştirilecektir:

**"TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE
KUVEYT DEVLETİ HÜKÜMETİ ARASINDA
GELİR VE SERVET ÜZERİNDEN ALINAN VERGİLERDE ÇİFTE VERGİLENDİRMEYİ
ÖNLEME VE VERGİ KAÇAKÇILIĞI İLE VERGİDEN KAÇINMAYA ENGEL OLMA
ANLAŞMASI**

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve

Kuveyt Devleti Hükümeti

Ekonomik ilişkilerini daha fazla geliştirmek ve vergi konularında iş birliğini artırmak istegiyle,

Vergi kaçakçılığı veya vergiden kaçınma yoluyla (üçüncü Devletlerin mükimlerinin dolaylı menfaatleri için bu Anlaşmada sağlanan kolaylıkları elde etmeyi amaçlayan anlaşma seçme (treaty-shopping) düzenlemeleri de dâhil) vergilendirmeme veya düşük vergilendirme olanağı yaratmadan bu Anlaşma kapsamındaki vergiler bakımından çifte vergilendirmeyi önleme amacıyla,

Aşağıdaki şekilde anlaşmışlardır:"

Madde 2

Anlaşmanın 4 üncü Maddesinin (Mukim) (1) (a) fıkrası silinerek aşağıdaki şekilde değiştirilecektir:

"a) Kuveyt yönünden;

(1) bir Kuveyt vatandaşı,

(2) ilgili mali yılda toplamda en az 183 günü aşan süre veya sürelerde Kuveyt'te bulunan bir gerçek kişi ve Kuveyt'te kurulmuş olan bir şirket veya kuruluş."

Madde 3

Anlaşmanın 7 nci Maddesinin (Ticari Kazançlar) 3 üncü fıkrası silinerek aşağıdaki şekilde değiştirilecektir:

“Bir iş yerinin kazancı belirlenirken, iş yerinin bulunduğu Devlette veya başka yerde yapılan, yönetim ve genel idare giderleri de dâhil olmak üzere, iş yerinin amaçlarına uygun olan giderlerin indirilmesine müsaade edilecektir.”

Madde 4

Anlaşmanın 10 uncu Maddesi (Temettüleri) silinerek aşağıdaki şekilde değiştirilecektir:

“1. Bir Akit Devletin mukimi olan bir şirket tarafından diğer Akit Devletin bir mukimine ödenen temettüleri, bu diğer Devlette vergilendirilebilir.

2. Bununla beraber, söz konusu temettüleri, temettüyü ödeyen şirketin mukim olduğu Akit Devlette ve bu Devletin mevzuatına göre de vergilendirilebilir; ancak, temettünün gerçek lehtarı diğer Akit Devletin bir mukimi ise, bu şekilde alınacak vergi:

a) gerçek lehtar;

(1) Diğer Akit Devletin Hükümeti;

(2) Diğer Akit Devlette o devletin kanunlarına göre kurulan kamu kuruluşu;

(3) Diğer Akit Devlette kurulan ve tüm sermayesi tamamen Diğer Akit Devlet veya kamu kuruluşlarınca sağlanan kuruluşlar ise;

gayrisafi temettü tutarının yüzde beşini (%5);

b) diğer tüm durumlarda gayrisafi temettü tutarının yüzde onunu (10%) aşmayacaktır.

Bu fıkra, temettülerin ödendiği kazançlar yönünden şirketin vergilendirilmesini etkilemeyecektir.

3. Bu maddede kullanılan “temettü” terimi, hisse senetlerinden, “intifa” senetlerinden veya “intifa” haklarından, madencilik hisselerinden, kurucu hisse senetlerinden veya alacak niteliğinde olmayıp kazanç katılmayı sağlayan diğer haklardan elde edilen gelirleri, bunun yanı sıra dağıtımını yapan şirketin mukim olduğu Akit Devletin mevzuatına göre, vergileme yönünden hisse senetlerinden elde edilen gelirle aynı muameleyi gören diğer şirket haklarından elde edilen gelirleri ifade eder.

4. Diğer Akit Devlette yer alan bir iş yeri vasıtasıyla ticari faaliyette bulunan bir Akit Devlet şirketinin kazancı 7 nci maddeye göre vergilendirildikten sonra, kalan kısım üzerinden bu maddenin 2 nci fıkrasına uygun olarak, iş yerinin bulunduğu Akit Devlette vergilendirilebilir.

5. Bir Akit Devlet mukimi olan temettünün gerçek lehtarı, temettüyü ödeyen şirketin mukim olduğu diğer Akit Devlette yer alan bir iş yeri vasıtasıyla ticari faaliyette bulunursa veya bu diğer Akit Devlette yer alan sabit bir yer vasıtasıyla diğer Akit Devlette serbest meslek faaliyeti icra ederse ve söz konusu temettü elde ediliş olayı ile bu iş yeri veya sabit yer arasında

etkin bir bağ bulunmaktaysa, 1 inci ve 2 nci fıkra hükümleri uygulanmayacaktır. Bu durumda, olayına göre, 7 nci veya 15 inci madde hükümleri uygulanacaktır.

6. Bu maddenin 4 üncü fıkra hükümleri saklı kalmak üzere, bir Akit Devlet mukimi olan bir şirket, diğer Akit Devlette kazanç veya gelir elde ettiğinde, bu diğer Devlet; temettülerin, temettülerin gerçek lehtari olan Akit Devletin kendi mukimlerinden birine ödenmesi veya temettü elde edilmesi ile bu diğer Akit Devlette bulunan bir iş yeri veya sabit yer arasında etkin bir bağ bulunması durumları hariç olmak üzere, bu şirket tarafından ödenen temettüler üzerinden herhangi bir vergi alamaz. Aynı şekilde bu diğer Devlet, ödenen temettülerin veya dağıtılmamış kazancın tamamen veya kısmen bu diğer Devlette elde edilen kazanç veya gelir olup olmadığına bakmaksızın, bu şirketin dağıtılmayan kazançları üzerinden dağıtılmayan kazançlara uygulanan bir vergi alamaz.”

Madde 5

Anlaşmanın 26 ncı Maddesi (Bilgi Değişimi) silinerek aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

“1. Akit Devletlerin yetkili makamları, bu Anlaşma hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili bilgileri veya Anlaşma ile uyumsuzluk göstermediği sürece Akit Devletler, politik alt bölümleri veya mahalli idareleri adına alınan her tür ve tanımdaki vergilerle ilgili iç mevzuat hükümlerinin idaresi veya uygulanması ile ilgili olduğu öngörülen bilgileri değişime tabi tutacaklardır. Bilgi değişimi 1 inci ve 2 nci maddelerle sınırlı değildir.

2. Bir Akit Devlet tarafından 1 inci fıkra kapsamında alınan her türlü bilgi, o Devletin kendi iç mevzuatı çerçevesinde elde ettiği bilgiler gibi gizli tutulacak ve yalnızca 1 inci fıkrada bahsedilen vergilerin tahakkuk veya tahsilleri veya cebri icra ya da kovuşturmasıyla veya bu hususlardaki itirazlara bakmakla görevli kişi veya makamlara (adli makamlar ve idari kuruluşlar dâhil) veya bunları denetlemekle görevli olan kişilere verilebilecektir. Bu kişi veya makamlar söz konusu bilgileri yalnızca bu amaçlar doğrultusunda kullanacaklardır. Bu kişi veya makamlar, söz konusu bilgileri mahkeme duruşmalarında veya adli kararlar alınırken açıklayabilirler.

3. 1 inci ve 2 nci fıkra hükümleri hiçbir surette bir Akit Devleti:

a) kendisinin veya diğer Akit Devletin mevzuatına ve idari uygulamalarına aykırı idari önlemler alma;

b) kendisinin veya diğer Akit Devletin mevzuatı veya normal idari işlemleri çerçevesinde elde edilemeyen bilgileri sunma;

c) herhangi bir ticari, sınai, mesleki sırrı veya ticari işlemi aleni hale getiren bilgileri veya aleniyeti kamu düzenine (ordre public) aykırı düşen bilgileri verme

yükümlülüğü altına sokacak şekilde yorumlanamaz.

4. Bir Akit Devlet tarafından bu madde uyarınca bilgi talep edilmesi durumunda, diğer Akit Devlet, kendi vergi amaçları yönünden bu bilgilere ihtiyacı olmasa bile, talep edilen bilgiyi sağlamak için kendi bilgi toplama yöntemlerini kullanacaktır. Önceki cümlede yer alan yükümlülük, 3 üncü fıkradaki sınırlamalara tabi olmakla birlikte, bu sınırlamalar hiçbir surette bir Akit Devlete, sadece ulusal menfaati olmadığı gerekçesiyle bilgi sağlamayı reddetme hakkı verecek şekilde yorumlanmayacaktır.

5. 3 üncü fıkra hükümleri hiçbir surette bir Akit Devlete, bilgileri yalnızca bir banka, diğer finansal kurum, temsilci veya bir acente ya da yediemin gibi hareket eden bir kişide bulunması veya

bir kişinin sermaye payları ile ilgili olması nedeniyle bu bilgiyi sağlamayı reddetme hakkı verecek şekilde yorumlanmayacaktır.”

Madde 6

Anlaşmanın 27 nci Maddesi (Karşılıklı Anlaşma Usulü) silinerek aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

“1. Bir kişi, Akit Devletlerden birinin veya her ikisinin işlemlerinin kendisi için bu Anlaşma hükümlerine uygun düşmeyen bir vergileme yarattığı veya yaratacağı kanaatine vardığında, bu Devletlerin iç mevzuatlarında öngörülen çözüm yollarıyla bağlı kalmaksızın, durumu Akit Devletlerden birinin yetkili makamına arz edebilir. Söz konusu müracaat, Anlaşma hükümlerine aykırı düşen bir vergilemeyle sonuçlanan eylemin ilk bildiriminden itibaren üç yıl içerisinde yapılmalıdır.

2. Söz konusu yetkili makam, itirazı haklı bulur ancak kendisi tatminkâr bir çözüme ulaşamaz ise, Anlaşmaya ters düşen vergilemeyi önlemek amacıyla, diğer Akit Devletin yetkili makamıyla karşılıklı anlaşma yoluyla sorunu çözmeye gayret sarf edecektir. Anlaşmaya varılan her husus, Akit Devletlerin iç mevzuatlarında öngörülen zamanaşımı sürelerine bakılmaksızın uygulanacaktır.

3. Akit Devletlerin yetkili makamları, Anlaşmanın yorumundan veya uygulanmasından kaynaklanan her türlü güçlüğü veya tereddüdü karşılıklı anlaşma yoluyla çözmek için gayret göstereceklerdir. Yetkili makamlar aynı zamanda, Anlaşmada ele alınmayan durumlardan kaynaklanan çifte vergilendirmenin ortadan kaldırılması için de birbirlerine danışabilirler.

4. Akit Devletlerin yetkili makamları, bundan önceki fıkralarda belirtilen hususlarda anlaşmaya varabilmek için birbirleriyle, kendilerinden veya temsilcilerinden oluşan ortak bir komisyon aracılığıyla da dâhil olmak üzere, doğrudan haberleşebilirler.”

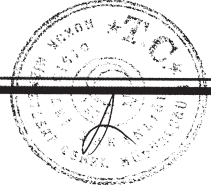
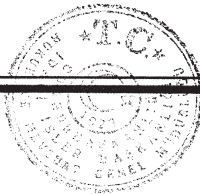
Madde 7

Anlaşmanın 29 uncu Maddesinden (Çeşitli Hükümler) hemen sonra aşağıdaki yeni 29A Maddesi (Menfaatlere Hak Kazanılması) eklenecektir.

“Bu Anlaşma hükümlerine bakılmaksızın, bir gelir unsuruna ilişkin olarak bu Anlaşma kapsamındaki bir menfaat, doğrudan veya dolaylı olarak bu menfaat ile sonuçlanan herhangi bir düzenleme veya işlemin esas amaçlarından birinin bu menfaati sağlamak olduğu sonucuna varılması, tüm ilgili durum ve koşullar göz önünde bulundurulduğunda makul ise, bu koşullar altında bu menfaatin sağlanmasının bu Anlaşmanın ilgili hükümlerinin hedef ve amacına uygun olacağı ortaya konmadıkça, sağlanmayacaktır.”

Madde 8

Akit Devletler, bu Protokolün yürürlüğe girmesi için kendi mevzuatlarındaki gerekliliklerin tamamlandığını, diplomatik yollardan, yazılı olarak birbirlerine bildireceklerdir. Anlaşmanın ayrılmaz bir parçası olan bu Protokol son bildirimin alındığı tarihte yürürlüğe girecektir ve bunun sonucu olarak bu Protokolün yürürlüğe girdiği tarihte hüküm ifade edecektir.

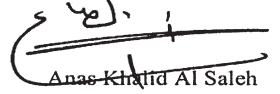
BU HUSUSLARI TEYİDEN, aşağıda imzaları bulunan tam yetkili temsilciler, bu Protokolü imzaladılar.

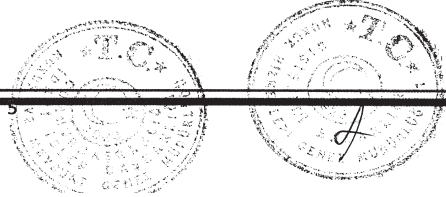
Türkçe, Arapça ve İngilizce dillerinde ikişer nüsha halinde, her üç metin de aynı derecede geçerli olmak üzere 2017 yılının Eylül ayının 14 üncü gününe tekabül eden Hicri 1438 Zilhicce ayının 23 üncü günü Ankara'da düzenlenmiştir. Metinler arasında farklılık olması halinde, İngilizce metin geçerli olacaktır.

Türkiye Cumhuriyeti
Hükümeti Adına

Naci Ağbal
Maliye Bakanı

Kuveyt Devleti
Hükümeti Adına

Anas Khalid Al Saleh
Başbakan Yardımcısı ve
Maliye Bakanı

TBMM Basımevi - 2020

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

27

YASAMA YILI

3

SIRA SAYISI: 177

**Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir
Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye
Cumhuriyeti Hükümeti ile Mozambik
Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve
Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının
Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1457)
ve Dışişleri Komisyonu Raporu**

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda
“http://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/sirasayi_sd.sorgu_baslangic”
internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• 2/1457 Esas Numaralı Teklifin

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı4

- Genel Gerekçesi4

• Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi5

• Dışişleri Komisyonu Raporu6

• Teklif Metni9

• Dışişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin9

• Anlaşma Metni10

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Gelen Kâğıtlar Listesi’nde yayımlanan 398972 evrak numaralı “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Mozambik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşması”nın onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun teklifi ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

17.12.2018

Binali Yıldırım

İzmir

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanı

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/1457)	
ESAS	Dışışleri Komisyonu
TALİ	Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Ülkemiz tarafından 2003 yılında uygulamaya konulan “Afrika Ülkeleri ile Ekonomik İlişkilerin Geliştirilmesi Stratejisi” kapsamında, Afrika kıtasında yer alan ülkeler ile ticari ve ekonomik ilişkilerimizin hukuki altyapısının tahkim edilmesi öngörülmektedir. Bu çerçevede, “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Mozambik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşması” 24 Ocak 2017 tarihinde Maputo’da imzalanmıştır.

Mozambik özellikle doğal kaynaklarından elde ettiği gelirler sayesinde kayda değer miktarda altyapı ve üstyapı yatırımı gerçekleştirmekte olup mal ve hizmet ticareti açısından Ülkemiz adına önemli bir potansiyel oluşturmaktadır.

Söz konusu Anlaşma ile iki ülke arasındaki ticari ve ekonomik ilişkilerin geliştirilmesi kararlaştırılmıştır. Ayrıca, Anlaşma ile iki ülke arasında bakanlar düzeyinde Karma Ekonomik Komisyon kurulması öngörülmektedir. Karma Ekenomik Komisyon, Mozambik ile ikili ilişkilerimizin ticaret, yatırımlar, turizm, tarım ve sanayi dâhil tüm yönleriyle ele alınmasını mümkün kılacaktır.

T.C.

Cumhurbaşkanlığı

Sayı: 68244839-599-153052

14 Aralık 2018

Konu: Anlaşma

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

24 Ocak 2017 tarihinde Maputo’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Mozambik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşması”nı Anayasanın 90 ıncı maddesi gereğince onaylanması uygun bulunmak üzere ilışikte bilgilerinize sunarım.

Recep Tayyip ERDOĞAN

Cumhurbaşkanı

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

21/2/2020

Esas No: 2/1457

Karar No: 131

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

1. Giriş

Cumhurbaşkanlığınca 14/12/2018 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Mozambik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşması”, 17/12/2018 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım imzasıyla “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Mozambik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi” olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmuştur. 19/12/2018 tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza, tali komisyon olarak Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna havale edilen 2/1457 esas numaralı Kanun Teklifi, Komisyonumuzun 27’nci Yasama Dönemi 5/2/2020 tarihli 19’uncu toplantısında Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı yetkililerinin de katılımlarıyla görüşülmüştür.

2. Teklifin İçeriği

Komisyonumuza havale edilen metinler incelendiğinde Teklif ile; iki ülke arasındaki ticari ve ekonomik ilişkilerin geliştirilmesini ve bakanlar düzeyinde Karma Ekonomik Komisyon kurulmasını öngören Anlaşma’nın onaylanmasının uygun bulunmasının amaçlandığı görülmektedir.

3. Komisyon Görüşmeleri

Komisyonumuzda Teklifin tümü üzerinde yapılan görüşmelerde;

Ülkemizin 1974 yılında Mozambik’i bağımsızlığının ardından ilk tanıyan ülkelerden biri olduğu, Maputo Büyükelçiliğimizin 15 Mart 2011 tarihinde açıldığı, Beira’da bir fahri başkonsolosumuzun görev yaptığı, hâlihazırda ülkemizde temsilciliği bulunmamakta ise de ülkemize akredite olan Mozambik’in Roma Büyükelçisi’nin Sayın Cumhurbaşkanımıza güven mektubunu sunduğu,

2017 yılından beri Mozambik’te faaliyetlerini sürdüren TİKA’nın sağlık, eğitim, tarım gibi pek çok alanda çeşitli projeler yürüttüğü, 2019 yılı Mart ayında ülkede meydana gelen Idai Kasırgası dolayısıyla 2 askerî uçakla arama kurtarma ekibi ve acil insani yardım malzemesi desteği sağlandığı, 1992 yılından bugüne 76 Mozambikli öğrencinin Türkiye bursu hakkı kazandığı,

Türk Hava Yollarının Mozambik’e Johannesburg üzerinden haftada 3 kez sefer yaptığı,

Mozambik’teki Türk firmalarının çeşitli alanlardaki yatırımlarının ve projelerinin toplamının 640 milyon dolar olduğu, ülkemizden Mozambik’e petrol yağları, inşaat malzemeleri, gübre, ambalaj malzemeleri, elektrikli makine ve aletler, demir çelik ve alüminyum ürünleri ihraç edildiği, 2002 yılında yaklaşık 2 milyon dolar olan ikili ticaret hacmimizin bu yıl 150 milyon doların üzerine çıktığı,

Sayın Cumhurbaşkanımızın 23-24 Ocak 2017 tarihlerinde bu ülkeye Cumhurbaşkanı düzeyindeki ilk ziyareti gerçekleştirdikleri, bu ziyaret sırasında 250 milyon dolar olarak koyulan ticaret hacmi hedefine bir an evvel ulaşmak istendiği,

İkili ekonomik ve ticari ilişkilerimizin kurumsal ayağı olan DEİK Türkiye-Mozambik İş Konseyi’nin de 2015 yılından beri faaliyette olduğu,

Anlaşma'nın yürürlüğe girmesiyle birlikte ticaret hacmimizin artmasının; yatırım, turizm, tarım ve sanayi dâhil çeşitli alanların da gelişmesinin hedeflendiği, Anlaşma ile Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşması (GATT) ve Dünya Ticaret Örgütü yükümlülükleri ve ulusal mevzuatlarla uyumlu olarak iki ülke arasındaki mal ihracatı ve ithalatına konu gümrük vergileri, resim ve diğer harçlara ilişkin birbirlerine en çok kayırlan ülke statüsü verilmiş olacağı,

Sahip olduğu kıyı şeridi ve Maputo Limanı gibi limanları sayesinde Mozambik'in, Zambiya, Zimbabwe, Bostvana, Esvatini, Malavi ve hatta Güney Afrika Cumhuriyeti'nin kuzey bölgelerinin denize bağlantısını sağlayan stratejik bir konumda bulunduğu, bu ülkeye firmalarımızın daha güçlü bir hukuki zeminle ilgi göstermesinin önemsendiği, Mozambik'in, ekonomik kalkınması için ülkesine yatırım yapmak isteyen firmalara ciddi kolaylıklar sağladığı, ülkedeki zengin hidrokarbon ve kömür rezervlerinin işletilmesinin kapasite yetersizliği nedeniyle dış yatırımlara bağlı olduğu,

Anlaşma ile kurulacak Karma Ekonomik Komisyon (KEK) mekanizmasının işler hâle gelmesiyle iki ülke arasındaki ticari ve ekonomik ilişkilerin gündeminde yer alan konuların toplantılarla düzenli takibinin yapılabileceği ve bu mekanizmanın ticari ilişkilerimize de katkı sağlayacağı,

Mozambik'in, Anlaşma'nın onay süreçlerini tamamladığı,
ifade edilmiştir.

4. Teklif Metnine İlişkin Değişiklikler

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelerin ardından Teklif ve gerekçesi Komisyonumuzca benimsenerek oy birliği ile maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Teklifin 1'inci, 2'nci ve 3'üncü maddeleri ile tümü redaksiyon yetkisiyle birlikte aynen ve oy birliği ile kabul edilmiştir.

Komisyon üyelerinden İstanbul Milletvekili Ahmet Berat Çonkar, Bursa Milletvekili Atilla Ödünç, Karabük Milletvekili Niyazi Güneş, Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan Teklif ile ilgili özel sözcü seçilmişlerdir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Kâtip
<i>Volkan Bozkır</i>	<i>Ahmet Yıldız</i>	<i>Ceyda Bölünmez Çankırı</i>
İstanbul	Denizli	İzmir
Üye	Üye	Üye
<i>Tulay Hatimoğulları Oruç</i>	<i>Asuman Erdoğan</i>	<i>Ahmet Haluk Koç</i>
Adana	Ankara	Ankara
(Bu raporun özel sözcüsü)		
Üye	Üye	Üye
<i>Mustafa Canbey</i>	<i>Atilla Ödünç</i>	<i>Kamil Aydın</i>
Balıkesir	Bursa	Erzurum
(Bu raporun özel sözcüsü)		

Üye
Utku Çakırözer
Eskişehir
Üye
Ahmet Ünal Çeviköz
İstanbul

Üye
Ümit Özdağ
İstanbul

Üye
Ali Şahin
Gaziantep
Üye
Ahmet Berat Çonkar
İstanbul

(Bu raporun özel sözcüsü)

Üye
Zafer Sırakaya
İstanbul

Üye
Niyazi Güneş
Karabük
(Bu raporun özel sözcüsü)

Üye
Aziz Babuşcu
İstanbul
Üye
Yunus Emre
İstanbul
Üye
Serpil Kemalbay Pekgözegü
İzmir

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANI
İZMİR MİLLETVEKİLİ BİNALİ YILDIRIM’IN
TEKLİFİ

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
İLE MOZAMBİK CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ARASINDA TİCARET VE
EKONOMİK İŞBİRLİĞİ ANLAŞMASININ
ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA
DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 24 Ocak 2017 tarihinde Maputo’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Mozambik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşması”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

DIŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE
MOZAMBİK CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ARASINDA TİCARET VE EKONOMİK İŞ BİRLİĞİ
ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN
BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- Teklifin 1’inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2- Teklifin 2’nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3- Teklifin 3’üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE
MOZAMBİK CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ARASINDA
TİCARET VE EKONOMİK İŞBİRLİĞİ ANLAŞMASI**

GİRİŞ

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Mozambik Cumhuriyeti Hükümeti, (bundan böyle müştereken "Taraflar" ve münferiden "Taraflar" olarak anılacaktır) eşitlik ve karşılıklı fayda esası ile

Karşılıklı yarar temelinde ticari ve ekonomik işbirliğinin geliştirilmesi yönündeki ortak çıkarı göz önünde bulundurarak,

Her iki ülkenin Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) üyesi olduğunun bilincinde olarak,

İki ülke arasındaki dostane ilişkileri daha da güçlendirme ve işbirliğini pekiştirme kararlılığı ile

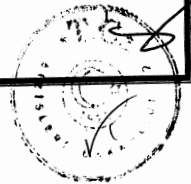
aşağıdaki hususlarda anlaşmışlardır.

**MADDE I
TİCARİ VE EKONOMİK İŞBİRLİĞİ**

Taraflar, kendi iç hukuklarına ve taraf oldukları uluslararası antlaşma, sözleşme ve anlaşmalardan doğan yükümlülüklerine uygun olarak, ülkeleri arasında ticari ve ekonomik işbirliğini uygun tedbirleri olarak teşvik etmek ve kolaylaştırmak hususundaki taahhütlerini teyit ederler.

Taraflar aşağıdaki alanlarda işbirliğini güçlendireceklerdir:

- i. Ticareti Geliştirme
- ii. Karşılıklı Yatırım
- iii. Beşeri ve Sosyal Sermaye Geliştirme
- iv. İstihdam ve Rekabetçiliğin Teşviki
- v. Tarım ve Hayvancılığın Geliştirilmesi
- vi. Balıkçılık
- vii. Enerji ve Mineral Kaynaklar
- viii. Sanayi ve Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme
- ix. Bilim ve Teknoloji
- x. Hizmetler
- xi. Ekonomik ve Sosyal Altyapının Geliştirilmesi

MADDE II

EN ÇOK KAYIRILAN ÜLKE MUAMELESİ

Taraflar, GATT/DTÖ yükümlülükleri ve ulusal mevzuatları ile uyumlu olarak, iki ülke arasındaki mal ihracatı ve ithalatına konu gümrük vergileri, resim ve diğer harçlara ilişkin olarak birbirlerine en çok kayırlan ülke statüsü tanyacaklardır.

Bu madde hükmü, serbest ticaret alanı, gümrük birliği ve diğer bölgesel anlaşmalar kapsamında üçüncü ülkelere hâlihazırda tanınan ya da gelecekte sağlanacak ayrıcalık ve avantajlar ile gelişme yolundaki ülkeler ile yapılan özel anlaşmalar ve sınır ticareti konularına uygulanmayacaktır.

MADDE III

TİCARETİN KOLAYLAŞTIRILMASI

Taraflar, I. Madde altında yer alan yükümlülüklerini yerine getirmek ve ticaretin kolaylaştırılmasını sağlamak amacıyla ilgili firma ve kuruluşlarını, sergi, fuar ve diğer tanıtıcı faaliyetlere mümkün olduğu ölçüde katılmalarını ve iki ülke arasında ticaret heyeti organizasyonları ile özel sektör temaslarını teşvik edeceklerdir.

Taraflardan her biri, kendi ülkesinde diğer Tarafın gerçekleştireceği milli sergi organizasyonlarını mümkün olduğu ölçüde kolaylaştıracaktır.

İşbu Anlaşma çerçevesinde ekonomik ve ticari işbirliğine ilişkin üzerinde mutabık kalınan projelerin uygulanması, iki ülkenin ilgili özel sektör kuruluşları ve/veya kamu kurumları arasında imzalanacak sözleşmeler veya diğer düzenlemeler temelinde gerçekleştirilecektir.

MADDE IV

ÖDEME YÖNTEMİ

İki ülke arasında mübadele edilecek mal ve hizmetlere ilişkin tüm ödemeler, her iki ülkede yürürlükte bulunan kambiyo kanunları ve düzenlemelere uygun olarak serbest konvertibl para birimleri üzerinden yapılacaktır.

MADDE V

GEÇİCİ İTHALAT

Taraflar, ulusal mevzuatlarına uygun olarak, fuarlar, sergiler, heyetler ve seminerler gibi ticari tanıtım faaliyetlerinde kullanılmak üzere geçici olarak ithal edilen mal ve ekipmanların, ticari işlemlere tabi tutulmaması ve sergilendikten sonra tekrar ihraç edilmesi kaydıyla, gümrük vergileri, resim ve diğer harçlardan muaf tutulması konusunda mutabakatlarını teyit ederler.

Ud

MADDE VI BİLGİ TEATİSİ

Taraflar, aralarındaki ikili ticareti artırmak ve çeşitlendirmek ve iki ülke arasındaki ekonomik işbirliğini geliştirmek amacıyla, başta mevzuatları ve ekonomik programları olmak üzere, ilgili alanlarda bilgi teatisini kolaylaştıracak ve hızlandıracaklardır.

MADDE VII KARMA EKONOMİK KOMİSYONU

Taraflar, iki ülke arasındaki ticari ve ekonomik işbirliğinin geliştirilmesi ve kolaylaştırılması için Bakanlar düzeyinde bir Türkiye-Mozambik Karma Ekonomik Komisyonunu (Komisyon) bu Anlaşma ile kurarlar.

Komisyon, bu Anlaşmanın yerine getirilmesini denetleyecek, ikili ticaretin teşvik edilmesi ve ekonomik işbirliğinin geliştirilmesi ve bu kapsamda ortaya çıkabilecek zorlukların ele alınması için gerekli teklifleri yapacaktır.

Komisyon, dönüşümlü olarak Türkiye ve Mozambik'te, Taraflardan birinin talebi üzerine toplanacaktır.

MADDE VIII ULUSLARASI YÜKÜMLÜKLÜKLER VE ULUSAL MEVZUAT İLE UYGUNLUK

Bu Anlaşma çerçevesinde Taraflar arasındaki işbirliği, her iki ülkede yürürlükte olan kanun, tüzük ve yönetmeliklere uygun olarak gerçekleştirilecek ve Tarafların uluslararası yükümlülükleri ile uyumlu olacaktır.

Bu Anlaşmadaki hiçbir şey, herhangi bir Tarafa, Anlaşmanın imzalandığı tarihte yürürlükte olan mevzuatını değiştirme yükümlülüğü getirecek şekilde yorumlanamayacaktır.

MADDE IX ANLAŞMAZLIKLARIN HALLİ

Bu Anlaşmanın yorumlanması ya da uygulanmasına ilişkin olarak Taraflar arasında ortaya çıkabilecek anlaşmazlıklar, makul olmayan bir gecikmeye mahal vermeksizin karşılıklı istişareler ve görüşmeler yoluyla dostane bir şekilde çözülecektir.

MADDE X TADİLÂT

Bu Anlaşma üzerinde herhangi bir değişiklik ya da tadil diplomatik kanallardan yapılacak ve bu tadil veya değişiklik Tarafların sözkonusu değişiklik ya da tadilin yürürlüğe girmesi için gerekli iç yasal prosedürlerin tamamlandığına dair birbirlerine diplomatik kanallarla yaptığı son yazılı bildirimin alındığı tarihte yürürlüğe girecektir.

MADDE XI
YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ VE GEÇERLİLİK

İşbu Anlaşma, Tarafların anılan belgenin yürürlüğe girmesi için gerekli iç yasal prosedürlerinin tamamlandığına dair birbirlerine diplomatik kanallarla yaptıkları son yazılı bildirimin alındığı tarihte yürürlüğe girecektir.

İşbu Anlaşma beş (5) yıl süre ile yürürlükte kalacaktır ve İşbu Anlaşmanın XII. Maddesi uyarınca feshedilmediği takdirde, Anlaşmanın geçerliliği bir (1) yıllık sürelerle kendiliğinden yenilenecektir.

MADDE XII
ANLAŞMANIN FESHİ

Taraflardan biri Anlaşmayı sona erdirmeye niyetini diğer Tarafa yazılı olarak altı (6) ay önce bildirmek kaydıyla İşbu Anlaşmayı feshedebilir.

Taraflarca aksi kararlaştırılmadığı sürece, Anlaşmanın sona ermesi İşbu Anlaşmanın hükümleri veya ona bağlı olarak akdedilmiş ayrı bir protokol, akit ya da anlaşma hükümleri ile taahhüt edilmiş veya başlatılmış olan hâlihazırda devam eden projeleri ve tamamlanmamış faaliyetleri etkilemeyecektir.

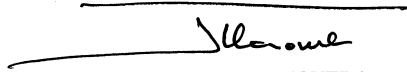
Kendi Hükümetleri tarafından usulüne uygun olarak yetkilendirilen aşağıdaki imza sahibi temsilciler tarafından İşbu Anlaşma Türkçe, Portekizce ve İngilizce dillerinde eşit derecede geçerli üç orijinal metin halinde imzalanmıştır. Metinlerin yorumlanmasında herhangi bir anlaşmazlık olması durumunda İngilizce nüsha esas alınacaktır.

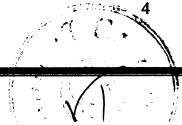
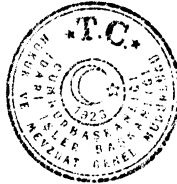
Maputo'da, 24 Ocak 2017 tarihinde düzenlenmiştir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA

Nihat ZEYNEPÇİ
Ekonomi Bakanı

MOZAMBİK CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA

Ernesto Max Elias TONELA
Sanayi ve Ticaret Bakanı

TBMM Basımevi - 2020

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

27

YASAMA YILI

3

SIRA SAYISI: 180

İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Etiyopya Federal Demokratik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Madencilik ve Hidrokarbon Alanlarında İşbirliğine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1587) ve Dışişleri Komisyonu Raporu

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda
“http://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/sirasayi_sd.sorgu_baslangic”
internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• 2/1587 Esas Numaralı Teklifin

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı4

- Genel Gerekçesi4

• Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi5

• Dışışleri Komisyonu Raporu6

• Teklif Metni9

• Dışışleri Komisyonunun Kabul Ettiğı Metin9

• Anlaşma Metni10

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Gelen Kâğıtlar Listesi’nde yayımlanan 420169 evrak numaralı “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Etiyopya Federal Demokratik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Madencilik ve Hidrokarbon Alanlarında İşbirliğine Dair Anlaşma”nın onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun teklifi ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

30/01/2019

Binali Yıldırım

İzmir

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanı

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/1587)	
ESAS	Dışişleri Komisyonu
TALİ	Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu

GENEL GEREKÇE

“Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Etiyopya Federal Demokratik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Madencilik ve Hidrokarbon Alanlarında İşbirliğine Dair Anlaşma” 28 Aralık 2016 tarihinde Addis Ababa’da imzalanmıştır.

Söz konusu Anlaşma ile taraflar; mineral, petrol ve gaz aranması ile işletilmesinin geliştirilmesi ve teşviki, petrol ve gaz altyapılarının inşası, bakımı ve gaz teknolojilerinin uygulanması alanlarında ortak projelerin tespiti ve geliştirilmesi, mineral ve hidrokarbon alanlarında eğitim programları, bilgi ve deneyim paylaşımı, çalıştay, konferans ve fuarlara katılım gibi hususlarda ikili işbirliğinin desteklenmesini kararlaştırmıştır.

Mezkur Anlaşma ile taraflar, kamu veya özel şirketlerini her iki ülkede madencilik ve hidrokarbon sektörlerine yatırım yapmaya teşvik etmek hususunda mutabık kalmışlardır.

Ayrıca, Anlaşma kapsamında işbirliği planlarının müşterek geliştirilmesi amacıyla, uygun görüldüğünde, Madencilik ve Hidrokarbon Çalışma Grubunun kurulması öngörülmüştür.

Söz konusu Anlaşmanın, Etiyopya ile madencilik ve hidrokarbon alanında işbirliğimizin geliştirilmesine katkı sağlayarak iki ülke arasındaki mevcut ilişkilerin ilerletilmesine imkan tanıyacağı değerlendirilmektedir.

T.C.

Cumhurbaşkanlığı

Sayı: 68244839-599-13141

25 Ocak 2019

Konu: Anlaşma

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

28 Aralık 2016 tarihinde Addis Ababa’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Etiyopya Federal Demokratik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Madencilik ve Hidrokarbon Alanlarında İşbirliğine Dair Anlaşma”yı Anayasanın 90 ıncı maddesi gereğince onaylanması uygun bulunmak üzere ilişikte bilgilerinize sunarım.

Recep Tayyip ERDOĞAN

Cumhurbaşkanı

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

20/2/2020

Esas No: 2/1587

Karar No: 129

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

1. Giriş

Cumhurbaşkanlığınca 25/1/2019 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Etiyopya Federal Demokratik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Madencilik ve Hidrokarbon Alanlarında İşbirliğine Dair Anlaşma”, 31/1/2019 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım imzasıyla “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Etiyopya Federal Demokratik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Madencilik ve Hidrokarbon Alanlarında İşbirliğine Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi” olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmuştur. 27/3/2019 tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza, tali komisyon olarak Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna havale edilen 2/1587 esas numaralı Kanun Teklifi, Komisyonumuzun 27’nci Yasama Dönemi 5/2/2020 tarihli 19’uncu toplantısında Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı yetkililerinin de katılımlarıyla görüşülmüştür.

2. Teklifin İçeriği

Komisyonumuza havale edilen metinler incelendiğinde Teklif ile; mineral, petrol ve gaz aranması ile işletilmesinin geliştirilmesi ve teşviki, petrol ve gaz altyapılarının inşası, bakımı ve gaz teknolojilerinin uygulanması alanlarında ortak projelerin tespiti ve geliştirilmesi, mineral ve hidrokarbon alanlarında eğitim programları, bilgi ve deneyim paylaşımı, çalıştay, konferans ve fuarlara katılım gibi hususlarda ikili iş birliğinin desteklenmesi, kamu veya özel şirketlerin her iki ülkede madencilik ve hidrokarbon sektörlerine yatırım yapmaya teşvik edilmesi ve uygun görüldüğünde Madencilik ve Hidrokarbon Çalışma Grubunun kurulmasını öngören Anlaşma’nın onaylanmasının uygun bulunmasının amaçlandığı görülmektedir.

3. Komisyon Görüşmeleri

Komisyonumuzda Teklifin tümü üzerinde yapılan görüşmelerde;

Etiyopya’nın Afrika boynuzunun kalbinde çok stratejik bir konumda bulunduğu, bu ülkeyle ilişkilerimizin son derece önemsendiği ve geliştirildiği,

Etiyopya ile ticaret hacmimiz 2002 yılında 40 milyon dolar iken bugün 400 milyon doları geçtiği, Türkiye’nin Etiyopya’da en fazla yatırımı bulunan ülkelerin başında geldiği, buradaki yatırımlarımızın bugün itibarıyla 2,5 milyar doları aştığı, Türk Eximbank’ın tek bir proje için en fazla kredi verdiği ülkenin de yine Etiyopya olduğu, Yapı Merkezi şirketimizin Eximbank kredisıyla üstlendiği demir yolu projesinin de bitmek üzere olduğu,

Sivil havacılık konusunda da ilişkilerimizin güçlendiği, Türk Hava Yolları ve Etiyopya Hava Yollarının, İstanbul-Addis Ababa güzergâhında haftalık yedişer yolcu seferi düzenledikleri, ülkemizin Etiyopya’da sağlık turizmi hedef ülkeleri arasında da yer almaya başladığı, yine, TİKA, Türk Diyanet Vakfı ve Kızılay başta olmak üzere sivil toplum kuruluşlarımızın Etiyopya’da ihtiyaç sahiplerine önemli sayıda gıda, ilaç ve yardım paketi dağıtım faaliyetleri yaptıkları, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı burslarından en çok faydalanan ülkelerden birinin de yine Etiyopya olduğu,

Etiyopya'yla iyi seyreden ilişkilerimizde potansiyelini tam olarak gerçekleştiremeyen alanlardan birinin enerji ve madencilik olduğu, doğal gaz rezervlerinin 113 milyar metreküp seviyesinde olduğu tahmin edilen Etiyopya'da yeni keşiflerle bu miktarın 225 milyar metreküp seviyesine ulaşmasının öngörüldüğü,

Ülkemiz ile Etiyopya Federal Cumhuriyeti arasında 28 Aralık 2016 tarihinde imzalanan bu Anlaşma'yla enerji ve madencilik alanında ikili iş birliğimizin desteklenmesinin arzu edildiği,

Anlaşma'da geçen iş birliği alanları arasında petrol ve gaz altyapıları konusunda ortak proje geliştirilmesi, mineral ve hidrokarbon kaynakları konusunda eğitim programları düzenlenmesi, deneyim ve ihtisas paylaşımı için ortak faaliyetler düzenlenmesi, mineral zenginleştirme alanlarında teknik iş birliği yapılması, madencilik ve hidrokarbon çalışma grubu tesis edilmesi hususlarının bulunduğu,

Anlaşma kapsamında tesis edilecek madencilik ve hidrokarbon çalışma grubu aracılığıyla Anlaşma'nın hükümlerinin uygulanmasının da sağlanacağı,

Etiyopya'da enerji ve madencilik alanlarında faaliyet gösteren şirketlerin yatırımlarının bugün 200 milyon dolar seviyesinde olduğu, Anlaşma'nın yürürlüğe girmesiyle bu alanda faaliyet gösteren Türk özel sektör firmalarının Etiyopya'daki faaliyetlerinin de artacağı, yaklaşık 1,5 milyon küçük ölçekli madencinin geleneksel madencilik yöntemlerini kullandığı bilinen Etiyopya'da bu anlamda yatırımcılarımız için önemli fırsatlar bulunduğu,

MTA International'ın Afrika'daki iş planı dâhilinde 2020 yılının sonuna doğru Etiyopya'yla temas kurulmasının planlandığı, yine MTA tarafından verilen madencilik eğitimlerinin TİKA uhdesindeki bir binada bir yıl süreyle verilebilmesi için çalışmaların devam ettiği,

ifade edilmiştir.

4. Teklif Metnine İlişkin Değişiklikler

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelerin ardından Teklif ve gerekçesi Komisyonumuzca benimsenerek oy birliği ile maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Teklifin 1'inci, 2'nci ve 3'üncü maddeleri ile tümü redaksiyon yetkisiyle birlikte aynen ve oy birliği ile kabul edilmiştir.

Komisyon üyelerinden İzmir Milletvekili Ceyda Bölünmez Çankırı, Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan, Karabük Milletvekili Niyazi Güneş, Bursa Milletvekili Atilla Ödünç Teklif ile ilgili özel sözcü seçilmişlerdir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Kâtip
<i>Volkan Bozkır</i>	<i>Ahmet Yıldız</i>	<i>Ceyda Bölünmez Çankırı</i>
İstanbul	Denizli	İzmir
		(Bu raporun özel sözcüsü)
Üye	Üye	Üye
<i>Tulay Hatunoğulları Oruç</i>	<i>Asuman Erdoğan</i>	<i>Ahmet Haluk Koç</i>
Adana	Ankara	Ankara
	(Bu raporun özel sözcüsü)	

Üye	Üye	Üye
<i>Mustafa Canbey</i>	<i>Atilla Ödünç</i>	<i>Kamil Aydın</i>
Balıkesir	Bursa	Erzurum
	(Bu raporun özel sözcüsü)	
Üye	Üye	Üye
<i>Utku Çakırözer</i>	<i>Ali Şahin</i>	<i>Aziz Babuşcu</i>
Eskişehir	Gaziantep	İstanbul
Üye	Üye	Üye
<i>Ahmet Ünal Çeviköz</i>	<i>Ahmet Berat Çonkar</i>	<i>Yunus Emre</i>
İstanbul	İstanbul	İstanbul
Üye	Üye	Üye
<i>Ümit Özdağ</i>	<i>Zafer Sırakaya</i>	<i>Serpil Kemalbay Pekgözegü</i>
İstanbul	İstanbul	İzmir
	Üye	
	<i>Niyazi Güneş</i>	
	Karabük	
	(Bu raporun özel sözcüsü)	

**İZMİR MİLLETVEKİLİ
BİNALİ YILDIRIM’IN TEKLİFİ**

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
İLE ETİYOPYA FEDERAL DEMOKRATİK
CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ARASINDA
MADENCİLİK VE HİDROKARBON
ALANLARINDA İŞBİRLİĞİNE DAİR
ANLAŞMANIN ONAYLANMASININ UYGUN
BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 28 Aralık 2016 tarihinde Addis Ababa’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Etiyopya Federal Demokratik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Madencilik ve Hidrokarbon Alanlarında İşbirliğine Dair Anlaşma”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

**DIŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ
METİN**

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
İLE ETİYOPYA FEDERAL DEMOKRATİK
CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ARASINDA
MADENCİLİK VE HİDROKARBON
ALANLARINDA İŞ BİRLİĞİNE DAİR
ANLAŞMANIN ONAYLANMASININ UYGUN
BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- Teklifin 1’inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2- Teklifin 2’nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3- Teklifin 3’üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
İLE
ETİYOPYA FEDERAL DEMOKRATİK CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ARASINDA
MADENCİLİK VE HİDROKARBON ALANLARINDA İŞBİRLİĞİNE DAİR
ANLAŞMA

GİRİŞ

Bundan böyle tek tek "Taraflar" ve birlikte "Taraflar" olarak adlandırılacak olan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Etiyopya Federal Demokratik Cumhuriyeti Hükümeti;

İki ülke arasındaki mevcut yakın ve dostane ilişkileri DİKKATE ALARAK;

Taraflardan her birinin ilgili uluslararası yükümlülüklerine SAYGI GÖSTEREREK;

İki ülke arasındaki madencilik ve hidrokarbon alanlarındaki mevcut işbirliğini KABUL EDEREK;

Madencilik ve hidrokarbon alanlarındaki bu işbirliğini eşitlik, karşılıklı saygı ve menfaat ilkelere temelinde güçlendirmeyi ARZU EDEREK;

Madencilik ve hidrokarbon alanlarında ikili işbirliğini destekleyip teşvik etmek amacıyla Taraflar arasında kurumsal işbirlikçi bir ilişki için temel oluşturmayı ARZU EDEREK;

Aşağıdaki hususlarda ANLAŞMAYA VARMIŞLARDIR:

MADDE 1
AMAÇ

Bu Anlaşma'nın amacı, Tarafların uzmanlığını ve kalkınma ihtiyaçlarını dikkate alarak, karşılıklı anlayış temelinde Taraflar arasında madencilik ve hidrokarbon alanlarındaki işbirliğinin geliştirilmesini teşvik etmektir.

MADDE 2
YETKİLİ MERCİLER

1. Bu Anlaşma'nın uygulanması amacıyla Taraflar, aşağıdaki yetkili mercileri tayin etmişlerdir:

- (a) Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti adına: Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, ve
- (b) Etiyopya Federal Demokratik Cumhuriyeti adına: Madenler, Petrol ve Doğalgaz Bakanlığı.

2. Bu madde'nin 1. fıkrasında belirtilen yetkili merciler aşağıdaki hususlardan sorumludur:

- (a) Program ve projelerin belirlenmesi;
- (b) Bu Anlaşma'nın uygulanmasına ilişkin ilerlemelerin gözden geçirilmesi ve Taraf'lara rapor olarak sunulması; ve
- (c) Program veya projelerin değerlendirilmesi ve sonuç ve tavsiyelerin Taraf'lara rapor edilmesi.

MADDE 3 İŞBİRLİĞİ ALANLARI

1. Taraf'lara, aşağıda belirtilen alanlarda işbirliğini teşvik eder ve geliştirirler:

- (a) Aşağıda belirtilen alanlarda ortak projelerin tespiti ve geliştirilmesi:
- (i) mineral, petrol ve gaz arama ve işletmesinin geliştirilmesi ve teşviki;
 - (ii) petrol türevlerinin depolanması, pazarlanması, taşınması ve dağıtımı;
 - (iii) petrol altyapılarının inşası ve bakımı; ve
 - (iv) gaz altyapılarının inşası ve bakımı ve gaz teknolojilerinin uygulanması.
- (b) Mineral ve hidrokarbon politikalarının geliştirilmesi ve uygulanmasından sorumlu politika belirleyiciler ile teknik uzmanların karşılıklı ziyaretleri;
- (c) Her iki Taraf'ın uzmanları için mineral ve hidrokarbon alanında özel eğitim kurslarının teşvik edilmesi;
- (d) Mineral ve hidrokarbon alanına yatırım çekmek amacıyla yönelik çalıştaylar, konferanslar ve fuarlara müşterek katılım;
- (e) Eğitim programları, bilgi, deneyim ve ihtisas paylaşımı dahil olmak üzere altın ve diğer metalik mineraller alanında ortak faaliyetler;
- (f) Jeoloji, yönetim ve danışmanlık alanlarında teknik işbirliği ve bilgi paylaşımı;
- (g) Mineral, petrol ve doğalgaz teknik alanlarında işbirliği;
- (h) Mineral zenginleştirme alanında teknik işbirliği, bilgi ve ihtisas paylaşımı;
- (i) Mineral arama amaçları doğrultusunda sismik ve diğer jeofizik metotlara ilişkin bilgi paylaşımı.

2. Bu Anlaşma kapsamında işbirliğinin parçası olarak taahhüt altına alınan herhangi bir program veya projenin uygulanmasına ilişkin hüküm ve koşullar, 2. madde'nin 1. fıkrasında belirtilen yetkili merciler tarafından ayrı bir protokol halinde düzenlenir.

MADDE 4 ÇALIŞMA GRUBU

1. Taraflar, bu Anlaşma'nın 3. maddesinde belirtilen alanlarda gerçekleştirilecek çalışmaların uygulanması ve analizi, ayrıca işbirliği planlarının müşterek geliştirilmesi amacıyla, uygun görüldüğünde bir çalışma grubu kurarlar (bundan böyle "Madencilik ve Hidrokarbon Çalışma Grubu" olarak anılacaktır).
2. Madencilik ve Hidrokarbon Çalışma Grubu toplantılarının gündemi, tarih ve yeri Taraflarca kararlaştırılır.

MADDE 5 YATIRIM

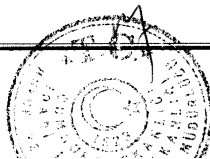
taraflar, kendi kamu ve/veya özel şirketlerini her iki ülkede madencilik ve hidrokarbon sektörlerine yatırım yapmaya teşvik ederler.

MADDE 6 HARCAMALAR

1. Taraflar, kendi ülkelerindeki ilgili uygulanabilir mevzuat ve bu amaçla tahsis edilen uygun fonlar çerçevesinde işbirliğinde bulunacaklardır.
2. Taraflar, seyahat masrafları gönderen Tarafça karşılanacak şekilde mutabık kalınan alanlarda uzman değişiminde bulunurlar.

MADDE 7 RAPORLARIN YAYIMLANMASI VE GİZLİLİK

1. Bu Anlaşma kapsamında yürütülen işbirliğine ilişkin özellikli programların kamuoyu erişimine henüz açık olmayan ürün ve neticeleri, Taraflarca gizli tutulur.
2. Taraflardan herhangi birinin, bu tür ürün ve neticeleri üçüncü bir tarafa ifşa etmek istemesi durumunda, önceden diğer Tarafın yazılı rızası alınır.

3. Bu Anlaşma kapsamında yürütülen işbirliğine ilişkin özellikli programların ürün ve neticeleri, ancak Tarafların yazılı rızası ile yayımlanabilir.

MADDE 8 FİKRİ MÜLKİYET

1. Taraflar, ilgili ulusal mevzuatları ve Türkiye Cumhuriyeti'nin ve Etiyopya Federal Demokratik Cumhuriyeti'nin taraf oldukları uluslararası antlaşmalar uyarınca, bu Anlaşma kapsamında transfer edilecek veya oluşturulacak fikri mülkiyet haklarının etkin bir şekilde korunmasını sağlarlar.

2. Bu Anlaşma'nın amacı bakımından fikri mülkiyet, 14 Temmuz 1967 tarihinde Stockholm'de imzalanan Dünya Fikri Mülkiyet Örgütünün Kurulmasına Dair Sözleşme'nin 2. maddesinde belirtilen anlamı taşır.

MADDE 9 UYGULAMA KAPSAMI

Bu Anlaşma, Taraflardan herhangi birinin taraf olduğu diğer ikili veya çok taraflı anlaşmalardan kaynaklanan hak ve yükümlülüklerini etkilemez.

MADDE 10 UYUŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜMÜ

Bu Anlaşma'nın yorumlanması, uygulanması veya yürütülmesinden Taraflar arasında doğabilecek herhangi bir anlaşmazlık, diplomatik yollarla Taraflar arasında yapılacak istişareler ve müzakereler vasıtasıyla dostane biçimde çözümlenir.

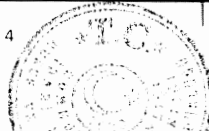
MADDE 11 DEĞİŞİKLİK

Bu Anlaşma, Tarafların karşılıklı rızasıyla, herhangi bir zamanda değiştirilebilir. Değişiklikler, bu Anlaşma'nın 13. maddesinin 1. fıkrasında belirtilen hukuki usul uyarınca yürürlüğe girer.

MADDE 12 BİLDİRİM

Bu Anlaşma'ya ilişkin herhangi bir bildirim, diplomatik yollarla yazılı olarak iletilir.

4

MADDE 13
YÜRÜRLÜĞE GİRME, SÜRE VE FESİH

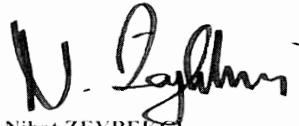
1. Bu Anlaşma, Tarafların bu Anlaşma'nın yürürlüğe girmesi için gerekli kendi iç hukuki usullerinin tamamlandığını diplomatik yollarla bildirdikleri son yazılı bildirimin alındığı tarihte yürürlüğe girer.
2. Bu Anlaşma, 5 (beş) yıl süre ile yürürlükte kalır ve Taraflardan biri diğerine uygulama süresinin sona ermesinden 30 (otuz) gün öncesinde diplomatik yollarla yazılı olarak bu Anlaşma'yı sonlandırma niyetini bildirmediği takdirde takip eden beş 5 (beş) yıllık süreler boyunca kendiliğinden uzatılır.
3. Taraflardan herhangi biri, bu Anlaşma'yı sona erdirmeye niyetini diplomatik yollarla diğer Tarafa 6 (altı) ay önceden yazılı olarak bildirmek kaydıyla bu Anlaşma'yı sona erdirebilir.
4. Bu Anlaşma'nın sona erdirilmesi durumunda, bu Anlaşma'nın hükümleri veya bu Anlaşma uyarınca Taraflarca yürürlüğe konulan herhangi bir anlaşmanın hükümleri, bu Anlaşma çerçevesinde üstlenilen veya başlatılan herhangi bir mevcut veya sona ermemiş yükümlülük veya program üzerinde hüküm ifade etmeye devam eder.

YUKARIDAKİ HUSUSLAR MUVACEHESİNDE, bu Anlaşma, ilgili Hükümetlerinin bu konuda usulüne uygun olarak yetkilendirdiği temsilcileri tarafından, her biri aynı derecede geçerli olmak üzere ikişer asıl nüsha halinde Türkçe ve İngilizce olarak imzalanmıştır. Yorum farklılıkları olması halinde, İngilizce metin geçerlidir.

Addis Ababa'da 28 Aralık 2016 tarihinde imzalanmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti
adına

Etiyopya Federal Demokratik
Cumhuriyeti Hükümeti adına

Nihat ZEYBERK
Ekonomi Bakanı

Motuma MEKASSA ZERU
Madenler, Petrol ve Doğalgaz Bakanı

